

မဟာဂီတ

စစ်ကိုင်းလှရွှေ

၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ပခုက္ကူဦးအုန်းမေ စာပေဆု
ကျမ်းစာမူဆရာ

မဟာဂီတ

စစ်ကိုင်းလှရွှေ

အဖုံးပန်းချီ - စသိန်းရွှေကြည်

စာပေဗိမာန်ထုတ် ပြည်သူ့လက်စွဲစာစဉ်

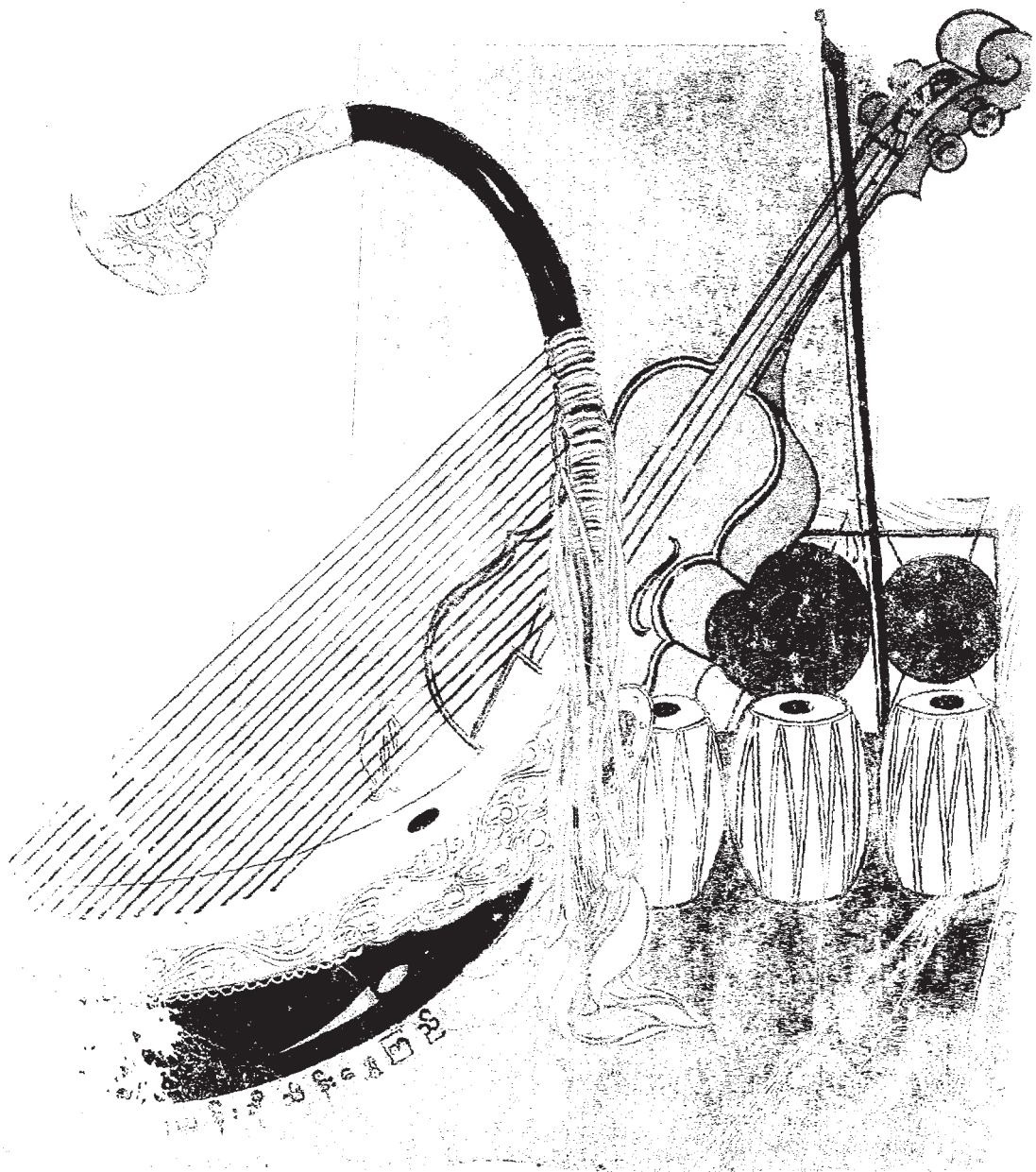
ပထမအကြိမ်၊ ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ အုပ်စု ၁၀၈၀။

အဖိုး ၂၁ ကျပ်

အမှတ် ၅၂၉-၅၃၁၊ ကုန်သည်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့
စာပေဗိမာန်အဖွဲ့ စာတည်းမှူး ဦးဝင်းဖေက
(မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၄၁၆ ယာယီ)ဖြင့် အောင်ဆန်းပုံနှိပ်စက်ရုံ
တွင် ရိုက်နှိပ်၍ (မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၂၈၅ ယာယီ) ဖြင့်
ထုတ်ဝေသည်။

မဟာဂီတ

စစ်ကိုင်းလှရွှေ

www.waing.org

မ ဝ တိ က ဝ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	နိဒါန်း	၁
၁။	မဟာဂီတကျမ်းဟူသည်	၉
၂။	ပျောက်ဆုံးနေသော ကိန္နရာချောင်းခြား	၁၉
၃။	မန်းတောင်လက်ယာ	၂၇
၄။	ရှားပါးကျမ်းအချို့	၃၄
၅။	ဆရာဇေယျနှင့်တို့ဆုံ	၃၈
၆။	ဘားနာဒ်ပေမူ	၄၀
၇။	ပုံရွေးမဟာဂီတ	၄၉
၈။	သဗ္ဗဂီတက္ကမ	၅၆
၉။	ဒေဝဇ္ဇန္ဒာ	၅၉
၁၀။	သဗ္ဗဂီတက္ကမကျမ်းအကျော်	၆၈
၁၁။	မြဝတီစာစု	၇၉
၁၂။	ထူးမခြားနားအငြင်းပွားမှု	၈၄
၁၃။	စောင်းပညာကျော်	၉၉
၁၄။	ဦးဖူးခေါင်	၁၀၉
၁၅။	မြန်မာ့ဂီတသင်္ကေတ	၁၁၄
၁၆။	ပဒေသရာဇာ	၁၂၂
၁၇။	ဂီတစာဆိုကျော်များ	၁၂၇
၁၈။	ဥက္ကလာပပြန်	၁၃၄
၁၉။	သဟဿံနှင့်မိန့်ရာသီ	၁၄၁

မ ဘ တိ က ဘ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၀။	ပဒေသာအဆို	၁၅၁
၂၁။	ရုပ်ရှင်နှင့်မဟာဂီတ	၁၅၇
၂၂။	မဟာဂီတနှင့်ဓာတ်ပြား	၁၆၁
၂၃။	သုတေသနဓာတ်ပြား	၁၆၅
၂၄။	မဟာဂီတပြိုင်ပွဲများ	၁၇၇
၂၅။	မဟာဂီတကျောင်းနှင့် ပန်ကျာမူမှန်ပြုစုရေး	၁၈၁
၂၆။	တူရိယာဂီတအဖွဲ့ချုပ်	၁၉၀
၂၇။	စစ်ပြီးခေတ်မဟာဂီတကျမ်းများ	၂၀၀
	နိဂုံး	၂၂၁
	ကျမ်းကိုးစာရင်း	၂၂၅

နိဒါန်း

မြန်မာတို့၏ သုခုမအနုပညာ တစ်ရပ်ဖြစ်၍ မြန်မာတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုအချက်အချာဖြစ်ပေသော ပျို့လင်္ကာ၊ ကဗျာ စာပေနှင့် မြန်မာတို့၏ ရှေးနှစ်ပေါင်းများစွာက အခြေခံ ခိုင်မြဲတည်တံ့ခဲ့သော ဂီတပညာရပ်တို့သည်ကား အံ့ချီး မကုန်နိုင်လောက်အောင် ဂုဏ်ယူဖွယ်ကောင်းလှပေ၏။

ပျို့တို့၏ကျောက်စာမှ အဆင့်ဆင့် တက်လှမ်းမြင့်မား လာခဲ့သော အခြေခံကျောက်စာများ၏ နှောင်းခေတ်ပိုင်း ဖြစ်သည့် ပေစာ၊ ပုရပိုက်စာတို့ ခေတ်စားလာခဲ့သော အချိန်အခါကာလပိုင်းသို့ ရောက်ရှိလာရာတွင် စာပေအရေး အသား မည်မျှတိုးတက်လာကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။

ကျောက်စာခေတ်အတွင်း နသောကာရန် အပါအဝင် လင်္ကာကဗျာဆန်ဆန် အရေးအဖွဲ့များကို များစွာမတွေ့ရ သော်လည်း ပျို့ခေတ်၏နှောက်ပိုင်း ပုဂံခေတ်၊ ပင်းယ ခေတ်တို့တွင်မူ ကဗျာလင်္ကာအရေးအစပ်များနှင့် ပတ်သက် ၍ ရတု၊ မော်ကွန်း၊ ချောင်းရေးဖွဲ့မှုများ အတန်ပင်တွေ့ရှိ လာရသည်။

သီချင်းကဗျာနှင့်သက်ဆိုင်သော ပန်ကျာအမှုကိစ္စများ သည်ကား ပုဂံခေတ်နှောင်းပိုင်းကာလတွင် ထိုးဖောက်ဝင် လာခဲ့လေပြီ။ ဂီတ၏ အခြေခံဖြစ်သော စည်းတစ်ချက် ဝါး တစ်ချက်ဖြင့်စတင်သည့် ဝါးလတ်စည်း အစိတ်အပိုင်းဝင် ကြိုးသီချင်းများကို ယင်း ပုဂံခေတ်နှောင်းပိုင်းမှ စတင် ထွန်းပေါက်လာခဲ့လေပြီ။

သို့သော် ဂူနီဘုရားကျောက်စာ၌ စည်း ပတ်သာ အစရှိသော တူရိယာငါးပါးတို့ကို တီးခတ်သူများ ရှိခဲ့ကြောင်း ဖြင့်....

“ပဉ္စင်တူရိမည်သော စည်ညှင်းဖြင့် နှိုးထထသော စည်းစိမ်လိုရကာ စည်ကြီးပန်ကျာပြုသော စည်သည်ကား သူဇာ၊ ငါမတ်၊ ငါမရန်၊ ငါပုန်ဆုမ်၊ ပသာသည်ကား ငါ့သူရိမ်၊ ခွက်ခွင်းသည်ကားငါဖြူ” ဟူသော အထောက်အထားကို ထောက်ရှုသိနိုင်၏။ မြန်မာ့တူရိယာဂီတသည် ရှေးခေတ်နှစ်ပေါင်း များစွာကပင် အခြေတည်တံ့ခိုင်ခံ့ခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားသိသာပေသည်။ ခေတ်ရှည်ညောင်းလာသည်နှင့်အမျှ အသုံးပြုသော တူရိယာပစ္စည်းများသည်လည်း တစ်စတစ်စပျောက်ကွယ်ကာ စည်ကြီး၊ ပသာ၊ နွက်ခွင်းတို့ကိုတွေ့ရန် မလွယ်ကူတော့ပေ။ သို့တည်းမဟုတ် တူရိယာပစ္စည်းခေါ်ဝေါ်မှု မှားယွင်းလာနိုင်သည်။

တေးသီချင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ သက္ကရာဇ် ၆၇၄ ခုနှစ်အတွင်း နန်းတက်သူ သီဟသူလက်ထက်တွင်....

“ခါးပတ်တော်မှာ ရွှေချည်စုံ၊ မှိုင်းလုံး ရွှေဝတ်လုံ၊ မလုံသာချမ်းပေ” အစချီသော ကာချင်းစုဟု ခေါ်ဆိုအပ်သည့် ယင်းအခါက ငွေကြေးတတ်နိုင်သူများ (သို့မဟုတ်) ဘုရင်မျိုးနွယ်များ ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံတို့ကို ဖော်ကျူးသောသီချင်းပုဒ်

သက္ကရာဇ် ၇၀၄ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်သော မြင်စိုင်း ငါးစီးရှင် သီဆိုကခုန်ခဲ့သည့်....

“တာဝတိံသာ နတ်ရွာလော....နတ်ရွာလော” အစချီကာချင်းသည်လည်းကောင်း၊

“တမောင်းတမောင်း တို့ တမောင်းသည်တမောင်း၊
တကောင်းသားလော”

“အံ့ဘေမည်းကြည်းကာ ရိုက်ကြိုး ပျဉ်ထောင်မျိုး”
စသော ကာချင်းမျိုးစုများသည် ယခု ယနေ့အခါ သီဆို
တီးခတ်နိုင်သူများ ပျောက်ကွယ်စပြုလေပြီ။ ဂီတမိခင်ကြီး
အလင်္ကာကျော်စွာ ဒေါ်စောမြအေးကြည်နှင့် ဦးဘသက်
(စိန်ပါတီ၏ ခင်ပွန်း) တို့ နှုတ်ကပတ်က သီဆိုကြသေး၏။ ယင်း
တေးစုကို နည်းနိဿယ ခံရသူသင်ကြားမည့်သူမရှိ၍ ဂီတ
ပညာကျော်ကြီးများကတစ်ဆင့်ဖြန့်ဝေမှု မပြုနိုင်ရှာခဲ့ကြပေ။
ကဗျာလင်္ကာနှင့် သီချင်းတို့ကို မည်သူက စသည်ကို
ဖော်ထုတ်ရန်ကား ခက်ခဲခြင်းမရှိပါချေ။ ကဗျာလင်္ကာတို့
ပေါ်ပြီးကာမှ တေးသီချင်းများခေတ်သို့ ရောက်ခဲ့ရသည်
မှာ မည်သို့မျှ ငြင်းဆိုဖွယ်မရှိပေ။ မြန်မာတို့၏ ကိုယ်ထီး၊
ကိုယ်နန်း၊ ကိုယ်ကြွန်းနှင့်နေထိုင်သည့်ဘဝမှ အရှိန်အဟုန်ကြီး
မြင့်လာခဲ့သော မြန်မာ့စာပေအဖွဲ့ အညွှောက်တို့မှ အသီး
အပွင့်တင်တယ်လာရသည့် အဆင့်ဆင့်တို့သည်ကား အဖိုး
မဖြတ်နိုင်လောက်အောင် ခံ့ညားကြီးမားလှချေ၏တကား။
စာပေများ စပ်ဆိုရေးဖွဲ့ခဲ့ကြကုန်သော စာဆိုရှင်ကြီးများ၏
ဂုဏ်ကျက်သရေတို့ကား ဆိုဖွယ်မရှိချေပြီ။

ကဗျာလင်္ကာများ စကားပြေများသည် မြန်မာတို့၏
ဂုဏ်ကို အလိုလိုမြှင့်တင်ပေးလျက်ရှိတော့သည်။ ကဗျာလင်္ကာ
များကို ဂီတအသံသွင်း၍ ဝစနာ လင်္ကာရဖြစ်စေသည့်နည်းတူ
စည်းဝါးနှင့်အံဝင်ခွင်ကျ အချိုးညီညီသွတ်သွင်းပြီး အတီး
အမှုတ်တူရိယာတို့နှင့် တွဲဖက်သီဆိုနိုင်သော သောတာလင်္ကာ
ရသဖြစ်သော သာသာယာယာ ညှင်းညှင်းတဲ့တဲ့ ဆိုရသီရ

သော ပ္ဍဲတသံသို့သက်ဝင်သည် ကဗျာလင်္ကာတို့သည် ဂီတ အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

သီချင်းဟူသည်ကား အဘယ်နည်းဟု ဆိုရချေသော် စာပေ၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာတို့ပေါင်းစည်း၍အသံနှင့် စည်းဝါး စနစ်တကျ အမြင့်အနိမ့် အခုအခံ အဝိုက်အတောတို့ ပြည့်စုံ ကိုလိုစွာ စုစည်းစပ်ဖွဲ့ထားခြင်းသည်ပင် သီချင်းဂီတဖြစ်လာ ရသည်ဟု ဆိုရချေမည်။

သီချင်းခေါ်ဆိုမှုနှင့်ပတ်သက်၍-

ရွှေဟင်္သာပျို့တွင် “ပဉ္စင်ငါးမည်၊ပတ်စည်စောင်းငြင်း၊ သီချင်းစည်းဆုပ်၊ လက်ခုပ်လင်းကွင်း”

မနောဟရီပျို့တွင် “လုလင်သမီး၊ မှတ်ဘီးစောင်းငြင်း သီချင်း၊ အဲအန်၊ ပန်းမန်ကွမ်းစည်”

ကျေးဇူးတော်ပျို့တွင် “ခရုသင်းရထား၊ ခြောက်ပါး အမျိုး၊ မုရိုးသံပြင်း၊ စောင်းသီချင်းနှင့်၊ ခွက်ခွင်းမောင်း ကြေး” စသည်ဖြင့် အသီးသီးတို့ စပ်ဆိုစဉ်လာရှိခဲ့ကြပါ သည်။ ဤကားသီချင်းပင်တည်း။

ပုဂံခေတ် နိဂုံးပိုင်းမှစ၍ ညောင်ရမ်းခေတ်တွင် ကြိုး သီချင်းစုများ အပြိုင်းအရွိုင်းပေါက်ဖွားလာခဲ့ရာမှ ဂီတသု တေသီများ စုစည်းထုတ်ဝေသော မဟာဂီတကျမ်းများ၏ အဖွင့်၌ ယင်း ကြိုးချင်းစုများကိုသာလျှင် မြန်မာမဟာ ဂီတ၏ အခြေခံသီချင်းများအဖြစ် ဖွင့်ဆိုတင်ပြခဲ့ကြ၏။ ကြိုး သီချင်းစုသည် မဟာဂီတ ကျမ်းလာအရဆိုသော် ထိုကျမ်း များ၏ အစောဆုံးသောသီချင်းစုဖြစ်ကြောင်း တည်တညွတ် တည်း ဖွင့်ဆိုချက်မည်ပေ၏။ ကြိုးသီချင်းစုများသည် ပုဂံ ခေတ်ကပင် ပေါ်ထွန်းလာပြီဖြစ်ကြောင်းအထောက်အထား

တွေ့ရသည်မှာ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိဆိုသော “ နေမိဘုံခန်းပျို့ ” တွင် .. “ မှုတ်တီး၊ ငြင်းစောင်း၊ ရွှေနိုင်၊ နှောင်းနှင့်၊ မိချောင်း ပြိုင်ဆော်၊ ပြည်တော်ပုလဲ၊ အောက်ပြန်လဲ့လျက်၊ ခွါရှစ်ပေါက်၊ အောက်ကလပ်ကြီး၊ ကင်းပတ်ဆီးလည်း၊ သီးသီးမနိုင်၊ သာ ကွင်းကိုင်လျက်၊ ကောက်ပြိုင်အဲအန် ” စသည်ဖြင့် ဖော်ပြ ထားရာ ကလပ်ကြီးကြီး၊ ကင်းပတ်ကြီး ကြီးအမျိုးအစားတို့ သည် ပုဂံခေတ်ကပင် ပေါ်ပေါက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား ကာ မြန်မာ့ဂီတကျမ်းများ၏ ဖော်ထုတ်ချက်အရ ရှေးအကျ ဆုံး သီချင်းစုများဖြစ်သည်ကိုလည်း မငြင်းသာသဖြင့် မဟာ ဂီတကျမ်းများအဆိုကိုလည်း ဟုတ်မှန် သင့်သလောက် ဟုတ် မှန်ကြောင်း တစ်နည်းအားဖြင့် ဝန်ခံရပေလိမ့်မည်။

နေမိဘုံခန်းပျို့ပါ “ ပြည်တော်ပုလဲ၊ အောက်ပြန်လဲ့လျက် ” ဟူသော ရှေးဖွဲ့ချက်အရဆိုသော် မြန်မာတို့၏စောင်းကောက် တူရိယာသည် ထိုအချိန်ကပင် ခေတ်စားလျက်ရှိပြီး ကြိုးညှိ နည်းတို့သည်လည်း မလဲမသေ ပေါ်ပေါက်စ ပြုနေပြီဖြစ် ကြောင်း ထင်ဟပ်လျက်ရှိလေပြီတည်း။

မဟာဂီတကျမ်းလာ တေးသီချင်းစုတို့ကို ဖတ်ရှုလျက် မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ပေါင်းစည်းညီညွတ်မှု ချစ်ခင်စုံမက်မှု၊ သစ္စာတည်ကြည်မှု၊ ရာသီဥတုအမျိုးမျိုး၏ဒဏ်ကို ခံနိုင်ရည် ရှိမှု၊ နွေဓိုးဆောင်းစသောဥတုသုံးပါးစလုံးနှင့် ရင်ဆိုင်ရခိုက် ရသခံစားမှုအမျိုးမျိုးတို့ ကြုံတွေ့ခံစားနိုင်မှု၊ မြတ်စွာဘုရား ၏ တရားတော်ကို ယုံကြည်သက်ဝင်ကိုးစားမှု၊ မိမိတို့၏ ဘုရင် အရှင်သခင်တို့အား လေးစားအားထားမှု၊ စာပေရသကို ခံစားတတ်မှု၊ ရေမြေဒေသအလိုက်နေထိုင်တတ်မှု၊ စိတ်ထားခိုင် မာတည်ကြည်မှုစသည်တို့ကို ထင်ရှားစွာတွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။

ဤမျှနှင့်ပင် မြန်မာတို့၏ကိုယ်တိုင်းနိုင်ငံနှင့် ကိုယ်လူမျိုးတို့ အပေါ် မည်မျှသံယောဇဉ် ကြီးမားခြင်းနှင့် ခင်တွယ်ခြင်း တို့မှာ ပေါ်လွင်နေပြီဖြစ်၏။ ခုံညား ထည်ဝါလှသောလှေပဲ့ သဘင်၊ မြင်းခင်းသဘင်နှင့်ပတ်သက်၍မဟာဂီတ ကျမ်းလာ လှေတော်သံနှင့် မြင်းခင်းတော်တေးချင်းစုများကို လှေလာ ဖတ်ရှုရခြင်းဖြင့် မြန်မာတို့၏ ရိုးရာဓလေ့ စရိုက်ဖြစ်သော လှေပဲ့သဘင်၊ မြင်းခင်းသဘင်စသည်တို့သည် မည်မျှခင်တွယ် မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်းကြောင်း ထင်ရှားနေ၏။ ချစ်မြတ်နိုးဖွယ် ရာအတိုပြီးသော မဟာဂီတကျမ်းလာ သီချင်းစုများသည် မြန်မာနိုင်ငံသားများအဖို့ လက်ကိုင်လက်စွဲပြုရမည့် သီချင်း စုများဖြစ်သည်နှင့်အညီ ယင်းသီချင်းစုများ စုပေါင်းရိုက် နှိပ်ထားအပ်သော မဟာဂီတကျမ်း တစ်စောင် ဖြစ်စေ၊ နှစ်စောင်ဖြစ်စေ၊ ထွက်သမျှ ကျမ်းတိုင်းဖြစ်စေ၊ သို့တည်း မဟုတ် မိမိကြိုက်နှစ်သက် မြတ်နိုးရာ ကျမ်းတစ်စောင်ကိုမူ လက်စွဲထား၍ လေ့လာသင့်ပါဘိ။

ယင်းမဟာဂီတကျမ်း အစောင်စောင်နှင့် ပုံနှိပ်စာမူ အဖြစ်သို့မရောက်ရှိသေးသော ပေမူပုရပိုက်တို့၏ မူလဇာစ်မြစ် အကြောင်းချင်း စသည်တို့ကား မြန်မာတို့၏ ရိုးရာဓလေ့ စစ်စစ်ဟုခေါ်ဆိုရမည့် စာပေအနုပညာရပ်တို့ကို ဖော်ကျူး ခြင်းဖြစ်သဖြင့် အမျိုးကို ချစ်သူတိုင်း သိရှိအပ်သည်ဟု ယူဆ မိသည်အလျောက် မဟာဂီတကျမ်း အသီးသီးတို့၏ ဖြစ်ပေါ် လာသည့်ဇာစ်မြစ်ရာဇဝင်သာမကဘဲရှေးနှစ်ပေါင်းအတိတေ ကာလမှ ထိန်းသိမ်းခဲ့ကြသော မဟာဂီတ ပညာရှင်ကြီး တို့၏ မဟာဂီတသီချင်းစုများကို ရင်ဝယ်ပိုက်သိန်းသိမ်းထား ခဲ့ကြရာမှ နှောင်းလူများသို့ လက်ဆင့်ကမ်းသယ်ဆောင်

ပို့ချပေးခဲ့ကြပုံ အဖုံဖုံအဝဝတို့ကို လေ့လာမိခဲ့သမျှ တင်ပြ
ရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

နှုတ်တိုက်အာဂုံဆောင်ခဲ့ကြသော တေးချင်းစုများဖြစ်
သည့်အလျောက် စာသားများ ကဲ့သို့ခြင်း၊ ကျမ်းတစ်စောင်
နှင့်တစ်စောင် မူအနည်းငယ် တူညီမှုမရှိခြင်း၊ တေးသွား
စည်းဝါး၊ အကျဉ်းအကျယ်၊ သံကျသံရောက် အနည်းအကျဉ်း
ကွာဟနေခြင်း စသည်တို့ ရှိနေခြင်းသည် ဂီတပညာရှင်
အပေါင်းတို့အား မည်သို့မျှ အပြစ်ဆိုနိုင်ဖွယ် မရှိချေ။

မဟာဂီတ သီချင်းစုတို့သည် စာပေ အဆင့်သာမက
တီးလုံးတီးကွက် ဆိုဟန်ဆိုပေါက် အဆင့်သည်လည်း မည်မျှ
မြင့်မား ခုံထည်ကြောင်းကို မဟာဂီတလေ့လာ လိုက်စား
သူတိုင်း သိပြီးဖြစ်၏။

၁၂၄၇ ခုနှစ်မှ အစပြု၍ ကျွန်ုပ်ပေါက်ဘဝသို့ ရောက်ရှိ
လာခဲ့ကြရသောအခါ မဟာဂီတမှာ ပိုမိုမျက်နှာငယ်လာရ
ပြီး တစ်ပါးသူတို့၏ မွေနှောက် ရောစပ်မှုတို့ တရကြမ်းဝင်
လာကာ မြန်မာစာပေအဆီအနှစ်နှင့် မြန်မာ့တေးသံဗျာဠာတို့
ကွယ်ပျောက်လာရခြင်းက အလွန်ဆိုးဝါးလှချေ၏။

သို့သော် မြန်မာဂီတကို မြတ်နိုးခင်တွယ်သူ မျိုးချစ်
မဟာဂီတ ပညာရှင်အပေါင်းတို့၏ အမာခံ စောင့်ရှောက်
ထိန်းသိမ်းမှုတို့ကြောင့် လုံးဝကွယ်ပျောက်သွားခြင်းမရှိခဲ့ဘဲ
ယနေ့တိုင် ရှင်သန်ဆဲ ရှိနေသေးကြောင်းကား ထင်ရှား
လှပေသည်။ နောင် အစဉ်အဆက်မပြတ် ထိန်းသိမ်း စောင့်
ရှောက်ရန် အရေးကြီးလှပေ၏။

ရှေးပညာရှင်ကြီးများ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးမည်မျှလေးစား
ချစ်ခင်ကြကြောင်း ဤကျမ်းကို အစမှအဆုံး ဖတ်ရှုပြီး

သင်ခန်းစာယူသင့်ကြသည်။ မဟာဂီတကိုမြတ်နိုးလျှင် ပုဂ္ဂိုလ်
 ချင်းလည်း ချစ်ခင်ရပေမည်။ သို့မှသာ မြန်မာတို့၏ခေတ်
 အဆက်ဆက်မှ ထွန်းပေါ်ခဲ့သောမဟာဂီတ ပညာရပ်နှင့်မိမိ
 လူမျိုး၏ ယဉ်ကျေးမှု မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်း
 ကာကွယ်ရာ ရောက်ပေလိမ့်မည်။ ပညာသည် အချင်းချင်း
 တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး လေးစားစွာဖြင့်တိုင်ပင်ရင်းနှီးမှုရှိလေလေ
 မဟာဂီတပညာရပ် ပိုမိုအနှံ့ရှည် ခိုင်မြဲလေလေ ရှိရမည်မှာ
 မူချပင်တည်း။

ဤကျမ်း၌ ပါရှိသော မဟာဂီတသုတေသနပညာရပ်တို့
 သည်ကား ကုန်ဆုံးပြီဟု လုံးဝမဆိုနိုင်ပါချေ။ နှောင်းခေတ်
 ၌ အတွေးအခေါ် ပညာပိုင်းဆိုင်ရာတွင် အလွန်စူးရှထက်
 မြက်သော သုတေသီတို့ သုတေသန ပြုရမည့် အချက်များ
 မည်မျှကျန်ရှိ လိုအပ်နေသေးကြောင်း စသည်တို့ကား သေ
 ချာဆန်စွာ ဖတ်ရှုလေ့လာပါလျှင် သဘောပေါက် ပေါ်လွင်
 လာပေလိမ့်မည်။ ကျွန်ုပ်ပြုစုသော ဤကျမ်းသည် မဟာဂီတ
 သုတေသနပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေခံမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုပါ
 သည်။

မြန်မာ့မဟာဂီတကို လေ့လာလိုက်စား၍လိုအပ်
 ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းသုတေသန ပြုကြပါစို့။
 မြန်မာ့မဟာဂီတကို သီဆိုတီးမှုတ်၍ မိမိအမျိုး
 သားယဉ်ကျေးမှု အနုပညာကို ဆက်လက် ထိန်း
 သိမ်းစောင့်ရှောက်ကြပါစို့။
 မြန်မာ့မဟာဂီတကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်၍
 မိမိတို့၏ ရိုးရာတေးဂီတဖြင့် မြန်မာ့ဂုဏ်ကို မြှင့်
 တင်ကြပါစို့။

မဟာဂီတကျမ်းဟူသည်

ရှေးနှစ်ပေါင်း ၃၀၀ ကျော်ခန့်မှ စတင်ပေါ်ပေါက်
လာသော တေးသီချင်းများကား များပြား လှချေ၏။
စုဆောင်းရတတ်သရွေ့ တေးသီချင်းများ ပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီး
တို့က စုဆောင်းရှာဖွေကာ စာအုပ်စာတမ်းများ အဖြစ်
ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ယနေ့တိုင် အမည်နာမမျိုးစုံဖြင့် ထုတ်
ဝေကြဆဲပင် ရှိသေး၏။

စာအုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ခြင်း မပြုနိုင်ဘဲ ပုဂ္ဂိုလ်စာ၊
ပေစာတို့အဖြစ်တည်ရှိခဲ့ပြီး ထိန်းသိမ်းထားဆဲ (သို့မဟုတ်)
ပျောက်ကွယ် ဆုံးရှုံးသွားရခြင်းတို့ဖြင့် နှမြောဝမ်းနည်း
ဖွယ်ရာအဖြစ်မျိုးလည်း ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရပေသည်။

သီချင်းကြီး စာအုပ်များ၏ အဖွင့်တွင် ပထမဦးစွာ
သီချင်းကဏ္ဍကို ဖော်ပြလေ့ရှိသည်။ မှန်ပေ၏။ ကြီးသီချင်း
သည် ကျွန်ုပ်တို့သီချင်းကြီးများစွာတို့၏ မူလပထမ အခြေခံ
ဖြစ်သဖြင့် ယင်းကြီးသီချင်းများနှင့်ပင် စတင်ဖွင့်ဆိုခဲ့ကြ
ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ကြီးသီချင်းများသည် ပုဂံခေတ်နိဂုံးပိုင်းတွင် စတင် ပေါ်ထွက်နေပြီဖြစ်ပြီး ညောင်ရမ်းခေတ်တွင် ကြီးသီချင်း များ အလွန်ခေတ်စားလာကာ ကြီးတေး၊ ကြီးသီချင်းများ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ခဲ့ရလေသည်။

ပုံနှိပ်စာလုံးနှင့် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သော သီချင်းကြီး သီချင်းခန့်စာအုပ်များအနက် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၄၂ ခုနှစ် တွင် ပြည်မြို့မှရှေ့နေ-ဦးရောက် စီရင်သော “ဂီတမေဒနီ” ကျမ်းသည် အစောဆုံးပေတည်း။ ယင်းကျမ်း၏ နာမည် အပြည့် အစုံမှာ “မဟာဂီတမေဒနီကျမ်း” ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအချိန်သည်ကား အထက်မြန်မာနိုင်ငံ၊ ရတနာပုံမန္တလေး ရွှေမြို့တော်၌ မြန်မာဘုရင်သီပေါမင်း နန်းစံတော်မူခိုက်ဖြစ် ပေသည်။ “မဟာဂီတ” သည် ရှေ့နေဦးရောက်၏ မဟာ ဂီတမေဒနီကျမ်းမှ စတင်ခဲ့လေပြီး မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၄၂ ခုနှစ် ပြာသိုလ၊ ခရစ်နှစ် ၁၈၈၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလအတွင်း ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေရောင်းချခဲ့ခြင်းပင်တည်း။

သည်ထက်စော၍ မဟာဂီတဟူသော အသုံးအနှုန်းကို မရှိခဲ့ဖူးဟု ကျွန်ုပ်အနေနှင့် မှတ်ယူမိပါသည်။

သောတလင်္ကာရ အပါအဝင် အလွန်ရှေးကျသော ရှေး ဟောင်းတေးကြီး၊ ဘွဲ့ကြီး၊ သီချင်းကြီးများကို မဟာဂီတ ဟူ၍ ကင်ပွန်းတပ်ခြင်းသည် အလွန် လျော်ကန် လှပ၏။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် သီချင်းကြီး နယ်ပယ်၊ သီချင်းကြီး လောကကို မဟာဂီတ နယ်ပယ်၊ မဟာဂီတ လောကဟူ၍ ယနေ့တိုင်မပျောက်မပျက် ခေါ်တွင်နေကြခြင်းမှာ မည်သို့မျှ ငြင်းဆိုဖွယ်ရာ မရှိပါချေ။

ခံ့ညားကြီးကျယ် ထည်ဝါလှသော ရှေးသီချင်းကြီး၊ သီချင်းခံများကို စုပေါင်းစီစဉ်ရိုက်နှိပ်ထားသည့်မဟာဂီတ မေဒနီကျမ်းကို ဂီတပညာသည်တိုင်းနှင့် သဘင်ပညာသည် မှန်သမျှ မလွတ်တမ်းလက်ကိုင်ထား သုံးစွဲကြရသည်။ ဂီတ ပညာလိုက်စားလျှင်မဟာဂီတကျမ်းလာ တေးများမှအခြေခံ ပညာသင်ကြားခံယူရ၏။ ဇာတ်မင်းသား၊ မင်းသမီး၊ လူ ကြမ်း၊ မင်းသားကြီးမှန်သမျှ ဂီတကျမ်းလာတေးများကို ကြေညက်ကြရ၏။

ဂီတအဆိုကျော်၊ အသီးကျော်နှင့်သမျှ မဟာဂီတကျမ်း ကို ကြေညက်ရ၏။ တေးပြုစာဆိုပုဂ္ဂိုလ်များ မဟာဂီတကို တတ်ကျွမ်းရ၏။ နှောင်းခေတ်၏ နောက်ဆုံးဂီတစာဆိုကျော် နန်းတော်ရွှေဆရာတင်၊ ဝိုင်အမ်ဘီ ဆရာတင်၊ ဆရာရိုက်၊ ဆရာညွှာ၊ ရွှေတိုင်ညွန့်၊ ရွှေပြည်အေး စသူများသည် မဟာဂီတနှင့် ပတ်သက်၍ ကောင်းစွာ အစမ်းခံနိုင်သူများ ဖြစ်ကြ၏။ မဟာဂီတမှ အခြေခံ၍ ဂီတပညာကို စတင် သင်ကြား ခံယူခဲ့ကြသူများ ဖြစ်ပေ၏။

ဤမျှအဓိကကျသော မဟာဂီတမေဒနီကျမ်းအား မူလ စီစဉ်သူ ရွှေနေဦးရောက်သည် စည်းစနစ်ကျနစွာ စက်တင် ပုံနှိပ်ခဲ့သော်လည်း ထိုအချိန်အခါက စာပေနှင့်ပုံနှိပ်လောက ကို လက်ဝါးကြီးအုပ်နိုင်ခဲ့ကြသူ၊ ရန်ကုန်မြို့ရှိ အိန္ဒိယလူမျိုး များအနက် ကေနာဂူမေရာစာအုပ်တိုက်မှ အဖန်ဖန်တလဲလဲ ထပ်မံရိုက်နှိပ်ရောင်းချရာတွင် ကြီးကြပ်တည်းဖြတ်သူ၊ တတ် ကျမ်းနားလည်သူ မပါရှိသဖြင့် အကျ အပေါက် အမှား အယွင်း များပြားလှပြီး ထိုမဟာဂီတမေဒနီကျမ်းမှာ ငမ်း နည်းဖွယ်ရာ တိမ်မြုပ်သွားရသည်။

၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် သူရိယတိုက်မှ “မဟာဂီတအသစ်” ဟူသော ဂီတကျမ်းတစ်စောင်ထွက်လာသည်။ ယင်းကျမ်းမူရင်းကို ကျွန်ုပ်ထံ၌ ယခုတိုင်ရှိသော်လည်း ဒုတိယနှိပ်ခြင်းဟု ပါရှိသဖြင့် ပထမနှိပ်ခြင်းမှာ ၁၉၂၃ ခုနှစ်ထက် စောပေလိမ့်မည်။

သို့သော် သေသပ်မှုမရှိလှသဖြင့် ၁၉၂၄ ခုနှစ်ဦးပိုင်းတွင် ကျိုက်လတ် ဦးပြုံးချို စီစဉ်သော “မဟာဂီတ ပေါင်းချုပ်ကျမ်း” ပေါ်ထွက်လာသော အခါ “သူရိယမဟာဂီတအသစ်” မှာ ချုပ်ငြိမ်းခဲ့ရပြန်သည်။

မဟာဂီတ ပေါင်းချုပ်ကျမ်းသည် စီစဉ်ပုံအတန်ပင် သေသပ်လှသဖြင့် ဂီတပညာရှင်များနှင့် သဘင်ပညာရှင်ကြီးများ မှန်သမျှ လက်ကိုင်ပြုရလောက်အောင် ကျော်ကြားလာတော့၏။ ကျိုက်လတ် ဦးပြုံးချို၏ အမည်ပျောက်လျက် “မဟာဂီတ ဦးပြုံးချို” ဟူသော အမည်က ဖုံးလွှမ်းသွားတော့သည်။

သို့သော် ၃၇ မင်း နတ်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သူရိယမဟာဂီတအသစ်က အစုံလင်ဆုံးဟု ဆိုရချိမ့်မည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၆၇ ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၅ ရက်နေ့တွင် ရွှေအစဉ်အဆက်က ပသခဲ့သည့် ၃၇ နတ်မင်း နတ်တို့ကို ပွဲကနားသဘင် ကျင်းပ ကခုန်တီးမှုတ်ရာ ပတ်၊ နှဲ၊ လင်းကွင်း၊ မည်သို့ကခုန်သည့် အချက်အလက်၊ နတ်ထိန်း နတ်နေတို့ မည်သည့်အဝတ်ကို စွဲဆောင်သည့် အမှတ်အသား များကို နတ်ထိန်းနတ်နေအတီးသမားတို့ကို မေးစစ်၍ မှတ်သားထားရမည်။ ဘုန်းတော်ကြီးလှသော အိမ်ရွှေဘုရားအမိန့်တော်ကို ဦးထိပ်ရွက်ဆင်ရသည့်အတိုင်း အိမ်ရွှေတော်ကြီး တောင်

လေသာဆောင်တွင် ဆိုင်းအတီးဆရာ ငမြတ်သာ၊ ငတရုတ်
 တို့နှင့် အတီးတတ်သူတို့ကိုမေးစစ်၍ တီးမှုတ်ပြသစေပြီးလျှင်
 မှတ်သားထားသည့် ဆင်ယင်နည်း၊ တီးမှုတ်နည်းများနှင့်
 ပေါင်း၍ သက္ကရာဇ် ၁၁၂၅ ခု၊ သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၄ ရက်
 နေ့တွင် နတ်ထိန်းကြီးကဝိဒေဝကျော်၊ ရာဇဝင်ဇန့်၊ ရာဇဝင်
 တက်တို့နှင့်တိုက်ဆိုင်၍ ၃၇ နတ်စဉ်၊ အမျိုးအမည်၊ ဆင်ယင်
 ပသနည်း၊ တီးမှုတ်နည်း၊ နတ်သံများကို မဟာဇေယျသူရ
 ကသည် မင်းကြီးမဟာသူရ ဘွဲ့မည်ရသော ရွှေနန်းတော်ကြီး
 အတွင်းဝန် မြဝတီမြို့စား မှတ်သားစုထားသည့် စာရင်း
 စာတမ်းဟူသော ရှင်းလင်းချက်နှင့်တကွ ၃၇ မင်းနတ်များ
 အကြောင်း စုံလင်စွာဖော်ပြပြီးလျှင် မည်သည့် နတ် တွင်
 မည်သည့်အတီးတီး၍ မည်သည့်အဆို သီဆိုရမည်စသည်ဖြင့်
 စုံလင်စွာ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။

ဦးပြုံးချို၏ မဟာဂီတပေါင်းချုပ်ကျမ်းတွင် ၃၇ မင်း
 နတ်အကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အတန်အသင့် ဖော်ပြထား
 ခြင်းပါရှိသော်လည်း သူရိယမဟာဂီတ အသစ်လောက်
 မစုံလင်ပေ။

သို့သော် ကဏ္ဍအလိုက်ခွဲခြားထားပုံနှင့် သေသပ်ပုံတို့မှာမူ
 အလွန်ကောင်းမွန် ပီပြင်လှသဖြင့် မဟာဂီတပေါင်းချုပ်
 ကျမ်းမှာ တစ်ဟုန်ထိုးနာမည်ကျော်ကြားသွားပြီး ဂီတ
 ပညာရှင်များ သဘင်ပညာရှင်များသာမကတော့ဘဲ ဝါသနာ
 ရှင်များကပါ တစ်အိမ်တစ်အုပ်ကျစီ ဝယ်ယူသိမ်းဆည်း
 ထားရလောက်အောင် ထင်ရှားသွားတော့၏။ အနည်းငယ်
 ဆိုဖွယ်ရှိပေ၏။ “ညှင်းလေကသွေး” ပတ်ပျိုး၊ “ညိုညို

ဆိုင်းဆိုင်း” ပတ်ပျိုး၊ “မဟီယင်တောင်” ပတ်ပျိုး စသော သီချင်းတို့ကို ယိုးဒယားပိုင်းတွင် ထည့်သွင်းထားခြင်း စသော ချို့ယွင်းမှုများကို တွေ့ရှိရသေး၏။ ဦးပြုံးချို ကိုယ်တိုင်ရေးစပ်သော “တေးဘုမ္မာ” “ဇာတိအာဏာ” “ဇေယျတုသဗ္ဗ” “ပဗ္ဗတာဟေမဝန်တောင်” “မြန်နိုင်ငံ ပြည်ကြီး” စသော ထိုခေတ်က အလွန်ကျော်ကြားနေသည့် သီချင်းကြီးများပါရှိလာသဖြင့် လူသုံးအများဆုံးမဟာဂီတ ကျမ်းကြီးတစ်ဆူအဖြစ် ကျော်ကြားလာခြင်း ဖြစ်အံ့ ထင်သည်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေ ထိုအချိန်ထိုအခါက နောက်ဆုံးထွက် ပေါ်လာသော ဦးပြုံးချို၏ မဟာဂီတပေါင်းချုပ်ကျမ်း သည် မဟာဂီတကျမ်းများအနက် အကောင်းဆုံးဟု အတိ အကျဆိုနိုင်ပေသည်။

ထိုကျမ်းထွက်ပြီး မကြာမီအတွင်းမှာပင် “မဟာဂီတ” မပါရှိဘဲနှင့် သီချင်းကြီး၊ သီချင်းခန့်များ ကောက်နုတ် ဖော်ပြထားသော ကျမ်းတစ်စောင် ထွက်ပေါ်လာသည်။ အမည်မှာ “ဂီတဝိသောဓနိ” ကျမ်းဟူ၏။ ထုတ်ဝေသူမှာ မင်းတုန်းမင်းနှင့်သီပေါမင်းနှစ်ဆက်တိုင်တိုင် စောင်းပညာ နှင့် အသုံးတော်ခံခဲ့သူ စောင်းဆရာကြီး ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ ဦးမောင် မောင်ကြီး၏ တပည့်ရင်း စောင်းဆရာကြီး ဦးမောင်မောင် လတ်ကိုယ်တိုင်ထုတ်ဝေသော ကျမ်းတစ်စောင် ဖြစ်သဖြင့် ဂီတပညာရှင်များ၊ သဘင်ပညာရှင်များ အားကိုးအား ထားနှင့် ဝယ်ယူသုံးစွဲကြသော်လည်း ခဲလေသမျှသဲရေကျ ဖြစ်ခဲ့ရပေသည်။

စာအုပ်အရွယ်အစားနှင့် အထူအပါးမှာ သူရိယမဟာ
ဂီတ အသစ် အရွယ်မျှလောက်သာရှိပြီး စာအထားအသို
များမှာ ချိုယွင်းမှုအလွန်များပြားလှပြီး သီချင်းစီစဉ်ပုံ
အထားအသို မသန့်သဖြင့် လုံးဝအောင်မြင်မှုမရရှိခဲ့ပေ။

ဤစာအုပ်ရိုက်နှိပ်ပြီးမှ မိမိတို့စာအုပ်စီမံချက် ညံ့ဖျင်း
ကြောင်းကို စီစဉ်ထုတ်ဝေသူများသိရှိကာ နိဒါန်း၌ -

“ဤစာအုပ်ကိုပုံနှိပ်ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်နှင့်
တကွ ပုံနှိပ်တိုက်ရုံစာပြင်ဆရာ၊ အယ်ဒီတာတို့ မအား
လပ်သဖြင့် ကြပ်မတ်ကြည့်ရှု ပြုစုပြင်ဆင်ရန်အတွက်
ဂီတဘက်တွင်တတ်ကျွမ်းသူ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ကို
ဤကျမ်းစာအတွက် သီးခြားကြည့်ရှုပြင်ဆင်ပုံနှိပ်ရန်
အဖိုးလက်ခပေး၍ ငှားရမ်းရိုက်နှိပ်ခဲ့ရာ ထိုစာပြင်
ဆရာသည် ပြောဆိုကတိဝန်ခံရင်း ရှိသည်နှင့်မညီ
ဂီတဘက်တွင်ထင်သလောက်မပေါက်ပြောက်ပြောက်
ကျားကျားတိမ်းချော်မှားယွင်းချက်တို့ မြောက်မြား
နေသည်ကို စက်တင်ပုံနှိပ်ပြီးစီးမှသိရသဖြင့် ပြင်ဆင်
ချက်များပြား၍ ပြင်ဆင်ချက်တွင်မပါလာဘဲ ကြွင်း
ကျန်ရှိသည့် မှားယွင်းချွတ်ချော်ချက် အနည်းငယ်
တို့ကို တွေ့ရှိတော်မူပါက ပုံနှိပ်တိုက်နှင့်တကွ ကျွန်ုပ်
ကျမ်းပြုစု စီရင်သူတို့အား အပြစ်တင်တော်မမူဘဲ
သည်းခံ ပြင်ဆင် ဖတ်ရှုတော်မူရန် လေးမြတ်စွာ
တောင်းပန် အစီရင်ခံအပ်ပါကြောင်း” ဟူ၍ ဝန်ခံ
တောင်းပန်ထားလေသည်။

ဝန်ခံထားသည့်အတိုင်း စာအုပ်၏ နောက်ဆုံးပိုင်းတွင် စာမျက်နှာ ၁၂ မျက်နှာမျှ အမှားပြင်ဆင်ချက် ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားသော်လည်း အမှားလုံးဝ မကင်းစင်နိုင်သည့် အပြင် စာအုပ်ချုပ်ပြီး ထုတ်လုပ် ရောင်းချသောအခါ အထက်ဖော်ပြပါနိဒါန်းကိုရှေ့နောက်ပြောင်း ပြန်ဖောက်သိုး ထည့်သွင်းပါရှိလာသည်။ ထိုအကြောင်းများကြောင့် ပထမ အကြိမ်ရိုက်နှိပ်သော ထို ဂီတဝိသောဓနီ ကျမ်းကြီးမှာ အထင်ကရ မဖြစ်လာတော့ဘဲ ဆုံးရှုံးကွယ်ပျောက်သွားခဲ့ရ လေသည်။

ယင်းဂီတဝိသောဓနီကျမ်းကို ဖတ်ရှုပြီး အားမလိုအား မရရှာသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ဦးက ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေရန် ဖြစ်ပေါ်လာရတော့သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးက အခြားမဟုတ်။ အနုပညာပိုင်းတွင် စွယ်စုံမှန်သေးက်ဟု ဆိုရမည့် ကွယ်လွန်သူ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး၊ စာပေ ပညာကျော် ဒီးဒုတ်ဦးဘချို ပင်တည်း။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် ဂီတဝိသောဓနီကျမ်းကို ပြန်လည် တည်းဖြတ် သုတ်သင်ပြင်ဆင်ရာတွင် နေ့မအိပ်ညမအိပ် အထူး ကြိုးစားလုံးပန်းခဲ့ရရှာ၏။

ထွက်ခဲ့ပြီးသမျှသော မဟာဂီတကျမ်းများတွင် မပါရှိခဲ့ ဘူးသေးသော ရှေးသီချင်းကြီးများကို ကြိုးပမ်းရှာဖွေ ထည့်သွင်းရိုက်နှိပ်လိုသဖြင့် မိမိအဆက်အသွယ်ရှိဖူးသူများထံ မေးမြန်းစုံစမ်းရရှိသရွေ့ တေးသီချင်းများကို စုဆောင်း ပြီးနောက် ဂီတပညာရှင်ကြီးများနှင့် ညှိနှိုင်းပြင်ဆင်ရိုက်နှိပ် ထည့်သွင်းလိုက်သဖြင့် ဂီတဝိသောဓနီကျမ်းကြီးမှာ သံရိုး

ပိုင်းနှင့်လေးပေါက်အောက်ပြန်ပိုင်းတို့တွင် ပိုမိုပြည့်စုံသွားရ
တော့သည်။

ပြည်မြို့ရှိ မဟာဂီတပညာရှင်ကြီး ဆရာမြစ်ထံတွင် ပြည်
ပြည်မင်းပေါင်းနှင့် အမင်းမင်းခရ သီချင်းခံများကို တေး
စာသားရရှိရုံမျှမဟုတ်ဘဲ တေးသွားကိုပါ တိတိကျကျရရှိ
ပြီးမှ မိမိတည်းဖြတ်ပြင်ဆင်သော ဂီတဝိသောဓနိကျမ်းတွင်
ထည့်သွင်းခဲ့လေသည်။

မဟာဂီတတေးသီချင်းများကို မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြားရှိ
ရှေးပညာကျော်ကြီးများထံ၌ အပတ်တကုတ် လိုက်လံ
ရှာဖွေ တက်ယူလျက်ရှိသူ စောင်းဆရာကြီး ဦးထွန်းဖေ
(၁၂၆၂-၁၃၀၆)သည် အဆိုတော်ကြီး ဒေလီညွန့်နှင့်အတူ
ပြည်မြို့သို့ သွားရောက်သီဆိုတီးခတ်ရာမှ ဆရာမြစ်ကြီးနှင့်
တွေ့ဆုံပြီး မိမိမရရှိသေးသောသီချင်းများကို တက်ယူလျက်
သီချင်းများရှာဖွေစုဆောင်းနေသူ ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုအား ပြသ
ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဤမျှမကပေ။ မည်သည့်ပုရပိုက် မည်သည့်ပေစာများ
တွင်မျှ ရှာဖွေမတွေ့ခဲ့သေးသော ကိန္နရာချောင်းခြားပတ်ပျိုး
တစ်ပုဒ်ကို ကံအားလျော်စွာ ရှာဖွေ တွေ့ရှိကာ ဂီတ
ဝိသောဓနိ ကျမ်းတွင် ဖြည့်စွက် ထည့်သွင်းနိုင်ခြင်းမှာ
အတန်ပင် ထူးခြားသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ယင်းသီချင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် ဂီတ
မိခင်ကြီးဒေါ်စောမြအေးကြည်နှင့် ဆွေးနွေး တိုင်ပင်သော
အခါ မမျှော်လင့်ဘဲနှင့် ထိုသီချင်း၏ အစအနကို ရရှိတော့
သည်။ သီချင်း၏ နောက်ကြောင်းအဖြစ်သနစ်ကား မထူး
သော်လည်း အနည်းငယ်ဆန်းသည်ဟူ၍လည်း ဆိုနိုင်ပေ၏။

မြန်မာဘုရင်လက်ထက် နန်းတွင်းအသုံးတော်ခံ ထိပ်သီး ဂီတအနုပညာရှင်ကြီးများကား မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၄၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာဘုရင်ပါတော်မူပြီးနောက် ဝါးအစည်းပြေ သကဲ့သို့ ခိုကိုးရာမဲ့ဘဝသို့ရောက်နေချိန်ဝယ် သီပေါတော်ဘွား ကြီး စောခွန်ဆိုင်၏စောင့်ရှောက်မှုဖြင့် တစ်စုတစ်စည်း ပြန် လည်စုစည်းမိကာ သီပေါသို့ရောက်ရှိလာကြသည်။

စောခွန်ဆိုင်မရှိသည့်နောက် သားဖြစ်သူ ဆာစောချယ် လက်ထက်သို့ ရောက်ရှိလာချိန်တွင်လည်း ဂီတပညာကျော် အပေါင်းတို့မှာ ဆက်လက်မိမိလိုက်ရှိကြကုန်၏။ အချို့သော ပညာရှင်တို့မှာမူ မန္တလေးမြို့မှာပင် ဖြစ်သလိုကြုံသလို ကျပန်း လုပ်ကိုင်စားသောက်လျက်ရှိကြလေသည်။

၁၃ နှစ်သမီးအရွယ်ကပင် ဆာစောချယ်က ကောက်ယူ သိမ်းငိုက်ခဲရသူ ခင်စိန်ကြည် (ခေ၀) စောမြအေးကြည် သည် သီပေါဟော်တွင်းရှိ နန်းတွင်းလက်ထက်တော်မှ မဟာ ဂီတပညာကျော်ကြီးများ၏ ဂီတပညာရပ်များကို မခြွင်း မချန်သင်ကြားခံယူရတော့သည်။ သီပေါဟော်တွင်းသို့ မရောက်မီကပင် စောမြအေးကြည်အမည်ခံယူမည့် ခင်စိန် ကြည်အား ဂီတပညာရပ်များ အခြေခံမှစတင်သင်ကြားပေး ခဲ့သူ ငယ်ဆရာဦးလူကြီးသည်လည်း သီပေါဟော်သို့ ရောက် ရှိလာရပြန်သည်။

ဦးလူကြီးဟူသောပုဂ္ဂိုလ်ကား နယ်နယ်ရရမဟုတ်ပါချေ။ မြန်မာဘုရင် လက်ထက်တော်အခါက ဘုရင့်အသုံးတော်ခံ အဆိုကျော် “မဓုသဒ္ဒါရွှေတောင်ကျော်စွာ” ဘွဲ့ရ အနုပညာ ကျော်ကြီးဖြစ်ပေသည်။

(၂)

ပျောက်ဆုံးနေသော ကိန္နရာချောင်းခြား

တစ်နေ့သော် ဟော်တွင်း၌ ဦးလူကြီးက တပည့်ရင်း
ဖြစ်သူ ဂီတမိခင်ကြီးစောမြအေးကြည်နှင့် ဂီတအကြောင်း
များဆွေးနွေးနေရာမှ စကားတစ်ရပ်မေးမြန်းချက် ထွက်လာ
ခဲ့သည်။

“သမီးကြည်ကြည်ရေ၊ အဖေကြီးတို့မန္တလေးရွှေမြို့တော်
မှာ ရှာဖွေရတဲ့သီချင်းတစ်ပုဒ် ရှိတယ်ကွယ်။ တခြားတော့
မဟုတ်ပေဘူး၊ လေးပုဒ်သော ကိန္နရာချောင်းခြား အနက်
“ဟေဝန်စုံမြိုင်” နှင့် “မြှုပ်နိုးလို့ခို” “ဖြေနိုင်ပေါင်” သုံးပုဒ်
ကိုသာ ရရှိကြပေမယ့် ကျန်တစ်ပုဒ်က အစရှာမရပေဘူး။
အဲဒါ သမီးကြည်ကြည်များ ရှာဖွေရရှိထားသလားလို့”

ဤသို့ မေးမြန်း ရသည်မှာ အကြောင်း ရှိပေသည်။
စော်ဘွားကတော်ဘဝတွင် ရွှေငွေနှင့် စက်ပြီးရှာဖွေရရှိထား
သော ဆရာပေါင်းစုံထံမှ ဂီတပညာများမှာ အတန်ပင်

ပြည့်စုံကြွယ်ဝနေပြီ ဖြစ်သဖြင့် ဆရာဖြစ်သူက ရလို့ရငြား
မေးမြန်းတီးခေါက်ကြည့်ရခြင်းပေတည်း။

“ဟုတ်ကဲ့ဖေဖေကြီး၊ အဲဒီကျန်တစ်ပုဒ်က ဘယ်မှာမှ
ရှာမရ။ နန်းတွင်းပေစာများမှာလဲ ရှာမရပါ။ သို့သော်
မေမေကြီးတပယ်ခင်ဥရဲကောင်းမှုကြောင့် သမီးလေးတော့
ရလိုက်ပါပြီ။ သီချင်းအစက မယ်သေချင်လိုက်ပါဘိတဲ့
ဖေဖေကြီးရဲ့”

“အလို... ကောင်းလိုက်ပါဘိ သမီးရယ်။ အဖေကြီးတို့လဲ
ရွှေနန်းတော်မှာ တစ်စွန်းတစ်စကြားလိုက်မိပါရဲ့။ သို့သော်
လျှို့ဝှက်ကြန့် အဲဒီသီချင်းဟာ ပေပေတောင်မရောက်ခဲ့
လေတော့ မခက်ပေဘူးလားကွယ်”

မြန်မာဘုရင်ပါတော်မူပြီးနောက် ပျောက်ဆုံးလုဂ္ဂိုနေ
သော ကိန္နရာချောင်းခြားပတ်ပျိုးတစ်ပုဒ်ဖြစ်သော “မယ်
သေချင်လိုက်ပါဘိ” မှာ ဤအချိန်မှစ၍ ပြန်လည်ပေ
ပေါက်လာခဲ့တော့၏။ ဤသီချင်းကိုစတင်ခဲ့သူမှာ စောမြ
အေးကြည်ပင်ဖြစ်၍ စောမြအေးကြည်ကို စနစ်တကျပြသ
ပေးခဲ့သူမှာ တပယ်ခင်ဥ(ခေ)နန်းတွင်းသူကြီးပေတည်း။

တပယ်ခင်ဥသည် ကသည်းလူမျိုးဖြစ်၏။မန္တလေးရတနာပုံ
မြို့တည် ဘဝရှင်မင်းတုန်းမင်းတရား၏ ညီတော် တပယ်မြို့၊
မော်နှိုင်းမြို့ ချောင်းဦးဆယ်ရွာစား တပယ်ကိုယ်တော်ကြီးက
သိမ်းပိုက်ထား၍ တပယ်ခင်ဥဟု ခေါ်တွင်သည်။ ညီမဖြစ်သူ

မှာလည်း တပယ်ခင်သစ်အမည်ဖြင့် တပယ်မင်းသား၏ ကြီးရာတော်ပင်ဖြစ်လေသည်။ တပယ်မင်းသားကြီးမရှိ သည့်နောက် တပယ်ခင်ဥမှာ နန်းတွင်းမြင်းစာရေးတော် ကြီး မောင်မောင်တုတ်နှင့် အကြောင်းဆက်ခဲ့ပြီး တပယ် ခင်သစ်မှာ နန်းတွင်းဂီတပညာကျော် ယိုးဒယားဆရာအုံးနှင့် လက်ဆက်ခဲ့ပေသည်။ ညီအစ်မနှစ်ဦးစလုံးပင် ဂီတကျွမ်းကျင် သော်လည်း အစ်မတော်တပယ်ခင်ဥမှာ ပိုမိုထွန်းပေါက် လှ၏။

တပယ်ခင်ဥ၏ ဆရာရင်းမှာ မင်းတုန်းမင်းတရားအထိ မင်းလေးဆက်တိုင် သူကောင်းပြုခြင်းခံရသော အမရပူရ ရွှေမြို့တော်၏ “ကွမ်းဘိုးထိန်းနေမျိုးသီရိကျော်စွာ” ဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပင်တည်း။ တပယ်ခင်ဥသည် သီပေါစော်ဘွား ဆာစောချယ်၏ ဆက်လက်သူကောင်းပြု၍ ဂီတပါရဂူကြီး အဖြစ်နှင့် သီပေါဟော်နန်းတွင် ဂီတပညာများဖြန့်ဖြူးနေ ရာမှ ဖြစ်မြောက်ထွန်းပေါက်မည်ဟု တွက်ဆမိသော စောမြ အေးကြည်ကို အထူးဂရုစိုက်၍ ကြီးကြီးပမ်းပမ်းသင်ကြား ပြသပေးခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

မယ်သေလိုက်ချင်ပါဘိ ပတ်ပျိုးကို စောမြအေးကြည်၏ ငယ်ဆရာ မဓုသဒ္ဒါရွှေတောင်ကျော်စွာ ဦးလူကြီးကိုယ်တိုင် စောမြအေးကြည်ထံတွင် တက်ယူရာမှ မန္တလေးမှခိုလှုံလာကြ ကုန်သော အဆိုကျော်ဆရာမှန် (စိန်ဗေဒါကို အဆိုသင် ပေးသူ)၊ ဘာဂျာနှင့်ပတ္တလားဆရာတာ၊ ဇန့်ရားဆရာ ဆရာ မောင်စသော စောမြအေးကြည်ထက် များစွာဝါရင့်အသက် ရင့်ကြသည့် ဂီတအကျော်အမော်များလည်း မယ်သေချင်

လိုက်ပါဘိကို တက်ယူကြတော့သည်။ အဆိုကျော်ဒေလီညွန့်ကလည်း စောမြအေးကြည်ထံတွင် လက်ထပ်သင်ကြားတက်ယူပြီး မန္တလေးမှ ပတ္တလားနှင့်စန္ဒရားဆရာဖြစ်သူ ဆရာဘကလေးအား တစ်ဆင့်တက်ပေးလိုက်ပြန်သည်။ ဒေလီညွန့်၏ ခင်ပွန်းဖြစ်သူမှာ ပတ္တလားဆရာဘကလေး၏ ညီအရင်းတော်စပ်၍ ဆရာဘကလေး၏ အငြိမ့်အဖွဲ့တွင် စည်းတီးဆရာဖြစ်လေသည်။

မင်းတုန်းမင်းနှင့် သီပေါမင်း၊ မင်း နှစ် ဆက် တိုင် စောင်းတော်တီးအဖြစ် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့ရသော ဒေဝက္ကန္တာမောင်မောင်ကြီးမှာ အသက်အရွယ် ကြီးလာသောအခါ စစ်ကိုင်းတောင်တွင် ရဟန်းဝတ်နှင့် သီတင်းသုံးတော်မူပြီး မန္တလေးရှိ ကယ်လွန်သူ ဆိုင်းဆရာကြီး ဆရာစိမ့်၏ဇနီး ဒေါ်တိုးအိမ်သို့ မကြာခဏရောက်လာတတ်လျက် ဂီတပညာများကို ဟောင်းတော်နှင့်ပင် ဖြန့်ဖြူး ပေးတတ်ပေသည်။ ဒေါ်တိုးနေအိမ်တွင် ဒေဝက္ကန္တာဘုန်းတော်ကြီးရွှေ၌ ဂီတပညာကျော်များ သီဆိုတီးမှုတ်နေကြရာမှ မယ်သေချင်လိုက်ပါဘိ ပတ်ပျိုးကို ဆိုတီးပြလိုက်ကြလေရာ-

“ဟဲ့-ဟဲ့...ဒီတေးချင်း ဘယ်က ရလာကြသတုံး” ဟု မေးတော်မူလေသည်။

“တင်ပါ...သီ ပေါစော်ဘွား ကြီး ၏ ကြင် ရာ တော် စောမြအေးကြည်ထံမှ ရရှိလာကြောင်းပါဘုရား”

“ကြည်ကြည် (စောမြအေးကြည်ကို ဆိုလိုသည်) က ဘယ်ကရသတဲ့တုံး”

“ဟော်နန်းတွင် စံနေတော်မူခဲ့သော ကွယ်လွန်ပြီဖြစ်တဲ့ တပယ်ခင်ဥ မင်းသမီးကြီးထံမှ ရရှိသည်ဟု သိရှိကြောင်းပါ ဘုရား”

“အင်း...အစ်မကြီးခင်ခင်ဥဆိုပါလား။ မှန်ပါပေတယ် ဒကာကြီးများ။ အင်မတန်ပြောင်မြောက်တဲ့ ဂီတပညာရှင် ကြီးပေပဲ။ ဦးပဉ္စင်းလဲ မယ်သေချင်ပတ်ပျိုးကို ငယ်စဉ်က ရရှိခဲ့ဖူးပါရဲ့။ ယခုမေ့ ပျောက်လုဆဲဆဲမှာ အသက်ဆက်ပေးခဲ့ ရှာတဲ့ အစ်မကြီး ခင်ခင်ဥကို ကျေးဇူး တင်လှပါပေရဲ့ ဒကာကြီးတို့”

မယ်သေချင်လိုက်ပါဘိပတ်ပျိုးသည် နန်းတွင်းပေမူများ တွင်လည်း ပါရှိခြင်းမတွေ့ရသဖြင့် ဆန်းကြယ်လှပေသည်။ ပေမူပြုစုသူများ၏ ချို့ယွင်းချက်ပေလား၊ လျှိုဝှက်တတ် သော ရှေးဂီတပညာရှင်များ လက်ချက်ပေလား ဟူ၍ကား အတပ်မဆိုနိုင်ပေ။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မယ်သေချင်လိုက် ပါဘိ ပတ်ပျိုးတစ်ပုဒ် မပျောက်မပျက် ယနေ့တိုင်တည်ရှိ နေခြင်းသည်ကား တပယ်ခင်ဥနှင့် ဒေါ်စောမြအေးကြည် တို့၏ ကြီးမားသော မဟာကျေးဇူးတော်ဟူ၍ မုချသိမှတ်ရ ပေမည်။

ဤမျှရှားပါး ခက်ခဲနက်နဲလှသော ပတ်ပျိုးကို ဒီးဒုတ် ဦးဘချိုသည် သီချင်းပါလျှင် ပြီးစေ သဘောမထားဘဲ ဒေါ်စောမြအေးကြည်သံမှ အစအဆုံးသေချာစွာ တက်ယူ ပြီးမှ မိမိကျမ်းတွင် ထည့်သွင်းလိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ သို့သော်

ဤမျှ ဂရုစိုက်သည့် ကြားမှပင် မှားမိအောင် မှားလိုက်ရ သေး၏။ မဟာဂီတပေါင်းချုပ်ကျမ်းကို ပြုစုစဉ်က ဦးပြုံးချို သည် ဒေါ်စောမြအေးကြည် ထံမှ ဤသီချင်း စာသားကို ရှာဖွေတောင်းယူခဲ့ရာ “သင်ယံလောင်မြေ၊ မြောက်တောင် အိုဘယ်ဆီ” နေရာတွင် “သင်ယံလောင်မြ” ဟူ၍ (မြေ) နေရာ၌သဝေထိုးပြုတ်ပြီး အဓိပ္ပာယ်လုံးဝမရှိသော (မြ) ဟူ သော စကားလုံးပါရှိနေသည့်အတိုင်း ဦးဘချို၏ “ဂီတ ဝိသောဓနိ” ကျမ်းမှာလည်း ပါရှိသွားခဲ့ပြန်သည်။

ဦးပြုံးချို ကိုယ်တိုင် သီချင်းလာယူစဉ်က ဒေါ်စော မြအေးကြည် နှုတ်မှ ရွတ်ဆိုပြသည့် စကားလုံးများကို လိုက်ရေးပေးသူ ကိုဖိုးဟန်ဆိုသူက အမှတ်တမဲ့ သဝေထိုး ပြုတ်ကျန်ခဲ့သည့်အတိုင်း ပုံနှိပ်ရာတွင်လည်း ထိုအတိုင်းပါရှိ သွားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ကိုဖိုးဟန်သည် ပုဇွန်တောင်တစ်ငိုက် တွင် ထိုအချိန်က လူမိုက်ကြီးတစ်ဦးအဖြစ် ကျော်ကြားနေသူ ဖြစ်သော်လည်း လက်ရေးလက်သား အလွန်ကောင်းမွန်လှပ သူဖြစ်သဖြင့် ဒေါ်စောမြအေးကြည်နှင့် ခင်ပွန်းဆရာတင် တို့က ခေါ်ယူရေးခိုင်းခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဒေါ်စောမြအေး ကြည်တို့နှင့် ဆုံတွေ့ရသူ လူမိုက်ကိုဖိုးဟန်မှာ မဟာဂီတ တေး သီချင်းများနှင့် အကျွမ်းဝင်ပြီး အကျွတ်တရား ရကာ သူတော်ကောင်း ဘဝသို့ ရောက်ရှိ သွားရခြင်း မှာလည်း အတန်ပင် ထူးခြားသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

“မြေ” နှင့် “မြ” မှားယွင်းချွန်များကို ဒေါ်စော မြအေးကြည်နှင့် ခင်ပွန်းဆရာတင်တို့အပြင် ဒီးဒုတ်ဦးဘချို တို့ကလည်း လာရောက် သီချင်းတက်ယူသူ များအား

ရှင်းလင်းပြောပြ ပြင်ဆင်ပေးသဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိဆို
နေကြပြီဖြစ်သော်လည်း ဂီတကျမ်းများတွင်မူ အမှားအယွင်း
အတိုင်း ပါရှိမြဲပါရှိနေသည်မှာ ဝမ်းနည်းဖွယ် ကောင်းလှ
ပေသည်။

ဂီတဝိသောဓနိ ကျမ်းမှာ မဟာဂီတ ကျမ်းများအနက်
အထင်ရှားဆုံးကျမ်းတစ်ဆူ ဖြစ်လာရတော့သည်။

ပထမနှိပ် ဂီတ ဝိသောဓနိကျမ်း ထုတ်ဝေသော နှစ်မှာ
၁၂၇၅ ခုနှစ် ကုန်ဆုံးပိုင်း၊ ၁၉၂၄ ခုနှစ်ဦးပိုင်းတွင် ထွက်ပေါ်
လာခြင်းဖြစ်၍၊ ဦးပြုံးချို မဟာဂီတပေါင်းချုပ်နှင့် မထိမ်း
မယိမ်း ထုတ်ဝေရောင်းချခြင်း ဖြစ်သော်လည်း ဦးပြုံးချို
မဟာဂီတ ကောင်းမွန် သေသပ်သလောက် ပထမနှိပ် ဂီတ
ဝိသောဓနိမှာ အတန်ပင်ချွတ်ယွင်းလှသဖြင့် အလိုအလျောက်
တိမ်မြုပ်သွားရလေသည်။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချို ပြင်ဆင် ကြီးကြပ် ရိုက်နှိပ်သော ဂီတ
ဝိသောဓနိကျမ်းကို ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် စတင် ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိ
ခဲ့ရာ ထိုကျမ်းမှာ အခိကရ ပေါ်လွင်ထင်ရှား ကျော်ကြား
သွားတော့သည်။ ပထမနှိပ်နှင့် ဒုတိယအကြိမ် ပြင်ဆင်
ပေါ်ထွက်လာသော ဂီတဝိသောဓနိကျမ်းမှာ ၁၂ နှစ်မျှ
ကွာခြားခဲ့၏။ ဤသို့ ဖြစ်ရခြင်း အကြောင်းရင်းမှာ အမှား
အယွင်း နည်းနိုင်သမျှ နည်းအောင်၊ သေသပ်ပီရိ ကောင်းမွန်
သည်ထက်ကောင်းမွန်အောင်၊ သိချင်းများပြည့်စုံသည်ထက်

ပြည့်စုံအောင် မှမ်းမံနေရခြင်းတို့ကြောင့် ၁၂နှစ်မျှ အချိန်
ကြန့်ကြာခဲ့ရခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

ဤမျှအပင်ပန်းခံပြီး ထုတ်ဝေရာ၌ ဒီးဒုတ် ဦးဘချိုသည်
“ဤကျမ်းကို ကြပ်မတ်သုတ်သင် ပြင်ဆင်လိုက်ကြောင်း”ဖြင့်
ဋီကာအကျယ်မချဲ့ဘဲ၊ ရိုးသားလှသော နိဒါန်းဖြင့် တင်ပြ
လိုက်ပြီး ပထမအကြိမ်ရိုက်နှိပ်စဉ်က နိဒါန်းကိုလည်း ပထမ
ပူးဘွဲ့ဖော်ပြ လိုက်သေး၏။

(၃)

မန်းတောင်လက်ယာ

ဤကျမ်းကြီးထွက်ပြီးနောက် “မန်းတောင်လက်ယာ”
 တေးသီချင်းတစ်ပုဒ်မှာ ထူးခြားစွာပြောင်းလဲခဲ့ရလေသည်။
 မူလမဟာဂီတကျမ်းများတွင် ပါရှိခဲ့သော “ကုဏ္ဍာ . . . ကုဏ္ဍာ
 အိုင်မြတ်မင်းငယ် မင်းငယ်လေ၊ ငါးမည်ကြာနံ့ သင်းတယ်
 သင်းတယ်လေ၊ ရှင်ရင်းဗုံဒွါမြတ်စွာ၊ ဓမ္မစကြာတရားကိုလှ
 ဟောမိန့်သံကြားပါလို့ (ဖော်များတဲ့မိဂဒါဝုန်) ‘သည်တော
 မှာ၊ မောင်ရဲ့ သာလို့စုံ’” ဟူသော စာသားအတိုင်း သီဆို
 ခဲ့ကြ၏။ ရန်ကုန်မြို့ရှိ ရှေးအဆိုကျော်ကြီး လှည်းတန်း
 ဦးလှကလေး၊ ပုလဲဆရာလှကြီး၊ ဦးဘအိုကြီး စသူများသည်
 ယင်းစာသားများအတိုင်းသာလျှင် သီဆိုခဲ့ကြ၏။

ပုလဲဆရာလှကြီးကမူ “သည်တောမှာ မောင်ရဲ့ သာလို့စုံ”
 သည် ယုတ္တိ မတန်ဟုဆိုကာ “သည်တောမှာ မောင်ရဲ့ သာ
 လို့စုံ” ဟု ပြင်ဆင်သီဆိုခဲ့ဖူး၏။

စောင်းဆရာကြီး မဟာဂီတဦးပြုံးချို၊ စောင်းဆရာညိမ်း၊
 စောင်း ဆရာကျော်၊ စန္ဒရား ဦးဘလတ်ကြီး စသော ရှေး
 တူရိယာ ပညာကျော် များကလည်း ဤနည်း အတိုင်းပင်
 တီးခတ်ခဲ့ကြလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်ပင် ငယ်ရွယ်စဉ်က
 ဤသို့ပင် တီးခတ်သီဆိုခဲ့ကြသည်။

၁၉၃၅ ခုနှစ်ထုတ် ဂီတဝိသောဓနီ ထွက်ပြီးနောက်
 အထက်ဖော်ပြပါအပိုဒ်မှာ အလိုအလျောက်ပပျောက်သွား
 ကာ “ဒုမ္မာလေ ဒုမ္မာကြိုင်ပျံ့မွှေးတယ်လေး၊ နန္ဒာကန်သာ
 ရေမြအေးတယ်အေးတယ်လေး၊ ဟိုရှေးလေရာဇဂြိုဟ်ပြည်လို့၊
 စည်ဗဟိုတော်ကဟိန်းတာမို့၊ ဘေးရန်ခပ်သိမ်းလေတို့၊ ငြိမ်း
 လေငြိမ်းလေပါလှ၊ ကြာတ်ဆိပ်နှင့်ဗျာဒိတ်တော်လာ၊ မိန့်
 ခန်းလေ၊ ခန်းလေချိုမြသာ” ဟူသောအပိုဒ်က လွှမ်းမိုးခေတ်
 စားလာတော့သည်။

ပထမမှုကို အတိုဟုခေါ်ကြပြီး၊ ဒုတိယမှုကို အရှည်ဟု
 အလွယ်တကူခေါ်ခဲ့ကြ၏။ ဂီတသမားတစ်စုကို ပေါင်းစု
 သီဆိုတီးမှုတ်ကြရာဝယ် မန်းတောင်လက်ယာကို ဆိုမည်၊
 တီးမည်ပြုသောအခါ ဂီတသမားအချင်းချင်း “ အတိုလား
 အရှည်လား” ဟု မေးယူကြသည်အထိ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသေး၏။
 သို့နှင့် မူလအဆိုအတီးများသော အတိုနည်းမှာ တစ်စတစ်စ
 နှင့် တိမ်ကောသွားတော့၏။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် “ရှင်ရင်းလေဗုဒ္ဓါမြတ်စွာ၊ ဓမ္မ
 စကြာတရားကိုလှ၊ ဟောမိန့်သံကြားပါလို့၊ ဖော်များတဲ့

မိဂဒါဝုန်” စာသားကို မူလကတည်းက ဘဝင်မကျခဲ့ပေ။ ရှမ်းပြည်မှဆင်းလာကြသော ဦးတင်နှင့် ဒေါ်စောမြအေးကြည် ဇနီးမောင်နှံတို့ သိဆိုကြသည့် အရှည်စာသားကို နားဆင်ရသောအခါ “အဲဒါမှ မန္တလေးဘွဲ့ ယိုးဒယားဖြစ်တော့ မှာပေါ့ဗျာ၊ ပထမစာသားထဲက ဖော်များတဲ့မိဂဒါဝုန်ဆိုတာက ဘယ်ကနေ ဘယ်လိုရောက်နေမှန်းမသိပါဘူး” ဟု ပြောဆိုပြီး ဒေါ်စောမြအေးကြည် ဇနီးမောင်နှံထံမှ အရှည်စာသားကိုကူးယူကာ ဂီတဝိသောဓနိကျမ်းတွင် ထည့်သွင်း ရိုက်နှိပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၏ စေတနာကား ကြီးမားလှပေ၏။ မူလစာသား ပယ်ပျောက်ကာ ဦးဘချို ကြိုက်နှစ်သက်သော စာသား ခေတ်စားလာစေရန်အတွက် ဂီတဝိသောဓနိ ဒုတိယနှိပ်ခြင်းထွက်ပေါ်လာပြီးသည်နှင့် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၉၇ ခု၊ ခရစ်နှစ် ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ မန်းတောင်လက်ယာ သီချင်းဆိုပြိုင်ပွဲ ကျင်းပခဲ့လေသည်။

ပြိုင်ပွဲစည်းကမ်းချက်တွင် “သီချင်းအဆို ပြိုင်လိုသူများသည် ဂီတဝိသောဓနိကျမ်းတွင်ဖော်ပြပါရှိသော စာသားအတိုင်းဖြစ်ရမည်။ ထိုစာသားအတိုင်းမရရှိကြလျှင် ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၊ ဒေါ်စောမြအေးကြည်နှင့် တယော ကိုတင်ထံတွင် တက်ယူနိုင်ပါသည်” ဟူ၍ ဖော်ပြထားသဖြင့် ပြိုင်ပွဲဝင်လိုသူတိုင်းဖော်ပြပါပုဂ္ဂိုလ်များထံတွင် လာရောက်တက်ယူယူ၍ ပြိုင်ကြရာမှ မူလမန်းတောင်လက်ယာမှာ အလိုအလျောက်ခေတ်တိမ်သွားတော့သည်။ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၏ ရည်မှန်းချက်မှာ

ရာနှုန်းပြည့်အောင်မြင်သွားတော့၏။ မူလမန်းတောင်လက်
ယာကို ယနေ့တိုင် မည်သူမျှ မဆိုကြတော့ပေ။

အရှည်မန်းတောင်လက်ယာကို တယောဦးတင်သည် မစု
သဒ္ဓါရွှေတောင်ကျော်စွာ ဦးလူကြီး၏တပည့် မန္တလေးမြို့၌
အထည်ဆေးဆိုးလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်နေသူ ကိုမောင်ဘဆိုသူ
ထံမှ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၇၃ ခုနှစ်၊ ခရစ်နှစ် ၁၉၂၁ ခုနှစ်
တွင် စတင်ရရှိခဲ့သည်။ ဂီတမိခင်ကြီး ဒေါ်စောမြအေးကြည်
သည် ထိုသီချင်းရရှိလာခြင်းအကြောင်းရင်းဗျူဟာကို ဆရာ
ဖြစ်သူ ဦးလူကြီးထံတွင်မေးမြန်းရာ ဦးလူကြီးက “မောင်ဘ
သီဆိုတဲ့ မန်းတောင်လက်ယာက မူရင်းပုံကွယ်၊ စင်တော်
ကြီးမင်းသားတွေ ဆိုရင်းဆိုရင်း တဖြည်းဖြည်း တိမ်းပါး
သွားတာ ဖြစ်လိမ့်မယ်။ ရုပ်သေးမင်းသမီးရုပ်ဆောင် မောင်
ထွန်းအိုင် (အဆိုတော် ဦးထွန်းအိုင်) တို့၊ မင်းသားကြီး
ကိုဝိန်အုပ်ဘို့ ဒီမန်းတောင်လက်ယာကို ကောင်းကောင်းရကြ
တယ်” ဟုဖြေဆိုမိန့်ကြားခဲ့လေသည်။

ဒေဝဗုဒ္ဓမှာ မောင်မောင်ကြီး၏ တပည့်ရင်း စောင်း
ဦးမောင်မောင်လတ်သည် သူ၏ ဂီတ ဝိသောဓနီ ကျမ်းကြီး
အောင်မြင်ကျော်ကြားသွားသောအခါ သုတ်သင်တည်းဖြတ်
ပေးသူ ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုအား “ကိုရင်ချိုရဲ့ ကျေးဇူး ကြီးပါ
ပေတယ်။ ကိုရင်ချို ပင်ပန်းရကျိုး နပ်ပါပေတယ်” ဟူ၍
ချီးကျူး ကျေးဇူးတင်စကားပြောခဲ့သည်။

ဂီတဝိသောဓနီ ပေါ်ထွက်ခဲ့ပြီးနောက် ဒုတိယကမ္ဘာ
စစ်ကြီးဖြစ်ပွားလာသည်အထိ နောက်ထပ် မဟာဂီတကျမ်း
များ မထွက်လာတော့ပေ။

သို့သော် ဂီတဝိသောဓနိကျမ်းမထွက်မီ လေးနှစ်ခန့်က ထွက်ခဲ့သော ကျမ်းတစ်ကျမ်းကားရှိသေး၏။ ထိုကျမ်း၏ အမည်အပြည့်အစုံမှာ....

“ရွှေနန်းထွက် မဟာဂီတကျမ်းကြီး” ဟူ၏။

စန္ဒရားဆရာမြိုင် ကြီး ကြပ် စီ စဉ် ပုံ နှိပ် ထုတ် ဝေ ခဲ့ပြီး ၁၉၃၀-၃၁ ခုနှစ်အတွင်း တစ်အုပ်လျှင် သုံးကျပ်နှင့်ရောင်းချ ခဲ့ရာ စီစဉ်ပုံအတန်သေသပ်သဖြင့် သုံးစွဲသူအတော်ပင်များ ပြားခဲ့သည်။ အထားအသိုသပ်ရပ်၏။ စာလုံးများသန့်ပြန့် ၏။ အတောခုရမည့်နေရာ၊ ဆွဲငင်သီဆိုရမည့်နေရာ စသည်ဖြင့် ထင်ရှားသော အမှတ်အသားများကို စနစ်တကျဖော်ညွှန်း ထား၏။ နတ်ချင်းများကိုမူ မင်းကြီး၊မင်းကလေး၊သမားစဉ် အဆိုအကမျှသာ ဖော်ပြထားလျက် ကျန်နတ်ချင်းများကို စာအုပ်၏ နောက်ဆုံးပိုင်းတွင် သီးခြား တင်ပြထားပုံမှာ တစ်မူထူးခြားလေသည်။

မဟာဂီတပေါင်းချုပ်တွင် ဦးပြုံးချိုကိုယ်တိုင်ရေး ပုလဲ သံစဉ်တေးများ ဖော်ပြထားသလိုပင် ရွှေနန်းထွက်တွင် စန္ဒရားဆရာမြိုင်ကြီးရေးဖွဲ့သော “နတ်နန်းဝေယန်” အစချီ ရန်ကုန်မြို့ဖွဲ့ ပတ်ပျိုးတစ်ပုဒ်ရိုက်နှိပ်ပါရှိ၏။ သီချင်းခေါင်း စဉ်တွင် “ဥက္ကလာပမြို့တော်ချီးဆောပတ်ပျိုး၊ ၁၂၇၅ ခုနှစ်၊ စန္ဒရားဆရာမြိုင်ရေး” ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ဂီတပညာရှင် များသာ မဟုတ်ချေ။ ထိုသီချင်းကိုအောက်ပြည် အောက် ရွာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းပင် နှင်ခြိုက်ကြ၏။ မဟာဂီတကျမ်းလာ တေးမှန်သမျှ အထက်နိုင်ငံမန္တလေးရွှေမြို့တော်ကို ချီးပသော

တေးချင်းများသာပါရှိကာ ရန်ကုန် ရွှေမြို့တော်ကိုဖွဲ့ခဲ့သည့် ဆရာမြိုင်၏ တစ်ပုဒ်တည်းသော “ နတ်နန်းဝေယံ ” နှင့်ပင် လျှင် အကြွသားများခမျာ ဝမ်းသာမဆုံးရှိကြပြီး ရွှေနန်း ထွက် မဟာဂီတကျမ်းမှာလည်း အောက်မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်း ၏ လက်သုံးတော်ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။

ဆရာမြိုင်သည် မူလအစက နှဲဆရာ ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ကျန်းမာရေးမကောင်းသဖြင့် စန္ဒရားဆရာဘဝသို့ကူးပြောင်း ခဲ့သူဖြစ်သည်။ အသံတိတ် ရုပ်ရှင်ပေါ်ဦးစချိန်တွင် မြိတိသျှ ဘားမား ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီ တီးဝိုင်းအဖွဲ့ ခေါင်းဆောင် စန္ဒရားဆရာအဖြစ်နှင့် ဝမ်းရေးကို ဖြည့်ဘင်း နေရသူဖြစ် သဖြင့် သူ၏ “ ရွှေနန်းထွက် မဟာဂီတ ကျမ်းကြီး ” ကို ဒုတိယ အကြိမ်ဆက်လက်ထုတ်ဝေခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ပေ။ မူလရိုက်နှိပ် ချိန်မှာ ဆရာမြိုင်ထံ၌ စန္ဒရား အတီးသင်ခွဲဖူးသူ ဆာ ဂျေအေမောင်ကြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ ခေတ္တ ဘုရင်ခံ ဘဝတွင် ချီးမြှောက်ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေပေးခြင်းမျှသာဖြစ်သည့် အဘွက် နှောင်းကာလတွင် ဒုတိယနှိပ်၊ တတိယနှိပ်များ ပေါ်မလာ နိုင်ခဲ့တော့ပေ။

ရွှေနန်းထွက်ကို စီစဉ်ထုတ်ဝေသူ စန္ဒရားဆရာမြိုင်အား ဆရာမြိုင်ကြီးဟုခေါ်တွင်ခဲ့ကြပြီး ဆရာမြိုင်ကြီးကွယ်လွန်ပြီး နောက် ရန်ကုန်မြို့ ဓာတ်ပြားလောကတွင် ထင်ရှားလာသူ ပဲခူးမြို့မှဆရာမြိုင်ကို စန္ဒရား ဆရာမြိုင်ကလေးဟု ခွဲခြားမှတ် သားခဲ့ကြသည်။

ဆရာမြိုင်ကြီးသည် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၄၆ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်ခဲ့ပြီး ၁၂၉၆ ခုနှစ်ခန့်၊ အသက် ၅၀ ခန့်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။ အသက် ၄၀ ကျော်လျှင် စန္ဒရားကောင်းစွာ မတီးတော့ဘဲ ကြည့်မြင်တိုင်မှ နာမည်ကျော်ဆေးလိပ်ခုံပိုင်ရှင် ဒေါ်ဖွားခိုနှင့် အိမ်ထောင်ကျပြီးနောက် ဂီတလောကတွင် ဆရာမြိုင်ကြီးအား တစ်ခါတစ်ရံသာ တွေ့ကြရတော့သည်။ နိုင်ငံကျော် ဆိုင်းဆရာကြီး အလင်္ကာကျော်စွာ ဦးဘမောင် (မကြာမီက ကွယ်လွန်)သည် ဆရာမြိုင်ကြီး ရေးစပ်သော နတ်နန်း ဝေယံပတ်ပျိုးကို ဆရာမြိုင်ကြီးထံမှာပင် စန္ဒရားလက်ကွက်နှင့် နည်းနိဿယ ခံယူသင်ကြား ခဲ့လေသည်။

မြန်မာဘုရင် ပါတော်မမူမီငါးနှစ်ခန့်အလို ၁၂၄၂ ခုနှစ်မှ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ် မဖြစ်မီကာလအတွင်း မဟာဂီတ မေဒနီ၊ သူရိယမဟာဂီတအသစ်၊ ဦးပြုံးချို မဟာဂီတ ပေါင်းချုပ်၊ ဂီတဝိသောဓနီ ပထမနှိပ်၊ ဆရာမြိုင်ကြီး၏ ရွှေနန်းထွက် မဟာဂီတကျမ်းနှင့် ဒီးဒုတ်ဆရာချို ပြင်ဆင် မှမ်းမံရိုက်နှိပ်သော ဂီတဝိသောဓနီကျမ်း၊ စုစုပေါင်း မဟာဂီတကျမ်းကြီး ခြောက်မျိုး စက်တင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ဖူးပါသည်။

သူမနှင့်သူ စာလုံး အသုံးအနှုန်း အထားအသို မှုကဲ့ အမျိုးမျိုး ထွက်ပေါ်ခဲ့ရာ ပညာရှင်များကလည်း မိမိတို့ နှစ်သက်ရာ မိမိသန်ရာတို့ကို သီဆိုတီးမှုတ် အသုံးပြုခဲ့ကြလေသည်။

ရှားပါးကျမ်းအချို့

မဟာဂီတကျမ်းဟုအမည်မခံယူဘဲ ရှေးရေးတေးသီချင်းများ ပါဝင် ရိုက်နှိပ်ထားသောစာအုပ်များလည်း ထွက်ပေါ်ခဲ့သေးသည်။

အမှာတော်ရေးမင်း နေမျိုးမင်းထင်သခံသူ စီစဉ်သော ၁၂၄၄ ခုနှစ်၊ မန္တလေး ရတနာပုံရွှေနှန်းတော်ကြီးလွှတ်တော်ရှေ့ စာပုံနှိပ်စက်ရုံတော်တွင်ရိုက်နှိပ်သည့် ကဝိရတနာကျမ်း။ ယင်းကျမ်းကို ၁၂၇၉ ခုနှစ်အတွင်း ရန်ကုန်မြို့ မောရဝတီသတင်းစာတိုက်က ထပ်မံပုံနှိပ်ရောင်းချခဲ့၏။ စာမျက်နှာ ၁၁၇ ရှိပြီး၊ တန်ဖိုးနှစ်ကျပ်ခွဲနှင့် ထုတ်ဝေခဲ့ရာ အတန်ပင်အရောင်းသွက်ပြီး ယခုအခါ အလွန်ရှာရက်သွားလေပြီ။

သည်ထက်စော၍ ကျမ်းတစ်စောင် ပေါ်ခဲ့ဖူးသေး၏။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်၌ မင်းတုန်းမင်းကိုယ်တိုင် စေခိုင်းသဖြင့်မင်းတိုင်ပင်ပညာရှိ ဦးဖျော်ရေးသားစီကုံးပြီး ၁၂၃၈ ခုနှစ် ရတနာပုံနေပြည်တော် ရွှေနှန်းတော် မြောက်ဥယျာဉ် စာပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သော “ဆွေတော်စဉ်တေးကဗျာ”

ကျမ်းဖြစ်၏။ မင်းအဆက်ဆက်တို့၏ အမည်နှင့် အတ္ထုပ္ပတ္တိ များကို စုံလင်စွာ ဖော်ပြထားလျက် အားလုံးသောတေး များမှာ တေးထပ်ချည်းသာဖြစ်သည်။ ဤစာအုပ်ကိုခရစ်နှစ် ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ဟံသာဝတီစာအုပ်တိုက်က ထပ်မံရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ ရှာမရအောင် ရှားပါး လေပြီ။

ယင်း “ဆွေတော်စဉ်တေးကဗျာ” ကိုပင် ဟံသာဝတီ ပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက်မှ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် “ရာဇဝံသ တေးကဗျာ” အမည်ဖြင့် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေပြန်သည်။

“ကောဒသ သမ္မတရာဇဝင်သာကီဝင် ဆက်စဉ် နွယ်လာ ထိုကဖြာလျက်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ပေါက်ကြွမြင်းစိုင်း စစ်ကိုင်းအဝ ထိုကစ၍၊ ရတနာပူရစတုတ္ထမြို့တည် နန်းတည်မင်းတရားကြီး လက်ထက်တော်တိုင် ရောင်ပြိုင်ရွဲလုံး တညီတည်းကူးသကဲ့သို့ ပိုက်ကျုံးယူငင် ရာဇဝင်မင်းဆက်ကို မပျက်ကာရန် ရှေးစပ် နည်းတေးထပ်သံတို့ဖြင့် မြန်သပြေဝယ် မင်းတိုင်ပင် ပညာ ရှိအမတ်ကြီးဦးဖျော်သည် နာပျော်အောင် အကျဉ်းချုံး၍ စီရင်ရေးသားအပ်သော ရာဇဝံသတေးကဗျာ” ဟု အတွင်း မျက်နှာဖူးတွင် ရိုက်နှိပ် ဖော်ပြပါရှိပါ၏။ ဤကျမ်းမှာ လည်း ယနေ့ရှာမတွေ့နိုင်ပေ။ ရှားပါးလေပြီ။

၁၂၅၂ ခုနှစ် ဥက္ကလာပပုံနှိပ်တိုက်မှ မန္တလေးအရိုးအိုး မောင်မောင်ဆင်ရေးသားစီရင်သော “တေးမဟာတော်ဝင်” ၁၂၆၂ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်မြို့ မြန်မာ့ဩဘာ စာပုံနှိပ်တိုက်တွင် ပုံနှိပ်သည့် “မဟာကဗျာကျမ်း” နှစ်တွဲ၊ ၁၂၇၀ ပြည့်နှစ်၊ အထက်မြန်မာနိုင်ငံသတင်းစာ မီးစက် ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ပုံနှိပ် သည့် “ကဗျာသင်္ဂဟမေဒနီကျမ်း” စသည်ဖြင့် ကြီးသွဲ့

ပတ်ပျိုး၊ ယိုးဒယား တေးကဏ္ဍတို့ ပါရှိသော “မဟာဂီတ ကျမ်း”ဝင် တေးကဗျာစာအုပ်များလည်း ထွက်ပေါ်ခဲ့သေး သည်။

ကဗျာသင်္ဂဟမေဒနီကျမ်းကို ပြုစုသူမှာ ပညာအုပ်မင်း ဦးလွင် ဆိုသူဖြစ်၍ ဒုတိယနှိပ်ခြင်းကို ၅၇ နှစ်မျှကွာခြား လျက် ၁၃၂၈ ခုနှစ်ကျမှ ပျောက်လုနီးနီးဖြစ်နေသော ထို ကျမ်းကို စာရေးဆရာ ရဝေထွန်းက ဟံသာဝတီတိုက်သို့ ပေး ပို့သည်ကို သာသနဇေ သီရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ ဆရာကြီး ဦးခင်စိုး နှင့် ဦးသိန်းဟန်၊ ဦးတင်နွယ်၊ ဦးဟန်ထွန်း၊ ဦးပု၊ ဦးရွှေဖူး၊ ဦးသိန်းဟန်(၂)စသော ဟံသာဝတီပါဠိဆရာကြီး များအဖွဲ့က တည်းဖြတ်ကြပ်မတ် သုတ်သင်ပြင်ဆင်၍ ထုတ်ဝေ ခဲ့လေသည်။

ထိုကျမ်းတွင် တေးကဗျာများသာမကပေ။ စာဆိုကျော် ကြီးများဖြစ်ကြသောရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ၊ ရှင်တေဇောသာရ၊ နဝဒေးမင်းကြီး၊ သုံး ထောင်လျော်ကားမှူး၊ ပဒေသရာဇာ၊ ဇေယျရန္တမိတ်၊ တွင်း သင်းမင်းကြီး မဟာစည်သူ၊ စိန္တကျော်သူ ဦးဩ၊ ပလိပ်စား ဦးဖျော်၊ ဦးအောင်ဖြိုး၊ ရွှေတိုက်စိုး ဦးတိုး၊ လက်ဝဲသုန္ဒရ၊ ရွှေတောင် နန္ဒမိတ်၊ ဦးယာ၊ မယ်ခွေ၊ ဒုတိယ နဝဒေး၊ မြဝတီဝန်ကြီး ဦးစ၊ စာဆိုတော်ဦးမင်း၊ ကျည်းကန်ရှင်ကြီး၊ စလေဦးပုည၊ ဆရာကြီး ဦးဝေ တို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိများ လည်း အကျဉ်းအားဖြင့် ဖော်ပြထား၏။ အတန်ကောင်း သောကျမ်းပေတည်း။

ကဗျာလင်္ကာတေးချင်းများနှင့် ပတ်သက်လျှင် ချန်လှပ် ၍ မရကောင်းသော ကျမ်းတစ်စောင်မှာ “မြန်မာစာ

ညွန့်ပေါင်းကျမ်း” ဖြစ်ပေ၏။ အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် Anthology of Burmese Literature ဟု အမည်ပေးထားပြီး စုဆောင်းပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ လေးတွဲခန့်ရိုက်နှိပ်ကာ တစ်တွဲလျှင်စာမျက်နှာ ၃၀၀ ကျော် ၄၀၀ ခန့်နှင့် ဆိုက်ကြီး၊ အရွယ်ကြီး ချုပ်လုပ်ဖြန့်ချိခဲ့သည်။

ကျော့၊ ကြီး၊ ကာချင်း၊ အိုင်ချင်း၊ သာချင်း၊ အဲ၊ အန်၊ ရတု၊ ရကန်၊ ချောင်း၊ လွမ်းချင်း၊ ထုံးချင်းမှာတမ်း၊ လေးချိုးကြီး၊ စည်တော်သံ၊ လှေတော်သံ၊ တလိုင်းသံ၊ ကရင်ဩသံ၊ ဗိုကြီးသံ၊ သိင်္ဂီသံ၊ ဟန်ချင်း၊ ဗိမ္မာသားလွဲချင်း၊ တေးထပ်၊ ရှစ်ဆယ်ပေါ်၊ ကောင်းတုန်သံ၊ နဘေသံ၊ ဘောလယ်၊ သဖြန်၊ ကာလသံ၊ ထားဝယ်ဒိန်းသံ၊ ပြည်ကြီးသံ၊ စောင်းချင်း၊ သီချင်းခံပတ်ပျိုး၊ ယိုးဒယား၊ ကျောက်စာလင်္ကာ၊ မော်ကွန်း၊ သံချို၊ ပျို၊ မေတ္တာစာ၊ လူးတား၊ ဆိုင်းဆင့်၊ ပတ်တိုက် စသည်တို့အပြင် ရာဇဝင်စကားပြေ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက် စုံလင်ပြည့်ဝ စေ့ငှစွာ တင်ပြထားသည်။

ကျက်သရေဆောင် ရွှေစလွယ်ရမင်း (ကော၊အက်စ်၊အမ်) ဦးကျော်ထွန်း ကြီးကြပ်ပြင်ဆင်လျက် ၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် စ၍ ထုတ်ဖြန့်ခဲ့လေသည်။ အဖိုးမဖြတ်နိုင်သော အဓိကရ တေးကဗျာလင်္ကာ စာပေကျမ်းကြီးပေတည်း။ (ယခု နိုင်ငံတော် အစိုးရက ပြန်လည်ရိုက်နှိပ် ဖြန့်ချိနေသဖြင့် အားရပူယ်ကောင်းလှပေသည်)

(၅)

ဆရာ ဇေယျနှင့်တွေ့ဆုံ

ကျွန်ုပ်သည် စမ်းချောင်းရပ်ကွက်၊ ကျွန်းတောလမ်းတွင် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၅၀ ခန့် (စစ်ကြိုခေတ်)က နေထိုင်ခဲ့ရာ မိမိအိမ်နှင့်မနီးမဝေးရှိ ချမ်းသာလမ်း၊ အိမ်အမှတ်(၅)၌ နေထိုင်လျက်ရှိသော ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီး၏ သမီး ဒေါ်မြကြီးနှင့် ဒေါ်မြကြီး၏ခင်ပွန်းစာရေးဆရာကြီး ဆရာဇေယျတို့နှင့် မကြာခဏတွေ့ဆုံရ၏။ အထူးသဖြင့် ဒေါ်မြကြီးသည် ကျွန်ုပ်တို့အိမ်သို့ မကြာခဏ အလည်အပတ်ရောက်လာတတ်ပြီး စကားစမြည်ပြောဆိုလေ့ရှိရာမှ ဆရာဇေယျနှင့် ရင်းနှီးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့် အသက်အရွယ် ကွာခြားလှသဖြင့် ကျွန်ုပ်နှင့် များစွာ မရင်းနှီးစေကာမူ စာပေဂီတ ကဗျာလင်္ကာတို့ကို ချစ်မြတ်နိုးလှသူ ဆရာဇေယျနှင့်မူ အလွန်သင့်မြတ်ခဲ့သည်။ ကဗျာ၊ လင်္ကာ၊ ဂီတ၊ စာပေ၊ စာအုပ်ပေါင်း မြောက်မြားစွာရှိနေ၏။ ထိုစာအုပ်များကို ထုတ်ပြလိုက် စာပေဂီတအကြောင်းကို ပြောပြလိုက်နှင့်

တစ်နေ့လုံးလိုပင် အချိန်ကုန်တတ်ကြ၏။ အသံတိတ် ရုပ်ရှင်
တီးဝိုင်းတွင် စန္ဒရားတီး၊ အားလပ်သောအခါများတွင် ကျွန်ုပ်
သည် ဆရာဇေယျအိမ်မှာပင် အချိန်ကုန်လေ့ရှိ၏။ မှတ်သား၍
မကုန်ခန်းနိုင်သော စာပေဗဟုသုတများ ဆရာ့ထံမှ ကြားနာ
ခံယူရရှိသည်။

ဂီတအကြောင်းများဆွေးနွေးရာမှ မဟာဂီတကျမ်းများ
အကြောင်းသို့ ရောက်ရှိသွားကာ အဖိုးအနုဂ္ဂထိုက်တန်
လှသော စကားတစ်ရပ်ကို ယနေ့တိုင်မမေ့နိုင်အောင်ရှိခဲ့
ပါသည်။ မဟာဂီတနှင့်ဆက်စပ်ပြီး သိသင့်သိထိုက် မှတ်သား
ထိုက်သော အကြောင်းခြင်းရာဖြစ်သဖြင့် ဦးနှောက်၌ သံမှို
စွဲသကဲ့သို့ တန်းတန်းစွဲ အမှတ်ရရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။
အချို့ကို ကူးယူရေးမှတ်ထားလိုက်သည်။

(၆)

ဘားနာဒ်ဒီပေမူ

“ဒီလိုဗျ ကိုလှရွှေရ၊ မဟာဂီတကျမ်းတွေကတော့မနည်း
 လှပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီလောက်နဲ့ နှစ်သိမ့်ကျေနပ်နေလို့
 မဖြစ်သေးဘူးဗျ။ ကျုပ်ခပ်ငယ်ငယ်တုန်းက ဆရာမိုင်းကြီး
 ဟာ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းမှာ အယ်ဒီတာလုပ်နေတုန်းပေါ့။ ဆရာကြီး
 ပြောဖူးတယ်ဗျ။ ရှေးမင်းအဆက်ဆက် နန်းတွင်းမဟာပညာ
 ရှင်ကြီးတွေသတ်မှတ်ခဲ့တဲ့ မဟာဂီတတေးတွေ တသီးတသန့်
 ရှိတယ်။ ဘားနာဒ်ဒီတိုက်မှာရှိလေရဲ့။ အဲဒီပေမှာရှိတဲ့ သီချင်း
 ခေါင်းစဉ်တွေကူးယူပြုစုပြီး ပျံ့နှံ့နေတဲ့ ပေတွေထဲက တေး
 သီချင်းတွေနဲ့ ညှိနှိုင်းတိုက်ကြည့်ရင် ပြည့်စုံတဲ့ မဟာဂီတ
 ကျမ်းကြီး တစ်ဆူ ဖြစ်လာနိုင်တယ်လို့ ပြောတာနဲ့ ဒဂုန်
 မဂ္ဂဇင်းက ကျုပ်အပါအဝင် လူငယ်တစ်စုသွားပြီး ဘားနာဒ်
 တိုက်မှ ရှာဖွေခဲ့ကြတယ်”

ဤသို့ပြောရင်း အတွင်းခန်းသို့ဝင်သွားကာ မှတ်တမ်း
 စာအုပ်တစ်အုပ်ထုတ်ယူလာပြီး ဆရာဇေယျက ဆက်လက်
 ပြောကြားပြန်ပါသည်။

“ဟောဒီမှာ ကျုပ်မှတ်ထားတယ်၊ ဖတ်ပြမယ်၊ နားထောင်နော်။ အရပ်ရပ်သီချင်းခေါင်းစဉ်၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၃၂ ခု၊ ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၉ ရက်နေ့တွင် ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော မန္တလေးရတနာပုံရွှေမြို့တော်ကြီး၊ မြို့တည်နန်းတည် မင်းတရားကြီးညီတော် တပယ်မြို့မော်နိုင်မို့၊ ချောင်းဦးဆပ်ရွာစား၊ အရှင်မင်းသားအမိန့်တော်ကို နာခံရသည်ဖြစ်၍ မဟာသမ္မတမင်းလက်ထက်က ဆင်းသက်ပြီးလျှင် မန္တလေးရွှေမြို့တော်ကြီး မြို့တည်နန်းတည် မင်းတရားကြီးလက်ထက်တော်တိုင် တူရိယာငါးပါး သံများနှင့် မင်းပဲ့သဘင် ကျင်းပရာ ရှေးရိုး စဉ်မပျက် သီကုံးတီးမှုတ်သည့် သီချင်းများကို မပျောက်ပျက်စေရ၊ သိတော်မူလိုသည်ကြောင့် ကောင်းမွန်သေချာစွာ မှတ်သားထားရမည်။ အမိန့်တော်ကိုနာခံရသည့်အတိုင်း တူရိယာငါးပါး သံများကို အဘိဓာန်ကျမ်းထွက်နှင့်အညီ မတိမ်းမယိမ်းစေရအောင် ကျမ်းကျင်လိမ္မာသောကြောင့် မင်းလေးဆက်မြောက် သူကောင်းပြုတော်မူသည်။ အမရပူရရွှေမြို့တော်ကြီး ကွမ်းဘိုးထိန်း နေမျိုးသီရိဇေယျကျော်စွာ၊ အကြီးစာရေး နေမျိုးသီရိ ကျော်ထင်နှင့် ရှေးမင်း အဆက်ဆက် သီကုံးရေးသားထားခဲ့သည့် အရပ်ရပ်သီချင်းဟောင်းမှ လက်ထက်တော်တိုင် ဖွဲ့စီရေးကုံးသည့် သီချင်းများကို သိတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍ မှတ်သားရေးထားရသည်။ သီချင်းပုဒ်ရေ မှတ်စုတော်လို့ နိဒါန်းရေးထားတယ်ဗျ”

“နိဂုံးမှာတော့ ၁၂၃၂ ခု၊ နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၆ ရက်နေ့၊ ၂ ချက်ဘီးကျော်အချိန်တွင် ဒုတိယတံ့မှစ၍ ဒသမတံ့

တိုင်အောင်ရှိသည့် သီချင်းများကို အစကောက်ယူပြီးလျှင်
ခေါင်းစဉ်၍ရေးသားသောစာပြီး၏လို့ ရေးထားတယ်”

ဤသို့ပြောပြီး ဆရာသည် သူ၏လက်စွဲတော် ဆေးပြင်း
လိပ်ကို ကောက်ယူမီးတို့ကာ အားပါ တရဖွဲ့နေ၏။

ဆရာ၏စကား ဆက်လာပြန်ပါသည်။

“စာထဲမှာ ဒုတိယတံကစတယ်လို့ ဆိုထားတယ်ဗျ။
ပထမတံ ဘာကြောင့်မထည့်တာလဲ။ သို့မဟုတ် ကျုပ်တို့ပဲ့
ရှာမတွေ့တာလား မဆိုနိုင်ဘူး။ စာရင်းထဲမှာတော့ သီချင်း
ခံကြီး၊ သီချင်းခံလတ်၊ သီချင်းခံငယ် ၅၈။ တတိယတံ ဘွဲ့ကြီး
ဘွဲ့လတ်၊ ဘွဲ့ငယ် ၁၃၁။ စတုတ္ထတံ ကြိုးကြီး၊ ကြိုးလတ်၊
ကြိုးငယ် ၁၇၉။ ပဉ္စမတံ ပတ်ပျိုးကြီး၊ ပတ်ပျိုးလတ်၊
ပတ်ပျိုးငယ်၊ ဇာတ်လိုက်ပတ်ပျိုး ၁၀၅။ ဆဋ္ဌမတံ ဇာတ်လိုက်
ပတ်ပျိုး၊ တေးပြောင်း၊ တေးဘွဲ့၊ တေးထပ်၊ ရာသီဘွဲ့
သံထောက်၊ တောရွာသူတို့ဘဝသံထောက်၊ ဘောလယ်၊
ဘောလယ်ပြောင်း၊ ကျောက်စာလုံးသံ၊ ပုလွေကြီးချင်း
၁၆၇။ သတ္တမတံ တေးကြီး၊ လေးထွေသံကပ်၊ ဆွေးဘွဲ့၊
နတ်ပင့်လူးတား၊ နတ်ပင့်ကြိုး၊ နတ်စေးကျူး၊ ဆို၍ကောင်း
သည့် နတ်ချင်း၊ ပူဇော်တော်မူသည့် နတ်ကြီး ၁၅ ပါး၊
လင်္ကာ ၁၂၅။ အဋ္ဌမတံ တလိုင်းသံ၊ ထားဝယ်သံ၊ သိင်္ဂီသံ၊
လောကနတ်၊ ယိုးဒယားသံ၊ နတ်လဲကြာကြူး ကြာထွက်၊
သံတိုင်သံပေါက်၊ ဒိန်းရတု၊ လူးတား ၁၃၉။ နဝမတံ
ပတ်ယိုင်၊ မြင်းခင်းကြိုး ၄၆ တံ၊ ဒသမတံ ၃၇ မင်း နတ်ချင်း၊
နတ်ရာဇဝင်၊ နတ်ရုပ်တူဝတ်ဆင်ပုံ၊ နတ်သံပစ်ပုံ၊ တင်ပုံ၊
တီးပုံ၊ ဆိုပုံ၊ ဟန်ယူမာန်နွဲ့ပုံ ၁၅၅။ စုစုပေါင်းသီချင်းပေါင်းစုံ
၁၀၅၇ ပုဒ်ပါရှိတယ်ဗျ။ နည်းတူတေးတွေလား ကိုလှရွှေရာ”

ထိုအခိုက် နာမည်ကျော်စတန်မင်းသား ရဲခေါင်ချစ်ရွှေ
ကြီးတို့၊ ရုပ်ရှင်သမားတစ်စု စမ်းချောင်းဈေးမှ ထွက်ပြေး
လာကြသဖြင့် ဆရာဇေယျတို့ အိမ်သားစုများမှာ လန့်ဖျပ်
သွားကြရ၏။

ပဲရော့ရုပ်ရှင်၏ သတ္တိခဲဇာတ်ကား ဇာတ်ဝင်ခန်းအတွက်
ရဲခေါင်ချစ်ရွှေနှင့် သူ့တပည့်လူရှင်တော် နီတုတ်တို့က
စမ်းချောင်းဈေးထဲမှ လူသွားသည်ဆိုပြီး လိုက်ဖမ်း
ကြသည့်အခန်းကို ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးကြကြောင်း သိရှိသွား
မှသာ မိသားစုအားလုံးနှင့် ကျွန်ုပ်တို့ပါ ရင်အေးသွား
ကြရတော့သည်။

ကျွန်ုပ်သည် ရုပ်ရှင်အလွန်နှစ်ခြိုက်၏။ ဝါသနာအလွန်
ပါ၏။ သို့သော် ရုပ်ရှင်ထက်နှစ်သက်သော ဂီတအကြောင်းကို
ဆွေးနွေးနာယူနေရသောကြောင့် ဆရာဇေယျတို့အိမ်ပေါ်မှ
ဆင်းပြေးလိုက်သွားခြင်းမပြုနိုင်ဘဲ ခပ်ငြိမ်ငြိမ်သာ နေလိုက်
ရပေသည်။

ဆရာသည် သူ၏ပြောလက်စ စကားကို ဆက်ပြန်သည်။

“ကျုပ်နဲ့ အတူ စာရေးနှစ်ယောက်ခေါ်ယူပြီး ဘားနာဒ်
တိုက်ထဲက ကင်းစန်မင်းကြီးရဲ့ ပေပုရပိုက်တွေ ရှာဖွေ
ကူးယူကြတာပေါ့။ ဒါပေမယ့် ခရီးသိပ်မရောက်သေး
ခင်မှာ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဟာ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းမှာ
နာယက အယ်ဒီတာဘဝက နုတ်ထွက်သွားလို့ ဆက်လက်
လုပ်ခိုင်းမယ့်သူလဲ မရှိတော့တဲ့အတွက် အဲဒီမှာပဲ ကျုပ်တို့
လုပ်ငန်းလဲ ရပ်ဆိုင်းသွားတာပဲဗျာ”

ယင်းလုပ်ငန်းသာ ပြီးစီးခဲ့လျှင် အဖိုးတန်မဟာဂီတကျမ်း
 ကြီးတစ်ဆူ ဖြစ်မြောက် အောင်မြင်ရမည် ဖြစ်ကြောင်းကို
 ဆရာသည် နှမြောမဆုံး ယူကျုံးမရ ပြောပြရှာလေသည်။
 ထိုကျမ်းကြီးသာ ပေါ်ထွက်ခဲ့လျှင် သီချင်းဖြစ်ပေါ်လာ
 သည့် အကြောင်းရင်းနှင့်တကွ သီချင်းရေးဖွဲ့သည့်သက္ကရာဇ်၊
 ရေးဖွဲ့သီကုံးသူ၏ တိကျသောအမည်စသည်များကို စူးဆောင်း
 ရှာဖွေကာ ဖော်ပြကြမည်ဟူသော အစီအစဉ် ရှိလေသည်။
 သို့သော် ထိုအကြံအစည်မှာ ယနေ့တိုင် အကောင်အထည်
 မပေါ်နိုင်ပါသေးချေ။

ဆရာဇေယျ တို့နှင့် မဟာဂီတ အကြောင်း ဆွေးနွေး
 နားထောင်ပြီး မကြာမီပင် ၁၉၄၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၃
 ရက်၊ အင်္ဂါနေ့နံနက် ၁၀ နာရီ သာသာခန့်တွင် ရန်ကုန်မြို့ကို
 ဂျပန်များဦးစွာပထမ ဗုံးကြဲချပြီးနောက် ကျွန်ုပ်မှာမိဘများ
 ရှိရာ နေရင်းစစ်ကိုင်းမြို့သို့ အဆောတလျှင် ပြန်ပြေးခဲ့သည်
 မှာ နှစ်ပေါင်း ၅၀ ကျော်ခဲ့လေပြီ။ လုံးဝအကောင်အထည်
 မဖော်နိုင်ခဲ့ပါ။ ကျွန်ုပ်မှာဝမ်းရေးအတွက် ရုပ်ရှင်ဂီတအလုပ်
 နှင့်သာ လုံးလည်လိုက်ခဲ့ပါသည်။ ဆရာဇေယျမကွယ်လွန်မီ
 ခြောက်လခန့်က ဆရာ့အိမ်သို့ရောက်ခဲ့ရာ ဆရာသည် လွန်ခဲ့
 သော နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာက ပြောခဲ့သည့်စကားကို
 မမေ့မလျော့နိုင်သေးဘဲ “သီချင်းပုဒ်ရေ တစ်ထောင်ကျော်၊
 စာမျက်နှာရှစ်ရာလောက်နဲ့ အကြောင်းအချက်ပြည့်ဝစုံစေတဲ့
 ရောမ မဟာဂီတကျမ်းကြီး တစ်စောင်ဖြစ်အောင် ကြိုးစား
 ကြပါဦးဗျာ” ဟုပြောခဲ့ရှာသေး၏။ သို့သော် လွယ်ကူသည့်
 ကိစ္စ မဟုတ်သည့်အပြင် တစ်ဦး တစ်ယောက်ကောင်းနှင့်
 ဆောင်ရွက်၍ ရနိုင်မည်မဟုတ်သဖြင့် ဂီတပညာရှင်များ၊

စာပေပညာရှင်များ တက်ညီလက်ညီ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်
ရန် တာဝန်များ ရှိပေသေးသည်။

အမျိုးသားစာပေမြှင့်တင်ရေး၊ အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု
ထိန်းသိမ်းရေး၊ မြန်မာ့ရိုးရာဂီတ ထိန်းသိမ်းရေးဟူသည်မှာ
ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး တစ်ယောက်ကောင်းနှင့် လုပ်ဆောင်ကောင်း
သော ကိစ္စမဟုတ်ပါလေ။ ယနေ့လက်ရှိ ဂီတပညာရှင်
ဟောင်းများနှင့် လူလတ်လူငယ်မကျန် မဟာဂီတတတ်ကျွမ်း
သိနားလည်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဝိုင်းဝန်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်
ပါမှ မြန်မာ့မဟာဂီတ၏ ဇာစ်မြစ်နှင့် မဟာဂီတ၏ တီးကွက်
တီးလက် သီဆိုမှုဟန်ပန်တို့ကို နိုင်ငံသားများ နားလည်မှု
ပိုမိုနက်နဲလာပြီး တိုင်းတစ်ပါးသားများပါမကျန် မဟာ
ဂီတ၏ နက်ရှိုင်းသော ရှေးမှုရှေးဟန်အယူအဆ၊ မြန်မာတို့၏
ပီပြင်သော ရသနှင့်တကွ မူလဘူတတီထွင်ခဲ့သော တီးဟန်နှင့်
ဆိုဟန် တစ်ပြေးညီညွတ်မှုကို အခြေခံခဲ့ရာမှ တီးကွက်နှင့်
ဆိုဟန်ကွဲပြားလာပုံ၊ တီးကွက်ကို မည်သို့မည်ပုံ မြန်မာ့နည်း
မပျက် ချဲ့ထွင်လာနိုင်ပုံ၊ ဆိုဟန်ကို မြန်မာ့မူဟန်မပျက် မည်သို့
ခွဲခြားခွဲကားသီဆိုနိုင်ပုံ၊ မြန်မာတို့၏ ရှေးကနွဲ့ပုံ၊ တွဲ့ပုံ၊ အဆွဲ
အရစ်အငိုက် မည်သို့ပြောင်မြောက်ပုံ၊ အာဒျန် လျှာဒျန်
နာဒျန် မည်သို့ကျွမ်းကျင်လိမ္မာပုံ စသည်တို့ကို သဘော
ပေါက် သိရှိနားလည် လာကြလိမ့်မည်ဟု ထင်မြင် ယူဆ
မိသည်။

မြန်မာတို့၏ စာပေသည် သိမ်မွေ့ နက်နဲ ခက်ခဲလှ၏။
ပရိယာယ်ကြွယ်ဝမြားမြောင် ပြည့်စုံလှ၏။ ရှေးမြန်မာဘုရင်
လက်ထက်တော် ပဒေသရာဇ်ခေတ်မှ အစပြုခဲ့ရသည့် တေး၊

ရတု၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာများသည် ယင်း ပဒေသရာဇ်တို့၏ ဘုန်း
 တော်ဘွဲ့၊ ကံတော်ဘွဲ့များ သက်သက်ကိုသာဖွဲ့သော စာပေ
 လင်္ကာတေးသီချင်းများမဟုတ်ပါဘဲ မြန်မာတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု
 အနှစ်သာရတို့ကို ဖော်ကျူးသော ကဗျာဂီတ သုခုမအနု
 ပညာရပ်တို့ ဖြစ်သည့်အကြောင်းရင်းကို မြန်မာတိုင်းရင်း
 သားမှန်သမျှ ကောင်းစွာသိနားလည် သဘောပေါက်သင့်
 လှပေသည်။

ဒေါသခြောက်ပါး၊ ရသကိုးပါး၊ ဂုဏ် ၁၀ ပါး စသည်
 စသည်ဖြင့် နည်းဥပဒေအမျိုးမျိုး ဘောင်ခတ် ထားသော
 မလ္လာယုလှသည့် ပညာရပ်ပေတည်း။

တေးဂီတ သီဆိုတီးမှုတ်ရာတွင်လည်း ရှေးခေတ် မဟာ
 ဂီတ ပညာ ကျော်ကြီးများ၊ ဂီတ စာဆို ကျော်ကြီးများ
 စည်းကမ်းချမှတ် ပြုအပ်ခဲ့သည့် စည်းဝါး အကန့် အသတ်
 အရစ်အဖွဲ့ အလှည့်အပြောင်း အကျယ်အကျဉ်း စည်းမျဉ်း
 စည်းစနစ်တို့ကို တိကျစွာလိုက်နာသီဆိုတီးမှုတ် အပ်ကြပေ၏။
 ရှေးပညာကျော်ကြီးများ စီရင်ချမှတ်ပေးခဲ့သော တေးကြီး
 ဘွဲ့ကြီးများသည် ယနေ့ခေတ်အခါနှင့် သင့်လျော်ခြင်း မရှိ
 တော့ဟုဆိုပြီး ပြင်ဆင်ခြင်းမပြုအပ်ပေ။ မကြိုက်မနှစ်သက်
 လျှင် မဆိုနှင့် မတီးနှင့် ဟုသာ ပြောရပေမည်။ ငှိုပြီး စည်း
 အကျဉ်းအကျယ်များအပြင် နောက်ထပ်တိုးခဲ့မှု မပြုအပ်
 ပေ။ သီချင်း သံကျများ ထပ်နေ၍ ဂိုအသံ သည်အသံ
 ပြောင်းရွှေ့မချသင့်ပေ။

ရှေးပညာကျော်ကြီးများ၏ နည်းစနစ်သည် သူတို့၏
 ခံစားမှု၊ ခံစားချက်အပြည့်ဖြင့် စီရင်ရေးသား တေးဖွဲ့ခဲ့ခြင်း

များ ဖြစ်ပေ၏။ မဟာဂီတတေးများကို စကားပြေအဓိပ္ပာယ် နားမလည်နိုင်ပါက တတ်သိ ကျွမ်းကျင် သူများ ထံတွင် လေ့လာမှတ်သား နာယူကြည့်သင့်၏။ တေးသီချင်းတိုင်း၌ လေးနက်သော အဓိပ္ပာယ် ပါရှိနေသည်။ ခံစားချက်ကို လိုက်လျော၍ သံကျကိုလည်း ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်နှင့်အညီ သင့်တော် လျော်ကန်သည့်အသံကို ရှာဖွေချပေးထားသည့် အကြောင်း စကားပြေအဓိပ္ပာယ်နှင့် ဆိုလိုချက်များသိရသည့် အခါ ပိုမိုရှင်းလင်းလာနိုင်ပေလိမ့်မည်။

စာသား စကားလုံး များနှင့် ပတ်သက်၍မူ မဟာဂီတ ကျမ်းအသီးသီးတို့၏ မူကွဲအမျိုးမျိုးတို့ကြောင့် သီဆိုသူများ မှာလည်း မူအမျိုးမျိုး ခြားနားကွဲပြားနေကြ၏။

အချို့ကမူ စာသားတွင်မပါရှိသော်လည်း အဆက်ဆက် က နှုတ်ကျိုးခဲ့မှုကြောင့် (တျော-တေ-တျာ)ကို(တျော-တျော- တျာ) ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ (တေတျာ) သပ်ပေးခြင်းကို (တျော-တျာ)သပ်သည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ လောကနတ်သံ ကို လျော်ကန်တတ်ဟူ၍လည်းကောင်း လွဲမှားခြင်းအမျိုးမျိုး ရှိနေတတ်သည်။

ဒေသစွဲဖြင့် သီချင်းမူဟန်ကွဲလွဲကြသေး၏။ မြေလတ်မူ၊ ရန်ကုန်မူ၊ မန္တလေးမူစသည်ဖြင့် အယူသီးမှုရှိကြ၏။ ထို့ပြင် ရဝေနန်းသီချင်းခံကြီးနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ်တို့ငယ်ရွယ်စဉ် အခါက အဆိုတစ်မျိုး ပေါ်ရှိခဲ့ဖူး၏။ (မန်းရဝေ-နန်းရဝေ- ရှမ်းရဝေ)ဟု သုံးမျိုး အသံအမှတ် ရှိခဲ့ကြရာ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ်မှာ မန်းရဝေဟူသည် မန်းမြို့(မန္တလေး)မူ၊ နန်း ရဝေဟူသည် နန်းတွင်းမူ၊ ရှမ်းရဝေဟူသည် ဒေါ်စောမြအေး

ကြည်တို့ ရှမ်းပြည်ဘက်မှ ပြန့်ပွားလာသောမူဟူ၍ ခွဲခြား
သိမှတ်ခဲ့ကြ၏။ အတိအလင်းဆိုရသော် ထိုမူသုံးမျိုးစလုံးမှာ
ခြားနားလှသည်ဟု မဆိုသာပေ။ အစွဲကြီးမားခြင်းမျှသာ
ဖြစ်ချေ၏။

ဆရာဇေယျ မိန့်ကြားခဲ့သည့် မဟာဂီတကျမ်းကြီးမျိုး
ထွက်ပေါ်စေချင်စမ်းပါဘိ။ အလုံးစုံသောကိစ္စအဝဝပြေလည်
သွားလိမ့်မည်ဟု မဆိုနိုင်သော်လည်း မဟာဂီတလောကကြီး
အဖို့ တစ်မျိုးတစ်ဖုံဂုဏ်ယူနိုင်ဖွယ် ကောင်းပေလိမ့်မည်ဟု
ယူဆမိသည်။ တစ်စုတစ်စည်း၊ တစ်မူ တစ်ကျမ်းတည်းနှင့်
ညှိနှိုင်း၍ လွယ်ကူအဆင်ပြေလာအံ့ဟု မျှော်တမ်းမိပါသည်။

(၇)

မုံရွေးမဟာဂီတ

ပေမူပုရပိုက်မူတို့မှစာအုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိမလာခဲ့သော
 အခြားမဟာဂီတသီချင်းအစဉ်များ ရှိသေး၏။ မုံရွေးဆရာ
 တော်၏ ပေမူတစ်ခုမှာ လက်နှိပ်စက်ဖြင့်ရိုက်နှိပ်လျက်စာအုပ်
 အဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ဖူးသေးရာ ထိုကျမ်းအမည်ကို “ဟာသ
 ဇဝနညာဏမဉ္ဇရီ” ဟု ဖော်ပြကာ အိမ်ရှေ့ ရွှေတိုက်စိုး
 နန္ဒမိတ်ကျော်စွာ လျှောက်ထားချက်အရ မုံရွေးဆရာတော်
 စုဆောင်းပြုစုသည်ဟူ၍ လက်နှိပ်စက်ဖြင့် မျက်နှာဖုံးတင်
 ရိုက်နှိပ်တင်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ လက်နှိပ်စက်ကျမ်း
 စာအုပ်အဖြစ် စုဆောင်းပြုစုသူမှာ “ရှေးဟောင်း စာမေ
 သုတေသီတစ်ဦး” ဟု ဖော်ပြပါရှိလေသည်။

ကျမ်းအဖွင့်တွင် နန္ဒမိတ်ကျော်စွာအမည်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်က
 မုံရွေးဆရာတော်ထံ တောင်းပန်ချက်ကို ဦးစွာတင်ပြထား၏။

“ဇေယျတု အိမ်ရှေ့ရွှေတိုက်စိုး နန္ဒမိတ်ကျော်စွာ
 လျှောက်ပါသည်။ မုံရွေးဇေတဝန်ဝိဟာရ၌သီတင်း
 သုံးနေတော်မူသော အရိယဝံသအာဒိစ္စရံသီပုဂ္ဂိုလ်

အရှင်မြတ်ဘုရား။ ဒကာတော်တို့ မင်းခယောကျိား
 မင်းပါး၌ ရှိနေသောသူတို့သည် အရှင်မင်းစိုးတို့
 အလိုတော်ရှိရာ မည်သည့်ပညာမဆို အရှင်အလိုသို့
 လိုက်လျက် လေ့ကျင့်မှတ်ထား၍ မေးတော်ရှိလျှင်
 တင်လျှောက်ရပါသည်။ ကြီးစုအခြင်းခံကြီးများကို
 လေ့ကျက်မှတ်သားလို၍ ရှာဖွေရုံးစုမည် ကြံပါငြား
 သော်လည်း လူသားဖြစ်၍ မအားလပ်နိုင်ပါ၍
 ကိုယ်တော်မြတ်သည် ဗဟုသစ္စဗာဟုလ္လပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍
 ရုံးစုတော်မူသော် အလွယ်တကူပင် ပြည့်စုံရာ
 ပါသည်။ ရုံးစု၍ သနားတော်မူပါဘုရား။”

ဤတောင်းပန်ချက်အဆုံး၌ မုံရွေးဆရာတော်၏ပြန်ကြား
 ချက်ကို ဤသို့ရှည်လျားစွာ ဖော်ပြထား၏။ မှတ်သားနာယူ
 ဖွယ် ကောင်းလှပေ၏။

“မုံရွေးဇေတဝန်ဆရာတော် အရိယာဝံသအာဒိစ္စ
 ရံသီ ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ် မေတ္တာစကားကြားရောက်အပ်
 သော ဒကာရွှေတိုက်စိုး ရန္တမိတ်ကျော်စွာ၊ ဒကာ
 လျှောက်ထားသော စကားတွင်ဒကာတော်တို့မှာ လူ
 သားဖြစ်၍ မအားမလပ်နိုင်ဆိုပါလျှင်လည်း ရဟန်း
 တော်တို့မှာ အားလပ်ရာစကား ကူးရောက်ချေသည်။
 ရဟန်းတော်တို့မှာလည်း အတ္တဟိတအလိုငှာ စေတီ
 ယံဂံဏဝတ်၊ ဗောဓိယံဂံဏဝတ်တို့ကို ဖြည့်ရခြင်း၊
 ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ၊ ဂန္ထဓူရ၊ ဝိပဿနာဓူရ၊ သမထ
 ဝိပဿနာတို့ကို ပို့စေရခြင်းလစ်ဟင်းသော ကာလပင်
 မရှိ၊ ဒကာလျှောက်သောအရာတို့ကို ရှာကြံ၍နေလျှင်

ယခင်ဆိုခဲ့ပြီးသော အတ္တဟိတဝတ် ပဋိပတ်များသည်
 နည်းပါး ယုတ်လျော့ရာသော အကြောင်းပင်
 ရှိသည်။ ၎င်းအတ္တဟိတဝတ် ပဋိပတ်များကိုလည်း
 မကင်းလတ်စေကောင်းဟု ဆင်ခြင်လျက်ရှိသည့်
 အရာတွင် ရှင်သာရိပုတ္တရာသည် နှစ်ဖြာသော
 ဟိတအလို့ငှာ ဖြည့်ကျင့်ကြောင်းကို ပါရမီခန်းတွင်
 (လေးတော်အင်စုံ၊ ကိုယ်ဖို့ကုန်မှ၊ ရှာဘုံသူအား၊
 ဖြန့်ကာပွားသည်၊ ထေရ်များအကြီး၊ မည်ထီး
 ထင်စွာ၊ သာရိပုတ္တရာ) ဟူ၍ လည်းကောင်း၊
 သုမေဓာက ပညာရှိသည် အတ္တဟိတ၊ ပရဟိတ
 နှစ်ပါးကိုဆောင်ရွက်ကြောင်းကိုလည်း ဆုတောင်း
 ခန်းတွင် (ကြံတွေးယုတ်မြတ်၊ နောင်နာဂတ်လည်း၊
 ချွတ်အံ့မရှိ၊ မိမိစီးပွား၊ သူ့အားကုန်အောင်၊ မြင်ကျယ်
 ဆောင်၍) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သံဝရမင်းသားသည်
 အတ္တဟိတ၊ ပရဟိတနှစ်ပါးကို ဆောင်ရွက်ကြောင်း
 ကိုလည်း သံဝရပျိုတွင် (ညီမင်းမြတ်မူ၊ ကောင်းထင်
 တိုင်အောင်၊ ကိုယ်ကိုဆောင်မှ၊ ရံအောင်ဆွေဝါး၊
 သားချင်းများ၏၊ စီးပွားအညွန့်၊ အရှည်ဖြန့်သည်၊
 အခုန့်အစွာ၊ ကိုးကွယ်ရာဖြင့်၊ အံ့အာသရဲ၊ ဘုန်းရိပ်
 ဝှဲသည်၊ ဆကဲမိုးရှည်မျှပင်တည်း) ဟူ၍ လည်းကောင်း
 စပ်သည်နှင့်အညီ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ သုမေဓာ
 ပဏ္ဍိတ၊ သံဝရမင်းသားတို့ကဲ့သို့ အတ္တဟိတကိုလည်း
 မယုတ်စေရာ၊ ပရဟိတကိုလည်း မကင်းစေရအောင်
 ကြံဆောင်၍ ပါရမီခန်းတွင် (ဖရဏာလောကီ၊
 ပီတိဆီနှင့်၊ ဝသီစည်ပင် ဤယင်းရှင်ကား၊ ကူးမြင်

ချက်တွေ့ယခု နေ့စင်၊မစေ နှစ်ဖြစ်၊ကိုယ်အညစ်ဟူး
 အသစ်အလောင်း၊မိုက်မျက်ဟောင်းကို၊ အိုင်ကောင်း
 သီတာ၊ဌာန်မနှိုက်၊ပြင်ကာလက်မဲ့၊ခဏဝန်ဖြင့်၊စင်တန်
 ကောင်းစွာ၊ ကျွတ်လေရာလျက်၊ တယ်တာသနား၊
 လူသုံးပါးကို၊ မသွားခေါက်ရက်၊ ကြည့်ငဲ့ကွက်၍၊
 အသက်လူလူ၊ ဆုကြီးယူ၏၊ ဟုဆိုသည်နှင့် အညီ
 သုမေဓာပညာရှိသည် ကိုယ်သားကဲ့လို့ ကျွတ်လိုတို
 သော်ကား ကျွတ်ရသည်ပင် ဖြစ်တော်မူလျက်
 သူ့ကိုငဲ့ကွက်၍ အသက်ကိုလူလျက် ဆုယူသော
 နည်းကို နိဿရည်းခံ၍ ရိဖန်အားလပ်နိုင် ရုံးစု
 လိုက်ရတော့မည်။ သို့ပင် ရုံးစုသော်လည်း အလုံးစုံ
 အကုန်အစင်၊ ရုံးစုနိုင်ရာသော အကြောင်းမရှိ။ ငုံရာ
 သရွေ့ကိုသာ ရေးပေအံ့သည် ဒကာ ရွှေတိုက်စိုး
 ရန္တမိတ်ကျော်စွာ”

မုံရွေးဆရာတော်၏ ပြန်ကြားချက်အဆုံး၌ စုဆောင်း
 ရိုက်နှိပ်စာပြုသူ၏ အောက်ခြေမှတ်ချက်ဖြင့် ဤသို့တင်ပြ
 ထားသည်။

နန္ဒမိတ်နှင့် ရန္တမိတ်ကို အလဲအဖယ်ပြု၍ သုံးစွဲမှုပြုခဲ့ပါ
 သည်။ မင်းဇေယျရန္တမိတ်၊ မင်းဇေယျ နန္ဒမိတ်၊ နန္ဒမိတ်
 ကျော်သူ၊ ရန္တမိတ်ကျော်သူစသည်ဖြင့် သုံးနှုန်းခဲ့ကြပါသည်။
 နန္ဒပစ္စည်း၊ ရန္တပစ္စည်းစသည်ဖြင့် တွဲဖက်၍အသုံးပြုခဲ့ရာမှ
 နောင်တွင် နန္ဒမိတ်နှင့်ရန္တမိတ်ကို တစ်သားတည်းပြု၍သုံးနှုန်း
 ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ဟန်တူသည်။ (တည်းဖြတ်သူ)

ပြုစုသူ၏အမည်ကို “ရှေးဟောင်းစာပေ သုတေသီ တင်ဦး” ဟု ဖော်ထားရာ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်မှာ၊ မူလက ဘဏ် လက်ထောက်မန်နေဂျာ လုပ်ကိုင်နေရာမှ နုတ်ထွက်ပြီး မိမိ ဝါသနာကြီးလှသော မြန်မာစာပေအသိအနှစ်တို့ကို ရှာဖွေ ပြုစုနေသူ သုတေသီ ဦးထွန်းရီဖြစ်ကြောင်း နောက်မှ သိရှိ ရသည်။ မည်သူ့ထံမှ မည်သို့သော ငွေရေးကြေးရေး အကူ အညီများကိုမျှ မယူပါဘဲ မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ် မြန်မာစာပေတို့ကို အစဉ်တစိုက် လိုက်လံရှာဖွေစုဆောင်း သုတေသနပြုနေသူ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တစ်ကြိမ် တစ်ခါမျှ မဆုံဖူးသေးပါ။ သာကေတတွင်နေထိုင်သည့်ဟု သိရသည်မှလွဲ၍ ဖြူသလား မည်းသလားပင် မဆိုနိုင် သေးချေ။

အမျိုးသားစာကြည့်တိုက်မှူး ဦးခင်မောင်တင်ပြောပြ ချက်အရ သီချင်းပုဒ်ရေ အလွန် စုံလင်များပြားလှသော ထိုကျမ်းကို ၁၉၇၄ ခုနှစ်ခန့်က လက်နှိပ်စက်ရိုက်၍ စာအုပ်ရေ ၁၀၀ ခန့်သာ ထုတ်ဖြန့်နိုင်ခဲ့ကြောင်း သိရပေသည်။ ကံအား လျော်စွာ ကျွန်ုပ်မှာ ထိုကျမ်းတစ်ဆူကို လက်ဝယ်ရရှိလိုက် ပါ၏။

ဟာသဇဝနညာဏ မဇ္ဇရီကျမ်းသည် သီချင်းပုဒ်ရေမနည်း လှပေ။ ထွက်ပြီး မဟာဂီတကျမ်းများ၌ မတွေ့ရသော သီချင်းခေါင်းစဉ်များလည်း ပါရှိနေ၏။

ရှင်လင်္ကာကိတ္တိ သီချင်းခံ၊ မယ်တော်လက်နမ်းသီချင်းခံ၊ ဆရာညွန့်အခြင်းရိုး၊ နရည်းဆရာခတ်၊ ရသေ့စိတ်ဖြေခြင်း၊ ရွှေနန်းသဘင်ခြင်း၊ ဇမ္ဗုသပြေသီးကြွခြင်း၊ အိမ်ဦးသာခြင်း

သမဖြူအမေးခြင်း၊ ပုစ္ဆိမဝါဂ္ဂမ်းပစ်သံ၊ မြင်းလှစာ
 တောင်းခြင်း၊ သတိုးမင်းစောသီချင်းခံ၊ ဆရာသွား၊ ဆရာ
 ပန်းကြီး၊ မြင်းဆိုင်းဆရာပန်း၊ ရှင်လှင်ဆရာပန်း၊ တောင်ငူ
 ဆရာပန်း၊ ပန်းတည်ခွက်ခြင်း၊ ဒက်လည်လျှောက်၊ ငှက်ကြီး
 ဝန်ဘိုအခြင်း၊ နဂါးပွက်သံအခြင်း၊ ငှက်ကြီးစာဝင်ခြင်း၊
 ငှက်ကြီးစာခွံခြင်း၊ တျာဒံဖိုအခြင်း၊ တျာဒံမအခြင်း၊ ကြက်
 ခွပ်အခြင်း၊ ခြင်္သေ့မင်းရွှေဂူထွက်အခြင်း၊ ခြင်္သေ့မင်းရွှေဂူဝင်
 အခြင်း၊ ရွက်လက်ဖွင့်အခြင်း၊ ရွက်ကြီးချအခြင်း၊ စစ်ကိုင်း
 အခြင်း၊ တောင်ပုပ္ပါးခြင်း၊ တောဆင်ဖမ်းဘွဲ့ခြင်း၊ စသည်ဖြင့်
 အတော်ပင် မျိုးစုံလှပေသည်။

ကျမ်းအပြီး၌ “ဤတွင်အခြင်းဖြစ်သော ဟာသဇဝန
 ဉာဏမဇ္ဇရီကျမ်းပြီး၏။ သက္ကရာဇ် ၁၂၃၃၊ နတ်တော်လဆန်း
 ၁၄ ရက် စနေနေ့ နေ့တစ်ချက်မတီးမီအချိန်တွင် ဟာသဇဝန
 ဉာဏမဇ္ဇရီကျမ်းကို ရေးကူး၍အပြီး။ ပုဒ်အားနှင့် ပြည့်စုံ
 ပါလို၏။ ဣဒံမပုညံ ဝဟံဟောတု၊ နိဗ္ဗာနပစ္စယော
 ဟောတု” ဟု တင်ပြန်ဂိုးချုပ်ထားလေသည်။

လက်နှိပ်စက်ဖြင့် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သော ယင်းကျမ်းကို
 ရှေးဟောင်းစာပေ သုတေသီ ဦးထွန်းရီသည် မန္တလေး
 ခင်မကန်တိုက်ဆရာတော် ဦးဝါဏဝထံမှ တွေ့ရှိခဲ့သောပေမူ
 အဘိုင်း ရိုက်နှိပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

မုံရွေးဆရာတော်ပေမူကို ဓာတ်ပုံဖြင့် ကူးရိုက်ထားသော
 မူကွဲတစ်ခုသည် ယခုအမျိုးသားစာကြည့်တိုက်တွင် ထပ်မံ
 တွေ့ရှိရပြန်ပါသည်။ ပေမူအမည်မှာ “ဟာသဇဝနိတညာဏ
 မဇ္ဇရီ” ဟု ဖော်ပြပါရှိသည်။ ခေါင်းကြီးမျက်နှာစာတွင်

ဖော်ပြပါရှိသော အမည်အပြည့်စုံမှာ “မုံရွေးအရှင် အရိယာ
 ဝံသ အာစူရိဒိသိ စုရုံးသော အခြင်းစုံပါသည့် ဟာသ
 ဇဝနိတ ညာဏမဉ္ဇရီ” ဟူ၏။ သို့သော်သီချင်းပုဒ်ရေးအားဖြင့်
 ဦးထွန်းရီထုတ်ဝေခဲ့ဖူးသည့် မုံရွေးဆရာတော်၏ “ဟာသဇဝန
 မဉ္ဇရီ” လောက် မစုံလင်ပေ။ စာသားအချို့လည်း ကဲ့လဲ့
 ချက်များ တွေ့ရှိရသည်။ မုံရွေးပေမူ နှစ်မျိုးကွဲပြားနေ
 ခြင်းကို လေ့လာရန်လိုပေလိမ့်မည်ဟု ထင်မြင်မိသည်။

ပေမူများ အဘယ့်ကြောင့် ဤမျှ ကွဲပြားနေခြင်း
 အကြောင်းရင်းကို စိစစ်ရန်လည်း လိုအပ်လှပေ၏။ ဒေါ်စော
 မြအေးကြည် သီပေါဟော်သို့ မရောက်မီကပင် စော်ဘွား
 ကြီး စောခွန်ဆိုင်သည် နန်းတွင်းပေမူများကို အပတ်
 တကုတ်လိုက်လံရှာဖွေခဲ့၏။

သဗ္ဗဂီတက္ကမ

စော်ဘွားကြီးသည် မြန်မာဘုရင်ရှိစဉ်ကပင် ရတနာပုံ
 နန်းတွင်းသို့ မကြာခဏရောက်လာလေ့ရှိပြီး မြန်မာ့ထီးသုံး၊
 နန်းသုံး၊ ထီးမူနန်းဟန်များ၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုရိုးရာဓလေ့ကို
 များစွာနှစ်ခြိုက်သဘောကျခဲ့သူ ဖြစ်သည့်အလျောက် မြန်မာ့
 ဝိတကိုလည်း အလွန်မြတ်နိုးပြီး ကိုယ်တိုင်ဆို၍ တီးရုံမျှသာ
 မဟုတ်ပါဘဲ သဟသံပတ်ပျိုးနှင့် မိန်ရာသီပတ်ပျိုးသီချင်း
 စွဲကို ကိုယ်တိုင်ရေးသားသိပ္ပံခဲ့လေသည်။ စောင်းကောက်
 စူရိယာကိုလည်း ကောင်းမွန်စွာ တီးခတ်နိုင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

မင်းတုန်းမင်း၏ သမီးတော် သီပေါမင်း၏ အစ်မ
 တော်ကြီး ပုခန်းကြီး စုဖုရားကြီးနှင့် စောခွန်ဆိုင်တို့
 ဆိမ်းမြားလက်ဆက်ခဲ့ကြရာ ဗမာနှင့် ရှမ်းတို့ချစ်ကြည်ရေး
 သည့် အဆမတန် ခိုင်ကျည်ခဲ့ကြောင်း ပေါ်လွင်လှပေသည်။

ပုခန်းကြီး စုဖုရားကြီးသည် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင်
 ဖင်းတုန်းမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဖြစ်၍ မယ်တော်ကား

မင်းတုန်းမင်းတရား၏ ဘလွေးတော်၊ ချွန်းတောင်းမြို့စား
မိုးနဲဗိုလ်မှူး၏သမီးတော် လောင်းရှည်မိဖုရား သီရိမဟာ
မင်္ဂလာ သုပဘာဒေဝီ ဖြစ်သည်။

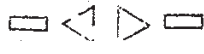
မြန်မာဘုရင် ပါတော်မူသွားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်
စောခွန်ဆိုင်သည် မဟာဂီတပေမူများကို လိုက်လံရှာဖွေ
မေ့နှောက်သော်လည်း မရရှိလိုက်တော့သဖြင့် မျက်ရည်
ဖြိုင်ဖြိုင်ကျခဲ့ရရှာသည်။

စောခွန်ဆိုင် မရှိတော့သည့်နောက်တွင် အရိပ်အရာ
ဆက်ခံသူ သီပေါစော်ဘွားကြီး ဆာစောချယ်ကိုယ်တိုင်
ပေမူအစကို လိုက်ကောက်လေသော် တောင်ခွင်သာသနာပိုင်
ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ၌ သိမ်းဆည်း ထားရှိကြောင်း
သတင်းရသည်နှင့် ရုတ်ခြည်းပင် ဆရာတော်ထံသွား၍
မိမိဖခင်ကြီး စောခွန်ဆိုင်ရှိစဉ်က ယင်းပေမူကို အပတ်
တကုတ် လိုက်လံရှာဖွေခဲ့သော်လည်း လုံးဝမရရှိခဲ့ဘဲ ယခုမှ
သတင်းအစအနရရှိ၍ ဆရာတော်ဘုရားထံ ရောက်လာခဲ့ရခြင်း
ဖြစ်ကြောင်း တင်လျှောက်လေသည်။

တောင်ခွင်သာသနာပိုင်ဆရာတော်ကြီးက “ ကျုပ်မှာလဲ
ကျုပ်တို့မြန်မာဘုရင်မင်းမြတ်ရှိ လက်သုံးအမွေအနှစ်ဆိုရင်
အဲဒီဂီတပေမူတစ်ဆူတည်းသာ အလွမ်းပြေရူစရာကျန်တဲ့
အတွက် ဒကာတော်ကိုမပေးအပ်ပါရစေနဲ့ ” ဟု မိန့်တော်မူ
လေရာ စော်ဘွားဆာစောချယ်သည် မရအရတင်လျှောက်

လေသဖြင့် ပေမူရင်းကို ပေးအပ်ခြင်းမပြုဘဲ ပေမူကို တစ်ဆင့်ကူးယူခွင့်ပေးတော်မူလိုက်သည်။

ဆာစောချယ်သည် ပေမူရေးကူးတတ်သူများ လိုက်လံ ရှာဖွေကာ ပေထက်တိုင်ကူးယူစေရာမှ သဗ္ဗဂီတက္ကမကျမ်း တစ်ဆူကို ဆာစောချယ်၏ကြင်ရာတော် စောမြအေးကြည် လက်သို့ ပိုင်ပိုင်ရောက်ရှိလာရခြင်းဖြစ်၏။ မူရင်းပေမူမှာမူ တောင်ခွင်သာသနာပိုင် ဆရာတော်ဘုရားသို့ ပြန်လည်အပ် နှင်းခဲ့ရလေသည်။

(၉)

ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ

သီပေါဟော်၌ မဟာဂီတပညာကျော်များ စုံလှသည့် အနက် ဒေဝဏ္ဏန္ဒာမောင်မောင်ကြီးသည် စွဲမြဲရှည်ကြာလှပေ သည်။ လူဘာမှ ရဟန်းတောင်သို့ ရောက်သွားသော်လည်း မပြတ်ကြီးရက်ကာ ဂီတပညာရပ်များ ပြန့်ပေးတော်မူ ပြန်သည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၁၆ ခုနှစ်တွင် အမရပူရမြို့၌ ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ မောင်မောင်ကြီး (ငယ်မည်မောင်လုံး) အား ဖွားမြင်သည်။ ဖခင်သည် အမရပူရ နေပြည်တော်ဘုရင် မင်းတုန်းမင်းတရား ထံ၌ လွှတ်တော်စာရေးကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင် ရသူဖြစ်၏။ စောင်းပညာကို စောင်း ဗုဒ္ဓေါ အမည်ခံ ဦးဖူးခေါင်ထံတွင် စတင်သင်ကြားယူခဲ့ပြီး နှစ်မြောက် သူ ခင်ပုံနှင့်အကြောင်းပါရသူ ရှေ့တော်ပြေးမှူး ဦးသိုက်ထံတွင် ဆက်လက်သင်ကြားရသည်။ ဦးဖူးခေါင်ထံတွင် ဆက်လက် မသင်ကြားနိုင်ခြင်းမှာ ပညာရည်မြင့်မားသလောက် မာန်မာနကြီးလှသူ ဦးဖူးခေါင်၏ဒဏ်ကို မခံနိုင်၍ ယောက်ဖ

တော်စပ်လာသူ ရွှေတော်ပြေးမှူးဦးသိုက်ထံတွင် ဆက်လက်
 ပညာခံယူခဲ့ရကြောင်းကို ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ မောင်မောင်ကြီး
 ကိုယ်တိုင်ပင်လျှင် စော်ဘွားကြီးဆာစောချယ်နှင့် ဒေါ်စော
 မြအေးကြည်တို့အား ဖွင့်ဟခိုင်းဆိုခဲ့ကြောင်း ဒေါ်စော
 မြအေးကြည်က ကျွန်ုပ်တို့အား အကြိမ်ကြိမ် ပြောကြား
 မိန့်မြှောက်ခဲ့ပေသည်။

ဦးဖူးခေါင်၏ မူကား ခက်ခဲလှ၏။ သားနိုးပျော်ဖွယ်
 ကြိုးငါးပုဒ်ဖြစ်သော စံရာတောင်ကျန်း၊ ရွှေပြည်ကြီးရာ၊
 မြို့နန်းငယ်လေ၊ ကိုးပါးပေါင်းစုနှင့် ရွှေဘုန်းကြီးတို့ကို
 ဒေါ်စောမြအေးကြည်က သင်ပြပေးသော်လည်း မည်သူမျှ
 မယူနိုင်အောင် ခက်လှ၏။ သို့နှင့် မှတ်ဉာဏ်ကောင်းလှသည်
 ဆိုပြီး ဂီတဦးစိမ်းမောင်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ဦးအား တက်ပေး
 ပြန်ရာ ဒေါ်စောမြအေးကြည် မရှိသည့်နောက် ကျွန်ုပ်တို့မှာ
 ထိုမူအတိုင်း သီဆိုပေးနိုင်မည့်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှမရှိ
 တော့သဖြင့် ယနေ့ဆိုလျှင် ဦးဖူးခေါင်၏ ပညာမူမှာ လုံးဝ
 ပျောက်ဆုံးခဲ့ရလေပြီတည်း။

ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ သည် ဦးဖူးခေါင် ထံ ပါးပညာရပ်များ
 ဆက်လက်မယူနိုင်သော်ငြားလည်း ဦးသိုက်ထံတွင် သင်ကြား
 ရာ၌ မူလပါရမီထူးချွန်သူ ဖြစ်သည့် အလျောက် များစွာ
 တိုးတက် အောင်မြင်ကျော်ကြားလာခဲ့ရသည်။

ဦးစွာပထမ မင်းတုန်းမင်းထံပါး၌ မိကျောင်းတီးအဖြစ်
 အမှုထမ်းခဲ့ရာမှ သီပေါမင်းလက်ထက်တော်အခါ ကမ်းရေ
 တော်ကိုင်အဖြစ် ခံစားနေရသူ ယောက်ဖဖြစ်သူ ဦးသိုက်
 ရာထူးပြောင်းရွှေ့သွားချိန်တွင်လူပျိုတော်ကမ်းရေတော်ကိုင်
 စောင်းဆရာဖြစ်လာရတော့သည်။

အသက် (၂၀) အရွယ်တွင် ဘုရင်မသိစေဘဲ လက်သုံး
 တော်စောင်းကို မဟာမြတ်မုနိဘုရားမှာလှူပြီး စစ်ကိုင်း
 သက်၌ ရဟန်းခံခဲ့လေသည်။ ဘွဲ့တော်မှာ ဦးပညာဟူ၏။
 သီပေါမင်း ကြားသိလေသော် အတင်းအဓမ္မ လူဝတ်လဲ
 စေပြီး စောင်းတော်တီးအဖြစ် ပြန်လည်အမှုထမ်းရပြန်သည်။
 ပုဂံမင်းလက်ထက် စောင်းဆရာကြီး ဣန္ဒာဒေဝါဘွဲ့ကို
 ပိုင်ပြန်လျက် ဒေဝဏ္ဏန္ဒာဘွဲ့ကို အပ်နှင်းခြင်း ခံခဲ့ရလေသည်။

မြန်မာဘုရင်ပါတော်မူပြီးနောက် နှမငမ်းကဲ့တော်စပ်သူ
 မခန့်င့် လက်ဆက်ပြီး မောင်လေးခင်၊ မောင်လေးရင်
 ဟူသော သားနှစ်ဦးရရှိခဲ့၏။

ဘုရင်မရှိသည့်နောက် သီပေါစော်ဘွား၏ ပင့်ဖိတ်
 ချက်ဖြင့် ဟော်တွင်းသို့ ရောက်လာပြီး မဟာဂီတ ပညာများ
 ဖြန့် ဝေ သင် ကြား ပေး နေ ရာ မှ စစ် ကိုင်း မင်း ကျောင်း
 ဆရာတော်ထံတွင် သင်တန်းစဉ်းပြန်သည်။ သင်တန်းဝတ်ဖြင့်
 ဂီတပညာကို သင်ကြားပေးထိုက် မပေးထိုက် လျှောက်ထား
 တင်ပြရာ မင်းကျောင်း ဆရာတော်ကြီးက ပညာပါရမီ
 အလို့ငှာ သင်ပေးထိုက်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပေးတော်မူသဖြင့်
 ကံကောင်းလှသော ဒေါ်စောမြအေးကြည်မှာ မဟာဂီတ
 ပညာရပ်များ ဆက်လက်သင်ကြား နည်းနိဿယ ခံယူရလေ
 တော့သည်။ ဒေါ်စောမြအေးကြည်သည် အဆိုပညာရပ်ကို
 ငယ်ဆရာ မဓုသဒ္ဒါရွှေတောင်ကျော်စွာ ဦးလူကြီးထံတွင် စတင်
 လေ့လာသင်ကြားခဲ့ရပြီး တပယ်ခင်ဥ၊ တပယ်ခင်သစ်ထံမှ
 ဆက်လက်ခံယူရုံမျှမက ရှေးနန်းတွင်းဆရာ အကျော်အမော်
 မှန်သမျှထံ ဆည်းပူးခဲ့ရသည့်အပြင် ဒေဝဏ္ဏန္ဒာထံ၌ စောင်း
 အတီးပညာရပ်ကိုပါ သင်ကြားခဲ့ရသည်မှာလည်း အလွန်

ကုသိုလ်ကောင်းလှသည်ဟု ဆိုနိုင်၏။ အသံနားလည်သမျှ အဆိုဘက်တွင် လွန်စွာနိုင်နင်းစေတော့၏။ ဒေါ်စောမြ အေးကြည် အသက် (၇၀) ခန့်က စောင်းတီးပြီး အသံသွင်း ယူထားမိသော တိပ်ခွေကို စနစ်တကျသိမ်းဆည်းထားရပါ၏။ ထူးခြားသော စောင်းသံရှင်ပေတည်း။

ဒေါ်စောမြအေးကြည်၏ ဆရာဖြစ်သူ ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ၏ စောင်းသံကား ပြတ်သားလှပါဘိ။ ဆိုင်းပညာကျော် စိန်ဗေဒါကြီးပင်လျှင် ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ၏ စောင်းသံကိုကြားလတ် သော် စောင်းပညာကိုအထင်မကြီးခဲ့လေသမျှ တက်တက်စင် လဲ့မှားကြောင်း သိရှိဝန်ချကာ ဒေဝဏ္ဏန္ဒာထံမှ စောင်း အတတ်ပညာကို လက်ထပ်သင်ကြား ခံယူခဲ့ရသည်။

စောမြအေးကြည်အား စောင်းပညာသင်ကြားပေးရသူ ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ ကိုယ်တိုင်က “ကြည်ကြည့်လက်မဟာ သာမန် ယောက်ျားကြီးတစ်ဦး ရှဲ့လက်မလောက် သန်ပါပေတယ်။ လက်မလက်ကျပြောင်ပါပေတယ်” ဟု ချီးကျူးခဲ့ရလေသည်။ စောင်းဘုရင် ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ၏တပည့်ရင်း စောမြအေးကြည်၏ စောင်းလက်သံကား ဆရာကောင်းတပည့် ပီသလှသည်။

ထူးမခြားနားသီချင်းခံမှ “သုံးပါးလောက ” အပိုဒ် သည်လည်းကောင်း၊ ချစ်သမျှကို ပတ်ပျိုးမှ “မှန်သရွေ့ကိုလ- ဖန်စေ့ငယ်ရေ” အပိုဒ်သည်လည်းကောင်း၊ ရှစ်စုံရွက်ကြာ ပတ်ပျိုးမှ “အခန်းခန်းငယ်နှင့် ဆောင်နန်းမ” အပိုဒ်သည် လည်းကောင်း၊ စုံသာမြိုင်သီချင်းခံကြီးမှ “တိမ်လွှာငွေနှင်း” အပိုဒ်စသည်တို့မှာ မူလလက်ရင်းစည်း အကျဉ်းတီးခဲ့ကြရာမှ စည်းနှင့်ဝါး နှစ်ဆပိုမိုကြဲလာရသည့် အကြောင်းရင်းသည်

ဒေဝဗုဒ္ဓာဖန်တီးခဲ့ကြောင်းဖြင့် စန္ဒရားနှင့် ပတ္တလားအတီး
ကျော် ဆရာမောင်နှင့် ဒေါ်စောမြအေးကြည်တို့က ဖွင့်ဟ
ပြောကြားခဲ့ဖူးလေသည်။

ဒေဝဗုဒ္ဓ သည် စောင်း အတတ် တွင် ထူးခြား
ပြောင်မြောက်သကဲ့သို့ မဟာဂီတကိုနိုင်နှင့် ရာတုလည်း
နှစ်ယောက်မရှိသပင်တည်း။ တီးကွက်နှင့်ဆိုကွက်အဝင်ဘောင်
ကျမှုကို အထူးသိနားလည်၏။ ဆိုဟန်မကုန်လျှင် တီးကွက်ကို
ချဲ့ပေး၏။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ထူး၏ စီရင်ချက်ဖြင့် အဆိုဟန်ကုန်
သီဆိုနိုင်သလိုပင် တီးကွက်မှာအထူးပြောင်မြောက်၍ အကွက်
အလက်အနေအထား အတွဲအဖက်တို့မှာ ပိုမိုခွဲညားလှပအဆင်
ပြေစေတော့၏။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ယနေ့မြန်မာ့မဟာဂီတ
လောက၌ဒေဝဗုဒ္ဓ၏ အကွက်သည်သာလျှင် မယွင်းမချို
စို့စို့စွဲစွဲ ခိုင်မြဲနေခြင်း ဖြစ်ပေတော့သည်။

မိမိထက် တတ်ကျွမ်းသိနားလည်သူများဆိုလျှင် အလွန်
လေးစားရိုသေကိုင်းရှိုင်းလှ၏။ မြန်မာဘုရင်ပါတော်မူပြီးစ
အချိန် သီပေါဟော်တွင် တပယ်ခင်ဥ၊ တပယ်ခင်သစ်နှင့်
ဒေဝဗုဒ္ဓာတို့ပြန်လည်တွေ့ဆုံကြရာ ဒေဝဗုဒ္ဓာသည် တပယ်
ခင်ဥတို့ညီအစ်မအား ပုဆစ်ဇူးတုပ်လျက် “မမဥ၊ မမသစ်၊
ညီအစ်မတို့ နန်းတွင်းဂီတပညာရပ်များ သင်ကြားပို့ချ ဖြန့်ဝေ
ထိန်းသိမ်းပေးတော်မူပါအံ့၊ အရှင်မများ” ဟု ပြောကြား
ကန်တော့ရင်း မျက်ရည်ဖြိုင်ဖြိုင်ကျခဲ့ရှာသည်။ ဤတွင်
တပယ်ခင်ဥက “မှန်ပါပေတယ်ကယ်၊ သို့သော် အတီးကျော်
ဖြစ်တဲ့ကိုရင်လုံး (ဒေဝဗုဒ္ဓ၏ငယ်မည်) မှာလဲ သည်တာဝန်
တွေရှိသေးတယ်” ဟု ပြန်လည်ပြောကြားခဲ့လေသည်။

ဒေဝဏ္ဏန္ဒာကျေးဇူးကား အတိုင်းမသိကြီးပါဘိတကား။
 မိမိအသက်နှင့်မိခွဲသော မင်းတုန်းမင်းနှင့် သီပေါမင်းတို့
 လက်ထက်မှရှာဖွေသိမှီးခဲ့ရသည့် နန်းတိုင်းတေးမဟာဂီတများ
 မပျောက်ပျက်စေရန် ထိန်းသိမ်းရုံမျှမက နောင်လာ
 နောက်သားများ ခေတ်အဆက်ဆက် အရှည်ကာလ တည်ရှိ
 စေခြင်းအလို့ငှာ လက်ဆင့်ကမ်း ဖြန့်ဝေပေးအပ်ခဲ့သော
 စေတနာကား အံ့ချီးဖွယ်ရာပေတည်း။

ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ မောင်မောင်ကြီးကို ၁၂၁၆ ခုနှစ်၊ ပုဂံမင်း
 နတ်ရွာမစံမီ နှစ်နှစ်ခန့်အလိုတွင် ဖွားမြင်ခဲ့ပြီး၊ ၁၂၉၁ ခုနှစ်
 အတွင်း ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ခဲ့ရာ အသက်(၇၅) နှစ်အရွယ်
 အထိ နေထိုင်ခဲ့ရသည်ကိုတွေ့ရ၏။ ပိန်ပိန်သေးသေး၊ အသား
 အရေဖြူဖြူသန့်သန့်၊ ရဟန်းမဝတ်မီ ဆံပင်အရှည်မှာ မိမိအရပ်
 ခန့်ရှည်လျား၏။ အလွန်ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့နူးညံ့ပြီးနန်းတိုင်း
 တော်သား ပီသလှသည်ဟူ၏။

ကုန်းဘောင်ပရမေ ပတ်ပျိုးကြီးမှ “အဆင်းငါးဖြာ”
 အပိုဒ်ကို စောင်းဖြင့်တီးသောအခါ ဆိုင်းဆရာကြီးများ
 ပတ်ရင်းကိုမေ့နှောက်ဘိသကဲ့သို့ စောင်းဒုံးကြိုးကြီးများဖြင့်
 မေ့နှောက်တီးခတ်သွားပုံမှာ နားဆင်သူများအဖို့ အသက်မရှု
 နိုင်လောက်အောင် အံ့ဖွယ်ကောင်းလှသည်ဆို၏။ ဤအကွက်
 တစ်ခုတည်းဖြင့်ပင်လျှင် ဆိုင်းပညာကျော် စိန်ဗေဒါကြီးမှာ
 ဒေဝဏ္ဏန္ဒာစောင်းပညာကျော်အား မျက်ရည်ဝိုင်းလျက် ထိုင်
 ကန်တော့ရင်း “အရှင်အားပြစ်မှားမိခဲ့သမျှ ဝန်ချပါအည်။
 အကျွန်အား စောင်းအတတ်ပညာ သင်ကြားပေးပါလော့။
 တပည့်အရင်းကဲ့သို့မှတ်ပါလော့” ဟု ဝပ်စင်းယေကန်တော့
 ရသည်အထိ ထူးခြားသောအကွက်ဖြစ်ပေသည်။

ယင်းအကွက်ကို ဒေဝဗုဒ္ဓါသည် တပည့်ရင်းဖြစ်သူ ဦးမောင်မောင်လတ်အား သင်ပြပေးခဲ့၏။ ဒေါ်စောမြအေး ကြည်သည်လည်း ထိုအကွက်ကို ရရှိခဲ့၏။ ဒေါ်စောမြအေး ကြည်က မကြာမီကကွယ်လွန်သွားရှာသူ အလင်္ကာကျော်စွာ စောင်းဦးဘသန်းအား ပြသပေးခဲ့ပြန်ရာ စောင်းဦးဘသန်း သည် သူမတူအောင်တီးကွက်တီးချက်ကစားတတ်သူဖြစ်သော် လည်း ဒေါ်စောမြအေးကြည်သံမှ ရရှိသော ဒေဝဗုဒ္ဓါ၏ တီးချက်ကိုမူ တစ်ချက်တလေမျှ အပိုမဆောင်းဘဲ မြတ်နိုးစွာ ဖြင့် ရင်ဝယ်ပိုက် သိမ်းဆည်းတီးခတ်ခဲ့လေသည်။

ဒေဝဗုဒ္ဓါသည် စောင်းမတီးမီက မိကျောင်းတူရိယာကို တီးခဲ့ရာတွင်လည်း ထူးချွန်ပြောင်မြောက်လှသည်ဟူ၏။ မြန်မာ သက္ကရာဇ် ၁၂၇၂ ခုနှစ် အတွင်းက ရန်ကုန်မြို့မှ စောင်းဆရာ ကြီးဆရာညိုမိုး (အလင်္ကာ ကျော်စွာ) နှင့် တူတော်သူ အသက်(၁၂)နှစ်အရွယ် တင်မောင်အေးဆိုသူတို့သည် မဟာ ဝိတနှင့်ပတ်သက်ပြီး နာမည်ဟိန်းနေသည့် သီပေါဟော်သို့ သွားရောက်ကြရာ လမ်းရလတ် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၌ သီတင်း သုံးနေသူ ရဟန်းဘွဲ့တော် ဦးပညာခေါ် ဒေဝဗုဒ္ဓါ မောင်မောင်ကြီးထံ ဦးစွာဝင်ရောက် ဖူးမြော်ကန်တော့ ကြလေသည်။

ဆရာညိုမိုးက မိမိနှင့်ပါလာသောသူမှာ ဝိတဝါသနာကြီး လှပြီး မယ်ဒလင်အတီး၊ တယောအတီးနှင့် အဆိုပညာကို ဆည်းပူးနေသူဖြစ်ကြောင်း၊ အရွယ်နှင့် မလိုက်အောင် ဝိတ ဘက်တွင် ပါးနပ်သူဖြစ်ကြောင်း တင်လျှောက်လေရာ ဆရာတော်သည် တင်မောင်အေးဆိုသူ ယူဆောင်လာသော

မယ်ဒလင်ကို ပေါင်ပေါ် သို့ပက်လက်အနေအထား တင်လိုက် ပြီး မိကျောင်း တူရိယာတီးသကဲ့သို့ တစ်ဖက်မှ ကြိုးများကို တီးခတ်လျက် ကျန်လက်တစ်ဖက်ဖြင့် မယ်ဒလင်အကွက် များသို့ လက်မဖြင့်ဖိ၍ ဖိ၍တို့စမ်းသွားရာ အလွန်သာယာ နားဝင်ချိုလှသည်ဆို၏။ သဘောမှာ ဂီတစိမ်းမောင်တီး သော ဟာဝေယံဂီတတီးခတ်သည့် ပုံစံပင်တည်း။ သို့သော် ထိုအချိန်က ဂီတစိမ်းမောင်မှာ ငါးနှစ်သား အရွယ်မျှ သာရှိသေး၏။

ထို့နောက်ဆရာတော်သည် ၁၂နှစ်သားအရွယ်တင်မောင် အေးဆိုသူအား “သီချင်းတစ်ပုဒ်လောက်ဆိုစမ်းကွယ်” ဟုစေ ခိုင်းရာ တင်မောင်အေးသည် ကြောက်ရွံ့စိတ် အလျဉ်းမရှိဘဲ စည်းနှင့်ချပ်ကိုင်လျက် “ညို့ညို့ ဆိုင်းဆိုင်း” ပတ်ပျိုးကိုသီဆို လိုက်သည်တွင် ဆရာတော်ကမိကျောင်းတီးသကဲ့သို့ တစ်ကြိမ် တစ်ခါမျှ မကိုင်တွယ်ဘူးသေးသော မယ်ဒလင်ဖြင့် တီးပေး လေသည်။

သီချင်းဆုံးသောအခါ ဆရာတော်က စောင်းဆရာကြီး ဆရာညိုမီးအား “ဒကာညိုမီး၊ သည်ကလေးကို ကောင်းစွာ သင်ပေးရော့၊ ဂီတအရာတွင် ထိပ်ထိပ်ကြဖြစ်မည့်သူပေ” ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။ ယင်းကလေးကား နောင်သောအခါ ဂီတလောက၌ ဟိုးဟိုးကျော်ခဲ့သော စန္ဒရား ရွှေပြည်အေး ပင်တည်း။ မယ်ဒလင်ကိုမြင်ရုံမျှနှင့် ပီပီပြင်ပြင်တီးနိုင်ရုံသာ မဟုတ် အခြေခံကိုရှုလျက်တစ်ချိန်သောအခါ တွင်လျှမ်းလျှမ်း တောက်လာမည့်သူဟု အတိမ် ပြောနိုင်သူ ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ သည်

ရှာမှရှား ဝိတပါရမိရှင်တစ်ဦး ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပြီ ဖြစ်ပါသတည်း။

သို့သော်ဒေဝဏ္ဏန္ဒာသည် မိမိကိုယ်မိမိ တတ်သည်၊ ကောင်း သည်ဟု ဘယ်သောအခါမျှပြောဆိုလေ့ မရှိချေ။ “ကျုပ်က မိကျောင်းတီးသမားဘဝကလာတာဆိုတော့လက်ညှိုးကောင်း ပေမယ့်လက်မအတီးကျတော့ တယ်အားမရလှဘူး” မိန့်ကြား တတ်သည်။ အမှန်စစ်စစ် ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ၏လက်မသည် ထန်လှ သည်ဟူ၏။ ဒုံးကြိုးကြီးများနှင့် မေ့နှောက် လိုက်သည့်အခါ ပတ်ဝိုင်းကြီးများ ပွတ်လိုက်လေသလားဟုထင်မှတ်ရလောက် အောင် ပြောင်မြောက်ပီသလှချေသည်တကား။ ဆိုင်းဘုရင် စိန်ဗေဒါကြီး ကြက်သီးထလောက်စေသည်မှာ ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ ၏ တီးချက်သည် နှယ်နှယ်ရရ တီးချက် မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားစေပြီတည်း။

သဗ္ဗဂီတက္ကမကျမ်းအကျော်

သဗ္ဗဂီတက္ကမပကာသနီကျမ်းကြီးတစ်ဆူကို ဆာစောချယ် ရရှိလိုက်ခြင်းမှာလည်း ဒေဝဗုဒ္ဓ၏ ကျေးဇူးမကင်းလှပေ။ သီပေါဘုရင်၏ အမေ့အနှစ်ဖြစ်သော ဂီတပေမူ ရလိုပါလျှင် တောင်ခွင် သာသနာပိုင် ဆရာတော်ကြီးထံ မေ့မြန်းပါက သင့်မည် ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ဒေဝဗုဒ္ဓ၏ ညွှန်းဆိုချက်အရ ဆာစောချယ်ကိုယ်တိုင် ဓမ္မသေနာပတိ မဟာသင်္ဃရာဇာ တောင်ခွင်ဆရာတော် အပါး ညွှတ်တား တောင်းဆိုရာမှသဗ္ဗ ဂီတက္ကမကျမ်းကို ကူးယူခွင့်ရရှိခဲ့သည်ဆိုလျှင်လည်း မမှားလှ ပါချေ။

ဆာစောချယ်သည် ဒေဝဗုဒ္ဓက ညွှန်းဆိုပြီးနောက် ဝက်မစုတ်ဝန်ထောက်ထံ သွားရောက်ဆွေးနွေးသည့် အခါ ဝက်မစုတ် ဝန်ထောက်ကလည်း တောင်ခွင် ဆရာတော်ကြီးထံ ဆက်လက် ပန်ကြားချက်အရ ယင်း “သဗ္ဗဂီတက္ကမပကာ သနီကျမ်း” ကို ရရှိလိုက်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

သဗ္ဗဂီတက္ကမပကာသနီ၏ ဆိုလိုခြင်း အဓိပ္ပာယ်ကား သဗ္ဗ
အလုံးစုံသောဂီတကို ကမ အစီအစဉ် ပကာသနီ ဖွင့်ဆိုခြင်း
ဖြစ်ပေ၏။ ပေမူ၏ အစပထမ၌ ဤသို့ ဖော်ပြထားသည်။

“သဗ္ဗဂီတက္ကမ ပကာသနီကျမ်း” (အစအဆုံး
ပေမူသတ်ပုံအတိုင်း တင်ပြပါမည်) သီပေါအုံးပေါင်
၄ မြို့ သခင်ကြီးဘုရား စာတော်ကြီးခြင်း၊ ပထမတံ။
ရှေးပညာရှိ ကဝိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖွဲ့ဆိုသီကုံးရေးသားခဲ့
သော သီချင်းကဗျာများသည် နှစ်ကာလရှည်ကြာ
သဖြင့် အကူးအယူ အရေးအသား မှားယွင်း
တိမ်းစောင်း လေရကား တစ်ပုဒ်နှင့်တစ်ပုဒ်
တစ်စောင်နှင့်တစ်စောင်မညီမညွတ်ချွတ်ယွင်းဖောက်
ပြန်လျက် စပ်ဆိုရေးသားရင်း ပုဂ္ဂိုလ်၏အာဘော်
အဓိပ္ပာယ်သို့ မကျမရောက် တီးလုံးတီးချက်မဖြောင့်
မမှန် အချို့အရာ၌ ပိုသည်၊ အချို့အရာ၌လိုသည်။
အနက်အဓိပ္ပာယ်သဘောသကန်ဖောက်ပြန်ချွတ်ယွင်း
ပျက်စီးသည်။ ယင်းသို့ စာပျက်မှုများ အသွားအလာ
မမှန်၊ သဘောသကန်မကျ အဓိပ္ပာယ် မရောက်သည့်
သီချင်းကဗျာတို့ကို လေ့လာကြည့်ရှုသင်အံ့လေ့ကျက်
သဖြင့် နောက်နောက်သင်ကြား လေ့လာသူတို့လည်း
ကောင်းမွန်စွာ နည်းနာမရရှိမည်ကို မျှော်ထောက်
သောအားဖြင့် ဝန်ထောက်တော်ဝန်မစုတ်မြို့စားမင်း
မင်းကြီးမင်းထင်မဟာ စည်သူသည် သူတေသနသုတ
သန္နိစွယအဖြစ်ဖြင့် ယင်းသည့် သီချင်းကဗျာများကို
ရှေးအထက်ခါက လေ့လာခဲ့သည်နှင့် မန္တလေး

ရတနာပုံ ဒုတိယနန်းစံ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းသခင်အသျှင်
 ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား၏ ရှစ်သောင်းညာတင်
 အရှင် မိ ဖု ရှား ခေါင်ကြီး တွင် မြင် တော် မူ သော
 ရွှေရင်တော်နှစ် သမီးတော်ချစ် သုံးပါးတို့အား
 ဒေါလကရက မြပုခက်တော်တင် မင်္ဂလာအခမ်း
 အနားတွင် အသျှင် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ဘုရား
 စေ ခိုင်း တော် မူ အပ်သော အမိန့်တော်မြတ် အရ
 မင်္ဂလာချောင်းသုံးစောင်နှင့် တကွ မြပုခက်တော်တင်
 လူးတား ပိုဒ် စုံ ဇ ယင် တော် ကျူး ချင်း လဲ့ ချင်း
 တီးချက်၊ ယိုးဒယားကြေးသွားသီချင်းမျိုးစုံများကို
 သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် စီကုံးရေးသားဆက်သွင်းထမ်းရွက်
 ခဲ့ရသည့်အတိုင်း သီပေါ၊ အုံးပေါင်၊ သုံးဆယ်၊
 မိုင်းလုံ၊ မိုင်းတုံလေးမြို့စော်ဘွားကြီးသခင်ဆာစော
 ချယ်သည်ယင်းသည့်သီချင်းကဗျာများကို လေ့ လာ
 ကျမ်း ကျင် ရင်း အ တိုင်း နောင် အ ဓန့် ရှည် စွာ
 တည်တံ့စေခြင်းငှာ သဘောတူရာ ပေါင်းစည်းစုရုံး
 စီရင်စေလိုကြောင်းနှင့် ဝန်ထောက်တော် ဝက်မစွတ်
 မြို့စားမင်းအား တောင်းပန်တိုက်တွန်း အပ်သည်
 ဖြစ်၍ သီချင်းကဗျာ စပ်ဆိုဖွဲ့နွဲ့စီကုံးရေးသားသော
 အရာ၌ ပြောင်မြောက် ပုဂ္ဂိုလ် ဆိုဘန် ဆိုတိုက်၊
 ချီး မှမ်း ထိုက် သော ပြင် စည် မြို့ စား မင်း သား
 သူသီရိမဟာဓမ္မရာဇာမြဝတီမြို့စားမင်းကြီး၊ မင်းကြီး
 သီရိမဟာ သီဟသူရတို့၏ အထံမှ လဒ္ဒေါ၊ ပဒေသ၊
 နည်းခံလက်စောင် တပည့်ကြီးဖြစ်သော မှူးမတ်
 အရာရှိ၊ အတီးအမှုတ် အတတ်သည် ပညာသည်တို့နှင့်

နှစ်လရှည်စွာ အကြိမ်ကြိမ် နှိုးနှော တိုက်ဆိုင်စုံစမ်း
မေးမြန်း စမ်းသပ်ညှိနှိုင်းပြီးလျှင် ကိုယ်လည်း
မှတ်သား၊ နောက်သားနောင်လာ မှတ်နာလေ့ကျက်
လိုသူတို့ ကောင်းစွာ နားလည်တတ်မြောက်လွယ်စေ
ခြင်းဟူသော အကာရုညစိတ်၊ ဖိုလ်ဟိတ်သွယ်ခတ်
ထောက်ထားတတ်သဖြင့် ရေးသားဖွဲ့ဆိုရင်း ပုဂ္ဂိုလ်၏
အလိုအာဘော်ရည်မှတ်ရင်း အဓိပ္ပာယ်ကျန၍ ယုတ္တာ
ယုတ္တိ အသွားအလာ အင်္ဂါဖြောင့်မှန် စေ လျက်
တီးချက်တီးလုံး အသုံးအစွဲနေရာ တည့်မတ်ညီညွတ်
သဖြင့် ရစ်ပင့်သတ်လတ် ပုဒ်ဗျည်းအက္ခရာ သေဝ
အမြစ် ဝိသဇ္ဇနီမှစ၍ ချွတ်သွင်းတိမ်းပါးမရှိရအောင်
စွမ်းနိုင်သမျှ အားထုတ်သန့်ရှင်း ပြင်ဆင်သုတ်သင်
ရေးသားပြီး ပြေနှင့်သည် ကြိုးဘွဲ့သီချင်းခံ ပတ်ပျိုး
ယိုးဒယား ကြေးသွား၊ မှန်သံ၊ ဒိန်းသံ၊ သိင်္ဂါသံ
ဒေကေရီသံလည်ချိုက်၊ မီးခွက်က၊ လောကနတ်စသော
သီချင်းမျိုးစုံများကို အစဉ်အတိုင်း ကောင်းမွန်
စီစဉ် သန့် ရှင်း ရေး သား တင် ထား သ တည်း။
ဤ စာ တွင် ပါ ရှိ သည့် သီ ချင်း က ဗျာ များ တွင်
တစ်စုံတစ်ရာ သဘောသကန် အယူအဆ သံသယ
မ ရှင်း ၍ ထည့် သွင်း နှုတ် ပယ် ပြင် ဆင် လို သော
သူ တို့ သည် ရှောင် တ ခင် ပြင် ဆင် နှုတ် ပယ်
ထည့် သွင်း ခြင်း ကို မပြု မူ ၍ အ ထက် ဆို ခဲ့ သည့်
လဒ္ဒေါပဒေသ နည်းခံ တပည့်ကြီးတို့တွင် တစ်ဦးဦး
သောသူတို့နှင့် နှိုးနှောစုံစမ်း မေးမြန်းတိုင်ပင်ပြီးမှ

ပြင်ဆင်နုတ်ပယ်ထည့်သွင်းခြင်းများကို ပြုလုပ်ကြပါ
စေသတည်း။ ဤကား သဗ္ဗဂီတက္ကမပကာသနီကျမ်း
နိဒါန်းတည်း။ ရှေးဦးကြီးသီချင်းကို ပြအံ့။

ဤသို့ နိဒါန်းဖွင့်ဆိုပြီးနောက် ကြီးသီချင်းစုပေါင်း
(၁၉၉) ပုဒ်ကို ဦးစွာဖော်ပြပါရှိသည်။

ယင်းကြီးများအနက် ကြီးကေ့၊ ကြီးလည်၊ ဒက်လည်
လျောက် ကြီး၊ တုမရ စမ မြ် ကြီး၊ ဇယ် စေ့ ဆုပ် ကြီး၊
နော့ပြင်ကျသတ်ကြီး၊ ရတုသတ်ကြီး၊ ဆိုသူ မင်းလက်ဝဲ
နော်ရထာ၊ ပိုးတောင်တဲတဲလွန်ကြီး၊ ပင်းကလဲဝန်ဆိုသားနိုး
ပျော်ဘွယ်ကြီးတစ်ရပ်၊ ဆောင်ခန်းသာချင်းကြီး၊ အိမ်ဦး
သာချင်းကြီး၊ သမားဖြူ အမေးချင်းကြီး၊ သိကြားမင်း
အမေး ချင်းကြီး၊ သိကြားမင်းကုပ်ဆောင်းကြီး၊ သိကြား
မင်းလေးညှိချင်းကြီး၊ ပုစ္ဆမဝါဂုမ်းပစ်သံကြီး၊ မြင့်မိုရ်
တောင်လည်ကြီး၊ ပန်းတည်ခွက် ချစ်ကြီး၊ ဒက်လည်လျောက်
ပျည်း ပွင့် ကောက် ကြီး၊ သု ဇီ တ လင် ဆု တောင်း ကြီး၊
လွဲ ကျော် ကြီး ကြီး စ သည် ဖြင့် အ တန် ထူး ခြား သော
ကြီးအတော်များများ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရ၏။

ထို့နောက် ဆက် လက် ၍ ဖော် ပြ ပြန် သည် ကား
“နောက်ကာလသီဆိုကြသည့် ကြီးချင်းစုဟူ၏။”

“ထံ တျာ၊ သီ တာ၊ သာ ယာ၊ စံ ရာ တောင် ကျန်း၊
ရွှေ ပြည် ကြီး ရော၊ မြို့ နန်း ငယ် လေး ကိုး ပါး ပေါင်း စု၊

ရွှေဘုန်း” မှအစချီ၍ မြသွင်ပြင်ဆင်၊ ဝိုးဝိုးဝါဝါ၊ လေချိုသာလာသည်၊ ညှင်းညှင်းအထိ ကြိုးသီချင်းပေါင်း ၆၃ ပုဒ် တင်ပြထား၏။ ယင်းကြိုးချင်းစုတွင်လည်း မဟာဂီတကျမ်းများနှင့် အဘန်စိမ်းသော မြနန်းသိင်္ဂါ၊ ဘုန်းတန်းတိုး၊ သယ်ဟိုဆောင်မှာ၊ ပြူးပြန်လွင်နှင့်၊ မင်းလောင်းစိုးလောင်း မှန်မှန်ပီပီ၊ မိုးကညိုဝန်း၊ ရှင်မပျော်လို့၊ အောင်ခြာမြေ့မှန် ယုန်း စံ ဣ၊ ရေ ညို တောင် ဖွေး ဖွေး အစ ချီထား သည့် ကြိုးများ ပါရှိနေ၏။

ပထမတွဲ ပြီး သည့် နောက် ဒုတိယ တွဲဟု ခွဲခြား လျက် ဘွဲ့ချင်းစုများ ဖော်ပြထား၏။

ရတနာပူရ အဝမြို့တွင် ခေါင်းစဉ်နှင့် မင်းဝံတောင်ညွန့် အစချီထား သော ဘွဲ့မှစ၍ တမ်းချင်း ဘွဲ့ခေါင်းစဉ်ပါ လွမ်းပူသု ညှိုးသည်နှင့်လေး အစချီ ဘွဲ့ချင်းပေါင်း ၆၃ ပုဒ် ဖော်ထုတ်တင်ပြထား၏။

ယင်းဘွဲ့ချင်းစုတွင်လည်း ထူးခြားသော ဘွဲ့သီချင်း များကို တွေ့ရပြန်သည်။ ခုန်ယူစိုးရ၊ သကမဇ္ဈ၊ ဆိုင်းတော် ရတနာငယ်လေ၊ နောဒတ်ငယ်ရေညို၊ ရွှေမိမာန်ငယ်လေ၊ တူပြိုင်ယှဉ်ပြိုင်၊ စိမ်းဝှန်ညိုလဲ၊ လွမ်းပူသုညှိုး၊ ဘုမ္မိငယ်လေ နက်သန်၊ မဟာသမတ ဆက်စဉ်လာ၊ မင်္ဂလာကောင်းချီး၊ ပွင့်ချိန်နီးလှရင့် မုံအာ စသည်တို့ပင်တည်း။

ကျမ်း အသီးသီး တို့၌ ဂန္ဓာမာတောင်ဘွဲ့ သီချင်းကို မြဝတီဝန်ကြီးရေးသည်ဟု ဖော်ပြထားလျက် သဗ္ဗဂီတက္ကမ

ပကာသနီပေမူတင်မူ ဖျသီးဆယ်ရွာစား ဦးလွမ်းပြေရေးသည်
ဟု ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

ဆက်လက်၍ တတိယဘွဲ့အဖြစ်သီချင်းခံစုကို ဖော်ပြထား
၏။ သီချင်းပေါင်း ၅၀ ပါရှိ၍ ၁၂၇၉ ခု၊ တပေါင်းလဆန်း
တစ်ရက်နေ့ ရေးကူးပြီးစီး အောင်မြင်သည်ဟု ပါရှိသည်။

သီချင်းအမှတ် (၁) အဖြစ် ရောင်ခြည်တော်ဘွဲ့ သီချင်းခံ
ခေါင်းစဉ်နှင့် ထူးမခြားနားကို ဦးစွာတင်ပြထား၏။

ထို့နောက် မြဝတီမင်းကြီးဆို သတိုးမင်းစော သီချင်း
အလိုက် ဇမ္ဗူကျွန်းလုံး၊ ရှေးတရုတ်ဝန်ဆို ဘုန်းဘွဲ့ရတနာပူရ
အဝမြို့ဘွဲ့ ဇမ္ဗူမြန်ခြာ၊ ရှေးဘုန်းဘွဲ့ ကျွန်းလုံး သိမ်းကြိုး၊
တောင်ငူမင်းဆို ရှေးဘုန်းဘွဲ့ ဘုန်းမိုးသွန်းလောင်း၊ တောင်ငူ
မင်းဆို ရတနာပူရအဝမြို့ဘွဲ့ ဘုန်းထူးဝေဆာ၊ ဖျသီးဆယ်ရွာ
စား ဦးလွမ်းပြေဆို သန်းခေါင်သီချင်း စန္ဒာရောင်သို့သာ၊
မြဝတီမင်းကြီးဆို ဘုန်းတော်ဘွဲ့ ထောင်ရောင်နေ၊ မြဝတီ
မင်းကြီးဆို ရာသီဘွဲ့ဘွဲ့ နေနန်း၊ ငယ်တိုးဝန်ဆို တောတောင်
ဘွဲ့စုံသာမြိုင်နယ်စသော သီချင်းများမှအစချီပြီး မင်းလက်ဝဲ
နော်ရထာဆို ရှေးချင်းကင်းပတ်ငယ် ရွှေဘောင်တော်စံခါ၊
ကျားမကြီးရေသောက်၊ ဆောင်းတွင်းရောက်ခါ၊ ကျားမငယ်
ရေသောက်၊ ရွှေဘုန်းကျော်လှိုင်၊ တောတောင်ဘွဲ့ တော
ဟေဝန် တောင်သီချင်းအဆုံးအထိ ပုဒ်ရေပေါင်း ၅၀ ဟု
ဖော်ပြထား၏။

ယင်းသီချင်းခံ အစဉ် ရှားပါး သီချင်းပေါင်း များစွာ ပါရှိလျက် ဘုံပုံနေနန်းနှင့် ဟေဝန်စုံမြိုင် ပတ်ပျိုးချင်းစု နှစ်ပုဒ်ကို သီချင်းခံစုထဲ၌ ဖော်ပြထားခြင်း မှာ မူလအစကပင် ပါရှိခြင်းလော၊ သို့တည်းမဟုတ် ကူးရေးကူးယူသူများ၏ ချွတ်ယွင်းချက်လောဟု တွေးတောဖွယ်ရှိသည်။ သို့သော် ဂီတမိခင်ကြီး အလင်္ကာကျော်စွာ ဒေါ်စောမြအေးကြည် ကိုယ်တိုင်က မူလပေမူ၌ ဤအတိုင်းပင် ပါရှိခဲ့ကြောင်း မိန့်ကြားခဲ့လေသည်။

သီချင်းခံစု ဖော်ပြပြီးနောက် စတုတ္ထတွဲအဖြစ် ပတ်ပျိုး ချင်းစုပေါင်း ၁၇၂ ပုဒ် ဆက်လက်ပါရှိသည်ကို တွေ့ရ၏။ မဟာဂီတကျမ်းများ၌ မပါရှိသော ပတ်ပျိုးသီချင်းအတော် များများကို ဤသဗ္ဗဂီတက္ကမ ပကာသနီကျမ်းပေမူ၌ တွေ့ရှိ ရသည်။

မြာတီမင်းကြီးရေး ပတ်ပျိုး၏ ခေါင်းစီးအမည် တစ်ခု မှာ အတန်ထူးခြားပါဘိ။ မြဝန်းငယ်ရစ်သီအစချီ“ဒေကေရီ သံ”ဟု ဖော်ညွှန်းထား၏။ မည်သို့သော အကြောင်းကြောင့် ဤသို့ခေါ်ဆိုထားသည်ကို သတိချပ်သင့်၏။ ဤတစ်ခုတည်း သာမဟုတ်ပေ။ မဟာဂီတ ကျမ်းများ၌ ဖော်ပြပါရှိပြီး ဖြစ်သော ကြိုးသီချင်းစုများ၏ ခေါင်းစီးအဓိပ္ပာယ်များစွာ ထို့ကိုလည်း မဟာဂီတပညာရှင်များနှင့် မြန်မာစာပေပညာ ရှင်များ စုပေါင်းညှိနှိုင်း ရှင်းလင်းသင့်ပေသည်။ ဤကိစ္စ တွင်မူ ဂီတပညာရှင်များထက် မြန်မာစာပေ ပညာရှင်ကြီး

များ ပါဝင်ဦးဆောင်ဦးရွက် ပြုမှသာလျှင် ပိုမိုပြင်ပေလိမ့် မည်။

၁၉၂၄ ခုနှစ်မှ စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သော ဦးပြုံးချို၏ မဟာဂီတပေါင်းချုပ်ကျမ်းမှ ကြိုးသီချင်းစုများကိုပင် ရှုပါဦးလော့။ ခိုမင်းကြိုး၊ ရွှေခေါင်းမင်းကြိုး၊ ဂဠုန်မင်းတောင်သံ၊ ခါးမင်းကြိုး၊ ငါးကြင်းရေဆန်၊ ငါးကြင်းရေစုန်၊ ငုံးမင်းကြိုး၊ ညွန့်တက်သံသာကြိုး၊ ဗောဓိရွက်သံကြိုး၊ အတွင်းတီးပြေး၊ အပြင်တီးပြေး၊ တောင်တမံလှိုင်းကြက်ခုပ်၊ ဘီလူးမစည်သံ၊ ငပြေတက်သက်စသည်ဖြင့် သီချင်းခေါင်းစီးနာမအမျိုးမျိုးတို့ များပြားလှသော်လည်း သီချင်းစာသားနှင့်ခေါင်းစီးကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်၍ မရနိုင်လောက်အောင် အခက်အခဲ ကြုံတွေ့ကြရ၏။ ယင်းပြဿနာကို တတ်ကျွမ်းနားလည်သူ ပညာရှင်များ စုစည်းညှိနှိုင်း ဖော်ညွှန်းသင့်ကြလေသည်။ ရှေးဂီတစာဆိုကြီးများသည် အကြောင်းမဲ့စွာဖြင့် သီချင်းအမည်ကို မှည့်ခေါ်မည်မဟုတ်ပါပေ။ သဗ္ဗဂီတက္ကမ ပကာသနီကျမ်း၌ တစ်ပုဒ် တည်းသာ ပါရှိသော ဒေကေရီသံပတ်ပျိုးကို ဖော်ပြလိုက်ရပေသည်။

“မြဝန်းငယ်ရစ်သီ၊ မိုင်းရီညိုလို့၊ ဘုန်းရို့ ဆီကသာ၊
ရွာတိမ်ဆိုင်းငယ်၊ တိမ်လှိုင်းလေ၊ မျှော်တိုင်းဝေမို့၊
နန်းမြို့ငယ်ဆီကသာ၊ ရွာမကျူးတောင်၊ ရိုက်ညောင်းငယ်၊
ရွှေစည်တံမြှာ၊ လွမ်းတာပိုလှည့်ပြိုင်ငယ်ဘွယ်သာ
မြိုင်ကြီးမှောင်တဲ့၊ တောင်ငယ်ဘီလာ၊ အိုမိုးမာန်ဘွဲ့

ညို၊ ခိုးဘန်ခဲနွဲနိုင်ဆုံးငယ်လေ၊ ဘယ်ဘုန်းတော်နှင့်
သာမာ၊ နန်းလဲလဲညာ၊ ဆန်ရာကပျိုးစောသနှင့်လေ၊
စနစ်ကယ် မပြေလှပါဘူး၊ သစ်သစ်ငယ် မထွေပါနှင့်၊
ညာကြေခါနေလှနှင့် သိန်မြို့မိုး”

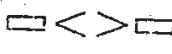
ထိုကျမ်း၌ ထံကျာတေရှင်အစချီ ပုစဉ်း တောင်သံကြိုး
အပြင် မလ္လာရွှေပွင့်အစချီ ပုစဉ်းတောင်သံကြိုး၊ ဆောင်
ဆောင်သာအစချီ ပုစဉ်းတောင်သံကြိုး တစ်ရပ်ဟူ၍လည်း
ပါရှိ၏။

ဆက်လက်၍ ယင်းပေမူတွင် ယိုးဒယား(ထိုင်း)၊ မွန်နှင့်
မုံရွေးဆရာတော်၏ ပျို့များလည်းပါရှိသည့်ပြင် ဝက်မစုတ်
ဝန်ထောက် ရေးဖွဲ့သီကုံးသော စိန်ဇာကုန်ခြူးငယ် အစချီ
ထိပ်စုတ်ဘုရား ယေဉ်တော်ဘွဲ့၊ စိန်ကြောင်ညီးလင်း၊ မြခိုး
ရည်မှင်လွှာခြယ်ခုံ၊ မှုငွေနှင်းမင်းလွင်မှီ၊ ပြန်လေညှင်းငယ်က
တေးချင်း ငါးပုဒ်လည်း ပါဝင် ထည့်သွင်းထားသည်ကို
တွေ့ရှိရသည်။

သဗ္ဗဂီတက္ကမ ပကာသနီကို ဆာစောချယ် ကူးယူသည့်
အချိန်မှာပင် မန္တလေးမြို့နေ ရွှေပြည်ဦးဘတင်က လက်ရေး
မူနှင့်ကူးရေးပြီး ဝက်မစုတ် ဝန်ထောက်ကလည်း ပေမူနှင့်
အသစ်ကူးစေခဲ့ရာ ဝက်မစုတ်ကူးယူသောပေမူမှာ မြေးဖြစ်သူ
စာရေး ဆရာမကြီး ဒဂုန်ခင်ခင်လေးထံမှာ ရှိကြောင်းဖြင့်
ဒေါ်စောမြအေးကြည်နှင့် ခင်ပွန်းဆရာတင်က ပြောပြခဲ့
သည်။

ဒေါ်စောမြအေးကြည် (၁၂၅၃-၁၃၂၉) ကွယ်လွန်
 ပြီးနောက် ခင်ပွန်းဖြစ်သူ ဆရာတင်မှာ ငွေကြေး အကျပ်
 အတည်းကြောင့် သဗ္ဗင်္ဂါဘက္ကမပေမူကို ဆရာဝန်ကြီးဦးဘသန်း
 ထံသို့ ကျပ်ငွေ တစ်ထောင်နှင့် ရောင်းချလိုက်ရာ ဆရာဝန်ကြီး
 ဦးဘသန်း ကွယ်လွန်သည့်အခါ ထိုပေမူမှာ ဆရာဝန်ကြီး
 ဦးဘသန်း၏ ပတ္တလားနှင့် အမြဲတမ်းလိုလို တွဲဖက်သီဆို
 ပေးရသူ ဒေါ်လှိုင်ထံသို့ ရောက်ရှိသွားလေသည်။

ဒေါ်လှိုင်က မြန်မာညွန့် ဦးချစ်မောင်၏ဇနီး ဝဏ္ဏ
 ကျော်ထင် ဒေါ်အောင်ကြည်အား ပေးအပ်ခဲ့ရာ
 ဒေါ်အောင်ကြည်သည် ယင်းပေမူကို ယဉ်ကျေးမှုဗိမာန်သို့
 လှူဒါန်းခဲ့ပြီးနောက် ယခုအခါ ထိုပေမူမှာ အမျိုးသား
 စာကြည့်တိုက်သို့ ရောက်ရှိနေပေပြီ။

(၁၁)

မြဝတီစာစု

သဗ္ဗဂီတက္ကမပေမူကို ဆာစောချယ်ရရှိခြင်း၌ ဝက်မစုတ်
ဝန်ထောက်၏ အဆက်အသွယ်လည်း ပါရှိခဲ့ရာ ဝက်မစုတ်
ဝန်ထောက် သိမ်းဆည်းခဲ့သော မြဝတီစာစုနှင့်သီချင်းစု
ပေမူအကြောင်းအရာကိုလည်း အကျဉ်းအားဖြင့် ဖော်ပြလို
ပေသည်။ ဤမူမှာ ဆာစောချယ်ကူးယူစဉ်က ဝက်မစုတ်
ကူးယူသည့် ဂီတက္ကမမူမဟုတ်ပေ။ မြဝတီစာစု ပေဖြစ်သည်။

ဤပေမူကို မြေးဖြစ်သူ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးက သိမ်းဆည်း
ခဲ့ရာမှ စာရေးဆရာမကြီး ဒေါ်ဒဂုန်ခင်ခင်လေးက မိမိ
တစ်ဦးတည်း လက်ဝယ်ပိုင်ပိုင်သိမ်းယူထားခြင်းထက် ပြည်သူ
အများလက်သို့ ဖြန့်ချိခြင်းက ပိုမိုအကျိုးသက်ရောက်မည်ဟု
ယူဆကာ အနစ်နာခံ၍ထုတ်ဝေပေးမည့် စာပေသမားဖြစ်သူ
ဦးဦးထွန်းရှိန်နှင့် တိုင်ပင်လျက် မဟာသီရိဇေယျသူရ မြဝတီ
မင်းကြီးဦး၏ မြဝတီစာစုနှင့် သီချင်းစု အမည်ဖြင့် မဟာ
ဂီတ ကျမ်းတစ်စောင်ကို ဇူစာပေရိပ်မြုံမှ ၁၉၆၇ ခုနှစ်
အတွင်း ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိ ရောင်းချ ခဲ့လေသည်။

စာမျက်နှာ (၂၅၀) ကျော်ရှိပြီး အရွယ်ကြီး၊ ဆိုက်ကြီးနှင့် သပ်သပ်ရပ်ရပ်ရှိလှသည်။ တန်ဖိုးမှာ (၇)ကျပ်ဖြစ်သည်။

ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၏ မှာကြားချက်၊ ဇွဲဦးထွန်းရှိန်၏အမှာ၊ ချစ်ဆွေ (မြောင်းမြ) ၏ မြဝတီမင်းကြီး ဦးစ(၁၁၂၈-၁၂၁၅) အကြောင်းခြင်းရာ အတ္ထုပ္ပတ္တိများဖြင့် စာအုပ်အဖွင့်တွင် ခုံညားစွာပါရှိ၏။ ချစ်ဆွေ (မြောင်းမြ)၏ မြဝတီ ဦးစ အကြောင်းမှာ စာမျက်နှာ ၃၀ ခန့်ရှိပြီး အလွန်စုံလင်စွာ ရေးသားဖော်ပြထားသည်ကို ဖတ်ရှုရသည်။ သူရိယတိုက်ထုတ် မဟာဂီတအသစ်ကျမ်း၌ ဖော်ပြပါရှိခဲ့သော ထူးမခြားနား သီချင်းခန့်အကြောင်း ပြေရှင်းချက်ကိုလည်း ကျမ်းအဖွင့်တွင် ထပ်မံတင်ပြထားသည်။

ကျမ်းစလျှင်စချင်း ဤသို့ပါရှိ၏။

“မြဝတီမင်းကြီးဦးစ၏ စာစု (ပေမူ) န မော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ၊ ဝန်ကြီ မြဝတီ မြို့စားမင်းကြီး မဟာသီဟသူရ ငယ်ရွယ်ပျိုမျှစ် စဉ်ကသည် အသက် ၈၃ နှစ်တိုင်မင်းကေရုဇ်အဆက်ဆက် ချီးမြှင့် တိုက် တွန်းတော်မူ၍ သီကုံးဖွဲ့ဆိုဆက်ရသည့် ရတု၊ လူးတားနှင့် တူရိယာ၊ တျာသံ၊ တေးသံမှစ၍ ခုနှစ်သံဘွဲ့ဆို တီးမှုတ်သမျှ ဘာသာ အသံမျိုးနှင့်တကွ ဘွဲ့ဆိုသည့် သီချင်းစုများ”

“သက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခု၊ တန်ခူးလ ရတနာသိင်္ဃံ ပြည်များ တန်ဆောင် ကုန်းဘောင်ဘုန်းဖွင့် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းသခင် မဟာအမရပူရ တတိယရွှေပြည် ရွှေနန်းသခင် အရှင်ဘဝရှင် မင်းတရားကြီးဘုရား၊ သားတော်ရင်နှစ် ဖြစ်တော်မူသော အနောက်တစ်မျက်နှာ မင်းတုန်းမြို့နှင့်တကွ တောင်စဉ်ခုနှစ်

ခရိုင်ကို အစိုးရသော အသျှင်ပင်းတရားကြီး ခမည်းတော်
 မင်းကေရာဇ်၊ နောင်တော်အသျှင် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းသခင်
 မင်းကေရာဇ် (၂)ဆက် တိုင်းရေးပြည်မှုကို လွှဲအပ်တော်
 မူ၍ ရွှေလွှတ်တော်သို့ တက်သက်ဆုံးဖြတ်တော်မူသော ဒါန၊
 သီလ၊ ပညာ၊ သမာဓိတရားနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မင်းတုန်း
 တောင်စဉ်ခနစ်ခရိုင် ကိုယ်တော်က ဝန်ကြီး မြဝတီမြို့စား
 ဟောင်း စီကုံးရေးသမျှ ရတု၊ လူးတား၊ လက်ံ၊
 ကဗျာ၊ ပညင်တူခိုယာတီးမုတ်သမျှအသံ တေတျာဘာသာမျိုး
 သီချင်းများ သိတော်မူလိုသည်။ မင်းကြီး ငယ်ရွယ်ပျိုမျစ်စဉ်
 အသက် ၂၅ နှစ်ကစ၍ ဘွဲ့စု သီကုံးသည့်စာ ယခု အသက်
 ၈၃ နှစ်ရောက်မှ စီကုံးသည့် စာများကို ကြားသိတော်မူ
 လေသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၁၁ ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၅ ရက်နေ့
 အမိန့်တော်ရှိ၍ အထက်ဘွဲ့စုသည့် စာစုနှင့် မင်းကေရာဇ်
 အဆက်ဆက်ကသည် ယခု ရွှေလက်ထက်တော် မြင်းမူရွာစား
 မဟာသီရိဇေယျသူရ အသက် ၈၃ နှစ်တိုင် ရွှေနန်းတော်
 ရွှေအိမ်မှာ ချမ်းသာစွာ သားသမီး မြေးမြစ်တို့နှင့် ဒါန၊
 သီလ၊ ဘာဝနာတို့အားထုတ်၍ နေရသည့်အိမ်တွင် အမိန့်
 တော်နှင့် ရေးရသည့် စာစု”

“ဝန်ကြီး မြဝတီမြို့စား မင်းကြီးမဟာသူရသည် ငယ်ရွယ်
 ပျိုမျစ်စဉ်က အမရပူရပထမမြို့နန်းတည် ဘုန်းတော်အလွန်
 ကြီးမြတ်တော်မူလှသော ဆဒ္ဒန်ပေါက်မ ရတော်မူသော
 ဘဝသခင်အရှင်ကေရာဇ်မင်းမြတ် သားတော်ကြီး ဘုန်းတော်
 ကြီးလှသော အိမ်ရွှေဘုရား အပါးတော်တွင် မြစွာဃမ်း
 စေသုံးတော်မူ၍ သက္ကရာဇ် ၁၁၆၀ ခုနှစ်၊ အရှင်မင်းတရားကြီး
 ဘုရား တောင်ငူမြို့သို့ ရွှေစက်တော်ဖြန့်၍ ရေကြည်အရပ်

စံနန်းတော်တွင် စံတော်မူသည်။ ရွှေမြို့တော်တွင် အိမ်ရှေ့
 ဘုရား စောင့်တော် မူရသည့်အခါ မဟာဝင် ကျမ်းထွက်
 ဝိဇယကုမ္မာမင်းသား လင်္ကာကျန်းသို့ ကူး၍ ဘီလူး တို့ကို
 နှိမ်နင်းပြီးလျှင် ထိုတမ္ပပါဏိယလင်္ကာကျန်းတွင် တိုင်းပြည်
 တည်ထောင်သည်ကစ၍ သဘင်ကျင်းပရန် ဇာတ်ထုပ်တော်
 စကားပြေသီချင်းပါ စဉ်ဆက်အတိုင်း ဆင်းသက်ခဲ့လျှင်
 နောက်နောင်သောမင်းတို့ လက်ထက် ဇမ္ဗူဒိပ်မင်းတို့နှင့်
 ဆက်လက်၍ ဝင်္ဂုဇ်မင်းသို့ လင်္ကာဒီပမင်းသမီးကို သဘော
 နှင့် အခြွေအရံများစွာ ဇမ္ဗူဒိပ်ဝင်္ဂုဇ်မင်းသို့ ပို့သည့်အခါ
 ပင်လယ်သို့ သဘောလွှင့်ခြင်းကို စီကုံးရေးရမည် အမိန့်တော်
 နှင့် အိမ်တော်တွင် ဘဏ္ဍာစာရေးဆရာနှင့် ခယမ်းနေရသည့်
 အခါ အသက် ၂၅ နှစ်က စီကုံးဆက်ရသည့်သဘော ပင်လယ်
 လွှင့်ချင်း” ဟု စကားချီးကာ (သည်ပင်လယ်ရေနယ်ရံညံ့
 ကျူး မြူးပျော်သံ) သီချင်းဖြင့် စတင်ထားသည်ကို တွေ့ရှိ
 ရသည်။

ဤပေမူသည် ယခုအခါ အမျိုးသား စာကြည့်တိုက်နှင့်
 တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့်တိုက်တို့တွင် ရှိနေကြပေပြီ။
 သို့သော် ဒေါ်စောမြအေးကြည် ပြောပြချက်အရဆိုလျှင်
 ဆာ စော ချယ် ပေ မူ ကူး ယူ စဉ် က ရွှေပြည်ဦးဘ တင် က
 လက်ရေးမူနှင့် ကူးယူရေးပြီး ဝက်မစွတ်က ပေမူနှင့်ထပ်မံ
 ကူးယူသေးသည် ဆိုထား၏။ ဝက်မစွတ်ကူးသည့်ပေမူသည်
 အသေအချာရှိသည်ဟု သိရသော်လည်း ယင်းပေမူမှာ ယနေ့
 ရှာမရတော့ချေ။ စာကြည့်တိုက်မူးများ၊ သုတေသီများလည်း
 ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း ရှာဖွေဆဲပင်ဖြစ်၏။ သို့သော် အစပျောက်
 နေသဖြင့် ဆက်လက်စူးစမ်းမှုနှောက်ကြဆဲပင်တည်း။

မြဝတီဦးစ ကိုယ်တိုင် စုဆောင်းရေးသားခဲ့သော တေးချင်းစုပေမူ ၁၇ အင်္ဂါကျော်တွင် ထူးမခြားနားသီချင်း ခံမပါရှိခဲ့သည့်အလျောက် ဗွဲ့ဦးတန်းရှိန် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေ သည့်မြဝတီစာစုနှင့် ဘွဲ့ချင်းစုစာအုပ်မှာလည်း ထူးမခြားနား ပါဝင်ခြင်းမရှိချေ။

ယင်းပေမူကို ထိန်းသိမ်းထားခဲ့သူ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးက ပင်လျှင် သူ၏စကားချီး၌ မြဝတီမင်းကြီး မရေးခဲ့သော အကြောင်းကြောင့်သာလျှင် ခြွင်းချန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ပမာဒလေခရံ မေ့လျော့သဖြင့် မထည့်ခဲ့ဟု ယူဆရန်မှာလည်း မင်းကြီးရေးဖွဲ့ခဲ့သော ဒွေးချိုးသဖြန်မှအစ အသေးအဖွဲ့တို့ပင် မြဝတီစာစု၌ ပါဝင်လျက်ရှိလေရာ ဤမျှကြီးကျယ် လေးနက် ခံ့ညားသော မြတ်စွာဘုရား ရောင်ခြည်တော်ဘွဲ့ သီချင်းခံ ကြီးတစ်ပုဒ်လုံးကို မေ့လျော့နိုင်မည် မဟုတ်တန်ကြောင်းဖြင့် ဖော်ပြထားသည့်အပြင် ၁၉၂၃ ခုနှစ်ထုတ် သူရိယ မဟာဂီတ အသစ်တွင် တင်ပြထားသော “ထူးမခြားနားသီချင်း အဆုံး အဖြတ်” ကိုပင် ထပ်မံဖော်ပြထားသည်ကို ဖတ်ရှုရပြန်ပါ သည်။

သို့သော် ပုံနှိပ်စာအုပ်၏အဆုံး၌ မြဝတီမင်းကြီးမရေးစပ် ခဲ့စေကာမူ ထူးခြားခံ့ညားထည်ဝါလှသော ထူးမခြားနား သီချင်းခံ့ကို သီးသန့်ရိုက်နှိပ်ဖော်ပြပါရှိသည်။

(၁၂)

ထူးမခြားနားအငြင်းပွားမှု

ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့်မူ ထူးမခြားနားသီချင်းခံကို မည်သူ
ရေးစပ်ခဲ့ကြောင်း တပ်အပ်မဆိုနိုင်ပါပေ။ ယနေ့တိုင်လည်း
ပြတ်သားမှုမရှိသေးဟု ဆိုချင်သည်။ ဆရာဇော်ဂျီမကွယ်လွန်
မီက ထူးမခြားနားရေးသူသည် တော်တန်ရုံ သာမည ပုဂ္ဂိုလ်
မဟုတ်တန်ရာ။ မြန်မာစာလွန်စွာတတ်ကျွမ်းသူ ဖြစ်ရမည်ဟူ၍
မိန့်ကြားခဲ့၏။

ဆရာမင်းသုဝဏ်ကလည်း မိမိအနေဖြင့် ဂီတ တီးကွက်၊
တီးချက်၊ တီးလက်၊ စည်းဝါးတို့ကို မကျွမ်းကျင်ကြောင်း။
သို့သော် စာသားအနေနှင့်မူ အလွန်အဆင့်မြင့်လှကြောင်း၊
မည်သူရေးဖွဲ့ကြောင်းကို တိကျစွာမပြောရဲကြောင်းစသည်
ဖြင့် ကျွန်ုပ်က နီးနှောမေးမြန်းကြည့်ရာ၌ ထူးမခြားနား
သီချင်းစာကို အပြန်ပြန်အလှန်လှန်ဖတ်ရှုပြီး ယင်းသို့ပြန်လည်
မိန့်ကြားမြှက်ဟခဲ့ပေသည်။

မိမိသိထား မှတ်ထားခြင်းများကို မိမိတစ်ဦးတည်းသိရှိ
ထားခြင်း မပြုအပ်။ အခြားသူများကိုလည်း သိစေအပ်၏။

ဖွင့်ဟ တင်ပြလျက် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သင့်၏ စသည်ဖြင့် မှုရွေးဆရာတော်၏ သမန္တစက္ခုဒီပနီ၌ ဖွင့်ဆိုထား၏။ ဆရာမင်းသုဝဏ်ကလည်း ဤသို့ပင်ဆို၏။ ထို့ကြောင့် ထူးမခြားနားအဆုံးအဖြတ်ကို မတင်ပြဘဲမနေအပ်ကြောင်း သဘောပေါက်သိနားလည်စွာဖြင့် သိမှတ်သရွေ့ တင်ပြရခြင်းပေတည်း။

ထို့ပြင် မှုရွေးဆရာတော်မှတ်စုကို ဖတ်ရှုရာတွင်လည်း အတုယူဖွယ် ကောင်းလှသော ရှားပါးအံ့ ဖွယ်မှတ်စု၊ မှတ်တမ်း မှတ်ရာ၊ အဖြာဖြာကိုတွေ့ရှိရပြီး ပိုမိုအားကျလာ၏။ ပိုမိုစိတ်ဝင်စားလာ၏။

“ဒီကနေ့ဒီအခါမှာ ထူးမခြားနဲ့ပတ်သက်ပြီး တိကျတဲ့ မှန်ကန်တဲ့အဖြေကို မရသေးဘူးလို့ပြောကြပေမယ့် တစ်နေ့နေ့တစ်ချိန်ချိန်မှာတော့ မှန်ကန်တဲ့ရလဒ်အဖြေတော့ ထွက်လာနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ထင်တယ်ဗျာ။ လူငယ်တွေကလဲ ကြိုးစားကြပါလိမ့်မယ်။ အင်မတန်ခေါင်းကောင်းပြီး သုတေသနပညာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဝါသနာအာရုံ အလွန်စူးစိုက်ရှာဖွေကြမယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ကလေးတွေ ထွက်လာ လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်မျှော်လင့်တယ်ဗျာ။ ဒီတော့ ဒီနေ့မတင်မကျဖြစ်နေတဲ့ ထူးမခြားနားပြဿနာကို တင်ပြထားခဲ့ပေါ့။ ဆက်လက်ပြီး တိကျတဲ့အဖြေမှန်တွေကို ကျွန်တော်တို့ ခင်ဗျားဘို့မမီပေမယ့် တဖြည်းဖြည်းတစ်စတစ်စနဲ့ ပေါ်လာနိုင်ကောင်းပါရှိဗျာ”

ဤကား ဆရာမင်းသုဝဏ်က ကျွန်ုပ်အားမြှောက်ကြားသော ဆိုမိန့်ချက်ပင်တည်း။

မဟာဂီတလောက၌ လုပ်ဆောင်ဖွယ်ရာ မြားမြောင်လှ ပေ၏။ ဖတ်ရှုခဲ့ရဖူးသော ပေမူ၊ ပုရပိုက် မူ များသည်ပင် မူကဲ့အမျိုးမျိုးရှိနေ၏။ တီးမှုတ်သီဆိုကြသော တေးချင်း များသည်လည်း မူမတူကြချေ။ သံကျသံရောက်များ ကဲ့လဲ့ ပြီး စည်းဝါးအကျဉ်းအကျယ် အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံရှိနေကြ၏။ ပေမူပုရပိုက်များ၌ တေးပြုသူ၏အမည်နာမများ တစ်ဆူနှင့် တစ်ဆူ မဟူညီကြပါချေ။ ချစ်သမျှကိုပတ်ပျိုးကို နန်းမတော် မမြလေးရေးသည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝဲနင်း ဦးဒေဦး ရေးသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လှေသူကြီး ဦးဆိုးရေးသည်ဟူ ၍လည်းကောင်း အမျိုးမျိုး ဖော်ပြထားကြလေ၏။ မည်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မမိခဲ့သော အထို့ထို့သော ကိစ္စအဝဝ တို့ကို မည်သို့ဖြေရှင်းကြပါအံ့နည်း။

သို့သော် ပြဿနာတစ်စုံတစ်ရာကို ပေါ့ ပေါ့ ဆ ဆ နှင့် ပစ်ပယ်မထားကောင်းပါပေ။ အချိန်ကာလများ မကုန်ဆုံး နိုင်သရွေ့ တစ်နေ့မဟုတ် တစ်နေ့၌ အဖြေရ ကောင်းစမြဲ တည်း။ ဆက်လက်ကြိုးပမ်းသွားရသည်မှာ ဂီတပညာရှင် တိုင်း၊ ဂီတဝါသနာရှင်တိုင်းနှင့် သုတေသီအားလုံးတို့၏ တာဝန်ဖြစ်ပေ၏။

ထူးမခြားနားနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၂၃ ခုနှစ်ထုတ် သူရိယ မဟာဂီတအသစ်၌ ဤသို့ဖော်ပြထား၏။ (ထိုကျမ်းမှသတ်ပုံ အတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။)

“ထူးမခြားနားသီချင်းကြီး အဆုံးအဖြတ်....အထက်က ပါရှိသောထူးမခြားနားသီချင်းကြီးနှင့်ဇဗျူကျွန်းလုံးသီချင်း ခံဟောင်းကြီးများကို ရန်ကုန်မြို့ အစိုးရ ဘားနားပိဋကတ်

တိုက်၍၊ ကင်းဝန်မင်းကြီးပုရပိုက်များ ဆူရေနံပါတ် ၁၅၉၅ တွင် ရေးသူအမည်မပါ တွေ့ရှိသည့်အပြင်၊ ၎င်းပုရပိုက် နံပါတ် ၁၅၉၇ တွင် ထူးမခြားနားသီချင်းကို ဦးလွန်းပြေ ရေးသည်ဟူ၍၎င်း၊ ပုရပိုဒ်နံပါတ် ၁၅၈၇ တွင် စာဆိုသူကို မသိ၊ ရှေးအလွန်ကျသော စာဟောင်းကြီးဟူ၍၎င်း၊ အချို့ သော ပေစာမူများနှင့် ပုံနှိပ်စာအုပ်အများတွင် မြာတီ မင်းကြီးရေးသည်ဟူ၍၎င်း၊ သောင်းပြောင်းရောယှက်ခဲခက် စွာတွေ့ရှိရသော်လည်း၊ ၎င်းကင်းဝန်မင်းကြီးပုရပိုက် နံပါတ် ၁၅၈၇ တွင်ပင် ထူးမခြားနားကို မင်းနှင့်စပ်၍ဖြစ်စေ သူ ခပ်သိမ်းတို့နှင့်စပ်၍ဖြစ်စေ၊ သဘင်ပွဲလမ်း၊ ခင်းကျင်းကပြ တီးမှုတ်သည့် အခါများမှာ ဘေးရန် အန္တရာယ်ကင်းခြင်း၊ ဆုလာဘ်ပဏ္ဍာစသော ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ရောက်ခြင်း စသည်ဖြင့် ပေးအပ်သော အကျိုးများကို ရှေးရှုသဖြင့် အခြားသီချင်းများကို မတီးမမှုတ်မီ ရှေးဦးစွာ တီးမှုတ်လေ့ ရှိကြောင်း၊ သည်ကဲ့သို့ တီးမှုတ်ခြင်းကိုလည်း နောက်သား နောက်လူတို့မှတစ်ပါး၊ ရှေးအတီးအမှုတ် ပညာသည် ဆရာ ကြီးတို့မှာ အလေးပြု၍ တီးမှုတ်ကြကြောင်းများနှင့် ပဉ္စမ သင်္ဂါယနာတင် မင်းတရားကြီးလက်ထက်တော်တွင် ထင်ရှား ရှိသေးသော အသီးသီးလေ့ကျင့် တီးမှုတ်ရင်း ပညာတွင် လွန်စွာလိမ္မာတတ်မြောက်သူ အတွင်းအငြိမ်တော် အမှုထမ်း စောင်းဆရာကြီးဦးဘူးခေါင်၊ မိကျောင်းဆရာကြီးဦးသင်း၊ စာဟောဆရာကြီးဦးမျိုးပြေဆရာကြီးဦးငိုက်တို့ တညီတညွတ် ပြောဆိုကြသည့် ပြင် မြဝတီမင်းကြီးနှင့် နှီးနှောဆက်ဆံနည်း ခံခဲ့ဖူးသူ မြောင်းလှဝန်ထောက်မင်း ပြောကြားဖူးသည်ဟု ဝက်မစုတ် ဝန်ထောက်တော်မင်းက ကင်းဝန်မင်းကြီးအား

လျှောက်ထားကြောင်းနှင့် တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ပြင်မြဝတီ ဝန်ကြီး အသက် ၂၅ နှစ် အရွယ်ကစ၍ အသက် ၈၃ နှစ်တိုင် အောင် ရေးသားသမျှ အရပ်ရပ်သီချင်းများကို မြဝတီဝန်ကြီး ကိုယ်တိုင် စုဆောင်းရေးမှတ်သည့်ပေစာ ၁၇ အင်္ဂါ ကျော် တွင်လည်း ၎င်းထူးမခြားနား သီချင်း မပါမရှိ ဖြစ်ရကား ၎င်း ထူး မခြား နား သီ ချင်း ကြီး သည် မုချအမှန် မြဝတီ ဝန်ကြီးမရေးကြောင်း၊ အလွန်ဟောင်းလျက် ရှေးကျလွန်း သော သီချင်းဖြစ်၍ ရေးသူကိုမသိနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားစေ သည်။ (အထူးမှတ်ရန်) ၎င်းအထက်ပါ အဆုံးအဖြတ်အရ ဤမဟာဂီတ နန်းတွင်းမူသစ် စာအုပ်တွင် ရတနာသုံးပါး ဂုဏ်တော်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထည့်သွင်းဖော်ပြ လိုက်ပေသည်။”

သူရိယတိုက်မှထုတ်ဝေသော မဟာဂီတ အသစ်ကျမ်းကို ကြီးကြပ်တည်းဖြတ် အမှာစာရေးသူမှာ ဆရာလွန်းခေါ် ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ဖြစ်သည်ဟု သိရှိရသည်။

အချို့ကမူ ဦးသွမ်းပြေရေးခဲ့သော “များမဝေးလွန်း” အစချီ သီချင်းခံကြီး၏ တေးသွားကိုယူ၍ မြဝတီဝန်ကြီးက စာသားထည့်သွင်းရေးစပ်သည်ဟုဆိုကြ၏။

အချို့ကလည်း တကြီးတော်ယက်ထက်တော်၌ နန်းဦး စွမ်းဘော်စင်ဘုရားဆောင်မှ ရောင်ခြည်တော်များ ကွန့်မြူး သည့်အကြောင်းကို မြဝတီမင်းကြီးအား တေးဖွဲ့စေသော အခါ မြဝတီမင်းကြီးသည် မောင်းထောင် သာသနာပိုင် ကျောင်းတိုက်သို့ ထွက်လာခဲ့ရာမှ ခရီးလမ်းရှိ စေတီရင်ပြင် တစ်ခုပေါ်၌ သက်ကြီးရွယ်အို တစ်ဦးက စောင်းကိုင်လျက် ဂန္ဓမာတောင်ကိုတီးပြီး လုံမငယ် တစ်ဦးက သီဆိုပေးနေ

သည်ကို တွေ့ရှိရသည်ဟူ၏။ သဘောမှာ သက်ကြီးရွယ်အို အဘိုးအိုနှင့် လုံမငယ်တို့သည် စေတီမြတ်အပါး တေးသံဖြင့် ပူဇော်နေခြင်းဖြစ်၏။

ထိုအခြင်းအရာကိုမြင်တွေ့ခါမှ မြဝတီဦးစသည် ပီတိပွား များလာကာ အဘိုးအိုလက်မှ စောင်းကိုယူငင်၍ စောင်း တူရိယာကို အသံများ ဟိုသည်စမ်းကြည့်ပြီး ထူးမခြားနား ကို ဆိုဘီးလိုက်တော့၏။ ယင်းထူးမခြားနား သီချင်းကိုပင် လျှင် နောက်တစ်နေ့ညီလာခံ၌ ဘုရင်အား မြဝတီ ဦးစ ကိုယ်တိုင် ဆိုဘီးပြလိုက်ရာမှ ထူးမခြားနားသီချင်းခံဖြစ်ပေါ် လာခဲ့သည်ဟု ဆိုကြပြန်၏။

ယုတ္တိတန်သည် မတန်သည် အပထား၊ ထိုဇာတ်လမ်း ကလေးကို ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ် အတွင်း (ဂျပန်ခေတ်) က ဒါရိုက်တာ ဦးဉာဏ တင်ဆက်သော ဗမာသစ်ပြဇာတ်တွင် ပြသခဲ့ဖူး၏။ ထိုပြဇာတ်ကို ဗဟန်းကန်တော်မိတ်ရုံ၌ရုံတင်ခဲ့ရာ ကြည့်ရှုသူမနည်းလှပါချေ။ စောင်းတီးသူကိုပြလိုက်၊ သီဆိုသူ ကို ပြလိုက်၊ စေတီတော်မှ ဆည်းလည်းသံကလေးများ ထွက်လာသောအခါ ယင်း ဆည်း လည်းသံ ကလေးများကို မီးမောင်းထိုးပြလိုက်နှင့် ပြကွင်းသရုပ်ဖော် ရှုမငြီးအောင် ကောင်းလှ၏။ သရုပ်ဆောင်သူများမှာ ကျွန်ုပ်မှတ်မိသရွေ့ စောင်းဦးဘသန်း၊ အဆိုကျော်ဦးအလီ၊ ဦးဘဇင်၊ ဒေါ်လှိုင် တို့ပင်တည်း။

ဇာတ်ကွက်တင်ဆက်ပုံမှာ မတူညီပါ။ မြဝတီဝန်ကြီးဦးစ နှင့် ဝန်စာရေးခမျှတို့ မြဝတီ၏အဆောင်၌ စစ်ရေးစစ်ရာ များဆွေးနွေးနေခိုက် ဂန္ဓာမာတောင် ဘွဲ့ချင်းသံကိုကြား၍

တင်းမာနေသောမျက်နှာများ ပျော့ပျောင်းသောအသွင်သို့ ပြောင်းလာကြသည်။ စွယ်တော်စင်ဘုရားရှင်ပြင်မှသက်ကျား အိုတစ်ဦးနှင့် လုံမငယ်တစ်ဦးကို တီးမှုတ် ဘွဲ့ဆိုနေကြောင်း သိသည်နှင့် ဝန်ကြီးသည် သူ၏ခန်းမရှိ စောင်းကိုယူငင် လျက် ဝန်စာရေးအား ပုရပိုက်နှင့်ကံ့ကူဆံ့ကိုယူစေပြီး စေတီ ရှိရာသို့ ဆင်းလာကြသည်။

ရှင်ပြင်သို့ရောက်သော် သက်ကျားအိုနှင့် သမီးဖြစ်သူတို့ သီဆိုတီးမှုတ်နေကြသောဂန္ဓာမာတောင်ဘွဲ့ကို ဆုံးသည်အထိ နားထောင်ပြီး သက်ကျားအိုတို့ထွက်သွားခါမှ စောင်းကို ပိုက်လျက် “ထူးမခြားနား မီးရေစုံသား” စ၍ တီးခတ်သီဆို လိုက်သည်။ ဝန်ကြီးသီဆိုသမျှကို ဝန်စာရေးက ပုရပိုက်တွင် လိုက်၍ ရေးယူမှတ်သားရာမှ ထူးမခြားနားသီချင်းဖြစ်ပေါ် လာကြောင်းကို ဇာတ်ဝင် တစ်နေရာတွင် ဒါရိုက်တာ ဦးဥာဏက ဗမာသစ် ပြဇာတ်တင်ဆက်ရာ၌ ထည့်သွင်း ပြသခဲ့လေသည်။

ယင်းဇာတ်ဝင်ခန်းများမှာ ဘကြီးတော်ဘုရား လက်ထက် ဟုအဆိုပြုထားရာ ဘကြီးတော်ဘုရား လက်ထက်တော်တွင် သီချင်းခံများထက် မြဝတီဦးစ၏ သံဆန်းဟု ခေါ်ဆိုအပ် သော ပတ်ပျိုးတေးများ ခေတ်စားလာပြီး ဖြစ်ကြောင်း သတိပြုရာ၏။

ဂီတကျမ်း အချို့၌ တောဟေဝန်တောင်သီချင်းခံကြီး နှင့် ရွှေစံပယ်ချုံ သီချင်းခံကြီးတို့ကို ဟံသာဝတီရောက်မင်း ၏ ဘိုးတော် ဘုရားလက်ထက် ဖျသီးဆယ်ရွာစား ဦးလွမ်း ပြေရေးသည်ဟု ဖော်ပြထားရာ ထိုဖော်ပြချက်မှာ များစွာ ယုတ္တိတန်သည်ဟု ဆိုရချိမ့်မည်ဖြစ်၏။

ယင်းကာလသည်ကား သီချင်းခံခေတ်ပေတည်း။

ဦးတရုတ်ရေး 'ထူးမခြားအလိုက် ရာသီဘွဲ့ "မိုင်းအဆန်းဆန်း" သီချင်းခံဘု မဟာဂီတကျမ်းများ၌ တွေ့ရှိရ၏။ ဦးတရုတ်သည် ဘိုးတော်မင်းတရားကြီးလက်ထက် လက်ဝဲဆိုင်းဆရာကြီးဖြစ်၏။ မြဝတီဦးစသည် ဦးတရုတ်၏ တပည့်ရင်းဖြစ်၍ ဦးတရုတ်ဆိုင်းအဖွဲ့၏ ကြေးတီသမားဘဝမှ ဂီတလောကသို့ စတင်ဝင်ရောက်လာခဲ့သူဖြစ်ရာ မြဝတီဦးစ၏ ထူးမခြားနားသည် ဘကြီးတော်လက်ထက်ရောက်မှ ရေးခဲ့သည် မှန် ပါ က ယင်း ခေတ် သို့ ရောက် မှ ဦး တ ရုတ် သည် ထူးမခြားနားကိုလိုက်၍ ရေးပါမည်လောဟု တွေးတောသင့်ပေသည်။

အချို့ပညာရှင်များက ဦးလွမ်းပြေသည် ထူးမခြားနား သီချင်းကဲ့သို့ အဆင့်မြင့်လှသော မြတ်စွာဘုရားဆောင်ခြည်တော်ဘွဲ့ကို ရေးစပ်သီကုံးနိုင်လောက်အောင် စာပေထူးချွန်ပါ၏လောဟူ၍ စောဒကတက်ခဲ့ဖူးကြသည်။ တောဟေဝန်တောင်၊ ရွှေစံပယ်ရုံသီချင်းခံမှစာများကိုရှုသျှင် ဦးလွမ်းပြေ၏အချည်အသွေးမှာ အဆင့်မြင့်လှကြောင်း သိသာနိုင်ပေ၏။

ဦးလွမ်းပြေသည် ထူးမခြားနားကိုစပ်ဆိုရာ၌ မြတ်စွာဘုရားသခင်အား သဒ္ဒါကြည်ညိုတရားပွားရန် အလို့ငှာ ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ ယမကပါဠိဟာရိယ ဥာဏ်တော်အဖွင့်၊ အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ၊ ရောင်ခြည်တော် အဖွင့်ကထာ ဝတ္ထုကျမ်းများကို မှီး၍ ဖွဲ့ဆိုခြင်း မဖြစ်နိုင်ပါလောဟူ၍ တွေးတောဖွယ်ရှိလေသည်။

စနေမင်းလက်ထက်တွင် ထူးမခြားနားသီချင်းခံကို ဖျသီး ဆယ်ရှာစား ဦးလွမ်းပြေသည် တရုတ်ပြည်ဥဒည်ဘွားမင်းက ဘိုးတော်ဘုရားအား ဆက်သလိုက်သော စွယ်တော်ပွားကို အကြောင်းပြု၍ ရေးဖွဲ့စပ်ဆိုဖြစ်မည်ဟု ယူဆယူရိသည်။ ဂန္ဓာရတိုင်းမှ ဆက်သရောက်ရှိလာသော စွယ်တော်ပွားမှ ရောင်ခြည်တော်များ လွတ်သည်တွင် သဒ္ဓါယိုဖိတ်ကာ ဖွဲ့ဆိုခြင်းဖြစ်နိုင်ပေသည်။ “စွယ်တော်ကျောင်းက ခြောက်ဖြာ ရောင်ခြည် လွတ်သည်နှင့်သာ” ဟူသောစာသားကို ထောက်ရှုနိုင်၏။ ၁၁၅၈ ခုနှစ်အတွင်း ယင်းစွယ်တော်မြတ်ကို မင်းကုန်းပုထိုးတော်ကြီး၌ ဌာပနာခဲ့လေရာ ဘကြီးတော်လက်ထက်တွင် နန်းတွင်းဇေတဝန်ဆောင်၌ စွယ်တော် မရှိတော့ပြီဟူ၍ တွက်ဆမိပေသည်။

ဤအကြောင်းခြင်းတမျှားကို မဆွကပင် သုတေသီ နန်းညွန့်ဆွေကလည်း ရေးသားတင်ပြခဲ့ဖူးလေပြီ။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မြဝတီဝန်ကြီးကိုယ်တိုင် စုဆောင်းရေးမှတ် ပြုစုသောပေမူတွင် ထူးမခြားနားမပါရှိသည်ကို သတိပြုသင့်ပေသည်။ မြဝတီဦးစရေးစပ်သော ဘုရားသခင်အား ပူဇော်သည့် “ခြောက်သွယ်ရောင်ရှိန်” အစချီ တေးချင်းကိုပင် မိမိပြုစုသည့်ပေမူ၌ ထည့်သွင်းခဲ့လေရာ ထူးမခြားနားကဲ့သို့သော အထင်ကရတေးကို ရေးသွင်းရန်မေ့အံ့မထင်ပေ။

တစ်ဖန်တို့ ၁၉၃၀-၃၁ ခုနှစ်အတွင်း စန္ဒရားဆရာမြိုင်ကြီး စီစဉ် ထုတ်ဝေသော “ရွှေ နန်း ထွက် မဟာ ကျမ်းကြီး” တွင်မူ ထူးမခြားနားနှင့်ပတ်သက်ပြီး အောက်ပါအတိုင်း တင်ပြခဲ့လေသည်။ (မူလသတ်ပုံအတိုင်း တင်ပြပါသည်။)

“ထူးမခြားနားသီချင်းခံကို အမှန်ရေးသူ ကဝိတစ်ဆူ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ။ ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် အရှင်မင်းတုန်းမင်း၏ ဘိုးတော်မင်းတရားကြီးသည် ရတနာပူရပြည်၌ မဟာရာဇ ဌာနီမြို့တည်နန်းတည်သောနှစ်၊ မြန်မာသက္ကရာဇ်မှာ ၁၁၄၃ ခုနှစ်၊ နန်းစံ ၃၈ နှစ်၊ ၎င်းနောက် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၈၁ ခုနှစ်သို့ ရောက်ရှိရာတွင် အရှင်မင်းတုန်းမင်းကြီး၏ ဘကြီး တော်ဘုရား ဖလ်နန်းရှင် မင်းတရားသည် ဆက်ခံစိုးတည် ရှေ့ပြည်ပူရထီးနန်းတော် စံရသည့်အခါတွင် တဘောင်တော် ပေါ်လာသည်မှာကား (အိုအိုအေတို့ခရာ၊ နေရာဟောင်း၊ ပြောင်းကြစို့လေ) ဟူ၍ သီဆိုကြသော ယင်းအခြေကြောင့် မသွေခြင်းရာများ မကြာခင် တနင်းလာနံ ဆူပွက်ညံ့၍ ရောဂန္တတရ ကပ်ဆိုက်ကြသဖြင့် ပြောင်းကြစံမြန်း၊ မှန်နန်း စတုတ္ထပြည်အင်းဝတွင် ဖလ်နန်းရှင်ဘုရားသည် စံနေတော် မူသောအခါ၌ သိုက်မြိုက်တည်ထား စွယ်တော်စင်မြတ်ဘုရားမှ ခြောက်ပါးရောင်တော် ကွန့်မြူးတော်ပျော်ခိုက်တွင် ဖလ်နန်း ရှင်မင်းတရားကြီးက ချီးပဋ္ဌရန်သီချင်းခံကို အမြန်ဦးစ အမိန့် တော်ကျခြင်းကြောင့် မင်းကြီးဦးစသည် ကေက္ခဏေမသွေ သီကျူးအစဦးဖြင့် ထူးမခြားနား ရေးသားစီကုံး နေတနွန်း သို့ ရွှေဘုန်းဘုရင် ဖလ်နန်းရှင်ကို တင်ဆက်သွင်းရသော သီချင်းကြီးဖြစ်သဖြင့် အမှန်မြဝတီမင်းကြီးရေးကြောင်းကို ထင်ရှားသိသာနိုင်ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သံယုတ် ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ဗြဟ္မာဘုံနန်း မြန်းမကြာခင် ခုတွင် သက္ကရာဇ်ထောင်နှစ်ရာရှစ်၊ ကျော်သုံးနှစ်တွင် ဆန်းစစ် လျှောက် ထား ရာ ဆ ရာ ဘု ရား ကြီး က မြက် ကြား မှန် စ မင်းဦးစပင် ရေးသွင်းသောသီချင်းခံဟု သိရှိရပြန်ပါ

ကြောင်း။ ၎င်းနောက်တွင် အမည်တင်ပေါ် အသက်တော်
 မှာ ခုနစ်ဆယ်ကျော်ရှစ်ဆယ်တွင်းရှိ ရန်ကုန်မြို့ စကားစိမ်း
 မိဖုရားအိမ်တော်၌ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော် အဆိုတော်ကြီး ဦးကြွ
 သည် မသေ့ထပ်တူ ဆရာတော်ဘုရားကြီးနည်းတူပင် မိန့်လျှင်
 ယူဆ ညီမျှကြ၍ ကျွန်ုပ်စန္ဒရားဆရာ မြိုင် သိရှိရပါသော
 ကြောင့် (ထူးမခြားနား) သီချင်းခုံကို အမှန်မြဝတီမင်းကြီး
 ရေးသည်ဟု ယုံကြည်ထိုက်ပါကြောင်း”

ဤကား စန္ဒရားဆရာမြိုင်ကြီး၏ အဘော်ပင်တည်း။
 သတိပြုရန်တစ်ချက်မှာ (သီချင်းခုံ) ဟု အဆိုရှိသလိုပင်
 အချို့ကျမ်းနှင့်အချို့ပညာရှင်တို့က (သီချင်းခံ) ဟု ခေါ်ဆို
 ဖော်ပြကြလေသည်။ သီချင်းခံခေါ်ဆိုခြင်းထက် သီချင်းခုံ
 ဟုခေါ်ဆိုခြင်းက ပိုမိုယူထွိတန်ပေ၏။ အဘယ့်ကြောင့်ဆို
 လျှင် ယင်းကဏ္ဍမှသီချင်းများ၏ တီးကွက်သည် ပတ်ပျိုး၊
 ယိုးဒယား၊ မှန်သီချင်း တီးကွက်များကဲ့သို့ ကစားချင်တိုင်း
 ကစားကာ အရော်အဖျောက်များ လက်များ ထည့်တီးသော
 တီးချက်များသွတ်သွင်း၍ မသင့်တော်ပေ။ စည်းစနစ်
 ကြီးမားလှပြီး တည်ကြည် ခုံညား ဣန္ဒြေ ကြီးလှစွာသော
 တီးကွက်တီးချက်များ၊ အဘွဲ့အဖက်များနှင့် တီးခတ်ရသည့်
 အပြင် ဆိုပုံဆိုနည်းဆိုပေါက်မှာလည်း တဲ့ချင်၊ နွဲ့ချင်၊ ဖဲ့ချင်
 တိုင်းဖဲ့နွဲ့ဆိုရသော တေးအမျိုးအစားမဟုတ်ပါဘဲ ဟန်ကြီး
 ပန်ကြီး၊ ကန်ကြီးခန်းကြီးနှင့် တည်တံ့ခုံညားစွာသီဆိုရ
 သဖြင့် “သီချင်းခုံ” ဟု ခေါ်ဆိုသင့်ကြောင်း ဂီတခိုင်ကြီး
 ဒေါ်စောမြအေးကြည်က မိန့်ဆိုခဲ့၏။ ဂီတပညာရှင်သူတေသီ
 ဆရာကြီး ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုကမူ သီချင်းခံဟု ပြောဆိုရေးသား

လေ့ရှိသည်။ ရှင်းလင်းချက်မပေးခဲ့သဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ကိုဖွင့်ဆိုခြင်းမပြုနိုင်ပါပေ။

စန္ဒရားဆရာမိုင်ကြီး၏ မဟာဂီတကျမ်းတွင် ထူးမခြားနားနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဤသို့ဆက်လက်ဖော်ပြထားပြန်သည်။

“ဆရာကြီး ဦးကြွေသည် ထူးမခြားနား အမှူးထား၍ လူးတားတစ်ပုဒ် ရေးထုတ်သောအခါ နိဒါန်းမင်္ဂလာတေးကဗျာဟု ရေးကာပြု၍ ခုသက္ကရာဇ် သတ်သတ်နှစ်တွင် ထင်ထင်ပေါ်ပေါ် လူးတားခေါ်သော နိဒါန်းမင်္ဂလာ ကို နောင်လာနောင်သား သိဆိုခြင်းတင့်တယ်လှ၍ ဤစာအုပ်၌ ထည့်သွင်းဖော်ပြလိုက်ရပါကြောင်း”

“ခုသက္ကရာဇ် သတ်သတ်နှစ်” ဟူသည်ကား ၁၂၆၆ ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ရာ ယင်းလူးတားမှာ ဆရာကြီး ဦးကြွေသည် ၁၂၆၆ ခုနှစ်တွင် ရေးစပ်ခဲ့သည်ဟု တင်ပြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းလူးတားကို ထူးမခြားနားသီချင်းမဆိုမီ ရှေးက အဆိုတော်ကြီးများသည် အကြံအဖွင့် သိဆိုလေ့ရှိခဲ့ကြသော်လည်း စစ်ပြီးခေတ်တွင် ထိုလူးတားကို သိဆိုသူ ရှားပါးလာပေပြီ။

ယင်းလူးတားမှာ-

“နိဒါန်းမင်္ဂလာ ညှိတန်းပြာ၍ ရတနာပူရရွှေစက်ကြွလို့၊ စတုတ္ထနန်း၊ ဝကြဌနန်းကို စံမြန်းစိုးလျက် ဖလ်ကနက်၏ ရွှေလက်ထက်တွင် စွယ်တော်စင်မှ ထင်ထင်တမ္မတ် ရောင်တော်လွှတ်၍ အထွဋ်ရွှေဗျာမိန့်အာဏာနှင့် ကြေညာနံ့ သိအမည်ရှိ၊ မြဝတီခေါ် ဝန်ရှင်တော်သည် နာဖွယ်ကြည်နူး ကိုးသီကျူးသား၊ ထူးမခြားနား သီချင်းများကို မြတ်ဖျားစံန္တေ

ပရမေအား ရိုသေပွားအောင် နတ်သားပုံချိန် ပဉ္စသိန်နှင့်
သောတိန္ဒြေ နှစ်ထွေညွတ်ပြောင်း နာ ဖွယ် ကောင်းအောင်
ရွှေစောင်းသံဝါ တူရိယာဖြင့် ခါခါငါ့လီ ယှဉ်ဘွဲ့မို့၍
ကျူးသည်သံသာ ဆိုလိုက်ပါမည် လာလာသူ အများ
ကဗျာတုဘက်ရှားတည့်လေ ဘုရင်မှူးခေါင်ဖျား”

ဦးကြွေးရေးစပ်သည့် ဖော်ပြပါ လူးတားတွင် ဦးကြွေ
ယုံကြည်ချက်အတိုင်း မြဝတီဦးစ ရေးစပ်ကြောင်း ထည့်သွင်း
ဖွဲ့ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပေ၏။ ဟော်နန်းတိုင်းရှိ သီပေါ
စော်ဘွား၏ ကြင်ရာတော်များအနက် စောမြအေးကြည်၊
စောမြဂွမ်း၊ စောရွှေမြူတို့သုံးဦးသည် စောင်းတူရိယာကို
အထူးဝါသနာစူးစိုက်ကြသလိုပင် အဆိုပညာရပ်ကိုလည်း ခုံခုံ
မင်မင်ရှိကြပေသည်။ သင်ပြပေးသူ ဒေဝဏ္ဏန္ဒာမောင်မောင်
ကြီးကလည်း ထိုသုံးဦးတို့အား အထူးဝါသနာစိုက်၍ ပြသ
သင်ကြားပေးရာတွင် စောင်းအတီးတွင် စောမြဂွမ်းက ပိုမို
လက်ကောင်း၍ စောမြအေးကြည်က စောမြဂွမ်းနှင့်မနီးရိုးစွဲ
လိုက်နိုင်သူဖြစ်သည်။ အဆိုပညာပိုင်းတွင်မူ စောမြအေး
ကြည်သည် အကောင်းဆုံးဖြစ်သဖြင့် မည်သူမျှမီအောင်
လိုက်နိုင်သူ မရှိပါပေ။

တပယ်ခင်ဥနှင့် တပယ်ခင်သစ်တို့ ညီအစ်မနှစ်ဖော်နှင့်
တွေ့ပြီးသည့်နောက်တွင်မူ စောမြအေးကြည်အဖို့ ထိပ်တန်း
သို့ ရောက်ရှိသွားလေတော့သည်။

သို့သော် စောမြအေးကြည်သည် စောင်းကို ဘယ်သော
အခါမျှ လက်မချပေ။ သံရိုးညှိလျက် ထူးခြားနားသီချင်း
ခုံကို အရုဏ်ကျင်း အလင်းသို့ရောက်သည်နှင့် ကိုယ်တိုင်တီး၊

ကိုယ်တိုင်သိဆိုလေ့ရှိသည်။ အနီးမှ စောမြဂွမ်းက စည်းတီးပေးမြဲဖြစ်၏။ စောမြအေးကြည်အလှည့်ပြီးလျှင် စောမြဂွမ်းက စောင်းကိုပေ ပိုက်ယူငင်လျက် ထူးမခြားနားသီချင်းခံကိုပင် ကိုယ်တိုင်တီး ကိုယ်တိုင်ဆိုပြန်ရာ စောမြအေးကြည်က စည်းလိုက်ပေးပြန်သည်။ ဤကိစ္စကား တစ်နေ့မပြတ် ကျင့်သုံးကြသော စောမြအေးကြည်နှင့် စောမြဂွမ်းတို့၏ နိဗ္ဗူဝကိစ္စပင်တည်း။

ဆာစောချယ်၏ သီပေါရိုဟော်မှ တစ်ခါတစ်ရံ စိတ်ပြေလက်ပျောက် အနားယူ စိတ်အပန်းဖြေရန် စခန်းသာ ယာယီနန်းတော်ကလေးတစ်ဆောင် ဆောက်လုပ်၍ ကြင်ရာတော်များနှင့်အတူ သွားရောက်စခန်းချလေ့ရှိသည်။ သီပေါဘူတာ မှ မီး ရ ထား စီး နင်း လိုက် ပါ လာ ပြီး ဘော် ကြို ကျောက်မဲကျော်လွန်၍ ပြောင်ခေါင်းဘူတာသို့ရောက်လျှင် ထိုဘူတာမှာဆင်းလျက် အရှေ့တောင်ယွန်းယွန်းသို့နွားလှည်းများဖြင့်သွားရ၏။ ခရီးတစ်မိုင်နီးပါးခန့်ရှိ အလွန်သာယာစိမ်းလန်းစိုပြည်သောနေရာ၌ ယာယီဟော်ငယ်တည်ဆောက်ကာ စခန်းသာအမည်ဖြင့် နေထိုင်လေ့ရှိကြ၏။ နောင်သော အခါတွင် ယင်းလှည်းလမ်းကို မော်တော်ကားလမ်းဖောက်လိုက်လေသည်။

စခန်းသာ ယာယီဟော်မှာ မြန်မာဆန်လှပေ၏။ သစ်၊ သံလုံးဝမပါရှိပေ။ ဝါးဘိုးဝါးကြီးများနှင့် သံရိုက်ခြင်းအလျဉ်းမပြုဘဲ ခိုင်မာသောဝါးကို သပ်အဖြစ်ပြုလုပ်ကာ အပေါက်ထွင်း၍ သပ်လျှိုထားပြီး နီးကြီးကိုမသုံးဘဲ ကြိမ်နှင့်ချည်တုပ်လျက် ကြိမ်ကြိုးနှုတ်ခမ်းသပ်ရာတွင် ပန်းပွင့်ကြီးများ

သဏ္ဍာန်ဖော်ထားသဖြင့် အလွန် ကြည့်ရှု လှပ တင့်တယ်ပေ
သည်။ ဘိလပ် မှည့်သည်များရောက်လာလျှင် ယင်းဖော်
ကိုကြည့်၍ ချီးကျူးမဆုံးရှို့တော့သည်။

ဤတွင် ဘိလပ်ဟူသောစကားနှင့်ပတ်သက်၍ အလျဉ်း
သင့်စွာ ဖော်ပြလိုက်ရပေ၏။ ရှေးအခါက အင်္ဂလန်နိုင်ငံကို
အိန္ဒိယနိုင်ငံသားများက ဝိလရတ်၊ ဗိလရတ်၊ ဘိလပ်ဟု ခေါ်
ဆိုကြ၏။ နိုင်ငံခြားဟု အဓိပ္ပာယ်ဖော်ဆောင်၏။ ယင်း
စကားလုံးကိုလိုက်၍ မြန်မာတို့ကလည်း အလွယ်တကူ ဘိလပ်
ဟု ခေါ်ဆိုခဲ့ကြ၏။ ယင်း နိုင်ငံမှလာသော ဆိုဒါရေကို
အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ဘိလပ်တီပါနီဟုခေါ်ရာမှ မြန်မာတို့က ဘိလပ်
ရည်ဟုခေါ်ကြ၏။ ယခုသော် ဤစကားလုံးများ အသုံး
နည်းလေပြီ။

စောမြအေးကြည်နှင့်အတူ ကြင်ရာတစ်စုစခန်းသာတွင်
နေထိုင်ကြခိုက် စောင်း ကြိုး ကို ညှိ ပေး မည့် သူ လည်း မရှိ။
ထိုအထဲတွင် စောင်းကြိုးများမှာ ဟောင်းနွမ်းဆွေးမြည့်ပြီး
ပြတ်တောက်ပြန်သဖြင့် စောင်းကြိုးကျစ်ပေးမည့်သူကလည်း
မရှိပြန်ရာ စောင်းတီးမည့်သူများ အခက်အခဲတွေ့ကြကုန်
တော့သည်။ ဦးပဉ္စင်း ဦးပညာခေါ် ဒေဝဏ္ဏန္ဒာဆရာကြီးမှာ
ထိုအချိန်အတွင်း သီပေါနှင့် စခန်းသာသို့ ရောက်မလာနိုင်ဘဲ
စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၌ တရားထိုင်ချိန်မှာ ကာလအတော်ကြာ
မြင့်ခဲ့လေပြီ။

စောင်းပညာကျော်

ဆာစောချယ်သည် စောင်းကြိုးပြဿနာ အကြောင်း သိရှိပြီး သီပေါဟော်သို့ ပြန်သွားကာ စောင်းကြိုးကျစ်ပေး နိုင်မည့်သူရှိက ဆုတော်ငွေများချီးမြှင့်မည် ဖြစ်ကြောင်းကို ဟော် တွင်း အမှုထမ်း များ သိရှိ ရန် ကြေညာ လိုက် ရာ ထိုအချိန်က သီပေါဟော်၏ ဝန်းကျင်တစ်ဝိုက်၌ ဂျူစိုက်ခင်း များ အ တွက် ထွန်ယက် ပြု စု ရန် ရွှေ ဘို နယ် တစ် ဝန်း မှ လုပ်သားကြီးများ စုပေါင်းခေါ်ဆောင်ထားခိုက်ဖြစ်သဖြင့် ထို လုပ် သား ကြီး များ ထဲ မှ ဆင်း ဆင်း ရဲ ရဲ နှင့် အ သက် ၆၀ ကျော် ၇၀ ခန့်ရှိ အဘိုးအိုတစ်ဦးအား လုပ်သားခေါင်း တစ်ဦးက သီပေါစော်ဘွား ဆာစောချယ်ထံ ပို့ဆက် လိုက်သည်။ ထိုလုပ်သားအား စခန်းသာသို့ ခေါ်ဆောင် သွားတော့သည်။

စော မြ အေး ကြည် နှင့် စော မြ ဂွမ်း တို့ ရွှေ မှောက် သို့ ရောက်သောအခါ အဘိုးအိုသည် ကတုန်ကယင်နှင့် မိမိမှာ စောင်း ကြိုး ကောင်း စွာ ကျစ် တတ် သူ မ ဟုတ် ကြောင်း၊

သို့သော် ဖြစ်ရုံမျှ ကြိုးစားကြံဆောင်ကျစ်လုပ်ပေးပါမည်ဟု ပြောဆိုပြီး ပိုးကြိုးကလေးများကို ယူဆောင်ခဲ့လေသည်။

နောက်တစ်နေ့ ထိုအဘိုးအို ရောက် လာ သော အခါ ဝတ်ဆင်ထားသော ဆွေးဟောင်းလှပြီဖြစ်သည့် အပေါ် အင်္ကျီအိတ်ထဲမှ ကျစ်ယူလာသော ကြိုးများကို ထုတ်ပေး လေရာ စောမြင့်ဝမ်းနှင့် စောမြအေးကြည်တို့မှာ အံ့အားသင့် သွား ကြ တော့ ၏။ ယူ ဆောင် လာ သော ကြိုး များ မှာ သာမန်အဖြစ်မျှ စောင်းကြိုးမဟုတ်ပါဘဲ ပကတိကောင်း မှန်သေသပ် အဆင့်အတန်းမြင့်လှသော ပုစွန်နှုတ်ခမ်းမွှေး ကဲ့သို့ ကော့ထောင်နေသည့် ပထမတန်းစားစောင်းကြိုးများ ဖြစ်နေသောကြောင့်ပင်တည်း။

“ဒီကြိုးတွေကို ဘကြီးကျစ်ခဲ့တာပဲနော်”

စောမြင့်ဝမ်းက ကြိုးများကို ကြည့်ပြီး မေးလေသည်။

“မှန်ပါတယ်၊ ဘကြီးကိုယ်တိုင်ကျစ်လာခဲ့တာပဲ၊ အဆင့် မမီရင်အပြစ်မတင်ပါနဲ့”

စောင်းကြိုးကို မြင်ရုံမျှနှင့် ထိုအဘိုးအိုသည် စောင်းပညာ ရပ်တွင် ခေမည့်သူ မဟုတ်ကြောင်းကို စောမြအေးကြည်နှင့် စောမြင့်ဝမ်းတို့ အတပ်သိလိုက်လေပြီ။ စောင်းကြိုးကိုယူ၍ စောင်းတွင်တပ်မည့်ဟန်ပြုပြီး ခက်ခဲသယောင်ဖြင့် စောင်းနှင့် စောင်းကြိုးများကို အဘိုးအိုထံသို့ လှမ်းပေးလိုက်ကာ-

“ရော့.. ဘကြီး၊ စောင်းကြိုးတပ်မရလို့ တစ်ဆိတ်တပ် ပေးစမ်းပါ။ ပြီးတော့ ကြိုးလဲနည်းနည် ညှိပေးပါဦး”

အဘိုးအိုသည် စောင်းကိုလှမ်းယူလိုက်သည်။ စောင်းကို လှမ်းယူလိုက်ပုံ၊ စောင်းကို ကိုင်တွယ်ပုံ၊ ပေါင်ပေါ်သို့

စောင်းကို တယုတယ တင်လိုက်ပုံတို့မှာ အာဂစောင်း ဆရာကြီးများ စောင်းကိုင်တယ်ပုံ ကိုင်တယ်နည်းစနစ်ပုံစံ အဘိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ မည်သည့် ကြိုးများကြောင့်နေ၍ မည် မျှ တင်း ပေး ပါ၊ လျှော့ ပေး ပါ ဟု မ ပြော ခဲ နှင့် ကြိုး များကို စ နှစ် တ ကျ တပ် ဆင် ကာ ကြောင့် နေ သော ကြိုးများကိုညှိရင်း ညာလက်မ လက်ညှိုးတို့ဖြင့် အသာအယာ တို့သျှက် ဘယ်လက်မဖြင့် ထောက်ထောက်ပြီး အသံစမ်း သွားပုံမှာ ပညာပါလှချေ၏။ ကျစ်ပြီးကြိုးများကို မြင်သည် နှင့်ပင် သင်္ကာမကင်းဖြစ်ရကား ဤသို့ အဘိုးအိုအားအမှတ် မထင် စောင်းကိုပေး၍ ပညာစမ်းလိုက်ခြင်းဖြစ်ရာ အဘိုးအို ကလည်း အ မှတ် တ မဲ့ စမ်း သပ် တီး ခတ် လိုက် မိ ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

“ကဲ-ဘကြီး၊ ဘကြီးဟာ တော်ရုံတန်ရုံ စောင်းဆရာ ထဲက မဟုတ်နိုင်ပေဘူး၊ ဘာကြောင့် လျှို့ဝှက်နေရပါလဲ၊ မှန်တာ သိပါရစေဘကြီးရယ်”

အဘိုးအို လန့်ဖျပ်သွားသည်။ မိမိတတ်ကျွမ်းသော စောင်းကိုမြင်သည်နှင့် သတိလက်လွတ်ဖြစ်ကာ ဝမ်းသာ အားရ စမ်းသပ်တီးလိုက်မိလေပြီကော။

“ဟာ .. မဟုတ်ရပါဘူး။ ဘကြီး စောင်းကောင်းကောင်း မတီးတတ်ပေဘူး။ ရုတ်တရက် မတောက် တခေါက်ကလေး ဟိုတို့ ဒီတို့စမ်းလိုက်မိတာ”

သို့သော် စောမြအေးကြည်တို့သည် ထိုအဘိုးအိုအား ဆာစောချယ်နှင့် ဆုံတွေ့ပေးလိုက်တော့သည်။ ထိုအခါမှ အဘိုးအို က မိမိ သည် စောင်း ကို ကောင်း စွာ သင် ကြား ခဲ့ကြောင်း၊ စောင်းဗုဒ္ဓေါဠိ ဖူးခေါင်၏ လက်ရင်းတပည့်

ဖြစ်ကြောင်း၊ ဆရာဖြစ်သူမှာ နန်းတွင်း၌ မခစားရသလိုပင် မိမိမှာလည်း နန်းတွင်းနှင့် ကင်းဝေးခဲ့ရကြောင်း၊ မြန်မာ ဘုရင်ပါတော်မူပြီးနောက် စောင်းနှင့် ကင်းကွာလျက် အသက်အရွယ် ထောက်လာကာမှ အိမ်ထောင်ကျ၍ သားကလေးတစ်ယောက်နှင့် ဝမ်းရေးကို ဖြစ်သလိုလုပ်ကိုင် စားသောက်နေရာမှ ထွန်ယက်မြေတူး အလုပ်သမားဘဝနှင့် ဤဌာနသို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ရကြောင်းများကို မျက်ရည် စမ်းစမ်းနှင့် ဝမ်းနည်းပက်လက် ဖွင့်ဟပြောရှာတော့သည်။

“ဆရာကြီးအမည် ဘယ်လိုခေါ်ပါသလဲ”

အဘိုးအိုသည် အတန်ကြာတွေဝေနေပြီးမှ မိမိအမည်ကို ပြောကြားပြောပြလိုက်သည်။

“မောင်ခန့်”

ဆာစောချယ်နှင့်တကွ စောမြအေးကြည်၊ စောမြဂွမ်းတို့ အံ့ဩမဆုံးရှိတော့သည်။

“ကျုပ်ဆရာကြီး၊ ဆရာဖူး(ဦးဖူးခေါင်ကို ဆိုလိုသည်)ရဲ့ တပည့်ရင်းတစ်ယောက် ရှေးတုန်းက ရှိခဲ့ဖူးတယ်၊ အင်မတန် တော်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ပါ။ ဆရာဖူးရဲ့ပညာကို ကျုပ်လက်လျှော့ခဲ့ ရတယ်၊ သူကတော့ ဆရာဖူးနဲ့ တစ်သက်မခွဲတမ်း လိုက်ပြီး ဗညာယုခဲသူပေပဲ၊ ရှားပါး ပုဂ္ဂိုလ်ပါ။ နာမည်က ကိုခန့်လို့ ခေါ်တဲ့ဆရာခန့်တဲ့၊ ကျုပ်ထက်တောင် တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ် လောက် ကြီးပေလိမ့်မယ်”

ဤကား တစ်ချိန်က သီပေါဟော်၌ ဒေဝဏ္ဍနွာ မောင်မောင်ကြီး မိန့်ကြားခဲ့ဖူးသော စကားပေတည်း။

“မောင်ခန့်”ဟူသောအမည်ကို ကြားလိုက်သည်နှင့် ဆာစော

ချယ်နှင့် စောမြအေးကြည်တို့ တစ်မုဟုတ်ချင်း သတိရမှတ်မိ လိုက်တော့သည်။

ဤတွင်ဆာစောချယ်က ကြင်ရာတော် စောမြအေး ကြည်၊ စောမြဂွမ်း၊ စောရွှေမြူတို့အား စောင်းပညာ ဆက်လက်သင်ပြပေးရန်နှင့် သီပေါဟော်၌ တစ်ကိုယ်တည်း စံနေသော မဟာဒေဝီ၏ သမီးတော်အား စောင်းတီး ပညာသင်ကြားပေးရန် ဆရာခန့်အား စောင်းဆရာကြီး အဖြစ် သူကောင်းပြုလိုက်လေတော့သည်။

မဟာဒေဝီ၏ သမီးတော်မှာ ဆိုင်းဆရာကြီး စိန်ဗေဒါ၏ ဘထွေးတော်စပ်သူ မြန်မာဘုရင် သီပေါမင်းလက်ထက်က ကြေးတီးကောင်း၍ နေမျိုးသူရဘွဲ့ကို ဆွတ်ခူးခဲ့သည့် ဆရာ နွဲ့ကြီးထံ၌ ပတ္တလားအတီးသင်နေရာမှ ဆရာခန့်ထံမှလည်း စောင်းပညာအခြေခံကို ရယူလိုက်တော့၏။

စောင်းဆရာကြီး ဆရာခန့် (သီပေါ) နှင့် စခန်းသာသို့ ရောက်လာချိန်တွင် စောမြအေးကြည်မှာ အသက် ၂၀ ကျော် ခန့်သာရှိသေးသဖြင့် ထက်ထက်မြက်မြက်နှင့် ပညာယူကောင်း ချိန်ပင်ဖြစ်သည်။ ဆရာခန့်ထံမှ သာနိုးပျော်ဘွယ်ကြိုး ငါး ပုဒ်မှ ထူးမခြားနား၊ ထောင်ရောင်နေ၊ စုံသာမြိုင်လယ်နှင့် ပတ်ပျိုးလေးငါးခြောက်ပုဒ်ခန့် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် တက်ယူထား လိုက်သည်။

ဒေဝဏ္ဏန္ဒာသည် ရက်ပေါင်းလပေါင်း အတန်ကြာရင့်မှ သီပေါသို့ ရောက်လာသည်တွင် စောမြအေးကြည်က ထူး မခြားနားတီးခိုက်နှင့် ကြံကြိုက်နေရာ ဒေဝဏ္ဏန္ဒာမှာ ရင်သစ် လျက်ဆုံးသည့်တိုင် နားထောင်နေပြီးမှ “ခင်ကြည်ကြည်၊ သည်ထူးမခြားနားကို ဘယ်ကရသတုံး။ ကျုပ်ပြပေးတဲ့

ထူးမခြားနား မဟုတ်တော့ပါကလား”ဟု မေးမြန်းတော်
မူရာ စောမြအေးကြည်က ဆရာခန့်ထံမှရရှိလိုက်သော ထူး
မခြားနားဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ကြားလိုက်သည်။

“ကိုခန့်ဟုတ်လား။ အမယ်မင်း တွေ့ချင်လိုက်တာကွယ်။
အဲဒီထူးမခြားနားဟာ ဆရာဖူးရဲ့ထူးမခြားနားပဲ။ အင်မတန်
ကောင်းပါပေတယ်။ အကွက်အလွန်လှပြီး စည်းနှင့်ဝါး
အဖမ်းရအင်မတန်ခက်တဲ့ တီးကွက်တီးချက်တွေပဲ။ ကိုခန့်နဲ့
တွေ့ချင်လိုက်ပါဘိကွယ်”

သို့သော် ဒေဝဏ္ဏန္ဒာနှင့် လွဲခဲ့လေပြီတကား။ ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ
မရောက်မီတစ်လခန့်အလို အသက် ၇၀ ကျော်ကျော်မျှတွင်
ဆရာခန့်သည် စခန်းသာ၌ ကွယ်လွန်ခဲ့ရှာလေပြီဖြစ်၏။ ဆရာ
ခန့်၏ရုပ်အလောင်းကို စခန်းသာမှာပင် ဂူသွင်း မြှုပ်နှံခဲ့
လေသည်။

ဆရာခန့်နှင့် မြေတူးထွန်ယက်လုပ်ကိုင်ရန်အတူပါ လာသူ
ဆရာခန့်၏ သားဖြစ်သူ မောင်ကျော်ဆိုသူမှာ သီပေါ
ဟော်၏ နရီဝိုင်းတွင် ကြေးတီးသူအဖြစ်နှင့် ဆက်လက်လုပ်
ကိုင် နေခဲ့ရလေသည်။

စောမြအေးကြည်က စောင်းတီး၍ စောမြဂွမ်းကသီဆို
ပြီး သာနိုးကြိုးငါးပုဒ်ကို ဒေဝဏ္ဏန္ဒာက တီးခိုင်းဆိုခိုင်းသဖြင့်
ဆရာခန့်ထံမှ ယူထား လိုက်သော တီးချက် ဆိုချက် များ
အတိုင်း ငါးပုဒ်စလုံးကို မနားတမ်းဆက်တိုက် ဆိုပြတီးပြ
လိုက်ရာ ဒေဝဏ္ဏန္ဒာသည် ချီးကျူးမဆုံးရှုံးပြီး “အဲဒါ...
ဆရာဖူးအကွက်စစ်စစ်ပဲ။ မပျောက်ပျက်အောင် မြမြသိမ်း
ထားကြပေရော့”ဟုပြောကြားလိုက်သည်။ သို့သော် ယနေ့
ယင်းသာနိုးမှာ အစပင်ရှာမရလောက်အောင် ရှားပါးလေ

ပြီ။ ဂီဘာဦးငိမ်းမောင်သည် မကွယ်လွန်မီက ကျွန်ုပ်နှင့်အတူ ဖော်ကြသေးသည်။ သို့သော် ပေါ်အောင်မဖော်နိုင်ကြပေ။ သခင်ကြီးမြင့်တစ်ယောက် ဂီတမိခင်ကြီး စောမြအေးကြည် ထံမှ စောင်းနှင့် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် တက်ယူခဲ့ဖူးသေး၏။ ယခု သူသည် အသက် ၈၀ ကျော်လေပြီ။ ဖော်နိုင်ပါဦးမည်လား အတပ်မဆိုနိုင်ပေ။

ကိုလံဘီယာဓာတ်ပြား ခေတ်ဦးအစပိုင်းတွင် ချန်ပီယံ မောင်ကျော် စန္ဒရား တီး၍ မတင်အုန်း သီဆိုသော ထူးမခြားနား ကွက်ဆန်းအမည်ဖြင့်ဓာတ်ပြားတစ်ပြားထွက် လာခဲ့ရာ ပညာရှင်အများကပင် နှစ်ခြိုက်လက်ခံ ခဲ့ကြသည်။ ချန်ပီယံမောင်ကျော်သည် ယင်းတီးကွက်ကို ဘယ်ကရသနည်း ဆိုလျှင် သူ၏ဆရာတစ်ဦးဖြစ်သူ ဦးဘလတ်ထံမှရရှိသည်ဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။ သို့သော် မူရင်းလက်သည်ကား အသူနည်း ဟုမေးလာသော် ဆရာဖူးနှင့် သူ၏တပည့်ရင်း ဆရာခန့်တို့ သာလျှင်တည်း။

ရန်ကုန်မြို့မှ စောင်းဆရာကြီး ဆရာညိမ်းသည် မန္တလေး သို့ ရောက်သွားပြီးနောက် ဘာဂျာနှင့် ပတ္တလား ဆရာကြီး ဆရာလွှားအား ရန်ကုန်သို့ ပင့်ဖိတ်ခေါ်ဆောင်လာခဲ့သည်။ ပညာရှင်အချို့ သီချင်းတက်ကြသည်။ သီချင်းအများဆုံး တက်သူမှာ အဆိုတော်မအေးမိ၊ တယောနှင့် စန္ဒရားကိုအေး (နောင်အခါ ရွှေပြည်အေး) တို့ဖြစ်၏။

ဆရာလွှားသည် အစားထက် အင်္ဂက်ကို စွဲစွဲမြဲမြဲ သောက် သူဖြစ်သဖြင့် စောင်းဆရာညိမ်းသည် ဆရာလွှားသောက်သမျှ သော အရက်ဖိုးကို ရေရှည်မတတ်နိုင်တော့ချေ။ ထို့ကြောင့် ငွေကြေးချောင်လည်သူ အငြိမ်းစားဆိပ်ကမ်း မှတ်ပုံတင်

အရာရှိ အပျော်တမ်း စန္ဒရားဆရာကြီး ဦးနုအိမ်သို့ ပို့ထားရသည်။ ဦးနုသည် စန္ဒရားရွှေပြည်အေး၏ ဖခင်ရင်း ဖြစ်သည်။ ဦးနုအိမ်၌ ရန်ကုန်မြို့ရှိ ရှေးခေတ်တူရိယာသမားများ ဖုံလင်လှ၏။ စာရေးဆရာအဆိုကျော် လှည်းတန်း ဦးလူကလေး၊ တယော ဦးဘသွင် (နိုင်ငံကျော် တယောဝိဇ္ဇာ ဦးဘရီ၏ ဆရာ) ဘာဂျာနှင့်စန္ဒရားဦးဘလတ်၊ ဆိုင်းပတ္တလား၊ စန္ဒရားဆရာဦးသာဒင်၊ ဘာဂျာ ဦးပြာလောင်၊ အဆိုကျော် မင်းသမီးကြီး ကျိုက်လတ်မယ်သင် စသူတို့သည် စန္ဒရားဦးနု အိမ်သို့ မပြတ်သွားလာဝင်ထွက်ကာ သီချင်းကြီး၊ သီချင်းခုံများ ဆိုကြတီးကြ၊ ဆွေးနွေးကြသည်။ ဆရာလွှားရောက်လာသော အခါ ဝိုင်းမှာ ပိုမိုစိုပြည်သွားတော့သည်။ ကလေးအရွယ် သာသာမျှသာရှိသေးသော ဦးနု၏ သားငယ် မောင်အေးကလေး (ရွှေပြည်အေး) နှင့် မအေးမိတို့သည်လည်း စောင်းဆရာညိမ်းနှင့်တူ၍ ပုလဲဝိုင်းများကို အလှည့်ကျလျှင် မနွဲ့ရစတမ်း သီဆိုကြ၏။ ထိုအချိန်က တီးကြသော ထူးမခြားနား သီချင်းခုံတီးကွက်မှာ ရိုးတာလှပေသည်။ ဆရာလွှားသည် ပတ္တလားခွင်၌ထိုင်ပြီး ကျိုက်လတ်မယ်သင်ကြီးက ထူးမခြားနားကို ကျကျနန သီဆိုတော့ရာ ဆရာလွှားတီးလိုက်သည့် တီးကွက်မှာ အတန်ပင်ထူးခြားနေသဖြင့် သီချင်းအဆုံးတွင် ဖင်းတီးကွက် အကြောင်းကို ဝိုင်းဝန်း မေးမြန်း ကြတော့သည်။

ဆရာလွှားက ထူးမခြားနားတီးချက်သည် မိမိ၏ဘတော်ကြီး (ဖခင်ကိုဆိုလိုသည်) အကွက်ဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိဘတော်ကြီး၏တီးကွက်ကို မိမိသည် လက်ထပ်တကယူထားရကြောင်း ဖြင့် ပြန်လည်ပြောကြားလေသည်။

ဆရာလွှား၏ဖခင်ကား မင်းတုန်းမင်း လက်ထက်တော်မူ စ၍ ကူးတို့အုပ်မင်းအဖြစ် အမှုတော်ထမ်းရသူ ဦးရွှေဂန် ဟူသော အထင်ကရပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ မဟာဂီတကျမ်း အချို့၌ ဖော်ပြပါရှိသော မန္တလေးမြို့သို့ အောင်မြေမြမန်း ပတ်ပျိုး သီချင်းကို ရေးသီပြီးနောက် ပို၍ထင်ရှားလာရသူဖြစ်သည်။ သားဖြစ်သူဆရာလွှားအား ထူးမခြားနားတီးကွက်ကို တစ် ထပ်တည်းတီးနိုင်အောင် သင်ပြပေးရာမှ ထူးခြားသည့် တီး ချက်တီးလက်ဖြစ်သဖြင့် စန္ဒရာဦးဘလတ်ကိုယ်တိုင် ထိုတီး ကွက်ကို အရတက်ယူလိုက်သည်။

ယင်းအချိန်က ယင်းတီးကွက်မျိုးကို မည်သူမျှမတီးကြ သေးပေ။ ထို့ကြောင့် လူငယ်စန္ဒရာဆရာကလေး ချန်ပီယံ မောင်ကျော်အား တက်ပေးပြီး အဆိုတော်မတင်အန်း သီဆို စေ၍ ၁၉၃၁-၃၂ ခုနှစ် ရောက်မှ ကိုလံဘီယာဇာတ်ပြားတိုက် မှ သွင်းလုပ်ရောင်းချခဲ့ရာ “ထူးမခြားနားကွက်ဆန်း” အမည် ကြားသည်နှင့်ပင် ဇာတ်ပြားမှာ အတန်အရောင်းသွက်ခဲ့ပြီး တီးကွက်ကလည်းထူးခြားသည့်အလျောက် တစ်စတစ်စနှင့် ဖိုဖိုရောင်းကောင်း သွားတော့သည်။

သီပေါဟော်အဘွင်း စောင်းဆရာညိမ်း၊ တယောဆရာ ကုလားမောင်တင် (နောင်အခါ ရကန်ဦးတင်) ဘာဂျာ ဆရာလွှား၊ စောင်းဆရာကြီးဆရာခန့်တို့ ၁၂၇၃ ခုနှစ်အတွင်း ဆိုဆည်းမိကြသည်။ ပညာရှင် အစုံရွှေတွင် ကြင်ရာတော် စောမြအေးကြည်က ထူးမခြားနား တီးပြလိုက်ရာ ပညာ သည်အားလုံး အံ့ဩမဆုံး ရှိကြတော့သည်။

ဆရာညိမ်းက “တစ်ချိန်က ဆရာလွှား တီးပြသွားတဲ့ တီးချက် အဘိုင်းပါပဲကလား။ သခင်မလေး ဘယ်ကရတဲ့

တီးချက်တီးကွက်ပါလဲ၊ သိလိုလှပါတယ်” ဟု စတင်စကား ဖောက်လိုက်တော့သည်။

ဤတွင် စောင်းဆရာခန့်က “ဒီတီးချက်ဟာ ကျုပ်ဆရာဖူး (ဦးဖူးခေါင်) တီးချက်ပေါ့” ဟုဖြေလိုက်၏။

(ညိမ်း) “ဘယ်နှယ်လဲ၊ ဆရာလွှားကပြောတော့ ခင်ဗျားရဲ့ ဘတော်ကြီး ဦးရွှေဂန်တီးကွက်တော့ဆို”

(ခန့်) “ဪ... ကူးတို့အုပ်မင်း ဦးရွှေဂန်ပြောတာ ထင်ပါ။ ဟုတ်ပေတယ်၊ ဟုတ်ပေတယ်၊ ဦးရွှေဂန်ကိုယ်တိုင် ကျုပ်နဲ့အတူ တက်ကြွတာပေါ့။ သို့သော် ကူးတို့အုပ်မင်းက စောင်းမတီးဘဲ ပတ္တလားနဲ့ တက်ယူတာဆိုတော့ ဆရာဖူး လိုချင်တဲ့ စောင်းသန္ဓေအရှုပ်တို့ အဟိုက်တို့တော့ အကုန်စုံစင် မရလိုက်ရှာပေဘူး။ ဒါပေမယ့် ကူးတို့အုပ်မင်းလဲ အတော် ကောင်းအောင် တီးနိုင်ပါပေသဗျား”

ထိုအခါမှ ဆရာလွှားလည်း ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင် ဖြစ်လာပြီး ထိုအကြောင်းများကို ယခုမှသိရှိရသဖြင့် ကျေးဇူးအလွန်တင် ကြောင်း၊ မူလအစက မိမိဘတော်ကြီးအကွက်ဘူ၍ ထင်ရှား ယူဆခဲ့မိကြောင်း၊ ဆရာဦးဖူးခေါင်နှင့်ဆရာခန့်တို့၏ကျေးဇူး ကြီးမားလှကြောင်းတို့ကို ပွင့်လင်းစွာ ဖွင့်ဟဝန်ခံပြောဆို လိုက်တော့သည်။ ထိုတီးချက်မှာ ယခုအချိန်တွင် မဆန်း ကြယ်တော့ပေ။ ထူးမခြားနားကွက်ဆန်းမာတ်ပြား ထွက်ပြီး နောက် မကြာမီအချိန်ကလေးမှာပင် မဟာဂီတသမားတိုင်း လိုပင် တီးခတ်လျက်ရှိကြပေပြီ။ ၁၂၇၀ ပြည့်နှစ် ခန့် က ဆိုင်းဘုရင် စိန်ဗေဒါကြီးကိုယ်တိုင် ယင်း ထူးမခြားနား တီးကွက်ကို ဘာဂျာနှင့် ပတ္တလားဆရာလွှားထံမှ တက်ယူခဲ့ သေးကြောင်း သိရှိရပေသည်။

(၁၄)

ဦးဖူးခေါင်

ဆရာခန့်၏ ဆရာဖြစ်သူ ဦးဖူးခေါင်သည်ကား နှယ်နှယ်
 ရရ ပညာရှင်မဟုတ်ပါပေ။ မဟာဂီတကျေးဇူးတော်ရှင်
 မြဝတီဝန်ကြီး၏ လက်ရင်းတပည့်တစ်ဦးဖြစ်၍ မြဝတီဝန်ကြီး
 စောင်းကိုပိုက်၍ တီးလေသမျှကို အမြဲတမ်း ငည်းနှင့်ဝါး
 ကိုင်လျက် မပြတ်သီဆိုပေးရသော လက်စွဲအဆို တော်ကြီးဖြစ်
 သည်။ နန်းမတော်မမြလေးနှင့်အတူ မြဝတီဝန်ကြီးထံပါး
 ခစား ပညာယူဖက် ဖြစ်ကြသည်။ ဦးဖူးခေါင်သည် တေး
 သီချင်းများသီဆိုရင်း ရင်ကျပ်ပန်းနာရောဂါ စွဲကပ်လာ
 သဖြင့် မြဝတီဦးစကိုယ်တိုင်ကပင် “မောင်ဖူးခေါင် သီချင်း
 မဆိုနဲ့တော့၊ စောင်းသာလျှင် ဆက်လက်တီးပေရော့” ဟု
 ဆိုကာ စောင်းအဘတ်ပညာကို မြဝတီ ဝန်ကြီး ကိုယ်တိုင်
 လက်ထပ်ပြပေးခြင်း ခံရသူဖြစ်သဖြင့် စောင်းအတတ်တွင်
 သူမတူအောင် ထူးခြားပြောင်မြောက်သည်မှာ ဆန်းကြယ်
 သည်ဟု မဆိုသာပေ။

မြဝတီဦးစသည် ၁၁၂၀ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်သူဖြစ်၏။
 ဆင်ဖြူရှင်မင်းတရား (၁၁၂၅-၁၁၃၈)၊ စဉ့်ကူးမင်း (၁၁၃၈-

၁၁၄၃)၊ ဖောင်းကားစားမောင်မောင် (၁၁၄၃)၊ ဘိုးတော်
 ဘုရား (၁၁၄၃-၁၁၈၁)၊ ဘကြီးတော် (၁၁၈၁-၁၁၉၉)၊
 သာယာဝတီ ကုန်းဘောင်မင်း (၁၀၉၉-၁၂၀၈)၊ ပုဂံမင်း
 (၁၂၀၈-၁၂၁၄)၊ မင်းတုန်းမင်း (၁၂၁၄-၁၂၄၀) ပေါင်း
 မင်းရှစ်ဆက်တိုင်တိုင် မိခွဲသူဖြစ်၏။ ၁၂၁၅ ခုနှစ်၊ မင်းတုန်း
 မင်းနန်းတက်ပြီး တစ်နှစ်အကြာ သက်တော် ၈၇ နှစ်တွင်
 အနိစ္စရောက်ခဲ့ရှာသည်။

စောင်းဗူးခွါဦးဖူးခေါင်သည် ၁၁၈၀ ပြည့် နှစ်တွင်
 ဖွားမြင်၍ မြန်မာနိုင်ငံကျွန်းဘဝရောက်ပြီး ၁၂၆၇ ခုနှစ်ကျမှ
 မန္တလေးမြို့ ဗိန္ဒော ဆရာကြီး ဦးပေါနေအိမ်၌ အသက်
 ၈၇ နှစ် အရွယ်မှာပင် ကွယ်လွန် ဆုံးပါးခဲ့ရရှာလေသည်။
 ဦးဖူးခေါင်သည် ဘကြီးတော်ဘုရားလက်ထက်၌ မွေးဖွား
 ခဲ့သူဖြစ်ပြီး သာယာဝတီကုန်းဘောင်မင်း၊ ပုဂံမင်း၊ မင်းတုန်း
 မင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏နောက်ဆုံး ပါတော်မူဘုရင် သီပေါ
 မင်းအထိ မင်းလေးဆက်တိုင်တိုင် မိခွဲသူဖြစ်ပေသည်။

ဒေဝဏ္ဏန္ဒာမောင်မောင်ကြီးသည် ၁၂၁၆ ခုနှစ် မင်းတုန်း
 ဘုရင်လက်ထက်တွင် ဖွားမြင်၍ ၁၂၉၁ ခုနှစ် အသက်
 ၇၅ နှစ်အရွယ်တွင် ကွယ်လွန် အနိစ္စ ရောက် ခဲ့သူဖြစ်ရာ
 မြဝတီဝန်ကြီးကိုမမိခွဲရရှာဘဲ မြဝတီဝန်ကြီး ၁၂၁၅ ခုတွင်
 ကွယ်လွန်ပြီး နောက်တစ်နှစ် ၁၂၁၆ ခုနှစ်ရောက်မှ မွေးဖွား
 ခဲ့ရသူဖြစ်သည်။

ဦးဖူးခေါင်မှာ မြဝတီဝန်ကြီး၏ တပည့်ရင်းဖြစ်လျက်
 ဦးဖူးခေါင်အသက် ၃၅ နှစ်ကျမှ မြဝတီဝန်ကြီးကွယ်လွန်
 ခဲ့သဖြင့် မြဝတီဆံ့မှ ပညာရပ်များကို နန်းမတော် မမြလေး
 နှင့်အတူ ဂဿနာ ဆည်းပူးခဲ့သူဖြစ်ပေသည်။

ယိုးဒယားတို့၏ဣန္ဒာဝုခေၤသိကြားလက်နက်ဇာတ်တော်
 ကို မြဝတီဝန်ကြီးအပါအဝင် မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ခဲ့သော
 အီနောင်ဇာတ်တော်အား သီပေါဘုရင်လက်ထက်တွင် ရှုစား
 လိုသည်ဟုမိန့်တော်မူသဖြင့် အီနောင်ဇာတ်ကို နန်းတွင်း၌
 ကပြကြရ၏။ ဣန္ဒာဝုဟူသောစကားလုံးကို မြန်မာ့နားဖြင့်
 အီနောင်ဟုကြားသဖြင့် အီနောင်ဇာတ်တော်ဟု တွင်လာခဲ့
 သည်ဟု သုတေသီဒီးဒုတ်ဆရာချိုက မိန့်ဆိုတင်ပြရေးသား
 ခဲ့ဖူးသည်။ ဣန္ဒာဝုကိုမြန်မာလိုပြန်လျှင် သိကြားလက်နက်ဟု
 အဓိပ္ပာယ်ရသည်ဟုလည်း ဆိုခဲ့၏။

ယင်းဇာတ်တော် ခင်းကျင်းရာ၌ ပန်းရည်(အီနောင်)နှင့်
 ဥက္ကာကံ (ပုတ်စပါး) တို့ ကာလ ပြည်တွင် ဆုံတွေ့ကြသည်။
 ပန်းရည်ကို အီနောင်နှင့်တူသကဲ့သို့ ဥက္ကာကံကိုလည်း ပုတ်
 စပါးနှင့်တူလှသည်ဟု တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး သက်သေကင်းဖြစ်
 နေကြသည်။ ထိုအခန်းတွင် မြဝတီဝန်ကြီးကိုယ်တိုင် ဇာတ်
 ဝင်တေးဖြစ်သော “သဲလောင်ကြွေကျမ်းအောင်လို့” အစချီ
 ပတ်ပျိုးကို ဇာတ်ရုပ်ဆောင် အီနောင်နှင့်ပုတ်စပါးတို့ သီဆို
 ရန် ရေးစပ်ပေးခဲ့သည့်အတိုင်း ယင်းအခန်း၌သီဆိုကြရသည်။
 ဤအခန်းသို့ ကျရောက်သည်မှာပင် စောင်း ဦး ဖူး ခေါင် ၏
 ဇာတ်လမ်း အစပျိုးခဲ့ရရှာလေတော့၏။

သဲလောင်ကြွေကျမ်းပတ်ပျိုးကို ဒေဝဣန္ဒာမောင်မောင်
 ကြီးသည် မရဖူး၍လော၊ သို့တည်းမဟုတ် မတီးရသည်မှာ
 ကြာမြင့်၍ မေ့လျော့ပင်နေရော့သလား မ သိ ရ ချေ။
 ကိုယ်တိုင်မတီးခတ်ဘဲ ဦးဖူးခေါင်အား ပင့်ဖိတ်၍ တီးခတ်
 စေလေသည်။ သို့သော် ဦးဖူးခေါင်သည် လူတကာမြင်နိုင်

လောက်သောနေရာ၌ မတီးပါဘဲ ကန့်လန့်ကာနောက်ကွယ်မှ တီးခတ်ပေးလေသည်။

သီပေါဘုရင်သည် အီနောင်ဇာတ်ကို ကြည့်ရှုပြီး ဒေဝဏ္ဏန္ဒာအား ရှေ့တော်သို့ ခေါ်၍ “မောင်မောင်ကြီးရဲ့ လက်သံက ယခုပင် တီးခတ်သွားတဲ့ သဲလောင်ကြွေကျွမ်းပတ်ပျိုးချင်းမှာ အလွန်ကို ထူးခြားပြောင်မြောက်လှပေတယ်ဗျား” ဟူ၍ မိန့်တော်မူရင်း မိမိလက်ထဲမှ အသပြာထောင်ထုပ်ကို လက်ထဲမှ မြောက်ချီကြွချီ မတင်လိုက်ရာ ဒေဝဏ္ဏန္ဒာသည် ပျာပျာသလဲနှင့် “မှန်လှပါ။ သဲလောင်ကြွေကျွမ်းဇာတ်ဝင်ပတ်ပျိုးချင်းကို ထီးခတ်သူမှာ ကျွန်တော်မျိုးမဟုတ်ကြောင်းပါ။ ကျွန်တော်မျိုး၏ ငယ်ဆရာဖြစ်သူ ဆရာဦးဖူးခေါင် တီးခတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်းပါ” ဟု တင်လျှောက်လိုက်တော့သည်။

သီပေါဘုရင်သည် ဦးဖူးခေါင်ဟူသော အမည်ကို ကြားလိုက်လျှင်ပင် ရုတ်တရက် မျက်နှာအသွင် ပြောင်းသွားကာ ငွေအသပြာထုပ်ကို လုံးဝမချီးမြှင့်တော့သည့် အပြင် မည်သည့်စကားမျှ လုံးဝမိန့်ဟခြင်း မပြုတော့ဘဲ ပွဲကြည့်ဆောင်မှ ရုတ်ခြည် ထွက်ခွာတော်မူသွားတော့သည်။

အကြောင်းရင်းကားရှိပေ၏။ မင်းညီမင်းသား အချို့ ဦးဖူးခေါင်ထံပါး စောင်းတီးပညာ သင်ကြားကြစဉ်က သီပေါမင်းသားကလေးကလည်း ဦးဖူးခေါင်ထံ၌ စောင်းအတတ် သင်ကြားရန် အကြောင်းကြားဖူးလေသည်။ ထိုအချိန်က သီပေါမင်းသား၏ မယံတော် လောင်းရှည် မိဖုရားမှာ မင်းတုန်းဘုရင်၏ မျက်နှာပေးဂရုပြုတော်မူခြင်း

အပြည့်အဝ မခံစားရရှာဘဲ အတန်ငယ်ညှိုးခိုက် ဖြစ်ပေရာ၊ ဦးဖူးခေါင်က “မင်းတို့ မင်းသားက စောင်းပညာသင်လို့ တတ်မှာတဲ့လား” ဟု ပြောလွှတ်လိုက် လေသည်။

ယင်းအချက်ကို သိပေါမင်းက အမှတ်အတေးထားပြီး၊ ရွှေတော်ပြေး မောင်မောင်သိုက်နှင့် ဒေဝဏ္ဏန္ဒာမောင်မောင် ကြီးတို့မှာ ထီးသုံး နန်းသုံး စောင်း ပညာ ကျော် ဘဝသို့ ရောက်ရှိ သွား ကြသော်လည်း၊ အာဂ ပညာကျော် ဦးဖူး ခေါင်မှာ ထီးဝေးနန်းဝေး ဖြစ်ခဲ့ရရှာသည်။ အီနောင်ဇာတ် ခင်းကျင်း ကပြရာဝယ် ဦးဖူးခေါင်၏ စောင်းလက်သံကို သိပေါမင်း နားဆင်ပြီးနောက် မျက်နှာတော်ညိုကာ ပဲ့ကြည့် ဆောင်မှ ထွက်ခွာသွားသည်နှင့် ပညာမာန်မာန် ကြီးလှသူ ဦးဖူးခေါင်သည် “သည် ပညာနှင့် သည် ဘုရင် မတန်” ဟု ဆိုကာ စောင်း ကို ပစ်ချခဲ့ပြီး အောက်ပြည် အောက်ရွာ ရန်ကုန်မြို့သို့ စုန်ဆင်းခဲ့သည်မှာ ကွယ်လွန်လုနီးနီး အချိန် ရောက်မှ မန္တလေးသို့ ပြန်တက်ကာ မန္တလေး၌ ခေါင်းချ ခဲ့လေသည်။

သိ ပေါ စော် ဘွား ဆာ စော ချယ် က ဂီ တ ပ ညာ ရှင် အပေါင်းကို သိပေါ ဟော်သို့ ပင့်ဖိတ် သူကောင်း ပြုထား ကြောင်း သိရသော်လည်း လုံးဝခြေဦးမလှည့်ခဲ့ပါတော့ချေ။

(၁၅)

မြန်မာ့ဂီတ သင်္ကေတ

နန်းသုံးစောင်းပညာကျော် ရွှေတော်ပြေးမောင်မောင်
သိုက်နှင့် ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ မောင်မောင်ကြီးတို့သည် အမြဲတမ်း
စောင်း ပညာ ရှင် များ ဖြစ်ကြ သော်လည်း ရံ ဖန် ရံခါ
ပြင်ပစောင်းဆရာ အကျော် အမော် တို့ကိုလည်း သိပေါ
ဘုရင်ရွှေတော်၌ တစ်ပုဒ်စ နှစ်ပုဒ်စ တီးခတ်ခွင့်ရရှိခဲ့ရာတွင်
စောင်းဆရာကြီး ဆရာသိန်းဆိုသူလည်း တစ်ခါ တစ်ရံ
ဖြေဖျော်မှု ပြုခဲ့ရလေသည်။

ဆရာသိန်း၏ စောင်းလက်သံ ကောင်းသလိုပင် သူ၏
သမီးဒေါ်သူလာသည်လည်း စောင်းတီးကျွမ်းလှ၏။ မန္တလေးရှိ
မဟာဝိတကို အလွန်ချစ်မြတ်နိုးလှသူ ဝတ်လုံဦးခင်မောင်ဒွေ
၏ ဇနီး စောင်းဆရာ မကြီး “မေ” သည် ဒေါ်သူလာ ၏
လက်ထွက်ဖြစ်ပေ၏။

ဘုရင်ရွှေတော်၌ စောင်းဆရာကြီးအချို့ တီးခတ်ဖျော်ဖြေ
ခွင့် ရသူများအနက် မင်းတုန်းမင်း လက်ထက်တော်၌

ရွှေတော်မောက် စောင်းတီး အခစားရောက်ရသူ ပညာကျော်
တင်ဦးရှိခဲ့၏။ အမည်မှာဦးဦးကာဟု ခေါ်တွင်သည်။ သို့သော်
သေရည်သေရက် အသောက်အစား ကြီးလှချေသည်။ ဘုရင့်
ရွှေတော်မောက် စောင်းတီးခိုက်မှာပင် ဝိုက်မျဉ်းလေ့ရှိသဖြင့်
နောင်အခါတွင် နန်းတွင်း၌ ခစားခွင့် မပြုတော့ပေ။

ထိုအခါ ဦးဦးကာ သည် အောက်ပြည်ရန် ကုန် သို့
ဆင်းလာခဲ့ရာ ရန်ကုန်၌ စောင်းဆရာများ ရှိကြသည့်အနက်
စောင်းဆရာကင်း၊ ဆရာညိမ်း၊ ဆရာကျော်တို့သည် ဦးဦးကာ
ထံပါး ရောက်ရှိပညာယူကြ ဆွေးနွေးကြသည်။ သို့သော်
ဦးဦးကာ၏ အလေ့အထအတိုင်း သင်ဖြူးပေါ်တွင်
လဲလျောင်းနေရင်း ဝိုင်သား ခြင်ထောင်ကလေး အတွင်းမှ
သီချင်းဂီတအကြောင်းများ ပြောတတ်သည်။ သီချင်းတက်
ယူသူများကိုလည်း ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ တီးပြလေ့မရှိဘဲ
ခြင်ထောင်ထဲမှ “တေလုံး-တျောလုံး ဒလနုစ်ခါပြန်-ဒွန်နယ်
ဒွန်နယ်-ထပ်တျောတေတလေတေ” စသည်ဖြင့် နှုတ်မှ အသံကို
ရွတ်ဆိုပြလေ့ရှိရာ သီချင်းလာရောက် ဆည်းပူးသူများမှာ
ရုတ်တရက် မည်သည့်ကြိုးကိုဆွဲ၍မည်သည့်ကြိုးကို နှိပ်ရခတ်ရ
မှန်း မသိကြတော့ချေ။

ဦးဦးကာမူကား ခြင်ထောင်တွင်း၌ တစ်ခွက်ပြီးတစ်ခွက်
သောက်သုံးရင်း နှုတ်မှရွတ်ပြနေမြဲသာတည်း။ စောင်းဆရာ
များ အလုံးရှာမတွေ့ဘဲ ဟိုကြိုးသည်ကြိုး မည်သည့်ကြိုးကို
ခတ်ရမှန်းမသိရှာဘဲ စမ်းတဝါးဝါး ဖြစ်နေလျှင် နှုတ်မှ
တတုတ်တုတ် ရေရွတ်နေတတ်၏။ ကြိမ်းမောင်းမဆုံး
ရှိတော့၏။

ယင်းအကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်လာသောအခါ မြန်မာ့ မဟာဂီတအခြေခံကို ပြန်လည်တွေးဆဖွယ်ရာ ဖြစ်လာ ရတော့သည်။

မြန်မာ့ဂီတသည် အနောက်တိုင်း ဂီတကဲ့သို့ မျက်စိဖြင့် သင်ကြား တတ်မြောက် လာ ရခြင်း မဟုတ်မူဘဲ နားဖြင့် တတ် မြောက် လာ ခြင်း ဖြစ်၏။ ယင်း တို့ သည် သ ကေ တ (NOTE) ကိုကြည့်၍ သင်ကြားကြရသော်လည်း မြန်မာ့ ဂီတမှာအသံပြအမှတ်အသားကို ကြည့်၍ သင်ပေးသောနည်း စနစ် မရှိခဲ့ချေ။ သို့တစေ မြန်မာ့ ဂီတ၌ လုံးလုံးလျားလျား အသံပြသင်္ကေတ နည်းစနစ် မရှိခဲ့ဟု မဆိုနိုင်ချေ။ အသံပြ အမှတ်အသားကို မျက်စိဖြင့် ရှု၍ တီးနည်း မဟုတ်ပါဘဲ တျာတေကျော့ဒျန်အစရှိသော အသံကို နားဆင်၍ တီးနည်း ရှိခဲ့သည်မှာ သေချာလှပေသည်။

၁၉၃၀-၃၁ ခုနှစ်ထုတ် စန္ဒရားဆရာမြိုင်ကြီး၏ ရွှေနှန်းထွက် မဟာဂီတကျမ်းတွင် သီချင်းအမှတ် (၁) အဖြစ် ဖော်ပြပါရှိ သော ရွှေဥဒေါင်းမင်းကြီးကို ရှုလော့။ (မူလကျမ်းပါ သတ်ပုံအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။)

ထပ်ကျာထပ်ကျာ ခြမ့်ပင်ခြမ့် ထပ်ကျာမြိုင်သာ မြိုင် သာ တောကောင်း၊ ရွှေ ဥ ဒေါင်း ငယ် မှာ ပင်၊ ပင်တိုင်းပြောင်း၊ နွဲ့နှောင်းဆင်းဝါ၊ လှတည့်လှရာမှာ၊ လှ ရာ မှာ ငါ သာ လွန် ကျူး၊ မ ရှိ ဘူး လေမရှိဘူး၊ ယဉ်ကျူးထေ့လာ၊ ငှက်တည့်ငှက်တကာ၊ ငှက်တကာ တွင် ငါသာ လွန်ဆန်းထူးချည့်လေ၊ ငှက်တကာတွင်၊

ငါသာလှန်ဆန်းထူးချည့်လေး၊ ဒုတျောထပ်ကျာတေ
ထံကျာ၊ ထပ်ကျာတေကျော၊ ဒုလေတေလေကျော၊
(ကေဒုလေထံ ခြံ့ခြံ့)၊ တျောထပ်ကျာလေဘည့်
ကျောထပ်ကျာ။

သီချင်း အမှတ် (၇) အဖြစ် စိတြဂီတ - ခိုမင်းကြီးကို
ထပ်ရှုပါသော် -

ခြံ့တျောထပ်ကျာ ထပ်ကျာကျော ထပ်ကျာ
ငယ်စွာ ငယ်စွာထွေးလေး၊ ဇောင်းပွေးပွေး၊ ခြေမွေး
လက်မွေး နီကျာ မရောက်လာ ဖော်ကွာ ကိုယ်ထူး
မရှင်မြူးလေ မရှင်မြူး၊ ဒုတျော ထပ်ကျာ ခိုတည့်
ခိုတကာ ခိုတကာတွင် ငါသာလှယဉ်ကျူးချည့်လေ၊
ခိုတကာတွင် ငါသာလှယဉ်ကျူးချည့်လေ၊ ဒုတျော
ထပ်ကျာ တေထံကျာ ထပ်ကျာ တေကျောဒုလေ
တေလေ ကျောတေ ဒုလေထံခြံ့ခြံ့ တေဒုလေထံ
ခြံ့ခြံ့၊ တျောထပ်ကျာလေဘည့် တျောထပ်ကျာ။

ဖော်ပြပါ တေးချင်းများမှာ ၁၉၂၄ ခုနှစ်ထုတ်
ဦးပိုးချို၏ မဟာဂီတပေါင်းချုပ်ကျမ်းတွင်လည်း ဦးစား
ပေးဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။

မုံရွေးဆရာတော်၏ ဟာသဇဝနဉာဏမဉ္ဇရီ ကျမ်းတွင်မူ
အသံပြတေးချင်းအများ ပါရှိလေရာ ပုံနှိပ် မဟာဂီတကျမ်း
စာအုပ်များ၌ မပါရှိသော ကြီးချင်းပေါင်းများစွာ ဖော်ပြ
ထားလေသည်။ ပုဒ်ရေ များပြားလှသဖြင့် အနည်းငယ်ကို
ဖော်ပြလိုက် ရ သည်။ ဤသို့ စာင် ပြ ဖော် ကျူး ရ ခြင်း မှာ

အကြောင်းမဲ့ ကား မဟုတ်ပါလေ။ မြန်မာ့ မဟာဂီတတွင် အသံပြသကော်တအမှတ်အသား ရှိခဲ့ဖူးကြောင်းကို သိစေခြင်း ငှာ သက်သေပြဖော်ပြရခြင်း ဖြစ်သည်။

(မူလကျမ်းစာသတ်ပုံအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။)

တလေတြံတြံ တေတျာ၊ ထံထံတျာတျာ တြံ
တြံ တေတေတေ ထူတေတေ ထူတေတေ တျော
တျော တြံတြံတျော၊ ထူတျာတေတျော၊ တျာ
တျောတေ ထံထံတျာ တြံတျာတေ၊ တလေတြံတြံ
တေ ထံထံတျာ တေထူတြံတြံ တေထူတေထံ
တေထံတေထူလေ၊ တလေထံဖျောတြံ၊ လွမ်းသူ
မောင်စောလေ ထံထံတေ၊ တေတလေ ထံတျော၊
တေထပ်တျော တေလေထံတျော တြံတြံ တျော
ထူတျာတေ။

တေထူတေတြံတြံ ထူထံတျော တြံတြံ တေ
ထူတေထူ ထံတျာ ရှင်ထွေးငယ်ဖြူလေ၊ နေထူလေ
တေတျာ၊ ထံတျာတေတေတေ တလေလေ တေထူ
ထံတျာ၊ တေထူထူထံတျော တေတလေထံတျော ထံ
တျာတေတလေ၊ ထူတေတြံတြံတျော ထူတျာတေ
တလေထူထံ တြံတြံတျောထူတျာ၊ တေတလေထူထံ
တြံတြံတြော ထူတျာ၊ တေတလေထူထံ တြံတြံ
တျော ချစ်တယ်လေ ချစ်တယ်ဆူငယ် တြံတြံတေ
ထူတလေထံ၊ တေထူတလေထံတျာ။

ဆက်လက်၍ ဂီတသမားအများသိပြီး ဖြစ်သော ပုစဉ်း
တောင်သံကြိုးကို တျောတေတျာများဖြင့် ဤသို့ဖော်ပြထား
ပြန်သည်။

ထံတျောတေထံတျောတေတြံတြံ ထံတျောတေ၊ တလေ
တလေထံတြံတြံ တောလုံးနဲ့ ပါလို့၊ ပတ်ခြံကောင်း
ကင် မိုဗ်းတည့်မိုဗ်းတိမ်ပြင်၊ သာရွှင်သာ ရွှင်ပျော်
ပါး၊ ရွှေဘော်တစ်စုများယေနှင့်၊ ကမ်းနားကမ်းနား
စန်းရံ တောင်ဖျားထံ၊ ထံတျောတေ ထံတျောတေ
တြံတြံ ထံတျောတေ၊ တလေတလေထံတြံ၊ ကြော
ထပ်တျော။ ။

ဤသို့ မုံရွေးမဟာဂီတပေမူတွင် ကြောတေတျောဒလု
ဒျန်စသည်များကို ပြဆိုသောကြိုးချင်းပေါင်း ၆၄ ပုဒ်
ဖော်ပြပြီးမှ အခြားစာသားများ ဖော်ပြသော အချင်းတို့ကို
ဆက်လက်တင်ပြထားလေသည်။

ရှေ့နန်းထွက် မဟာဂီတကျမ်းတွင် အများသိပြီး ဗောဓိ
ရွက်သံကြိုးကို ဤသို့ ပြဆိုထား၏။

တေတလေ တေတလေတေ ခြံ့ခြံ့တေ၊ တေတ
လေတေတလေထံထံ၊ ခြံ့ခြံ့တေ၊ တေလေထံ
တေလေထံ ဒုထံထံတျော၊ တျောတျော တျောတျောခြံ့
တေတျော ခြံ့ခြံ့၊ တေဒု တျော၊ တေ တျော
တေ တျောထံထံတျော ဒုတျော၊ ထံထံ တျော၊ ထံတျော
ထံတျော၊ တေ တျော တေ ဒု ဒု လေ တျော

ဤမျှနှင့်ပင် မဟာဂီတအချင်းတို့ အသံပြအမှတ်အသားများ ရှိဖူးကြောင်းကို သိလောက်ပေပြီ။ ရှေးရှေးပဝေသဏီမှ ပညာကျော်များသည် အထက် ဖော်ပြပါ အချင်းများကို အကြောင်း မဲ့ ရေးမည်ကား မဟုတ်တန်ရာ။ စောင်းတီး အမှတ်အသားနှင့် အသံပြအခေါ်အဝေါ်များကို အခြေခံသင်ကြားသူများအဖို့ အလွယ်တကူမှတ်သားနိုင်စေရန် အသံဝေါဟာရများ ထားရှိခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ မျက်စိဖြင့် သင်္ကေတကို ကြည့်ရန်မလိုပေ။ တေတျောဒူဒျန်စသည်တို့ကို နားဖြင့် ကြားရုံမျှနှင့် ရုတ်ခြည်း တီးနိုင်သည့် နည်းစနစ် ဖြစ်သည်။

ထိုကြောင့်ပင်လျှင် စောင်းဆရာကြီး ဦးဦးကာသည် ခြင်္စေတင်တွင်း လဲလျောင်းနေရာမှ “တေတလေဒူတျောဒျန်ထံ” စသည်ဖြင့် ပြောကြား ညွှန်းဆိုခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ဂီတပညာရှင်အများတို့သည် လက်ဆင့်ကမ်း သယ်ဆောင် သင်ကြား မှတ်သား လာရင်း မှာပင် ယင်း အခေါ်အဝေါ် အမှတ်အသားများကို မှတ်သားမှု လျော့နည်းလာရာမှ တစ်စတစ်စနှင့် မွေးမြှန် ပျောက်ကွယ် ဆုံးရှုံးခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ ထံတျောတေရှင်အစချီ ပုစဉ်းတောင် သံကြိုး တစ်ပုဒ်သာလျှင် အထင်အရှား ရှိနေသေးသည်ကို ချီးအံ့ရပေတော့သည်။ လေခနယကျမ်းတွင်မူ တျောတေထံ ဒျန်ဒလု အစရှိသော အသံပြဝေါဟာရအဖွင့် ပါရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

မြန်မာ့ဂီတတွင် သင်္ကေတအမှတ်အသား မရှိတူးလားဟု မေးလာ ခဲ့လျှင် ရှိခဲ့ဖူးပါသည်ဟုပင် ဖြေရ ပေလိမ့်မည်။

ယင်းအမှတ်အသားများ အဘယ်မှာနည်းဟု မေးခဲ့သော်
 စာထဲမှာရှိ၍ အလုံးစုံအကုန်အစင် မသိကြတော့ချေဟူသော
 အဖြေ ပေးရမည်ကိုမူ ဝမ်းနည်းဖွယ် ရှက်ဖွယ်ကောင်းလှ
 သည်ဟု ဆိုရပေတော့မည်။ ယင်းအခြေခံ အသံပြုဝေါဟာရ
 များကို ယနေ့ပင် ကောင်းစွာ မဖော်ကျူးနိုင် ကြတော့
 သဖြင့် လာလတ္တံ့သော ခေတ်များတွင် မဟာဂီတအခြေခံ
 ပညာရပ်များ အဘယ်သို့ရှိလေမည်ကို တွေးတောစဉ်းစား
 ဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။

ပဒေသရာဇာ

မဟာဂီတကျမ်းများ၌ ဦးစားပေး ဖော်ပြကြရသော ကြိုးချင်းများ အနက် ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ ရေးဖွဲ့သော ထံကျာ-သီတာ-သာယာ-ဝေဘာ သီချင်းလေးပုဒ်မှာ မပါ ရှိလျှင်မဖြစ်သော ကြိုးသီချင်းများ ဖြစ်သည်။ ဤကြိုးချင်း များကို ရေးသားရာ၌ အများတကာတို့ တီးရန်ဆီရန်အတွက် သော်လည်းကောင်း၊ မိမိစိတ်တိုင်းမှ ပေါ်ထွက်လာသော စိတ်ကူးအရ သော်လည်းကောင်း ရေးစပ်ခြင်းမျှသာဖြစ်၍ မိမိ၏ တေးများကို နောင်လာ နောက်သား ဂီတပညာ သင်ကြားသူများအတွက် အခြေခံသင်ရိုးအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်း သင်ကြားရန် ရေးခြင်းကားမဟုတ်ပါလေ။

ဤကြိုးများကို မူလအခြေခံ သင်ရိုးအဖြစ် ထားရှိရန် အကြံပေးပျိုးထောင် ပြုစုခဲ့ကြသော စောင်း ဆရာကြီး၊ ဆိုင်းဆရာကြီးများသည် ကုန်းဘောင်ခေတ် အလယ်ပိုင်းသို့ ရောက်မှ ညှိနှိုင်းပြုစုကြခြင်းဖြစ်၍ ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာခေတ် နှင့် လှမ်းလှပေသည်။ တီးကွက်များမှာ အတူ အဖက်ကို

အသားပေး တီးကွက်တီးချက်များ ဖြစ်သည့်အပြင် စည်းဝင်၊ စည်းထွက်၊ စည်းဝါးအနေအသား ကောင်းမွန်သေသပ် လှပတင့်တယ်၏။ အခြေခံသင်ရိုးအဖြစ် ထားရှိရန် အဆင်ပြေလှသဖြင့် မဟာဂီတပညာကျော်ကြီးများက မင်းတုန်းဘုရင်မင်းမြတ်အား အကြံပေးတင်ပြကြရာမှ ယင်းကြိုးချင်းငါးပုဒ်ကို ဘုရင်မင်းမြတ်ကိုယ်တိုင် ပြဋ္ဌာန်းအတည်ပြုလိုက်သော အခြေခံသင်ရိုး ကြိုးချင်းများအဖြစ် အစပြုခဲ့ပြီး ၁၉၃၉ ခုနှစ်မှ စတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့သော တူရိယာဂီတသင်ကျောင်းမှာပင် စတင်ခဲ့လျက် ယနေ့ယခုတိုင် ပန်ကျာကျောင်းတို့၌ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းအဖြစ် ခိုင်မြဲစွာ အတည်ပြုထားရှိ ရလေသည်။ ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာသည် နတ်ရှင်နောင်ဘွဲ့၊ ပဒေသရာဇာဘွဲ့၊ ပဒေသရာဇာဘွဲ့၊ မြို့တွင်းနတ်ရှင်နောင်ဘွဲ့၊ မင်းရဲကျော်ထင်ဘွဲ့၊ မင်းရဲမင်းလှကျော်ထင်ဘွဲ့ စသည်ဖြင့် ဘုရင်မင်းမြတ်ချီးမြှင့်သည့် ဘွဲ့ထူးအထပ်ထပ်တို့ကို ထိုက်တန်စွာ ရရှိခဲ့သူဖြစ်သည်။ သင်ရိုးအဖြစ်ထားရှိအပ်သော ကြိုးချင်းငါးပုဒ်အနက် အထက်ပါ လေးပုဒ်တို့မှာ ပဒေသရာဇာ၏ လက်ရာများ ဖြစ်သဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ် အရည်အသွေးကိုလည်း ကောင်းစွာ သိလောက်ပေသည်။

ပို၍ထူးခြားသည်မှာ ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ၏ တျာဘွဲ့များ ဖြစ်၏။ လက်လုပ်လက်စား လူတန်းစား၏ ဘဝသရုပ်ဖော် တေးများဖြစ်၍ မဟာဂီတကျမ်းလာ ထီးဘွဲ့၊ နန်းဘွဲ့၊ ရာသီဘွဲ့၊ တောတောင်ဘွဲ့ တို့နှင့် တစ်မှုခွဲလျက် လောကသားတို့၏ ဓလေ့စရိုက်ကို ပီပီပြင်ပြင် ဖော်ကျူးထားသော သံရိုးသံစဉ် တေးချင်းကောင်းများ ဖြစ်ပေသည်။

မဟာဂီတ ကျမ်းများအနက် ဂီတဝိသောဓနိ ကျမ်းတွင်
 ဝန်ကြီး ပဒေသ ရာဇာ ရေး ဖွဲ့ သော မိုး ဦး ကာ လ အစချီ
 တောင်တက်ပိန်းဝင်ကျော ဘွဲ့နှင့် နွေဦးကာလ အစချီ ထန်း
 တက် ကျောဘွဲ့သီ နှင်း နှစ်ပုဒ်တို့ကို ဖော်ပြ ထားလေသည်။
 ဝသန်ကာလအစချီ လယ်ထွန်ကျောဘွဲ့နှင့် ဆောင်းဦးကာလ
 အစချီ တောင်ပိုင်တက်ချီ ကျောဘွဲ့နှစ်ပုဒ်ကိုမူ ဖော်ပြသားခြင်း
 မရှိပေ။

သို့ဖြစ်၍ ဝသန်ကာလအစချီ လယ်ထွန်ကျောဘွဲ့၏ တေး
 စာသားစာလာနှင့် အကြောင်းအရာကို ဖတ်ရှုနိုင်ရန် ဖော်ပြ
 လိုက်ရပေသည်။

“ဝသန်ကာလ မိုးကျတည့်သျှင် ပျော်ပျော် ပါးပါး
 မယားနှင့်ဆွေငယ်လင်၊ လက်ဘွဲ့ခြေငင် ကိုယ်တွင်အဝတ်ပုဆိုး
 အင်္ကျီစုတ်ပြုပြီ ချည်နီဗောင်း တွတ်တွတ်ကယ်နှင့်လေး။

မိုးရေစုတ်လို့ အဝတ်ကယ်မပါ၊ သားသမီးကို ကိုယ်ထီး
 ပွေ့လို့သာ ဆေးတံတစ်ထွာ ကိုက်ကာထွန်ရင်း၊ လယ်ကွက်
 ကယ်တစ်ခွင် ထွန်ရေးငင် ရေဝင်ပုစွန်တွင်း ငယ်နှင့်လေး။

ဖားပေါင်စင်းငယ် ခြင်းပလိုင်းဝယ်၊ ခရုပီလော ရောနှော
 ၍သာလွယ်၊ ဟင်းရွက်ကယ်နုနယ် တသယ်ကန်စွန်း၊ ဆူးပုပ်
 ကယ် ကင်းပုံ အလုံးစုံ ဖူးငုံသာရော၍ ပြမ်းသည်နှင့်လေး။

ချိုလည်းချိုလွန်း ရည်ရွှမ်းများစွာ၊ ကြံ့ဟင်းကြက်နား
 ပေါင်း သောင်းပြောင်း ရော၍သာ၊ အိမ်သို့ ရောက်ကာ
 လျင်စွာချက်ပြုတ်၊ ထမင်းကပူ၊ ဟင်းကပူ၊ ရှုရှုသာ ရှမ်း
 ငရုတ်ကယ်နှင့်လေး။

အလုတ်ကယ် ရောသာ ဇုံကာလွေးတော့သည် သားမြေး
ငယ်မာချာ ဘယ်ညာ ထွေးတော့သည်။”

ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ ရေးဖွဲ့သော “ရွှေပင်ရွှေဘုန်း”
အစချီ သိကြားခလုတ်ကြီးသည်လည်း ထူးလှသည်။ ပန်းမျိုး
ပေါင်းစုံစေ့လှပြီး တေးသွားမှာ ကြွရွှေဘိ၏။ ဝန်ကြီးသည်
အဘယ်တူရိယာကိုတီးနိုင်ပြီး အဘယ်မျှ ကျွမ်းကျင်သည်ကိုမူ
ဖော်ပြထားခဲ့ခြင်း အလျဉ်းမရှိခဲ့ချေ။

ဘုန်းထူးဝေဆာ သီချင်းခံကြီးနှင့် ဇမ္ဗူမြန်ချာဗေမ္မာ
သီချင်းခံကြီးနှစ်ပါးသည် ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ ရေးဖွဲ့သီကုံး
အပ်သော သီချင်းခံကြီးများ ဖြစ်ပေ၏။ တူရိယာဂီတ
တေးသီချင်းတို့၏ ထူးခြားပြောင်မြောက်သော ကျေးဇူး
တော်ရှင်မျှသာမဟုတ်သေး။ ကဗျာလင်္ကာနှင့် စာပေအရာ
တွင်လည်း မဟာကျေးဇူးတော်ရှင် တစ်ဆူ ဖြစ် ပေ ၏။
ပျို့ကြီး(၇)စောင်ဟု ခေါ်တွင်ရသော သူဇာပျို့၊ မဏိကက်
ပျို့၊ ကျေးဇူးတော်ပျို့၊ ယိုးဒယား သံရောက်ပျို့၊ ကုမ္မာဘယ
ပျို့၊ သမုဒ္ဒဗောသပျို့နှင့် မနော်ပျို့တို့အပြင် တောထွက်ခန်း
ပျို့၊ စန္ဒာသီရိပျို့၊ နုအူပျို့၊ ကြာနတ်ဂေသာပျို့၊ မဟာပတိပျို့၊
နမောလင်္ကာပျို့၊ ခုခွန်ပြန်ပျို့နှင့် ချောင်းချား၊ ရတုများ
ကား ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ၏လက်ရာများပင်စည်း။ ပြဇာတ်
စာပေတွင် အစောဆုံးနှင့် ခေတ်အမီဆုံးဟု ဆိုအပ်သော
“မဏိကတ်”ပြဇာတ်သည်ကား အံ့ချီးဖွယ်ရာ စံပြလက်ရာမန်
ဖြစ်ပေသည်။

ဝန်ကြီး သည် အင်းဝ ဘုရင် အင်္ဂါမင်း လက်ထက်
၁၀၃၄ ခုနှစ်ခန့်တွင် အင်းဝမြို့မှာပင်ဖွားမြင်ခဲ့ပြီး မှန်နန်းရှင်

ခေါ် တနင်္ဂနွေ မင်းလက်ထက်မှ စတင်မြောက်စားခြင်း ခံခဲ့ရ၏။ ၁၁၁၃ ခုနှစ်တွင် ဟံသာဝတီရောက် မင်းတရား ကြီးနှင့်အတူ ဟံသာဝတီသို့ပါခဲ့ရ၏။ အသက်အရွယ် (၇၀) ကျော် သက္ကရာဇ် ၁၁၁၆ ခုနှစ်အတွင်း သန်လျင်၌ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်ခဲ့ရရှာသည်။

ကျွန်ုပ်နှင့်တကွ ဂီတပညာရှင် စန္ဒရားဆရာတောက်၊ သန်လျင် ကို ကို ကြည်၊ မင်း သား ကြီး ဦး တော ကျော်၊ ရန်နိုင်ဆွေ၊ စန္ဒရားပြည် ဦးမြမောင်စသော ကွယ်လွန်သူ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများနှင့် ယနေ့ ထင်ရှား ရှိ ကြ သေး သော ဒေါ်ကြည်ကြည်ဝင်း၊ ဂီတဦးတင်၊ စောင်းကိုအုန်းလွင်နှင့် မဟာဂီတ ပညာရှင် အတန်များများလိုက်ပါကာ မြန်မာ သက္ကရာဇ် ၁၃၃၆ ခုနှစ် (၁၉၇၄) အတွင်းက သန်လျင်မြို့၌ ယခုတိုင်ရှိသေးသော ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ အုတ်ဂူကို ထိုးဖြူ သုတ်ခြင်း၊ ဂူ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ချုံ နွယ် ပိတ် ပေး များ ရှင်းလင်းခြင်းစသော အမှုကိစ္စများကို သွားရောက်ဆောင် ရွက်ကြပြီး ကျွန်ုပ်သည် ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ၏ ကျေးဇူး တော်များနှင့် သတိရမှတ်တမ်း စာတမ်းဖတ်ခဲ့၏။

ထံတျာ၊ သီတာ၊ ဘုံဆောင်၊ ဇေယျာစသော ကြိုးချင်း များရှိနေသရွေ့ ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာကိုလည်း ဘယ်သော အခါမျှ မြန်မာ့မဟာဂီတလောကရှိ ပညာရှင်များ မေ့နိုင် စည်မဟုတ်ပါချေ။ မေ့လျော့၍လည်း မရစကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်ပေသည်။

ဂီတစာဆိုကျော်များ

ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာသည် မြဝတီဦးစ မမေ့ဖွားမိ ၁၂နှစ် ကပင် ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်ခဲ့ရသူ ဖြစ် သည်။ သံဆန်း ခေတ်ဟုဆိုအပ်သော မြဝတီ တီတောင်ခဲသည့်ပတ်ပျိုးတေးများ ထွန်းပေါ်လာခြင်းကို မမိခဲ့သောကြောင့် ဝန်ကြီးပဒေသ ရာဇာ၏ ပတ်ပျိုးချင်းများ လုံးလုံးလျားလျား မရှိခဲ့ချေ။

မဟာဂီတကျမ်းများ၏ တေးချင်းများအနက်လေးပုံလျှင် သုံးပုံကျော်ခန့်မှာ မြဝတီ၏ လက်ရာများဖြင့် လွှမ်းခြုံ ထားရလောက်အောင် ရေးဖွဲ့နိုင်သူဖြစ်သည်။

၁၂၇၈ ခုနှစ် ပုဂံမင်းလက်ထက်၌ အိမ်ရှေ့အတွင်းဝန် ဦးသင်က စာချိုး ခဲ့လေသည်။ ပဒေသရာဇာ ဘွဲ့ကြီး၊ အောင်ဖြိုးသာချင်း၊ ငမင်းလေးချို၊ ငတိုးရကန်၊ ငစံ သူမှာစာ၊ ငကြာလွမ်းချင်းတတွေ၊ မိခေ့ဆိုအဲ၊ ခမည်းတော် ဘုရားသိင်္ဂီ၊ မြဝတီသံဆန်း၊ ငလန်းဆေးလင်္ကာ ဟူ၏။

စာချိုးရလောက်အောင်ပင် မြဝတီဝန်ကြီးသည် သံရိုးမှ တစ်ခေတ် ဆန်းသစ်တီထွင်လိုက်သော ပတ်ပျိုးခန်းသံဆန်း မှာ အသံများ စုံလင်လှပြီး တီးချက်ဘီးလက် ထက်မြက်စေ့ စုံပြည့်လှပေ၏။ မဟာဂီတကျမ်း၏ထက်ဝက်ခန့်မှာ ပတ်ပျိုး များဖြင့်သာ ထုံမွမ်းလျက်ရှိနေ၏။ ပတ်ပျိုးသည် မဟာဂီတ ခေတ်၏ မျက်နှာအပွင့်ဆုံး ကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပေသည်။

သို့သော် သံရိုးပိုင်းဘွဲ့ချင်း၊ ကြိုးချင်းနှင့် သီချင်းခံကြီး များလည်း မလွတ်တမ်းရေးဖွဲ့ထားပြန်သည်။ သီချင်းခံပိုင်း တွင် စုံသာမြိုင်လယ်သည် အံ့မခန်း ကောင်းမွန်ထူးခြား၏။ ဘဝာ ခုနှစ် ဘကြီးတော်မင်းတရား လက်ထက်တွင် ယင်း စုံသာမြိုင်လယ် သီချင်းခံ ကို မြဝတီဝန်ကြီး ရေးသား ဆက်သွင်းရာ အတီးအတောများ ရှည်လျားလှသဖြင့် တီးကွက်အတောများနေရာ၌ စာသားဖြည့်ဖွဲ့က်သည့်သွင်းရန် ဘုရင်မင်းမြတ်က မိန့်ကြားတော်မူသဖြင့် ဇေယျာရွှေမြေကို ရေးဆက်ရလေသည်။

ဤအတိုင်းသာ မှန်ကန်ခဲ့သော် စုံသာမြိုင်လယ် တီးချက်အတိုင်းတီးပေးပြီး ဇေယျာရွှေမြေကို ဝင်ဆိုပါက ကိုက်ညီနေရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် ကိုက်ညီခြင်း မရှိပါချေ။ ဤအချက်ကို လေ့လာပါလျှင် စုံသာမြိုင်လယ် တေးသွားအလိုက် ရေးခိုင်းခြင်း ဟူသော အချက်သည် ယင်းများ နေခြင်း ပင်လော။ သို့မဟုတ် ဇေယျာရွှေမြေ တီးပုံတီးနည်း ဆိုပုံဆိုဟန်သည် အချိန်ကြာရင့်သမျှ တစ်စ တစ်စ ယွင်းချွတ်လာခြင်းပင်လောဟူ၍ တေးဆွယ်ဖြစ်လာ ရလေသည်။ မည်သို့ပင်ရှိစေ ထိုသီချင်းခံကြီးနှစ်ပုဒ်လုံးမှာ ချီးအံ့မဆုံးနိုင်လောက်အောင် အဆင့်မြင့်လှ၏။ မြန်မာ့မဟာ

ဂီတလောကအဖို့ ဂုဏ်ယူဖွယ်ကောင်းလှအောင် စာသား
အဆင့်မြင့်လှပြီး တီးကွက်တီးချက် အတွဲအဖက် စည်းဝါး
အသားအသို့ ဆိုပုံဟန်ထား နက်နဲခက်ခဲလှချေ၏။

ထိုနှစ်ပုဒ်သာမကသေး သံဆန်း ပတ်ပျိုးပိုင်းတွင်လည်း
မိုင်းပြာမှုံဝေ အစချီ ရေလားပတ်ပျိုး၊ အထူးထူး အစချီ
တောတောင်ဘွဲ့ပတ်ပျိုး၊ ကုန်းဘောင်ပရမေအစချီ ဘုန်းဘွဲ့
ပတ်ပျိုး၊ ဘုံပျံ နေနန်းအစချီ ရာသီဘွဲ့ပတ်ပျိုးကြီးလေးပုဒ်
တို့မှာ မဟာဂီတ၏ အခရာများပင်ဖြစ်ရာ သံရိုးပိုင်း၌
စုံသာမြိုင်လယ်နှင့် ဇေယျာရွှေမြေတို့သည် သမားဂုဏ်ပြု
တေးကြီးများဖြစ်သကဲ့သို့ သံဆန်းပတ်ပျိုးခန်းတွင် ဖော်ပြပါ
ပတ်ပျိုးကြီးလေးပုဒ်တို့မှာလည်း အချုပ်အခြာသမားဂုဏ်ပြု
တေးကြီးများ ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းတေးများ အလုံးစုံတို့၏
လက်ရာရှင်မှာ မြဝတီဝန်ကြီး ဦးစပင် ဖြစ်ပေ၏။

မဟာဂီတ ကျမ်းအသီးသီးတို့တွင် ကြိုး၊ ဘွဲ့သီချင်းခံ
ပတ်ပျိုး၊ ယိုးဒယား၊ မှန်ဒိုင်းသံ၊ ဘောလယ်၊ တေးထပ်
ခွန်းထောက်သဖြန်၊ ဒွေးချိုး၊ လေးချိုး၊ လှေချင်းစသည်ဖြင့်
ပါရှိကြရာ တေးသီချင်းများ ပွဲနွဲ့ရေးစပ်သီကုံးခဲ့ကြကုန်
သော ဂီတ စာပြု ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့၏ အမည်များမှာလည်း
များထွေ စုံလှချေ၏။

ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ၊ ဖျသီးဆယ်ရွာစားဦးလွန်းပြေ၊
ဆရာနှုန်း၊ ဆရာပန်း၊ ဇေယျတေ အမတ်၊ မြဝတီဝန်ကြီးဦးစ၊
ပြင်စည်မင်းသား၊ ပုခန်းမင်းသား၊ ပဲနင်းဦးနေဦး၊
ဇာတ်ဆရာဦးကျောက်ခဲ၊ နားခံတော်ဦးရှုံ၊ ပင်းသာမြို့စား
ခင်ဖူး၊ နန်းမတော်မမြလေး၊ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၊ အဆို

တော်မယ်လုနား၊ မင်းကြီးကတော်ခင်ဆိုး၊ ငယ်ဘိုးအဘွင်းဝန်၊
တဘက်ဆွဲရွာစား မောင်မြတ်ရစ်၊ အခွန်တော်စာရေး
ဦးဘေး၊ စာရေးတော်ကြီး ဦးမောင်ကလေး၊ မဘဲ၊ စလေ
ဦးပုည၊ အချုပ်ဘန်းဆရာဖေ၊ ဝတ်မစွက်မြို့စား၊ မင်းကြီး
မင်းထင်မဟာစည်သူ စသူများဖြစ်၏။

ထိပ်တန်းဂုဏ်ပြုသမားတော်စု ကျေးဇူးတော်ရှင် ဝန်ကြီး
ပဒေသရာဇာ၊ မြာဘီဝန်ကြီး၊ ပြင်စည်မင်းသားတို့သည်အဆင့်
အမြင့်ဆုံးနှင့် အကောင်းဆုံးသော တေးသီချင်းများကို
ရေးဖွဲ့ခဲ့ကြကုန်သော မဟာဂီတ ကျေးဇူးရှင်ကြီး
များသာတည်း။

ပြင် စည်မင်း သားသည် သံရိုးကဏ္ဍ၌ နတ်စည်ငယ်လေး၊
ဇမ္ဗူရည်ပွင့်၊ မင်္ဂလာသီရိ၊ ခြည်ပန်းထောင်ကွန့်ဘွဲ့ချင်းများ
ကိုရေးစပ်ခဲ့ပြီး ပတ်ပျိုးသံဆန်းကဏ္ဍ၌ ကုန်းဘောင်အာဟိန်း၊
မုရိုးငယ်တည့် ထက်စည်သံ၊ မြပန်းထိုက်ရုံ၊ သိင်္ဂါရွှေရောင်၊
ပြယားငယ်တည့်၊ စိန် ဝေ လျှံ၊ အို ကမ်း လေ ရေ ယမုန်၊
ယုဇနမာလာ၊ ရင့်ကျူးငယ်မန္တာ၊ မျော်တိုင်းခုဝယ်၊ သေသော်
သာမြတ်လေသိ၊ အမရပူရိန်နှင့် မြင်ကွန်းမင်းသားအမည်ဖြင့်
မြန်ခြာမြေကို တေးချင်းတို့ကို ရေးဖွဲ့စပ်ဆိုခဲ့သည်။

တောင် ငူ မင်း ၏ သားတော် ပြင်စည်မင်းသားသည်
ရွှေဘိုမင်းတရားကြီးလက်ထက် မြင်ကွန်းမြို့ကိုစားရလျက်
“မဟာသီရိဓမ္မရာဇာ” ဘွဲ့နှင့် မင်းသားကြီးအဖြစ်ထားတော်
မူခိုက် မြန်ခြာမြေပတ်ပျိုးချင်းကို ရေးဖွဲ့သဖြင့် ယင်းမြန်ခြာ
မြေပတ်ပျိုးကို မြင်ကွန်းမင်းသားရေးသည်ဟု ဖော်ပြထား
ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုမင်းလက်ထက်တော်မှာပင် ပြင်စည်မြို့ကို

ပေး သ နား တော်မူပြန်သဖြင့် နောက်ပိုင်းတေးများကို ပြင်စည်မင်းသားရေးသည်ဟု ဖော်ပြလေသည်။ ငယ်မည်မှာ ထိပ်တင်ပုဟုခေါ်တွင်ကြောင်း သိရှိရသည်။ သို့သော် အချို့ ကျမ်းတွင်မူ ငယ်မည်မောင်နဂါးဟု ခေါ်ဆိုကြောင်းနှင့် ဆင်ဖြူရှင်မင်း၏ ကိုယ်လုပ်တော် သန်လျင်မြို့စား သီရိဝတီ သို့ခံ ခင်မင်းမှ မွေးဖွားပြီး မင်းရဲသီရိဘွဲ့၊ မင်းရဲသီဟကျော် သို့များ ချီးမြှင့်ခြင်းခံရသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ စောင်း၊ မိကျောင်းနှင့် တယောထိုးကောင်းသူဖြစ်ပြီး မင်းတုန်းမင်း လက်ထက် အ တွင်း ပြင် စည် မင်း သား မောင် န ဂါး (၁၁၇၅-၁၂၂၄)သည် သက်တော် ၅၀ အရွယ်တွင် ရွှေကြက် ယက်၌ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ခဲ့သည်ဟု ရွှေပြည်ဦးဘတင်နှင့် ဒဂုန်နတ်ရှင်စသူတို့က ရေးသားတင်ပြခဲ့ကြ၏။

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်ခန့်က ကျွန်ုပ်သည် မန္တလေးတောင်ခြေ သို့ ရောက်ရှိသွားရာ မြေပေါ်တွင်စိုက်၍ထိုးရသော မြန်မာ တယောကြီးတီးလျက် ပိုက်ဆံတောင်းရမ်းစားသောက်နေ ရသော မျက်မမြင်ဘိုးဘိုးကြံဆိုသူ အဘိုးအိုနှင့်တွေ့ခဲ့ရ သည်။ ကျွန်ုပ်ထံတွင်ပါရှိသော ဝိုင်ယာရက်ကော်ဒါနှင့် အ ဘိုး အို ၏ တ ယော လက်သံ ကို ဖမ်း ယူလိုက်ဖူးသည်။ ထိုအခါက တိပ်ရက်ကော်ဒါပင် မ ပေါ် သေး သ ဖြင့် ကက်ဆက်ရက်ကော်ဒါဆိုသည် ဝေလာဝေးပင်တည်း။

ထို့နောက်ရှေးဖြစ်နောက်ဟောင်းများ မေးမြန်းကြည့်ရာ ဘိုးဘိုးကြံက သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် ဘုရင်၏အိပ်ဖန် တော်ဆက် တယောဆရာအဖြစ် နန်းတွင်းစားခဲ့ရကြောင်း၊ မန္တလေး၌ ကျောက်ရောဂါအကြီးအကျယ်ကျရောက်သော အခါ မိမိမှာ မျက်လုံးအိမ်ထဲ ကျောက်ရောဂါဖြစ်ပွားရာ၊

မျက်စိနှစ်လုံးကွယ်ခဲ့ရပြီးနောက် နန်းတွင်းသို့ တယောထိုး ပညာရှင်အဖြစ် ဖျော်ဖြေမှုမပြုရတော့ကြောင်း။ ယခုမိမိထိုး နေသောတယောကြီးမှာ သီပေါမင်း အမွေပေးခဲ့သော ပြင်စည်မင်းသား ထိပ်တင်ပု၏ တယောကြီးဖြစ်ကြောင်းနှင့် တယောတွင် ထိပ်တင်ပုဟု ကမ္မည်းစာတန်းပင် တွင်းရေး ထားကြောင်းကို ကျွန်ုပ်အားပြသ သဖြင့် ကိုယ်တွေ့ဖတ်ရှု ခဲ့ရလေသည်။ သီပေါဘုရင်က မိမိအား လစာတော် အဖြစ် တစ်လလျှင် ရွှေဒင်္ဂါးငါးပြားချီးမြှင့်ပြီး၊ နှစ်ရက်လျှင် တစ်ကြိမ်၊ ဆန်တစ်ပြည်ကျ စားဖို့ဆောင်မှ ထုတ်ယူခွင့်ပြု သည်ဟုဆိုသည်။ ထိုအခါကပင် ဘိုးဘိုးကြံ၏အသက်သည် တစ်ရာနီးပါးခန့်ရှိလေပြီ။

ကျွန်ုပ်ရောက်သွားပြီး မကြာမီပင် ဦးစိမ်းမောင် (ဂီတာ စိမ်းမောင်)လည်း ရောက်သွားကာ ဘိုးဘိုးကြံ၏ တယော လက်သံနှင့် ကိုယ်တိုင်ဆိုထားသောအသံများကို အခွေကြီး (ထိုအခါတွင် တိပ်ခွေကြီးပေါ်နေပြီ) နှင့်သွင်းယူခဲ့သေး သည်။ ယင်းပညာရှင်ကြီးက အတိအကျပင် ပြင်စည်မင်းသား ထိပ်တင်ပု၏တယောဖြစ်ကြောင်း ပြောခဲ့သည့်အပြင် သူ၏ လက်သုံးတော် တယောကြီးတွင်လည်း ထိပ်တင်ပုဟူ၍ အသေ အချာရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ခဲ့ရသည်။ ပြင်စည်မင်းသား အမည်သည် ထိပ်တင်ပုအမှန်ဖြစ်သည်ဟူသော ဗိုလ်ကြီး ဘသောင်း၏အဆိုနှင့် ကိုက်ညီနေပါတော့သည်။ မင်းတုန်း ဘုရင်လက်ထက်တော်တွင် မောင်နဂါးဆိုသူကား ရှိပါ၏။ သို့သော် အတီးအမှုတ်ဟူ၍ လုံးဝမတတ်မြောက်ဘဲ ပန်း ဥယျာဉ်နှင့်စိုက်ပျိုးခြင်း ဝါသနာကြီးလှသူတစ်ယောက်သာ ဖြစ်ချေ၏ဟူ၍ ၁၂၉၀ ပြည့်ထုတ် သူရိယမဂ္ဂဇင်းတွင် မြန်မာ

ပညာရှိ ဦးမောင်မောင်တင်က တိတိကျကျ ဆိုထားခဲ့ဖူး
လေသည်။

ပြင်စည်မင်းသားကား ပတ်ပျိုးအများ ရေးသားခဲ့ခြင်း
သာမဟုတ်သေး၊ ယိုးဒယား ပုလဲပိုင်းတွင် ရွှေတညာ၊ နှင်း
ယွန်း သာ ဟေ မန်၊ တောတောင် စွယ်၊ တော မြိုင် ခြေ၊
ပန်း မြိုင် လယ်၊ ခိုင် ပန်း စုံ၊ မှော် ရုံ ဟေဝန်၊ မိုင်းမှူးပြာညို
အစချီသော ယိုးဒယားသီချင်းပိုင်း ရှစ်ပုဒ်ကို အစပြုတီထွင်
ခဲ့သဖြင့် “ရွှေနှင်း တောမြိုင် ပန်းခိုင် မှော်မိုင်း ခြားပိုင်း
ရှစ်သံဖရုံတင်ညွန့်ခက်မွန်ခမိန်ထနောင်းချိန်ငြား ဖိန်းချားထပ်
တုန့်ချွတ်ချုံငုင်အသံရှစ်မှတ်လစ်ဇင်ကမာ” ဟု ကဗျာလင်္ကာ
ပေဆို မှတ်တမ်းတင်ထားကြရသည်။

ယိုးဒယားသံပိုင်းတွင် ယင်းရှစ်ပုဒ်သည် အဓိကစား
များပင်ဖြစ်၍ ပြင်စည်မင်းသား၏ ထူးခြားသောအနု
ပညာဉာဏ် မည်မျှနက်နဲသိမ်မွေ့ကြောင်း အလိုအလျောက်
ဖော်ပြထားပြီး ဖြစ်ပေသည်။ သည့်နောက် တလိုင်းခေါ်
မွန်သံပိုင်းတွင်လည်း တောင်ယံတောကလေး တောင်ယံ
တောကြီး၊ နှင်းယွန်းဂိမှာန်၊ ကောင်းကြီးသင်္ခါ၊ ညှင်းညှင်း၊
စိန်မြရံခြယ်၊ သောင်းကျေးဒီပါဘွေ တေးပေါင်းခုနစ်ပုဒ်
စပ်ဆိုခဲ့သည်။

ဥက္ကလာပပြန်

၁၂၀၃ ခုနှစ်၊ တော်သလင်း လအတွင်း ရွှေဘိုမင်းသည် နှစ်စင်းတံ့ ပြည်ကြီးမှန် ဖောင်တော်ဖြင့် ဥက္ကလာပရှိ ဒဂုန်ဆံတော်ရှင်စေတီတော်မြတ်အား ရွှေသင်္ကန်းကပ်လှူရန် ရောက်ရှိလာတော်မူခဲ့ရာ ဥက္ကလာပမြို့တစ်ဝိုက်မှ ဂီတအနုပညာရှင်များသည် မင်းတရားထံပါး၌ ညစဉ်လိုလို တူရိယာဂီတတေးသံသာများဖြင့် ဖျော်ဖြေကြသည်။ ယင်းအနုပညာသည်များအနက် တလိုင်း (မုန်) တူရိယာပညာသည်များ၏ တေးသံသာများကို ပြင်စည်မင်းသား သဘောတော့အားရကာ တလိုင်းသံခုံဟု ခေါ်အပ်သော ကောင်းကြီးသင်္ခါကို ရေးစပ်သီကုံးတော့သည်။

ရွှေဘိုမင်း ခေါ် သာယာဝတီမင်းသည် မိမိစိုးစံရာ ရွှေနန်းတော်မှ တော်သလင်းလ ရေလွှာ သင်ဖြူးခင်းချိန်မှ စတင်စုန်ဆင်းလာခဲ့ရာ သီတင်းကျွတ်လတွင် ဒဂုန်ဆံတော်ရှင် ခြေတော်ရင်းသို့ရောက်ခဲ့ပြီး လွန်စွာစိတ်ကြည်လင် ကြည်နူး

တော်မူသဖြင့် နေပြည်တော်သို့ ပြန်ရန် မေ့လျော့ နေသယောင်ပင်ရှိတော့၏။ ဤတွင် ရွှေဘိုမင်းနှင့်အတူလိုက်ပါလာကြကုန်သော မြဝတီဝန်ကြီး၊ ပြင်စည်မင်းသား စာဆိုတော်ဦးမင်း၊ စာဆိုတော်ဦးဘုန်း၊ နန်းမတော်မငြလေး စသော စာဆိုရှင်များ တိုင်ပင်လျက် မိမိထီးနန်းနေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ကြချီရန် သတိရစိမ့်သောငှာ တေးကဗျာလင်္ကာများစပ်ဆို၍ မင်းတရားရွှေတော်၌သီဆိုရန် စာဆိုတော် ဦးမင်း၊ ဦးဘုန်းတို့အား ရေးဖွဲ့ရွတ်သီစေလေသည်။

ဤမျှသာမကပေ ပြင်စည်မင်းသားသည် တောင်ယံတောမွန်သံနှောသီချင်းကိုရေးဆွဲဆက်သည်။ ထိုအချိန်အတွင်း ရွှေသင်္ကန်းကပ်လှူရေးကိစ္စ၌ ဆောင်ရွက်ပါဝင်သူတို့နေထိုင်ရေးအတွက် ယာယီဆောက်လုပ်ထားသည့် ရင်ပြင်ပေါ်ရှိ တဲတန်းကို မီးခရာမှ ကုန်းတော်တစ်ခုကိုလန်ဖျပ်သွား ကြပြီး ကစဉ့်ကလျားပြေးလွှားကြစဉ် တောင်ယံတောတေးစာသားမှာ ပျောက်ဆုံးသွားတော့သည်။ ပြင်စည်မင်းသားမှာ မိမိမှတ်သားမိသရွေ့ စာသားများဖြင့် ပြန်လည်ရေးစပ်သည့်အခါတွင် ခါးလယ်မှူးပြီး မေ့ပျောက်နေတော့ရာ နောက်ပိုင်းတေးသွားနှင့်စာသားမှာ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ပြောင်းလဲသွားတော့သည်။ မီးလန်သည့်ကိစ္စအေးချမ်းသွားပြီးမှ ပထမရေးစပ်သော တောင်ယံတောစာသားကို ပြန်လည်ရှာဖွေတွေ့ရှိသည်။ သို့သော် နှစ်ပုဒ်လုံးပင် မပစ် ရက်လောက်အောင် ကောင်းမွန်နေသဖြင့် မူလပထမရေးသောတောင်ယံတောကို တောင်ယံတောကလေးဟု ခေါ်တွင်ပြီး စာသား ပိုမိုရှည်

လျှားသော ဒုတိယမြောက်ရေးစပ်သော တောင်ယံတောကို
တောင်ယံတောကြီးဟု ခွဲခြားသိမှတ်စေခဲ့သည်မှာ ယနေ့
ယခုတိုင် မဟာဂီတကျမ်း အသီးသီးတို့၌ ဤအတိုင်းပင်
ဖော်ပြပါရှိနေသည်။

ရွှေဘိုမင်းသည် မင်းမိဖုရား၊ ဝန်ကြီး၊ မှူးကြီး၊ မတ်ကြီး
တို့ပါ မကျန် ဝိုင်းဝန်းကုသိုလ်ပါဝင် ကြသော ရွှေပိဿာချိန်
၃၂၀၀ကို ရွှေပြားခတ်လုပ်စေပြီး ဒဂုန် ဆံတော်ရှင် စေတီ
တော်မြတ်ထီးတော်အခြေမှ အောက်ဆုံးသို့တိုင် ရွှေလုံးပြည့်
ဆက်ကပ်လှူဒါန်းပြီး မြဝတီ၊ ပြင်စည်နှင့်တကွ လိုက်ပါလာ
ကြကုန်သော ရွှေနန်းတော်သား အမှုထမ်းများပါ မကျန်
မိမိရပ်ငွာနေသို့ ပြန်လိုသောဆန္ဒအတိုင်း တပို့တံ့လဆန်းတွင်
ဥက္ကလာမှ ပြည်ကြီးမုန်ဖောင်တော်ဖြင့် ပြန်လည်ဆန်တက်
လာကြတော့သည်။

မုန်သံ တေးပေါင်း ခုနစ်ပုဒ်ရေးစပ်ခဲ့ရာ ယင်းခုနစ်ပုဒ်
လုံးပင် ယနေ့တိုင် ဂီတပညာသည်တိုင်း လက်သုံးတေးအဖြစ်
ထင်ရှားလျက်ရှိနေခြင်းအားဖြင့် ပြင်စည်၏ဂီတပညာရည်ကို
ချီးအံ့ဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။ တောင်ယံတောကလေး၊
တောင်ယံတောကြီးများမှ မိမိနေပြည်ကိုလှမ်းဆွတ်ဖွယ်စပ်ဆို
ထားသော “စံရဝေ မန်း တောရွှေတိုင်ခန်း နန်းအောင်မြေ
မျှော်လေ ခါခါ ပန်းသွယ်သွယ် ငယ်လေ မျှော်တိုင်းပန်းငို
ချွေ မျှရွှေ ထုံလေပြေ တိုင်းဟံသာကျေး ဝေးမြေ သီခေါင်
ကျမ်းဖို့ လှမ်းဆည်ဖြေ ” စသော စကားလုံး အသုံးအနှုန်း
များနှင့် လှမ်းဆွတ်အောက်မေ့ တမ်းတ စဖွယ် တေးသွား

များကြောင့် ရွှေဘိုမင်းမှာ မနေသာတော့ဘဲ မိမိနေပြည်
တော်ကို သတိရအောက်မေ့လာပြီး ရွှေဖောင်တော်နှင့်
အသော့ဆန်တက် ခဲ့ရသည် အထိ ပေါက် ရောက် သော
ပြင်စည်မင်းသား၏ တေးများပင်ဖြစ်တော့သည်။

မွန်တေးကဏ္ဍ၌ မြဝတီဦးစသည် “စိန်ချယ်ညီး” အစချီ
တေးတစ်ပုဒ်တည်းသာရေးစပ်ခဲ့ရာ စာဆိုရှိသမျှ အဓိက
ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်သည့် အလျောက် ယင်းတစ်ပုဒ်တည်းသော
“စိန်ချယ်ညီး” မှာ ပညာရှင်အပေါင်းတို့ အကြိုက်ဆုံး
ထိပ်ခေါင်တေးအဖြစ် သုံးစွဲသီဆို တီးမှုတ်လာခဲ့ကြတော့၏။
တေးခေါင်းစဉ်ကိုလည်း ထူးထူးခြားခြား “ ဥက္ကလာပပြန်”
ဟု တပ်ဆိုထားသဖြင့် ရွှေဘိုမင်း ဥက္ကလာပမှ နေရပ်ဌာနေ
ဆီသို့ပြန်လည် ကြချီနိုင်လောက်အောင် ရေးဖွဲ့သည့်တေးများ
အနက် စိန်ချယ်သည်လည်း တစ်ပုဒ် အပါအဝင် ဖြစ်ကြောင်း
ပေါ်လွင်နေဘိတော့သည်။

ပြင် စည် မင်း သား ၏ ငှုင် ခေါ် ကျောက်ကောက်
ယိုးဒယားမှာလည်း ထူးခြားသော တေးသွားတစ်ပုဒ်ပင်
တည်း။ နရီ စည်းဝါးအနေအထားနှင့် အသံအကူး အပြောင်း
အနှံ့အယဉ်မှာ သူမတူအောင်ဆန်းသစ်နေ၏။ တေးသွားမှာ
သွက်လက်မှုးကြွနေ၏။

မြဝတီဝန်ကြီး၏ အီနောင်ဇာတ်ကို တင်ဆက်ရာ၌ ဇာတ်
သိမ်းလုဆဲ အခန်းအထွက် မြဝတီက ပြင်စည်မင်းသားအား
ရေးစပ်စေရာ ပြင်စည်မင်းသားသည် ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နှင့်
ဇာတ်သိမ်းခန်း ဖြစ်သည်နှင့် အညီ ရွှင်လန်း မြူးကြွသော
တေးသွားနှင့် ကျောက်ကောက်ဟန်ကို သရုပ်ဖော်ထားသည်။

အီနောင်နှင့် ပွတ်စပါးအပြင် မင်းသား၊ မင်းသမီး၊
 မောင်တော်၊ နှမတော်တို့သည် မယ်တော်မည်းတော်များ
 စံရာ ကူရေပန်ပြည်၊ ဒါဟာပြည် သိန်ဟတ်စာရီပြန်လူနီးတွင်
 ပိုးစိမ်းဖြူတောင်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ခလောပနကတောင်သို့
 အရောက်တွင် မတူးမဆွရဘဲ အလိုအလျောက် မြေပြင်ပေါ်၌
 ပြန်ကျနေသော ကျောက်မျက်ရတနာများကို ပြင်စည်မင်း
 သား၏ မှိုင်းမှန်ပြာညှိ အစချီကျောက်ကောက်ယိုးဒယားကို
 သီကျူးရင်း ပြေးကောက်ဟန်၊ လူကောက်ဟန်၊ မကြိုက်၍ပစ်
 ပေါက်ဟန်၊ နှစ်ခြိုက်လွန်း၍ ဆုပ်ကိုင်ထားဟန်၊ တစ်ယောက်
 နှင့်တစ်ယောက် ကောက်ရသောကျောက်ကိုပြရင်း မြူးထူး
 ပျော်ရွှင်ဟန်၊ ကောက်၍ရသော ရံရွှေတော်များက မိမိတို့
 အရှင်သခင်အား ဆက် သ ဟန် စ သည် ဖြင့် လန်းလန်း
 ဆန်းဆန်း ကဟန်ဆိုဟန်တို့ကြောင့် ကြည့်ရှုသူများပါမကျန်
 စိတ်လက်ရွှင်မြူးစွာဖြင့် ကပြသီဆိုသူတို့နှင့် စိတ်ရောကိုယ်ပါ
 အတူကပ်ပါသွားရ လေတော့သည်။ ကွယ်လွန်သွားကြသူ
 အဆိုတော်ကြီးဒေါ်စောမြအေးကြည်(အလင်္ကာကျော်စွာ)
 ဆရာဖိုး(ဘာဂျာဆရာစိုး၏ညီ) ဦးဘသက် (စိန်ပါတီ၏
 ခင်ပွန်း) စသူတို့သည် မှိုင်းမှန်ပြာညှိ ကျောက်ကောက်
 ယိုးဒယားကို ထိုင်ဆိုသီဆိုနေစဉ် စိတ်ဓာတ် ရွှင်ပျစွာဖြင့်
 တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ထကမတတ် မြူးကြနေသည်ကို တွေ့မြင်
 ခဲ့ရသည်။

မြဝတီဝန်ကြီးသည် အီနောင်ဇာတ်ဝင်တေး ရေလား
 ချင်းတပ်ပုဒ်ရေးစပ်ရာ၌ ပွတ်စပါးမင်းသမီး ဝါလစ်စမာရာ
 တောင်သို့ နတ်ဥဇော်ထွက်လာရာတွင် လမ်းခရီးရှိ ရေယာဉ်
 ချောင်းစပ်တွင် ရေကစားရင်းသီဆိုသည့် မှိုင်းပြာမှန်ဝေ

ပတ်ပျိုးချင်းသည် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူ၏ တေးပီပီ လက်ရာမှာ ခုံညားထယ်ဝါ ထူရွှေကြီးမားလှချေ၏။ မြဝတီ သည် ၁၁၂၈ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်ပြီး ပြင်စည်မင်းသားမှာ ၁၁၅၅ ခုနှစ် မွေးဖွားသူဖြစ်သဖြင့် မြဝတီသည် ပြင်စည် မင်းသားထက် အသက် ၄၇ နှစ် ကြီးသူဖြစ်သည်။ ကွယ်လွန် နှစ်အရဆိုသော် ပြင်စည်မင်းသားသည် မြဝတီအနိစ္စရောက် ပြီးကိုးနှစ်ရှိမှကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ရလေသည်။ ရေလားချင်း၊ မိုင်းပြာမှုန်ဝေပတ်ပျိုးနှင့်ကျောက်ကောက်ယိုးဒယား၊ မိုင်းမှုန် ပြာညိုနှစ်ပုဒ်လုံးပင် ရသမြောက်လှပေသည်။

မဟာဂီတလောက၏ ဦးဆောင်စာဆို ကျေးဇူးတော်ရှင် ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ၊ မြဝတီဝန်ကြီး၊ ပြင်စည်မင်းသားတို့၏ နောက်တွင် ဇာတ်ဆရာ မောင်ကျောက်ခဲ၏ တေးများ၊ နန်းမတော်မမြလေးနှင့် လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်တို့၏ တေးများ သည်လည်း တစ်မှုဆန်းသစ်လှပေ၏။

ကိန္နရာချောင်းခြားစာရင်းဝင် မြူဝန်းလို့ခိုပတ်ပျိုး၊ ပြာ ညိုရောင်မိုင်းလို့ရီမှောင်ပတ်ပျိုး၊ ရေပင်လယ်ပတ်ပျိုး၊ ရွှေယင် ပေါင်ပတ်ပျိုး၊ လှမ်းရန်ငိုငိုချင်သားပတ်ပျိုး၊ ဒီ ပါ မြေ ပတ်ပျိုး၊ ဗိန်းဘုံဘူပတ်ပျိုး၊ စက်လဲဘုံဘူပတ်ပျိုး တေး များသည် ဇာတ်ဆရာ မောင်ကျောက်ခဲ၏ လက်ရာများ ဖြစ်ပြီး ပတ်ပျိုးချင်းများထဲ တေးသွားနှင့် စာသားမှာ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ပြောင်းလဲနေ၏။ အ ထူး သ ဖြင့် မောင် ကျောက်ခဲ၏တေးများတွင် ရေလားချင်း အတန်များများ ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။ ယင်းရေလားများသည် တစ်မှုတစ်ဘာသာ ထူးခြားသည်ဖြစ်၍ အခြားပတ်ပျိုးချင်း များနှင့် နှိုင်းစာပါလျှင် နားဝင်ဆန်းနေသည်။ အရေအတွက်

အားဖြင့် ပုဒ်ရေမများလှသော မောင်ကျောက်ခဲ၏ ယင်း
တေးများသည် အရည်အသွေးပြည့်ဝသော တေးများချည်း
သာဖြစ်လေသည်။

နန်းမတော်မမြလေး (၁၁၇၁-၁၂၀၇)သည် အမျိုးသမီး
စာဆိုများတွင် ထူးခြားပြောင်မြောက်သကဲ့သို့ပင် သူ၏သမီး
တော် လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင် (၁၁၉၅-၁၂၃၇)သည်လည်း မယ်
တော်၏လက်ရာထက် မညံ့သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့်
လှိုင်၏ဘောလယ်တစ်ခေတ်သည်ကား ရှာမှရှားကျော်ကြား
ထင်ရှားသော ခေတ်တစ်ခေတ် ဖြစ်ခဲ့ရချေ၏။ မမြလေး၏
ချစ်သမျှကိုပတ်ပျိုး၊ ပြာပြာညိုရောင် မှိုင်းတနွဲ့နွဲ့ပတ်ပျိုးများ
အထင်ကရ ကျော်ကြားရသလိုပင် လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၏
ညဉ့်သုံးယံပတ်ပျိုးနှင့် ရေယမုန်ပတ်ပျိုးတို့သည်လည်း အမျိုး
သမီးဂီတစာဆိုများ၏ စံထားရလောက်သော ပတ်ပျိုးချင်း
များဖြစ်လေသည်။

မဟာဂီတကျမ်းဟူသရွှေ ဤ စာ ဆို တော် ကြီး များ ၏
တေးလက်ရာများနှင့် ကင်းသည်ဟူ၍ မရှိနိုင်ချေ၏။ မြန်မာ့
မဟာဂီတကျမ်းကြီးတစ်စောင် မဖြစ်လာရသည့် တိုင်အောင်
ပြောင်မြောက်သော တီးကွက်တီးချက်စံထားရလောက်သော
တေးစာသားအဖွဲ့အနွဲ့အသုံးအနှုန်းနက်နဲလှသောအကြောင်း
အရာ အချက် အလက် ဆိုဟန်၊ တီးဟန်များ တည်ဆောက်
ဖန်တီးပေးခဲ့သည်မှာ ကြီးမားသော ကျေးဇူးအနန္တပါ
တကား။

သဟဿံနှင့်မိန့်ရာသီ

မဟာဂီတကျမ်းများ၌ မပါရှိခဲ့သော်လည်း ယနေ့အခါ တွင် မဟာဂီတသီချင်းကြီးစာရင်းအဝင်အပါအဖြစ်ထားရှိ၍ တီးမှုတ်သီဆိုအသံလွှင့်ခြင်း၊ ရုပ်မြင်ရိုက်ကူးလွှင့်ထုတ်ခြင်းပြု နေကြသော သံဆိုင်းပိုင်းအဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ ပဒေ သာကဏ္ဍအဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ အများလက်ခံနိုင်သည့် ထေထေဆန်းဆန်း၊ ရုပ်ကြီးသူတို့၊ ပန်းစုံငုံကင်းဖူး၊ မြိုင်ကြီး ဟေမာ၊ ဟေဝန်မြိုင်လမ်း၊ တောင်တောသာယာ၊ နုရန်း မြောင်၊ ဖလံထေလော၊ ဘုန်းတော်တေဇာ ဝေဖြာမိုးလို့ထွက် ရာဇိန်၊ မှုံပြာဝေ၊ ပန်းသလားမေပျို၊ မြောက်လေဆော် လာသွင်း၊ ဆိပ်ကမ်းငယ်သာ၊ တောဟေမဝါ၊ မိုးမင်းစိမ်းပြီး၊ စိန်ခြယ်ခြူးနွဲ့၊ နွေဂိမာန်အခါတွင်း၊ ခိုင်ပန်းစုံသံဆန်း၊ တောင်တောင်ခြေမြောင်မြောင်ခေ့၊ သတ္တာပဉ္စစသည့်တေး မျိုးတို့သည်လည်း ပွားများလာလေပြီ။

မဟာဂီတ ကျမ်းများ၌လည်း ဖော်ပြပါဝင်ခြင်းမရှိဘဲ၊ သီဆိုသူလည်း မရှိလောက်အောင် ရှားပါးတိမ်မြုပ်လျက်

ရှိသော တေးသီချင်းမျိုးလည်းရှိပေသေး၏။ ယင်းတေးချင်း များအနက် အလွန်အဖိုးထိုက်တန်လှသော ပတ်ပျိုးကြီး နှစ်ပုဒ်သည် စာသားများလည်း ကွယ်ပျောက်နေပြီး သီဆို နိုင်သူလည်း လုံးဝမရှိလောက်အောင် တိမ်မြုပ်ဆုံးပါးရှာ လေပြီဟု ဆိုရချိမ့်မည်။ ထိုတေးချင်းနှစ်ပုဒ်ကို နောက်ဆုံး သီဆိုသွားနိုင်သူနှစ်ဦး ရှိခဲ့ဖူးသော်လည်း ယခုကွယ်လွန် သွားကြပြီဖြစ်၏။

ယင်းပညာရှင်ကြီးနှစ်ဦးသည်ကား အလင်္ကာကျော်စွာ ဒေါ်စောမြအေးကြည်နှင့် ဒေါ်ဒေလီညွန့်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုပတ်ပျိုးကြီးနှစ်ပုဒ်ကို ရေးဖွဲ့သွားသူမှာ ဒေါ်စောမြအေး ကြည်၏ ခင်ပွန်းဖြစ်သူ ဆာစောချယ်၏ဖခင်ကြီး စော်ဘွား စောခွန်ဆိုင်ဖြစ်သည်။

စောခွန်ဆိုင်နှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၄ ရက် ကြာသပတေးနေ့ထုတ် မြန်မာ့အလင်း သတင်း စာတွင် ဤသို့ ဖော်ပြထားလေသည်။

“ဖော်ပြပါပုံသည် ယခု ရှမ်းပြည် မြောက်ပိုင်း သီပေါစော်ဘွား စောအုကြာ (ဆာစောချယ်၏ သား) ဘိုးတော်စော်ဘွားကြီး စောခွန်ဆိုင်ဖြစ် သည်။ ထိုစော်ဘွားကြီးသည် သီပေါမင်းတရား လက်ထက်တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ကြည့်မြင်တိုင်၊ ဇမ်း ချောင်းရပ်တွင် ခေတ္တလာရောက် စံနေတော်မူသေး သည်။ ထိုစော်ဘွားကြီးသည် နောင်မကြာမီ ရှမ်း ပြည် သီပေါမြို့၌ စိုးစံသည့် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်အခါက ရွှေနန်းတော်ကြီး

ထဲ၌ နေထိုင်ကြီးပြင်းခြင်းကြောင့် အပြောအဆို၊ အနေအသိုင်မှာ လွန်စွာထီးနန်းဆန်လှသည့် အပြင်၊ နှလုံးသား ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့လွန်းလှသည်။ သဒ္ဒါ တရားထက်သန်လှခြင်းကြောင့် အပေးအကမ်း အမ အစ များလှသည်။ ဂီတပညာတွင် ဝါသနာတော် ထုံလှသဖြင့် ကြိုးဘွဲ့သီချင်းခုံ ပတ်ပျိုးယိုးဒယား စသည်တို့ကို ကောင်းစွာသီဆိုတတ်၍ စောင်းလည်း တီးတတ်သည်။ ကဗျာ၊ လင်္ကာ၊ တေးသီချင်းတို့ကို ကောင်းစွာသီကုံး ဖွဲ့နွဲ့တတ်ခြင်းကြောင့် သံစုံပါရှိ သော သဟဿံအစချီပတ်ပျိုးကြီး၊ မိန် ရာ သီ တွင် အစချီပတ်ပျိုးကြီးများကို ရေးသားတော်မူခဲ့သည်။ ထိုပတ်ပျိုးကြီးများအား ဘုံပျံနေနန်း၊ ကုန်းဘောင် ပရမေ ပတ်ပျိုးကြီးတို့ကဲ့သို့ အလွန်ခဲယဉ်းသော ကြောင့် ယခုအခါ သီရိဥက္ကဋ္ဌဝတီဘွဲ့ရ စောမြအေး ကြည်သခင်မနှင့် ဒေလီညွန့်တို့သာ သီဆိုနိုင်ကြတော့ သည်။ ထိုစော်ဘွားကြီးကား မင်းတုန်းမင်းတရား ကြီး၏ သမီးတော်၊ သံပေါမင်းတရား၏ အစ်မတော် ပုခမ်းကြီးစုဖုရားကြီးနှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားစုလျား ရစ်ပတ်တော်မူသည်။”

ဤအကြောင်းအရာကို ရေးသားတင်ပြသူမှာ မြန်မာ့ အလင်း ဦးစိန်ကြီး (၁၂၃၂-၁၃၀၄) ဖြစ်၍ ယင်း ဦးစိန်ကိုယ် တိုင်လည်း မြန်မာ့မဟာဂီတပညာကို စူးစူးစိုက်စိုက်ဝါသနာ ကြီးခဲ့သူဖြစ်သည့်ပြင် ဝါးပတ္တလားကို ကောင်းစွာတီးခတ် နိုင်သူဖြစ်သည်။

စော်ဘွားကြီး စောခွန်ဆိုင်သည် ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ မောင်
 မောင်ကြီးနှင့် အဆိုတော်ကြီးတပယ်ခင်ဥ၊ တပယ်ခင်သစ်
 တို့အား မိမိရေးစပ်သော ပတ်ပျိုးကြီးနှစ်ပုဒ်ကို တက်ပေး
 သဖြင့် သီပေါဟော်တွင် စောခွန်ဆိုင်၏ လက်ရာသဟဿံ
 ပတ်ပျိုးကြီးနှင့် မိန်ရာသီတွင်ပတ်ပျိုးကြီး သီဆိုတီးခတ်သံ
 တို့မှာ အခါမလပ် ဝေဝေစီစီရှိခဲ့၏။

စောခွန်ဆိုင်၏သားဖြစ်သူ ဆာစောချယ် လက်ထက်မှာ
 ပင် ထိုပတ်ပျိုးကြီးနှစ်ပုဒ်တို့မှာ ရှင်သန်ဆဲရှိလေသည်။

ရှားပါးသဟဿံပတ်ပျိုးကြီး၏ တေးစာသားမှာ ဤသို့
 ဖြစ်သည်။

“သဟဿံရောင်လျှံ ဘုံပျံဝေယံ မြန်း ခဲ့ ရာ ထိန် နန်းတံ
 ပန်းပြေကာ၊ ထူးလွန်စွာငယ်လေ မြူဆင်လာဝေယံ၊ မြေဒီ
 ပါသောင်းထိုက်ခဲချိုး၊ ဝသန်တွေခါဘွင်း မိုးအံ့ဖွဲ့သွင်း၊
 မြစ်တွင်းငယ်တည့်ကမ်းယံ ဆွေးတဲ့ဆွေးသာဟန်၊ ဖန်ဆင်
 ခါရိုက်တည်း လွမ်းလွမ်းလျှိုငြီး၊ သာကီဝင်သွင် တစ်ပါးကိုလ
 တစ်ဆွေတင် ရွှေဘဝင်မှားပြန်ခဲ့ မိုးထန်တဲ့ကြိမ်ကြိမ်ခါခါ၊
 ပြီးဟန်နဲ့သံဝဋ္ဌာလို ရွှာဆင်ကာသွန်းတယ်လေး လွမ်းဆွေး
 သည်ကို၊ မိုးဟန်ညိုအံ့ဖွဲ့တယ်၊ ငြိုးမာန်ပုံကြံခဲ့တယ်ပြုံးဟန်တဲ့
 သွန်သွန်၊ ဒေဝါနတ်ကယ်က ရွှာဆင့်စေ့ အို ... စိုးလှတယ်
 တပြေစံ လွမ်းရန်သွယ်သွယ် ကြီးသည်မို့လေး၊ မပြေဟန်
 သဲလှုံရွှေရင်တီးစေ့ဖို့လေး၊ သောင်း လုံး ငယ် ချုံ ပြန်သည်
 မုန်းမာန်ချိုလို့ ရှစ်ခင်ကျင်းတောင်မင်း ဟေဝန္တာ လေဟုန်
 ကာဖွဲ့ပြာပြာလောင်း လျှပ်ပန်းရောင် ရွှေထက်လွမ်းမှောင်
 ထွေးပဲ တင်လေ ရိုက်ရိုက်ဆော်တီး မြေဝသုံတဲ့တုန်လို့သယ်

တီး မရွှင်လေ ရွှေရင်မီး လွမ်းဟန်ဟန်ကကြီး၊ မနီးတဲ့
 သွင်၊ သဲဘွင်ရွှေရင်ချိုပြန်တဲ့လေး၊ ယူဇနာကွာ၊ သေလာ
 တောင်ကာဆီးပြန်တဲ့ခြေ၊ စက်အုန်းဘုန်းမပျော်၊ သုံးယံ
 ကျော်ခဲ့ဆော်လို့ငယ်လင်း၊ ဟိုက် ဟိုက် ငယ် လေ ပန်း ပန်း
 ဘုံရဝေငယ်လေစေ့စေ့၊ ဆွေကြောင့် နွမ်းခါတကိုယ်ချမ်းတုံ
 ခဲ့ပြီလေးလေ လွမ်းတွေ့ကြုံခဲ့သည်။ မတည်လေနှလုံး စက်အိုး
 သဉ္ဇာခွေနှုန်း ခန္ဓာပျောင်းပျော့ကာ ဆွေး တကိုယ်ရေမှိုင့်
 မိငေး ရွှေသဲကြွေရန် ရင်သဲဆူဝေလျှံ ပင့်သက်ထန် ဖန်ဖန်
 စော ရုပ်နာမ်လျော့ မနေတော့ချင် သလေးလေ့ လူ့ ရုပ်
 ခွင်ပျော်မရွှင်ပန်း။ မန်းဌာနီတန်းလို့လို့လွမ်း မှန်းအလီလီ
 ပန်းအဆို ဆို မိုးပစ္စုန်ငဲ့ကိန်းကုမ်ရာသီချေ ဟေမာန်ထွေ
 တဲ့ တင်ကာကူးသိုသို ဝေဖြာနှင်းမျှ ချုံကာချမ်းလို့ အို ...
 မြင်ရသူပန်းလို့ ရှူး၊ သဇင်ခွာပြာ ဂနိုင်ဟေမာ သင်းနဲ့
 လှိုင်စွာ မွေးလို့ကြူ၊ ဆန်းထေ့စုံမြိုင်ယံ ကျေးငှက်ပျော်
 ငံမြူးတဲ့မြူးပျော်ဟန်၊ ဆူညံဆူညံ ဒွန်တုံဟန် နွဲ့စုံကာပင်
 ထက်မှာ သာလို့ ငယ်ချားရွှေ့ ရွှေ့ ငယ်လေ သန်းသန်းဘွေ
 အာကာ ရောင်ဖြာသည့်ခန်း၊ ဖြူပြာနီ၊ ရွှေရည်ညိုလို့ တန်း
 ကွက်မကန်းဆင်နှံကာလေးလေ့ စိမ့်လဲ လဲ ရောင်စုံဖြာ။ လွမ်း
 ပို့ပေ့ရှာ၊ ဘွေအာကာရောင်လျှံဘုံ သိင်္ဂါစံနန်းမှာက ရှုမခန်း
 နိုင်ပါ ဆွေးပြန်တဲ့ပူဖိုရာ ဆူလို့ သာ ကူဖန်လာကူဖန်လာငေး
 လေ ဟိုက်ကာပန်းသည်မို့ မြတ်မျို မြတ်နှယ်စဉ် မြင်လှည့်စမ်း
 နေဝင်ကွယ်ကာ၊ ငွေသွင်သော်တာ ထွန်းရောင်ခြည်ဖြာ
 ချမ်းလို့အေးလို့ အို... မျှော်တမ်းသူပူလို့ ဆွေး နက္ခတ်တာရာ
 ကြယ်ဖြာ၍သန်း၊ သုံးယံကျော်ကြက်ဆော်သတယ် လွမ်းစအို

ပန်းဟိုက်လို့ငယ်ဖို့ ငိုက်ရက်နှင့်နှမ်းလှ နတ်သူနေနွယ် မြတ်ကို
လွမ်းကပ်မိုင်းခန်း”

စောခွန်ဆိုင်သည် မြန်မာမှုကို မည်မျှချစ်ခင်မြတ်နိုး
ကြောင်း မြန်မာ့ဂီတနှင့် စာပေအပေါ် မည်မျှတန်ဖိုး
ထားကြောင်းကို ဤစာပိုဒ်နှင့်ပင် အကဲခတ်နိုင်၏။ နောက်
တစ်ပိုဒ်မှာ မိန်ရာသီတွင် ပတ်ပျိုးကြီးဖြစ်သည်။

“မိန်ရာသီတွင် မင်းလွင်သံသ့ဖွဲ့သည်မို့လေး၊ လွမ်းဝဲ
ထေ့ထေ့ မိုင်း ဝေ မြူ မှုံ တဲ့ သည့်မို့ လေး၊ လွမ်းလို့ငယ်ချီ
ခါချိန်ညီ ရာသီဖွဲ့တယ် လွမ်းလောက် တဲ့ အိုး ပေါင် ပြည့်
ဂိမ္မာန်ချီကြည်လို့ထူး ဂေါ်သဇင်ဆင်းလို့ငယ်ဖူး၊ ကြည်နူး
ဖို့ဖန် မြိုင်ယံသယ်သယ်စန်းသည်မို့လေး၊ လွမ်းလို့ငယ်လို့င်
ဂနိုင် ကြိုင် ကြိုင် ပန်း ထေ့ထေ့လို့ လို့င်၊ မြိုင် မင်း ဂန္ဓမာ
ဖြာဖြာလေ ဝါဝါရွှေ ရွက်ညှာကြောဆင့်လောင်း ဂန္ဓမာ
ခတ္တာ ရွှေအင်ပြောင်လို့လေး ကြည်ဖို့ဖန် လွမ်း ရန် ပြီ ပြီ
ကောင်းလို့လေး။ အာကာပေါင်ဗေ နီဝါရောင် ရွှေတိမ်
ခြေလေရွှေရွှေတန်း ဖြူပြာပြာနှင့်ဖြာလို့ငယ်သန်း။ အဇဇာ
ချယ်ကာမြန်း စိမ်းညိုလဲ့သန်း မကန်းကွက်ဆိုင် တေ့မိုင်
ခွေယိုင် လွမ်းစေ့ဖို့လေး။ မကြေနိုင်သဲဆိုင် ရွှေရင်ကျမ်းစေ
ဘို့လေး။ လွန်ကဲတဲ့ထဲမကြည်၊ ရေရွှင်ချီလို့ပူပန်း ထက်နန်း
ဘေ့အာကာ လေယဉ်ဖြာလို့ သာသည်ခန်း။ သွေ့ သွေ့ ငယ်
လေပြောင်းပြောင်း ခါဂိမ္မာန်ရောင်လျှံထန်သည့်ကြောင်း
လေအသွင်သင် မြူ ဆင် ပိတ် ဖုံး နှုံးဘယ် နှုံး ဘယ် သည် ကို
ပန်း ဟိုက် လို့ ဖန် ဖန် ပို့ သ လေလေမြိုင်ရိပ်မှာ အိုမြိုင်ရိပ်မှာ
နေရောင်ခို၊ သရဖီ ကြက်ရုံး ဂမုံး သဇင် ရာသီရာသီခါပင်၊
ပွင့်တဲ့ပင်ဆင့် မင်းဂနိုင်လေ ကြိုင်လို့ ဝင်း စိမ့်စမ်းထေ့ထေ့

မြိုင်တွင်းရေယဉ်ခွေ၊ ပင်ထက်ဝေ နွေဖြာလောင်း၊ သစ်ခွေ
 ပေါင်းစုံစုံလေလေ၊ မြရွက်ကယ်ဝေသွယ်သွယ်၊ ထေထေမြိုင်
 လယ်၊ မြိုင်ညိုညိုခွေ ရေယဉ်ဝိုင်းလို့လို့ နန်းမြင့်ပင် ငုံ့မြူး
 ရှင်တာသာပျော် ကြက်ကြက်လေဆုတယ် အော်လို့ပြေး
 ဘော်စင်တစ်မျိုးကြုံပါတယ်နဲ့ခုံလို့ပြေး၊ အို-မြင်ရသူ သဲအူ
 ကာဆွေး စုံမြိုင်ဂန္ဓာ ထုံလှိုင် ဖြာ ဖြာ လွမ်း ဘို့ ငယ်သာ
 သင်းပျံ့မွေး။ ပန်းအောင်မြိုင်ချော မြိုင်ယောင် ဘုန်းမောင်
 တွေကာ ကြုံသည့်တာ။ သူရိန်ဖန်ရိန်ပုနဲ့။ ဆူသံလောင်
 ကြောရိပ် ဝေဆာဆာ စာနာသင်ကောင်း။ သင်းသင်းထူးထူး
 ဂေါ်သဇင်ငယ်၊ မြိုင်ခင်အင် ကြင်း ဖူး အင် ကြင်း ဖူး လေ
 အကြူကြူဆောင်ယူ မြူးခိုးမြူး မြူးခိုးမြူး တစ်ကိုယ်ထူးကြုံပြန်
 လာသလေလေ၊ ရတက်ကထေထေ ဘို့ရာ ရေ ယဉ် စိမ့် စမ်း
 ရိပ်နန်း ရိပ်နန်း မြိုင်လယ် စိမ့်ချမ်း စိမ့်ချမ်း ကြည်ဘွယ်
 ပွင့်ထပ်သွယ်လို့ ဝင်း ဆော် ခါ လေ နဲ့ သွင်း ထုံ လှိုင် ကာ
 ထေးပါတဲ့ မွေးကြိုင်ကြိုင် နှမ်းခွေယိုင် နေမင်းရောင်ခြည်
 ဆိုင် ရှေ့ရင်ပြိုင် မြိုင်လို့ငေး နွေရာသီ ခါညီစေ့ စေ့ လောင်
 ပေ့ပေ့အောင်ဆောင်သည့်ရေး လေပြည်သွေး ဆော်ခဲ့ပြန်
 သလေလေ ကိုယ် တွေ ငယ် ကြုံ သည့် ဟန် ဘုန်း ရှေ့ ဝေ ယံ
 လွမ်းဆင့်ဖန်လို့ထေး၊ ဆေးလေတယ် ရှေ့သည်းကြောလုဘွယ်
 နေညှန်နွယ် ကြံသည့်ခင်း မြူးမှုံ သွင်း ချဲ့ ခဲ့ ပြီ လေ လေ
 လွမ်းဆင့်ဆင့်ဖန်ဖန် ဖန်ချီ အို-ခါညီ သရဖီ လောင်း
 စံပါယ်လေ သွယ်နွေပြောင်း”

ဤပတ်ပျိုးကြီးတွင် အုံး ပေါင် ပြည် ဟု ရေး ဖွဲ့ ပါရှိ၏။
 သီပေါ၏ မြို့ဟောင်းအမည်ဖြစ်၍ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၀၇၆
 ခုနှစ်၊ စော် ဘွား စပ် ဥက္ကာ ဇေယျက အုံးပေါင်၏ အရှေ့

ယုန်းယုန်း၌ သီပေါမြို့သစ်တည်ဆောက်ခဲ့ရာမှ ရှေးအခါက အုံးပေါင်သီပေါဟု ပူးတွဲခေါ်ခဲ့ပြီး နောင်တွင်အုံးပေါင် ပျောက်၍ သီပေါဟုတွင်ခြင်းဖြစ်သည်။

နိုင်ငံကျော် အငြိမ့် မင်း သမီး ကြီး ထိုင်ဆို အဆိုကျော် ဒေလီညွန့် သီပေါသို့ရောက်လာသောအခါ ကံအကြောင်း မလှသဖြင့် ဟော်တွင်းသို့ဝင်ခွင့်မရရှာပေ။

သီပေါဟော်၌ နန်းတွင်းဂီတပညာအကျော်အမော်များ ရောက်ရှိကာ မဟာဂီတပညာရပ်များ ဖြန့်ဖြူးသင်ကြားပေး နေသည့် ဟူသောသတင်းကြောင့် အညာ အကြေ အထက် အောက်ဒေသများမှ ဂီတပညာလိုလားသူများ ရောက်လာ မစွဲ တသဲသဲ ရှိနေကြသည့်အထဲမှ ဒေလီညွန့်ကံဆိုးရပုံမှာ အကြောင်းရှိပေသည်။

ဆာစောချယ်သည် မိမိကြင်ရာတော်များကို ဂီတပညာ ရပ်များ သင်ကြားခံယူ စေရာ၌ အပေါ်ယံ သဘောဖြင့် ပေါ့ပေါ့ဆဆ ပညာဆည်းပူးခြင်း မပြုစေဘဲ လေးလေး နက်နက်နှင့် စိတ်ပါဝင်စားစွာ သင်ကြားလေ့လာစေ၏။ နေ့ညမဟု အားလပ်ချိန်များ၌ စောင်းကောက်ကိုတီး စေခြင်း၊ တေးဂီတသီဆိုစေခြင်းများကို အခါမလပ် ပြုစေ အပ်၏။

တစ်နေ့သ၌ ကြင်ရာတော် စောမြအေးကြည်အား ဘုံပျံ နေနန်းပတ်ပျိုးကြီးကို သီဆိုစေပြီး ကြင်ရာတော်စောမြ ဝှမ်းအား စောင်းတီးစေရာ၊ တစ်နေရာ၌ နှစ်ဦးစလုံး အနည်းငယ် ထစ်ငေါ့နေသဖြင့် စိတ်ဆိုးဒေါသထွက်ကာ မိမိက ဤမျှ ဂရုပြု လေ့ကျင့်စေပါလျက်ကယ်နှင့် ဤသို့ ထစ် ငေါ့ မေ့ လျော့ ရပါ ရန် ကော ဟူ သော က ရှု ဏာ

ဒေါသဖြင့် “ဟော်တိုင်း၌ မည်သူတစ်ဦး တစ်ယောက်မျှ ဆို တီး ခြင်း မပြု ရ” ဟူ သော တား မြစ် ချက် ကြောင့် ဒေလီညွန့်ရောက်လာချိန်နှင့် တိုက်ဆိုင်ကာ ဒေလီညွန့်ခမျာ ဟော် တိုင်း သို့ မ ဝင် ရ ရှာ ဘဲ အောက် ဟော် ဟူ သော အဆောက်အအုံ ငယ်တစ်ဆောင်၌ မသိမသာ ခိုဝင်ကပ်နေ ရရှာခြင်း ဖြစ်၏။

သို့ သော် စော မြ အေး ကြည် သည် အ တီး တော် တစ်ဦးအား လျှို့ဝှက်စွာ စေလွှတ်၍ ဆာစောချယ်၏ ဖခင်ကြီး စောခွန်ဆိုင် ရေးဖွဲ့ သီကုံးထားသော သဟဿံ ပတ်ပျိုးကြီးကို ဒေလီညွန့်အားချပေးစေလျက် သီချင်းအစ အ ဆုံးရ သော တစ် နေ့ တွင် အ တီး ကျော် ဆရာ စိန် က ဝါးပတ္တလားဖြင့် တီးပေးပြီး ဒေလီညွန့်က မိမိ၏ ကြည်လင် အောင် မြင် ပြတ် သား နှ့် နောင်း လှ သော အ သံ ဖြင့် အောက်ဟော်အဆောင်မှ သီဆိုပေးလိုက်ရာ ရေချိုးနေသူ ဆာစောချယ် ရေချိုးနေရာမှ ရုတ်တရက်ကြားလိုက်ရပြီး “တယ်ကောင်းတဲ့အသံချင်ပါကလား၊ ကျုပ်ဖခမည်းတော်ရဲ့ လက်ရာ သဟဿံပတ်ပျိုးကြီးကို သီဆိုနေကာ ဘယ်သူ တဲ့တုံး” ဟုမေးမြန်းသောအခါ အကွက်ချောင်းနေသူ စောမြအေးကြည်က အချက် ပိုင်ပိုင် ပြန်လည် ဖြေကြား လိုက်ရာမှ ဒေလီညွန့်လည်း အထက်ဟော်သို့ ဝင်ခွင့်ရပြီး သီပေါဟော် တစ်ဆောင်လုံး၌ ထိုနေ့ထိုအချိန်မှ အစပြု၍ ဂီတသံများ နေ့-ညမစဲ ပြန်လည်လျှို့ထွက်လာလေတော့သည်။

ဒေလီညွန့်၏ လိုဘလည်းပြည့်ဝကာ သီပေါဟော်ခန်းမ ကြီး တစ်ဆောင်လုံးမှာ မဟာဂီတအသံများ ဝေလျှံလျက် ကျက်သရေအပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံလှပါဘိတောင်း။

မဟာဂီတ တေးချင်းစုများကား သီဆိုမှု ကောင်း သူ၊
 ကျွမ်းကျင်သူနှင့် တွေ့ က ပိုမို အ စွမ်းထက်မြက်လာစေ၏။
 ဒေါ် စော မြ အေး ကြည် သီ ဆို သော ထောင် ရောင် နေ
 သီချင်းခုံကို ကြားလိုက်ရလျှင် မိမိကိုယ်တိုင် ဘုရင်မင်းမြတ်
 တို့၏ ရွှေနန်းတော်တွင်းသို့ တကယ်ပင်ရောက်သွားဘိသည့်
 အလားခံစားရ၏။ ရွှေရောင်တလက်လက်နှင့် မြန်မာဘုရင်
 မင်း မြတ် တို့ ၏ နန်းတော်ကြီးနှင့် ရာ ဇ ပ လှိုင် ပေါ် တွင်
 ခံညားစွာထိုင်ကာ မှူးမတ်အပေါင်းတို့နှင့် ညီလာခံကျင်းပ
 နေသော မြန်မာတို့၏ အထွတ်အထိပ် ဘုရင်မင်းမြတ်အား
 မျက်စိထဲတွင် မြင်ယောင်လာသည်အထိ ခံစားရ၏။

ဒေါ်ဒေလီညွန့် ချစ်သမျှကို ပတ်ပျိုးသီဆိုလိုက်လျှင်
 မိဖုရားကြီးက မိမိမောင်တော် ဘုရင် မင်းတရားအားမည်မျှ
 ချစ်ခင်ကြင်နာ စုံမက်တော်မူကြောင်း ဖွင့်ဆိုနေသည့်အလား
 မြင်ယောင်လာစေ၏။ သီဆိုမှုအရာတွင် ဤမျှအသက်ပါလှ
 ပေ၏။ ပြောင်မြောက် ထိရောက်လှပြီး ပုလဲကုံးသဖွယ်စီကုံး
 ရေးစပ်ထားသည့် မြန်မာ စာ အ ရေး အဖွဲ့အရာတွင် မဟာ
 ဂီတ တေးချင်းများကား ဆိုဖွယ်မရှိချေတကား။

(၂၀)

ပဒေသာအဆို

မခုသဒ္ဒါရွှေတောင်ဘွဲ့ရ ဦးလူကြီးသည် အင်္ဂလိပ်အလိုတွင် ထူးခြားပြောင်မြောက်လှပေသည်။ တပယ်ခင်ဥသည်လည်း အင်္ဂလိပ်အလို ကောင်းလှသည်။ ယင်း ပညာ ကျော်များ၏ တပည့်ကျော် ဒေါ်စောမြအေးကြည် သည်လည်း ဆရာ ကောင်း တပည့်ပီပီ အင်္ဂလိပ်အလိုအလှန်အလိုတွင် ကြက်သီးထ လောက်အောင် ကောင်းသူတစ်ဦးပေတည်း။

ဇာတ်မင်းသားကြီး ဘုရားဒကာ ဦးဖိုးစိန်တို့အဖွဲ့ သီပေါ သို့ ရောက်လာရာတွင် ဒေါ်စောမြအေးကြည်၏ သီဆိုပုံ သီဆိုနည်းတို့ကို နားသောတဆင်ကြရပြီး ဆာစောချယ် အား အောက်ပြည်အောက်ရပ် ရန်ကုန်မြို့တော်တွင်လည်း အနွဲ့ဆို အပျော့ဆိုနှင့် အင်္ဂလိပ်အလို ကောင်းလှသူ တစ်ဦးရှိ ကြောင်း ပြောကြားကြရာ ဆာစောချယ် အလွန်သဘော တွေ့ပြီး ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးအား သီပေါသို့ ပင့်ဖိတ်စေတော့၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးကား အခြားမဟုတ်။ ရန်ကုန်အနောက်ပိုင်း လှည်းတန်းလမ်းနေ မျက်မမြင် စာရေးဆရာ အဆိုကျော်

လှည်းတန်း ဦးလူကလေးပင်တည်း။ ဦးလူကလေး (၁၂၃၄-
၁၂၉၁) သည် သားငယ် တယောဆရာကလေး ကိုဘသီကို
လက်တွဲလျက် သီပေါတို့ ရောက်လာချေတော့သည်။

အခုန်သင့်ပင် ရန်ကုန်မှ ပုလဲတီးကောင်းလှသူ စောင်း
ဆရာကြီး ဆရာညိမ်း (နောင်အခါ အလင်္ကာကျော်စွာ)
(၁၂၄၀-၁၃၂၀)လည်း သီပေါသို့ ရောက်ရှိနေလေရာ လှည်း
တန်း ဦးလူကလေးသည် မိမိရေးစပ်သော ယနေ့မဟာဂီတ
ကျမ်းဝင်ဖြစ်သည့် ရွှေဘုန်းတော်ရောင်ဘွဲ့မှ စချီကာ မိမိ
ရေးဖွဲ့သော တေဇာဂုဏ်ဘွဲ့ ပတ်ပျိုးသို့ဆက်ပြီး သင့်လျော်
ရာပဒေသာများကို မနားတမ်း တစ်ပုဒ်ပြီးတစ်ပုဒ် ဆက်လက်
သီဆိုသွားလိုက်သည်မှာ ညနေခင်း ၅ နာရီခန့်မှစ၍ နောက်
တစ်နေ့မိုးစင်စင်လင်းမှ မနည်းအဆုံးသတ်ချ လိုက်ရလေ
သည်။

ဆာစောချယ်က ချီးမွမ်းမဆုံးရှိုကာ ရွှေဒဂါးပြားကြီး
နှစ်ပြားအပြင် ကြိုးကြီးချိတ် တောင်ရှည် ပုဆိုး တစ်အုပ်ကို
လှည်းတန်း ဦးလူကလေးအား ဆုချီးမြှင့်ပြီး လိုက်ဖက်စွာ
တီးပေးနိုင်သူ စောင်း ဆရာညိမ်း အားလည်း ရွှေဒဂါး
တစ်ပြားနှင့် ကြိုးကြီးချိတ် တောင်ရှည်တစ်အုပ် ချီးမြှင့်
လိုက်သည်။

မိုးလင်းသွားသည်ကိုပင် သတိမထား လိုက်မိကြအောင်
ပြောင်မြောက်ကောင်းမွန်စွာ အသုံးတော်ခံသွားသူ လှည်း
တန်း ဦးလူကလေးအား နားဆင်နေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များ
ထံမှ စောင်းဆရာကြီး ဒေဝဏ္ဏန္ဒာမောင်မောင်ကြီးမှာ မိုး
စင်စင်လင်းသွားမှ သက်ပြင်း “ဟင်းခနဲ” ချနိုင်တော့သည်။

“တကယ် တော်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တွေ ပဲကလား။ နိုင် နိုင် နင်းနင်း သီဆိုသွားတဲ့ ဦးလူကလေးဟာ အင်မတန်တော်ပါပေ တယ်။ သည့် ထက် ချီး မှမ်း စ ရာ ကောင်း တာ က တော့ ဒ ကာ ကြီး ဆ ရာ ညှိမ်း ပေ ပဲ ဗျား။ ကျုပ် တစ် သက် မှာ ဒီလောက်ပုလဲတီးနိုင်တဲ့ စောင်းပညာရှင်ရယ်လို့ ဒီတစ်ကြိမ်ပဲ တွေ့ဖူးသေးတယ်။ ဒီသီချင်းတစ်ပုဒ်ကနေ နောက်တစ်ပုဒ် အလှည့်သင့်သလို မနားတမ်း ပဒေသာတွေ ဆိုကြတီးကြ လိုက်ကြတာ ငြီးငွေ့စရာလုံးဝမရှိပေဘူး။ အင်မတန်တော်တဲ့ ပညာကျော်တွေပဲကလား” ဟူ၍ နှုတ်မှတ်ဟုခေါ်ကျူး လိုက် သူကား နန်းတွင်းအဆက်ဆက် အသုံးတော်ခံ စောင်းပညာ ကျော် ဒေဝဏ္ဏနွာမောင်မောင်ကြီးပင် ဖြစ်တော့သည်။

မဟာဂီတ တေးချင်းများ စုပေါင်း ဆိုတီး ကြသော အလေ့ ရှေးကရှိခဲ့ဖူး၏။ မန္တလေးမြို့ ဘီးလစ်စာရေးကြီး (နောင်အခါမြို့ပိုင်) ဦးထင်အမှူးပြုသော မန္တလေးမြို့ မဟာ ဂီတအဖွဲ့ကြီး ဖွဲ့စည်းပြီးနောက် စနေပတ်တိုင်း စုပေါင်း ဆိုတီးလေ့ရှိ၏။ အများဆုံး ဘီးလစ်ဦးထင်နေအိမ် တရုတ် တန်းခေါ် လမ်း(၈၀)တွင် အများဆုံး ဆိုကြသည်။ အချို့ သီတင်းပတ်များတွင် ဝါသနာပါပြီး ငွေကြေးတတ်နိုင်သူ များက မိမိနေအိမ်များသို့ ဖိတ်ကြား၍ ဆိုကြတီးကြ စေ သည်။ ငွေကြေးတတ်နိုင်သူ များကသာလျှင် အဆိုအတီး ပညာရှင်တို့အား ကောင်းစွာညှိခံ ကျွေးမွေးနိုင်ပြီး ညှိခံ ရာ နေအိမ်ကလည်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှိမှသာ ဆိုရတီးရ ကျယ်ဝန်းလွတ်လပ်စွာ ရှိပေလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

နန်းတွင်းအသုံးတော်ခံ ဆရာနွဲ့ကြီး ရန်ကုန်သို့ရောက်လာ ပြီးနောက် ရန်ကုန်ကရိလမ်းနေ ဦးသိုက်တို့ လူစုကလည်း

စနေပတ်တိုင်းလိုလို မဟာဂီတပညာရှင်များ စုပေါင်း၍ ဆိုကြတီးကြသောခလေ့ကို ကျင့်သုံးလာခဲ့ကြရာ ဒေါ်စော မြအေးကြည် ရန်ကုန်သို့ပြောင်းရွှေ့လာသည့် ၁၉၃၁ ခုနှစ် အလွန်လောက်မှစပြီး ပိုမိုစိုပြည်လာခဲ့သည်။ ဆိုကြ တီးကြ စားကြသောက်ကြ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းကြသော- ပုံဖြစ်သဖြင့် အလွယ်ဆုံးအားဖြင့် “ဆိုတီးစားပြန်” ဟု ခေါ်ဆိုခဲ့ကြရာ ယင်းဆိုတီး စားပြန်ခေတ်မှာ ဒေါ်စောမြအေးကြည် ကွယ်လွန်သည့် ၁၃၂၉ ခုနှစ်အထိ တည်တံ့ခဲ့လေသည်။ ဤသို့ မဟာဂီတပညာကျော်များ စုပေါင်းဆိုတီးကြသော “ဆိုတီးစားပြန်” ခလေ့ကြီးကား ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာ ကွယ်ပျောက်စပြုခဲ့လေပြီဖြစ်သည်။

ပဒေသာဆိုကြတီးကြရာ၌ မဟာဂီတကျမ်းလာ အချင်းစု သက်သက်ကိုသာ ဆိုတီးသောနည်းနှင့် မဟာဂီတကျမ်းထွက် မဟုတ်မှုသော ရှေးခေတ် သံဆန်း တေးချင်း စုများကို စုပေါင်းရောနှောသီဆိုသော နည်းစနစ်ဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စား ရှိခဲ့လေသည်။ လှည်းတန်း ဦးလှကလေး၊ မန္တလေးမြို့မှ ရုပ်သေးမင်းသမီးကြီး ဦးထွန်းအိုင် စသည့်တို့သည် ရင်းနှီးသူ များနှင့် စုပေါင်း ရောနှော တီးမှုတ်သီဆို ကြသောအခါ ရှေးသံဆန်းများ ထည့်သွင်း မေ့နှောက် သီဆိုလေ့ ရှိကြ၏။ သို့သော် သက်ကြီးရွယ်ကြီး ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များနှင့် တံဖက် တီးခတ်ပြီး နားဆင်သူတို့ကလည်း သက်ကြီးပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်နေပါက မဟာဂီတ အချင်းစုချည်း ဟိုဖောက်သည်ထက် နှင့် အခုန်အပျံအကူးအပြောင်း အမျိုးမျိုး ပြုလုပ်သီဆိုလေ့ ရှိကြသည်။

ဒေါ်စော မြ အေး ကြည် လည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ ပရိသတ်အခြေအနေကို ကြည့်လျက် မဟာဂီတ သက်သက် ပဒေသာဆိုချလိုက်သည့် အခါရှိသကဲ့သို့ ရှေး သံဆန်းများ ရောနှောသီဆိုလေ့လည်း ရှိခဲ့သည်။

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်အတွင်း နာမည်ကျော်ခဲ့သော ဖြေလျော့ ခွေ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားမှ “မအ တအ ကလေးလို မရ တရ တေးဆို” အစချီကျအေးသီချင်း၊ “ရောဝတီ” အစချီ မြစ်ကြီ ရောဝတီသီချင်း၊ စောရဝေဠု ဇာတ်ကားမှ “ညဉ့်နက် ကလေးရယ်တဲ့” အစချီကောက်ညှင်းပေါင်းသီချင်းနှင့် အချို့ မြန်မာသံ တေးသီချင်းများမှာ ဒေါ်စောမြအေးကြည် ရှေးကသီဆိုခဲ့သော ပဒေသာသံဆန်းစုများမှ သီချင်းများ ဖြစ်၍ ဒေါ်စောမြအေးကြည်၏ တပည့်ရင်း အလင်္ကာ ကျော်စွာ ရွှေပြည်အေးသည် စာသားအချို့ တီးကွက် ခိုးချက် ပတ်မ ဆစ်များကို မိမိ၏ အစွမ်းထက်လှသော ပင်ကို ဉာဏ်နှင့် ပြုပြင်ပေါင်းစပ်လိုက်ရာတွင် ခေတ်မီခေတ်ဆန်း ရုပ်ရှင်တေးများအဖြစ် ကျော်ကြားခဲ့လေသည်။

ပဒေသာသီဆိုခြင်းသည် အသံကိုကောင်းစွာ နားလည် ရပေလိမ့်မည်။ မိမိသီဆိုနေသည့် အသံသည် မည်သည့် အသံကို ရောက်နေ၍ မည်သို့သော အသံရှိရာသို့ ရုတ်တရက် ကူး ပြောင်း ရ မည် ကို ကောင်း စွာ သိ နား လည် ရန် လိုပေသည်။ တစ်သံနှင့် တစ်သံတို့မှာ အဆင်ပြေသော ပိတ်သံဖြစ်ကြောင်းကို ခိုင်မြဲစွာ သိရှိရန်လိုပေမည်။

အထူးသဖြင့် စောင်းဘူရိယာနှင့် သီဆိုနေသည့်ဖြစ်ပါမူ စောင်း၌ မည်သည့်သံစဉ်ကို ကြိုးညှိထားကြောင်း သိထား

ရပေလိမ့်မည်။ ညှိထားသော သံစဉ်မှလွဲ၍ သီဆိုရန်မဖြစ်နိုင်ပေ။ မည်သို့သော သီချင်းမျိုးဖြစ်စေကာမူ ပုလဲတစ်မျိုးတည်းနှင့် လာသမျှသီချင်းတို့ကို တီးခတ်နိုင်သော ကွယ်လွန်သူ အသင်္ကာကျော်စွာ ပုလဲဆရာညီမိန်းကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကိုမူ ချင်းချက်ထားရပေလိမ့်မည်။

ပတ္တလား၊ စန္ဒရားတို့နှင့်သီဆိုလျှင်မူ သံစဉ်ကိုဂရုပြုရန် မလိုဟု ဆိုရမည် ဖြစ်သော်လည်း တစ်ပုဒ်နှင့် တစ်ပုဒ်အကူးတွင် အဆင်ပြေသော အသံဖြစ်ရန် ပဒေသာသီဆိုသူများသိထားရန်လို၏။ အကြောင်းအရာကလည်း ဆက်စပ်အဆင်ပြေရန် လိုအပ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ပဒေသာသည် သူစည်းသူကမ်းနှင့် ရှိပြီးဖြစ်ပေ၏။ “ရောက်ချင်ရာသို့ရောက်” ဟူ၍ ထင်တိုင်းဆို၍ မရနိုင်သော ပဒေသာနည်းလမ်း စည်းကမ်းကား ရှိပြီးဖြစ်သည်တမ့်။

(၂၁)

ရုပ်ရှင်နှင့် မဟာဂီတ

မဟာဂီတသည် အငြိမ့်သဘင်၊ ဇာတ်သဘင်လောက၏ ခေတ်ဦးအစကပင် နေရာရရှိခဲ့သည်။ အငြိမ့်နှင့် ဇာတ်သဘင် လောကကြီး၏ လှုပ်ရှားသရုပ်ဆောင်မှု အစကပင် မဟာဂီတ တေး ချင်း စု များ နှင့် အ စ ချီ ခဲ့ ခြင်း ဖြစ် သည်။ အသံတိတ်ရုပ်ရှင် စတင်ပေါ်လာကတည်းကပင် လွမ်းခန်း များ၌ မြိုင်ဂန္ဓမာယိုးဒယားမှ ဇင်မင်း၊ စိန်ခြယ်ချူးသန်း ပတ်ပျိုးမှ ရေနံ့သာဦး၊ တောတောင်စွယ် ယိုးဒယားမှ ညွတ်ပျိုခါ၊ မိုင်းပြာမုန်ဝေပတ်ပျိုးကြီးမှ အလိုရွှေသွေး၊ အထူး ထူး ပတ်ပျိုး ကြီး မှ နန်း ကြာ ညိုကြော့စသည် ဖြင့် သင့်တင့် ဆီလျော်ရာ အပိုဒ် များကို ရှေးချယ်၍ လည်း ကောင်း၊ သားတင့်ဆိုးယိုးဒယား၊ ညဉ့်သုံးယံ ပတ်ပျိုး၊ ခန်းတင်းရိပ်သာကြိုး၊ ရွှေပြည်တော်သည် ပတ်ပျိုး၊ ကြုံလေ ဘုံပွေ ပတ်ပျိုး၊ ကြုံသေးတယ် ကုန်ဆွေး ဗျာထုကြွယ် ယိုးဒယား၊ မြိုင်ဟေမာယိုးဒယားစသော တေးချင်းအစမှ စ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ဇာတ်သဘင် လောကကဲ့သို့ပင်

၁၅၇

ငိုချင်း၊ ငိုချင်းရှည်၊ ပြောငို၊ ပြေးငိုတို့ကိုသော်လည်းကောင်း
 အသံတိတ် ရုပ်ရှင်ခေတ်အစမှ အသံတိတ် ရုပ်ရှင်ခေတ်
 ပျောက်ကွယ် သွားသည့်တိုင် သုံးစွဲသီဆို တီးမှုတ်ခဲ့ကြသည်။
 အသံတိတ် ရုပ်ရှင်တီးဝိုင်း အဖွဲ့များမှ တီးခတ်သီဆိုခဲ့
 သော မဟာဂီတ တေးစုများမှာ မြန်မာနိုင်ငံ အနှံ့အပြားပင်
 လွှမ်းမိုးခဲ့ပြီး ယင်းတေးစုများကို နားဆင်ရာမှ မဟာဂီတ
 ဝါသနာပါရှိလာသူများလည်း အများအပြားရှိခဲ့လေသည်။
 ယင်းတေးသံများ နိုင်ငံအဝန်း လွှမ်းခြုံခဲ့သည်မှာ မည်သို့မျှ
 ငြင်းဆိုဖွယ်မရှိပါချေ။

ဝါသနာရှင် အရပ်သား အချို့ကဲ့သို့ အသံတိတ်ရုပ်ရှင်
 တီးဝိုင်းများမှ နားဆင်ပြီးရရှိသော မဟာဂီတ တေးချင်း
 များကို အဆီအငေါ်တည့် မတည့် မသိရှိကြဘဲ တစ်ပုဒ်နှင့်
 တစ်ပုဒ်ဆက်၍ ပဒေသာ သဘောမျိုး ဖန်တီးလုပ်ဆောင်
 သီဆိုတီးမှုတ်ကြသည်ကို အသံတိတ်ရုပ်ရှင် ဇာတ်ကားပြသ
 သော ရုပ်ရှင်ရုံရှိရာမြို့များတွင် အများဆုံး တွေ့ကြုံနားဆင်
 ကြရသည်။

မဟာဂီတ စာအုပ်ဝယ်ယူပြီး ရုပ်ရှင်ရုံ၌ ဆိုတီး
 ကြသော ရေနံ့သာဦး၊ ဇင်မင်း၊ ညွတ်ပျိုခါစသော
 တေးသီချင်းများကို ရှာကြ၏။ သီချင်းအစမှ မဟုတ်မူဘဲ
 သင့်လျော်ရာကို ခါးမှဖြတ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သဖြင့် မာတိကာတွင်
 ရှာဖွေမရသောအခါ မဟာဂီတကျမ်းသည် မထုံလင်သော
 ကျမ်းဟူ၍ အပြစ်တင်ကြ၏။ ဤမျှနားမလည်ခဲ့ကြသော
 အချိန်အခါ ဖြစ်ပေ၏။ နားလည်ခြင်းလည်း မရှိကြ
 သေးပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မြန်မာရုပ်ရှင်ပေါ်
 ပေါက်လာသော သက္ကရာဇ် ၁၂၇၂ ခုနှစ်ပိုင်းက မဟာ

ဂီတ အချင်းစုများ ပြင်ပလောက၌ ကောင်းစွာ ဖြန့်ဖြူးပေးနိုင်ခြင်း မရှိသေးချေ။ စနစ်တကျ ဖြန့်ဝေသင်ကြားပေးနိုင်သူဟူ၍ များများစားစား မရှိသေး။ ၁၉၃၀ ပြည့် (မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၉၂) ခုနှစ် ခန့်တွင် မန္တလေး မဟာဂီတအဖွဲ့၊ ရန်ကုန် မဟာဂီတ အဖွဲ့တို့ ပေါ်ပေါက်လာသည့် အပြင် သီပေါဟော်မှ မဟာဂီတ ပညာရှင် ဒေါ်စောမြအေးကြည် ကိုယ်တိုင် မန္တလေးနှင့် ရန်ကုန်သို့ ရောက်ရှိလာပြီးမှ မဟာဂီတ ပညာ ပို့မိ ခိုင် ခံ ပြန့်ပွား လာ တော့ သည်။ သည့်ထက်စော၍ မန္တလေး၌ မဟာဂီတ အဘိုးပညာကျော် ဆရာနွဲ့ကြီး၊ ဆရာတင်၊ ဆရာဦးရင်မောင်ခေ၊ ဆရာမောင်၊ ဆရာလွှား၊ ဆရာဘကြီး၊ ဆရာဘလေး၊ စိန်ဗေဒါစသူတို့ အပြင် အဆိုပညာကျော် ဦးလူကြီး၊ ဦးပေါ်ဦး၊ ဆရာမှန်း၊ အညွှဖြူ ဦးတုတ်၊ ဦးထွန်းအိုင် စသူတို့နှင့် ရန်ကုန်မှ မဟာဂီတ ပညာရှင် ဦးနု (၁၂၂၅-၁၃၀၂) ဆရာညိုမီး၊ စန္ဒရားဆရာခန့်၊ ဦးဘလတ်၊ လှည့်တန်းဦးလူကလေး၊ ဗလုတ်ဦးဖိုးလှ၊ ဦးဘအိုတို့ရှိခဲ့ကြ၏။ သို့သော် မဟာဂီတပညာမှာ မြတ်တူအစိုးရ အုပ်ချုပ်ပြီးနောက် ပျောက်ကွယ်လုမတတ် ရှိခဲ့ပြီး စနစ်တကျ ဆည်းပူးရ ကောင်းမှန်း မသိကြဘဲ ထိုမှသည်မှ ကြားဖူးနားဝ အဘိအစ ကလေးများနှင့်သာ တင်းတိမ်နေခဲ့ကြလေသည်။ မဟာဂီတအဖွဲ့များ ပေါ်ပေါက်လာပြီးနောက် မဟာဂီတကို ဆိုကြတီးကြ ဆွေးနွေးကြနှင့် မဟာဂီတ၏ ရသကို ပီပီပြင်ပြင် သိလာကြသည်။ ဒေါ်စောမြအေးကြည်ကလည်း တစ်ဖက် တစ်လမ်းမှ ကူညီဖြန့်ဖြူးသင်ကြားပေးရာမှ မဟာဂီတ ပညာရပ်မှာ စနစ်တကျ ပို့မိပြန့်ပွားလာရလေသည်။

ဒေါ်စောမြအေးကြည်၏နောက်မှ ဦးသာဒင်၊ ဒေလီညွန့်
 ဦးအလီ၊ စောင်းဦးထွန်းဖေ၊ ဆရာတောက်၊ ဆရာခါ၊
 ဦးဟုတ်ပိတ်၊ ဒေါ်အုန်းမေကြီး၊ ကျိုက်လတ်မယ်သင်တို့မဟာ
 ဂီတလောကအတွက် ဂုဏ်ယူဖွယ်ရာ ပေါ်ထွက်လာကြပြီး
 နောက် မဟာဂီတနယ်ပယ်မှာ ပိုမိုဝင့်ကြား ကျယ်ပြန့်လာ
 လာခဲ့သည်။

မန္တလေးမှ ဆင်းလာခဲ့သူ နိုင်ငံကျော် မြန်မာညွန့်
 ဦးချစ်မောင်နှင့် ဇနီးဒေါ်အောင်ကြည်တို့ ရန်ကုန်သို့ရောက်
 ရှိလာရာဝယ် မဟာဂီတပညာဆည်းပူးသူ အများအပြားတိုး
 တက်လာခဲ့ပြန်သည်။

(၂၂)

မဟာဂီတနှင့်ဓာတ်ပြား

ဒေါ်စောမြအေးကြည် ရန်ကုန်သို့ ရောက်ရှိလာပြီး နောက် မဟာဂီတပညာရပ်များ ပြန့်ပွား လာသောအခါ နိုင်ငံခြားသားများ ပိုင်ဆိုင်သော ဓာတ်ပြားကုမ္ပဏီများ မှာလည်း မနေသာတော့ဘဲ မိမိတို့၏စီးပွားရေးကို ရှေးရှုကစ မဟာဂီတတေးချင်းစုများကို ဓာတ်ပြားသွင်းလုပ် ထုတ်ဝေ ရောင်းချကြတော့သည်။ မဟာဂီတသည် ဤမျှ ထင်ပေါ် ကျော်ကြားလှသဖြင့်လည်း လာသော အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက် လာချေပြီဖြစ်ပေသည်။

ဓာတ်ပြားလောကတွင် အလွန်ဝါရင့်သော ပါလီဖုန်း ဓာတ်ပြားကုမ္ပဏီသည် နာမည်ကျော်ကြား ထင်ရှားလှသူ ဒေါ်စောမြအေးကြည်၏ အသံနှင့်ဆိုနည်းဆိုဟန်ကို ဓာတ် ပြားသွင်းလိုလှသဖြင့် လိုက်လံစုံစမ်းသောအခါ ရှေ့နေကြီး ဦးကျော်စံနှင့်ပတ်သက်ပြီး ရကန် ဦးတင်နှင့် အဆက်အသွယ် ရကာ ရကန်ဦးတင်၏ဇနီး ဒေါ်စောမြအေးကြည်နှင့်တွေ့ဆုံ သွင်းနိုင် ဓာတ်ပြားသွင်းဖြစ်သွားတော့သည်။

ဒေါ်စောမြအေးကြည် ရန်ကုန်သို့ရောက်ရှိစအချိန် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်မှာပင် ဓာတ်ပြားသွင်းယူပြီး ၁၉၃၁ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ သို့ ရောက်မှ ဖြန့်ဝေရောင်းချနိုင်လေသည်။ ထိုဓာတ်ပြားမှာ-
 ဘီ ၄၂၀၄၉ မြရည်နန္ဒာဘွဲ့၊ ဘီ ၄၂၀၅၀ နန်းကြာညိုပတ်စာ ပိုးနှင့်တစ်တောရဲ့ ဝင်တယောသံဆန်း ငါးပေါက် ဘီ ၄၂၁၂၈ ပန်းပါဘိယိုးဒယားနှင့်ခြုံခြုံကံယိုးဒယားဘီ ၄၂၁၆၇ နှစ်ပြား တွဲ မိုးဒေဝါပတ်ပျိုးတို့ဖြစ်သည်။

နန်းကြာညို ပတ်စာပိုးမှာ အထူးထူး ပတ်ပျိုးကြီးမှ ဒေါ်စောမြအေးကြည်၏ ပင်ကိုယ်ဉာဏ်ဖြင့်ညွှတ်ရုံတော်ထူးသို့ ဆက်ဆံဆက်တီးရသော ပဒေသာဆိုတီးနည်းဖြစ်၍ ထိုနည်းကို ဒေါ်စောမြအေးကြည်ထံမှ တိုက်ရိုက် သင်ကြားခံယူခဲ့ရသူ ဂီတာစိမ်းမောင်က ၁၉၃၅ခုနှစ်တွင် ဂီတာတစ်ဦးတည်း လက်စွမ်းပြလျက် အဆိုတော်မကြည်အောင်နှင့်တူ၍ နန်းကြာညို သီချင်းကြီးအမည်ဖြင့် ကိုလံဘီယာဓာတ်ပြားတိုက်မှု ပြန်လည် ထုတ်ဖြန့်ခဲ့ရာ တစ်နိုင်ငံလုံး ဟိုးဟိုး ကျော်သွားလေသည်။

တစ်တောရဲ့ဝင်သံဆန်းငါးပေါက်ဓာတ်ပြားမှာ ဒေါ်စောမြအေးကြည် သီဆိုပေးပြီး နောင်အခါ ဂီတာစိမ်းမောင်ဟု ကျော်ကြားလာမည့် ဒေါ်စောမြအေးကြည်၏ သားတပည့် ရင်း အသက် ၁၄ နှစ်အရွယ်မျှ ရှိသေးသူ မောင်စိမ်းမောင် ကလေးက တယောဖြင့် လက်စွမ်း ပြထားသော ပဒေသာ သံဆန်း သီချင်းဖြစ်သည်။

ဓာတ်ပြား နယ်ပယ်တွင် မဟာဂီတသည် နေရာယူ တွင်ကျယ်စ ပြုခဲ့လေပြီ။

၁၉၃၁ ခုနှစ်အတွင်းမှာပင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ကိုလံဘီယာဓာတ်ပြားများ စတင်ပေါ်ပေါက်လာရာ ပါလိုဖုန်း

နှင့်ဆွေးတံဆိပ်ဓာတ်ပြားများကို ကျော်လွှား၍ ထိပ်တန်း
နေရာသို့ ကိုလံဘီယာက တက်ရောက်နေရာယူလာခဲ့သည်။

ကိုလံဘီယာထိုက်မှာ ၁၉၃၁ခုနှစ်မှာပင် ပွဲဦးထွက် R.E. I
အမှတ်ဖြင့် ကျွန်လတ်မယ်သင်ကြီး သိဆိုသော မတူအောင်
နှဲ့ခါ ခေတ်ပေါ်အငြိမ့်ဓာတ်ပြားဖြင့် စတင်ပေါ်ထွန်းလာပြီး
ထိုနှစ်မှာပင် စောင်းဦးထွန်းဖေ၊ စန္ဒရား ဆရာတောက်
စသည်တို့ အတီးနှင့်တွဲဖက်ကာ မင်းသမီး မစိန်ဆင်ကြီး၏
သာတင့်ဆုံး ယိုးဒယား၊ မစိန်ဆင်ကြီး၏ ကရင်ဩ၊ မြန်မာ
ညွန့်လှရင်၏ အောင်မြေမြေမန်းပတ်ပျိုး၊ ကိုအလီ၏ ချစ်သမ္မု
ကိုပတ်ပျိုး၊ ကိုအလီ၏ မဲဇာတောင်ခြေပတ်ပျိုး၊ မောင်လှ
ဖေ (မဟာဂီတဘုတ် လူကြီးဟောင်း) ၏ မြေမန်းကိုက်ရုံပတ်ပျိုး
မစိန်ကြီး၏ စိန်ဝေလျှံပတ်ပျိုးစသော မဟာဂီတတေးသီချင်း
ကြီးများ ဆက်တိုက်ထွက်လာသည်။ ရောင်းပန်းလည်းလှ
ခဲ့ပေသည်။

၁၉၃၅ ခုနှစ်မှစ၍ စန္ဒရား ကိုအေးခေါ် နောင်အခါ
ရွှေပြည်အေး၊ စောင်းဦးဘသန်း၊ ဂီတစိမ်းမောင်စသော
လူငယ် အတီးပညာရှင်များနှင့် တွဲဖက်ကာ မအေးမိ၏
တောင်ယံတောမုန်၊ ညှင်းလေကသွေး ပတ်ပျိုး၊ အောင်မြေ
မြေမန်းပတ်ပျိုး၊ ရဝိန်ဒေါင်းယာဥ်ပျံ ပတ်ပျိုး၊ စိန္တေကိုးသွယ်
ပတ်ပျိုး၊ မင်းသားကြီး ဦးစိန်အုပ်ကြီး၏ ခြံခြံကြံဖြာ
ယိုးဒယား၊ မကြည်အောင်၏ စိန်ချယ်ဖြာရောင်လင်းကြိုး၊ ရှစ်စုံ
ရွက်ကြာပတ်ပျိုး၊ နန်းကြာညိုငါးပေါက်ပတ်စာပိုး၊ မအေးမိ
၏ ပန်းမြိုင်လယ်ဖိန်းချားကြီးနှင့် ပန်းဟေဝန်ဖိန်းချားလေး၊
စန္ဒရားချန်ပီယံ မောင်ကျော်နှင့်တွဲ၍ မတင်အုန်း၏ ကောင်း
ကြီး သင်္ခါ မှန် ဖော် ကွာ ဝေး ယိုးဒယား၊ ကြံကြံ ဖန်ဖန်

ယိုးဒယား၊ ကိုသာညွန့်၏ ရုပ်ကြီးသူတို့ယိုးဒယား၊ နံ့သာနီ
 တောင် ပတ်ပျိုး၊ တရုတ် ကိုလူကလေး၏ လျှပ်ပန်းခွေနှံ
 ယိုးဒယား၊ စိန်ခြယ်ခြူးနဲ့ ပတ်ပျိုး၊ ရတနာမြစ်၏ ပန်းမြိုင်
 လယ်ဖိန်းခြားကြီး၊ မှော်ရုံတောနက်မြိုင်ယိုးဒယား၊ မှန်မပြေ
 ယိုးဒယား စသည်ဖြင့် မဟာဂီတအချင်းစုအတော်များများ
 ၎င်း ကိုလံဘီယာ ဓာတ်ပြားတိုက်မှ ထုတ်လုပ်ရောင်းချခဲ့ရာ
 ရောင်းတမ်း မျက်နှာပန်း အလွန်လှခဲ့သည်။

ဓာတ်ပြားလောက၌ မဟာဂီတသည် မျက်နှာမငယ်ခဲ့ရ
 သလိုပင် ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင်
 မြန်မာနိုင်ငံဘုရင်ခံ စတင်ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့သော ၃၆ လမ်းတို့
 ရှိ ဗဟိုကြေးနန်းရုံး အောက်ထပ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ အသံလွှင့်ရုံ
 စတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့စဉ်ကပင် မြန်မာဂီတတီးဝိုင်း အဖွဲ့များအား
 ဖိတ်ကြား၍ အသံလွှင့်ခဲ့သည်ကို ထောက် ခြင်းအားဖြင့်
 မဟာဂီတသည် မျက်နှာမငယ်လှဘဲ အရေးပေးခြင်း၊ နေရာ
 ပေးခြင်းများ ခံယူခဲ့ရသည်မှာ ထင်ရှားလှပေသည်။

(၂၃)

သုတေသနဓာတ်ပြား

သို့သော် ဝင်ငွေမှာမူ မတူလှပေ။ မျက်နှာပေးခံရပုံချင်း မှာလည်း ခြားနားလှပေ၏။ ကာလပေါ်သီဆိုတီးမှုတ်သူ များကား မျက်နှာပွင့်သလောက် မဟာဂီတသမားများကား မျက်နှာယှောင်လှပေသည်။ မဟာဂီတကို အခြေခံလိုက်စားပြီးမှ ကာလပေါ်သို့ ကူးပြောင်းခဲ့ရသည် မှန်သော်လည်း မဟာဂီတချည်းသက်သက် လိုက်စားသူများမှာ အရေးပေးခံရပုံချင်း မတူသည့်အခါ ကာလပေါ်သို့ ကူးပြောင်းကြကုန်၏။ သို့နှင့် ဂီတကြေးစားနတ်ပယ်သို့ ခြေချသူတိုင်း လိုလိုပင် မဟာဂီတပေါ်၌ စိမ်းကားသလိုဖြစ်လာကြကာ တစ်စတစ်စနှင့် တိမ်ကောလုမတတ် ရှိခဲ့ရသည်။

စန္ဒရား ဦးဘလတ်၊ ဦးသာဒင်၊ ဆရာဖောင်၊ ဆရာတောက် စသူတို့မှာ သီချင်းကြီးတီးနေကာမျှဖြင့် ထမင်မဝနိုင်ဟုဆိုကာ အသံတိတ်ရုပ်ရှင်နယ်သို့ ဝင်ရောက် ပြီး ထိုခေတ်နှင့်အမီ ကာလသံဆန်းများတီး၍ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြုကြရှာသကဲ့သို့ပင် ဘာဂျာဆရာစိုး၊ စန္ဒရား

ဆရာခါ၊ မြန်မာညွန့်ဦးချစ်မောင်၊ ပတ္တလား ဦးထွန်းပေါ်
 စသူတို့မှာလည်း အငြိမ့်အဖွဲ့များတည်ထောင်လျက် ကိုယ်တိုင်
 ဝင်ရောက်ပြီး ကာလအသံဆန်းအငြိမ့်တေးများဖြင့် တီးခတ်
 အသက်မွေးကြရပေသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့အား လုံးဝအပြစ်
 မဆိုသာပေ။ သို့သော် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ အားလုံးပင်
 မဟာဂီတကိုမူ ပစ်ပယ်ခြင်း မပြုနိုင်ရှာကြပေ။

အသံတိတ်ရုပ်ရှင်တီးဝိုင်း၌ လုပ်ကိုင် စားသောက် ကြ
 သူများနှင့် အငြိမ့်လောကတိုင်းသို့ ဝင်ရောက်လှုပ်ရှားသူ
 များမှာ အချိန်အခါအလျောက် မိမိတို့၏ နောက်မှတက်
 လာသော လူငယ်များကို နေရာပေးရခြင်းဖြင့် ရုပ်ရှင်နယ်၊
 အငြိမ့်နယ်တို့မှ အနားယူကြရပြန်သောအခါ မိမိတို့မူ
 ဘူတ အခြေခံနယ်ပယ်ဖြစ်သည့် မဟာဂီတ လောက သို့
 ပြန်လည် နေရာယူကာ မဟာဂီတ ပညာရပ်များ ဖြန့်ဝေ
 ပေးခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းထားခြင်းစသည်ဖြင့် မြန်မာတို့၏ရိုးရာ
 တေးဂီတအစဉ်အလာ အစစ်အမှန်ဖြစ်သော မဟာဂီတ
 တာဝန်ကို ကျေပွန်စွာထမ်းဆောင်ခဲ့ကြသူများဖြစ်ပေသည်။
 ဂုဏ်ယူဖွယ်ကောင်းသော ပညာရှင်များပေတည်း။ မိမိတို့
 ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရမည့် တာဝန်ကို အသက်ထက်ဆုံး
 ခိုင်မာစွာ ကျင့်သုံးဆောက်တည်သွားကြသူများ ဖြစ်ချေ၏။

မြန်မာတို့နန်းတိုင်းသုံး မဟာဂီတ အချင်း စုများ၏
 အရေးကို အထူး ရင်လေးလျက်ရှိသူမှာ ဒီးဒုတ် ဦးဘချို
 ဖြစ်လေသည်။ မြန်မာဘုရင်မင်းမြတ်တို့ လက်ထက်တော်
 အတွင်း မြန်မာစာပေ ကဝိကျော်များနှင့် ဂီတအကျော်
 အမော်များ၏ လက်ရာသန့်သန့်များကား ကြာလေ ရှားပါး
 လေဖြစ်ကာ နှစ်ကာလရှည်ကြာခဲ့သည်နှင့်အမျှတစ်စတစ်စနှင့်

တိမ်ကောပျောက်ကွယ်သွားလျှင် ထီးသုံး၊ နန်းသုံး၊ ကြွင်း
သုံး တော်ဝင်တေးဂီတများ ဆိတ်သုန်းသွားလျှင် ခက်ရချည့်
ဟူသောအတွေးဖြင့် ဒီးဒုတ် ဦးဘချိုမှာ ပူပင် သော က
ရောက်နေရှာလေသည်။

ဆရာမင်းသုဝဏ်သည် ဒီးဒုတ် ဆရာချို၏အိမ်သို့ အလည်
အပတ်ရောက်သွားရာမှ ယင်းအကြောင်းကို သိသောအခါ
မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်းဝင်တစ်ဦးဖြစ်သူ ဦးခင်ဇော်
(ကေ)နှင့် ဆက်သွယ်ပေးလိုက်သည်။

ထိုအချိန်က ဦးခင်ဇော်သည် မြန်မာ့သီချင်းကြီးများနှင့်
ရှေးရေးကဗျာတို့ကို အသံသွင်း၍ ကမ္ဘာလုံးဂီတသင်္ကေတနှင့်
ရေးမှတ် သုတေသန ပြုလုပ်ရုံသဖြင့် ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုနှင့်
မိတ်ဆက်ပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သုတေသန အသင်းတွင်
တက္ကသိုလ်ကျောင်းမှ ဆရာများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိ
ရကား ကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးဖေမောင်တင်၊ တက္ကသိုလ်ဆရာ
ဦးခင်ဇော်(ကေ)၊ ဆရာဇော်ဂျီ၊ ဆရာမင်းသုဝဏ်တို့လည်း
ပါဝင်ကြလေသည်။

ဦးခင်ဇော်နှင့် ဒီးဒုတ် ဦးဘချိုတို့တိုင်ပင်ကာ မြန်မာ
ရှေးရိုး မဟာဂီတတေးချင်းစုတို့ မပျောက်ကွယ်မတိမ်ကော
ရေးကို ရှေးရှုလုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ရန် လုပ်ငန်းကို စတင်
အကောင်အထည် ဖော်တော့သည်။

သောတာလင်္ကာရနှင့်တကွ ဝစနာလင်္ကာရများပါမကျန်
စေရန်အတွက် မြန်မာဘုရင်လက်ထက်တော်ကို မိလိုက်သူ
အဝေးရောက်မင်း ဦးအောင်ကြီးကို ပင့်ဖိတ်လျက် ဝစနာ
လင်္ကာရ အစုဝင်ဖြစ်သော ရတု၊ ရကန်၊ အဲချင်း၊ အိုင်ချင်း၊
မော်ကွန်း၊ လူးတား၊ လေးချိုးကြီးအစရှိသောအချင်းစုများ

အပါအဝင် ဓာတ်ပြားသွင်းရန် ဆောင်ရွက် ကြိုးပမ်းကြ တော့သည်။ ထိုအချိန်တွင် အဝေးရောက်မင်းမှာ အသက် (၇၇) နှစ်ရှိလေပြီ။ သို့သော် အဝေးရောက်မင်းသည် ရွှေနန်း တော်လက်ထက်သုံး ကဗျာ၊ လင်္ကာကြီးများမွှေးမွှိန်နေသည့် အရေးကို ဘဝင်မကျသူတင်ဦးဖြစ်သည့်အလျောက် ငိတ်အား ထက်သန်စွာဖြင့် အကြေအရပ် ရန်ကုန်ဆီသို့ အသက်အရွယ် ကို ပမာဏမထားဘဲ အရောက်လှမ်းခဲ့ရှာပေသည်။

ဆရာနွဲ့ကြီးသည် ရန်ကုန်မှာပင်ရှိနေပြီး ဆရာမောင်မှာ မန္တလေး၌နေထိုင်လျက်ရှိရာမှမြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်းမှ မှာယူပင့်ခေါ်သဖြင့် အသက် (၆၀) ကျော်နေပြီဖြစ်သော် လည်း မဟာဂီတအရေးကိစ္စဖြစ်သဖြင့် ငိတ်ထက်သန်စွာဖြင့် ရန်ကုန်သို့ လှမ်းလာခဲ့ရှာသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်းကို ထိုစဉ်က အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် Burma Research Societyဟု ခေါ်ဆို သဖြင့် ဗြိတိသျှ ဘားမားရပ်ရှင်ကုမ္ပဏီမှတာဝန်ယူ၍ ဓာတ် ပြားသွင်းပေးရာ၌ ဓာတ် ပြား အမှတ် အ သား နံပါတ်ကို အင်္ဂလိပ် ဘာသာအတိုကောက် BRS 1-2-3-4 စသည်ဖြင့် ဖော်ပြထားလေသည်။

- BRS 1 ပတ္တလားဆရာနွဲ့တီး၍ ဒေလီညွန့်...
ဆိုသည်။ ဆောင်းဟေမာန်ဘွဲ့။
- BRS 2 ပတ္တလားဆရာနွဲ့တီး၍ ဒေလီညွန့်ဆို ...
ပုံနှုန်း ဝတ်နိကြီး။
- BRS 3.4 စောင်း ဦးအောင်လှတီး၍ စောမြ
အေးကြည်ဆို စုံသာမြိုင်လယ်
သီချင်းခုံနှစ်ပြားတဲ။

BRS 5.6.7 စောင်း ဦးအောင်လှတီး၍ စောမြ အေးကြည်ဆို... မိုင်းပြာမှိုဝေပတ်ပျိုး သုံးပြားတို့။

BRS 8 ပတ္တလား ဆရာမောင်တီး၍ စောမြ အေးကြည်ဆို မှန်ညောင်သဉ္ဇာနှင့် ခေပါယောင်ငတ်တော်ရုံဘွဲ့။

BRS 9 ပတ္တလား ဆရာမောင်တီး၍ စောမြ အေးကြည်ဆို... မြတ်ပလ္လင်တော်ဘွဲ့။

BRS 10 ပတ္တလား ဆရာမောင်တီး၍ စောမြ အေးကြည်ဆို ... ကြောက်ဖွယ်ဘုန်း တန်းကြီး။

BRS 11 ပတ္တလား ဆရာမောင်တီး၍ စောမြ အေးကြည်ဆို...လွမ်းဝံ့နိပို့ ယိုးဒယား။

BRS 12.13 ပတ္တလား ဆရာမောင်တီး၍၊ ဒေလီ ညွန့်ဆို ဇေယျာရွှေမြေ သီချင်းခုံ နှစ်ပြားတို့။

BRS 14 ပတ္တလားဆရာနွဲ့ တီး၍ ဒေလီညွန့်ဆို... မိုးလုံးပတ်လည်ပတ်ပျိုး။

BRS 15 အဝေး ရောက် မင်း ဆို ကုသိနာရုံ အိုင်ချင်းနှင့် ဘုန်းပဒေသာလူးတား။

BRS 16 အဝေးရောက်မင်းဆို...မင်္ဂလာမန်နည် မော်ကွန်းနှင့် ဘုန်း မ ကိုဋ် ပေ မို့ လေးချိုးကြီး။

BRS 17 တော လား စူးစူးနှင့် ကောက်တီးငယ်
 အိုင်ချင်း (တောလားစူးစူးကို အဝေး
 ရောက်မင်းသီဆို၍ နောက် တစ်ဖက်
 ကောက်တီးငယ်ကို ဒေါ်စောမြအေး
 ကြည် သီဆိုသည်)။

BRS 18 အဝေးရောက်မင်းဆို နေနတ်ကယ်မှ
 အဲချင်းနှင့် မင်္ဂလာချက်ဗွေချောင်း။

BRS 19 အ ဝေး ရောက် မင်း ဆို လေးကျွန်း
 မြင့်မိုရ်ရကန်နှင့်လှမြတ်ဦးစွန်းသာချင်း။

BRS 20 သီ ပေါ န ရည်း တော် သားများတီး၍
 စောမြအေးကြည်ဆို စံ ရာ တောင်
 ကျွန်းကြီးနှင့် ရေကင်းသံ။

BRS 21 သီ ပေါ န ရည်း တော် သားများတီး၍
 စောမြအေးကြည်ဆို....မြောက်စည်သံ။

BRS 22 သီပေါနရည်း တော် သား များတီး၍
 စောမြအေးကြည်ဆို...ဗိုကြီးသံ။

အထက်ပါဓာတ်ပြား ၂၂ ချပ် ထုတ်ဖြန့်ခဲ့သော်လည်း
 မူလဓာတ်ပြားသွင်းစဉ်က ၂၃ ချပ်ဖြစ်သည်။ ယင်းဓာတ်ပြား
 တစ်ချပ်မှာ စောင်းဆရာကြီး ဆရာညိုမင်းတီး၍ ဒေလီညွန့်
 သီဆိုထားသော သောင်းကျေးဒီပါ မွန်သံသီချင်းဖြစ်ပြီး
 ပုံကြမ်းဖရောင်းပြား ကျကဲ့သွားသဖြင့် ဓာတ်ပြားအဖြစ်သို့
 ရောက်မလာရခြင်းဖြစ်သည်။ ဓာတ်ပြားသွင်းခဲ့သူ စောင်း
 ဆရာကြီး ဦးအောင်လှဆိုသူမှာ ရန်ကုန်မြို့နေ အငြိမ်းစား
 ဘီးလစ်စာရေးကြီးဖြစ်၍၊ မြန်မာဘုရင်လက်ထက် အသုံး

တော်ခံ စောင်းပညာကျော် ဒေဝဏ္ဏန္ဒာမောင်မောင်ကြီး၏ တပည့်ရင်းဖြစ်သည်။ စောင်း ပညာ နှင့် အသက် မွေး ဝမ်း ကျောင်းမပြုဘဲ မြတ်နိုးလှသော မဟာဂီတ ပညာ ရုပ် ကို ကွယ်လွန်သည့်တိုင်အောင် ထိန်းသိမ်းခဲ့သူပေတည်း။

စောင်းဆရာကြီး ဦးအောင်လှဆိုသူတစ်ဦး ရှိသေး၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း မဟာဂီတကို ရင်ဝယ်ပိုက်၍ ထိန်းသိမ်း ခဲ့သူဖြစ်ပေ၏။ မဟာဂီတ ပညာရှင် ရုပ် ရှင် မင်း သ မီး ဒေါ်မေသန်း၏ ခင်ပွန်းဖြစ်၍ တက္ကသိုလ်မှ သင်္ချာပါမောက္ခ ဖြစ်သည်။ သုတေသနဓာတ်ပြားသွင်းခဲ့သူ ဘီးလစ်စာရေး ကြီး ဦးအောင်လှနှင့် အသက်အရွယ်မှာမူ ကွာခြားလှပေ၏။ စာ ရေး ကြီး ဦး အောင် လှ သည် ၁၂၄၀ ပြည့်နှစ် တစ်ဝိုက် မွေးဖွားခဲ့သူဖြစ်၍ ပါမောက္ခဦးအောင်လှသည် ၁၂၅၇ ခု ဖွားဖြစ်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးတို့အား နှောင်းလူများ မကြာခဏ အမှတ်မှားတတ်ကြပေသည်။

ရှေးရိုးတီးနည်းများဖြစ်သော မြောက်စည်သံ၊ ဗိုကြီးသံ၊ ရေ ကင်း သံ များ ပျောက် ကွယ် သွား မည်ကို စိုးရိမ်၍ ဓာတ်ပြားသွင်းထားရန် ကြံစည်ပြီးနောက်သီပေါစော်ဘွား ၏ နရည်းဝိုင်းတော်သားများအား ပင့်ဖိတ်ရာတွင် သီပေါ စော်ဘွားက မိမိနရည်းဝိုင်းတော်သားများကို ဓာတ်ပြား သွင်းခွင့်မပြုနိုင် ဟူသော ပြန်ကြားချက်ကြောင့် ဒီးဒုတ် ဦးဘချိုတို့မှာ အတန်ပင် စိတ်သောကရောက်ခဲ့ရသေး၏။

ထိုပြဿနာကိုဦးခင်ဇော်(ကေ)ကစော်ဘွား၏ကိုယ်ရေး အတွင်းဝန်ထောက် မစ္စတာဘားဇတ်ထံ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်း တိုင်ပင်ရာမှ သဘောတူညီချက်ရပြီး နရည်းဝိုင်းတော်သား များ ဖြစ် ကြ သော ဆရာစိန်၊ ဆရာသင်၊ ဦးငွေကိုင်၊

ဦးမောင်ကိုနှင့် အဖွဲ့သားများ ရန်ကုန်သို့ ဆင်းခဲ့ကြလေသည်။

ရန်ကုန်၌ အစားအသောက်အနေအထိုင် အဆင်ပြေစေရေးအတွက်ထိုအချိန်ကပွင့်လှစ်စပြုလျက်ရှိသော ၃၆ လမ်းတိုရှိ အသံလွှင့်ရုံကလေးမှ တစ်ရက်လျှင်တစ်ကြိမ်ကျ အသံလွှင့်စေခဲ့ပြီး၊ တစ်ကြိမ်အသံလွှင့်သျှင် ချီးမြှင့်ငွေ တစ်ဆယ်ကျပေးအပ်ခဲ့သဖြင့် သီပေါ နရည်း ဝိုင်း တော် သားများ၏ နေထိုင်စားသောက်ရေးမှာ များစွာအဆင်ပြေခဲ့၏။ ဤသို့ဖြစ်စေရန် စီမံဖန်တီးပေးသူမှာ အသံလွှင့်ရုံကို အုပ်ချုပ်ကြီးကြပ်သူ အစိုးရဝတ်လုံတော်ရကြီး ဦးတင်နှင့် အသံလွှင့်ရုံဝန်ထောက် ဦးတူးမောင်တို့ ဖြစ်လေသည်။

ဝစနာလင်္ကာရများကို အသက်ကြီးရင့်လျက်နှင့် စိတ်ဝင်စားစွာ သီဆိုပေးခဲ့သူ အဝေးရောက်မင်း ဦးအောင်ကြီးမှာ ဓာတ်ပြားများသွင်းပြီး အထက်အညာသို့ ပြန်သွားခဲ့လေသည်။ ရွှေဘိုသို့ပြန်အရောက် ၁၉၄၂ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်၊ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၀၄ ခုနှစ် တော်သလင်းလဆုတ် ၂ ရက်၊ စနေနေ့တွင် ငွေဘိုမင်းရပ်၌ ကွယ်လွန်ခဲ့ရှာ၏။ အဝေးရောက်မင်းကား ၁၂၁၅ ခုနှစ် နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၂ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့ပြီး ၁၃၀၄ ခုနှစ်၊ အသက် ၈၉ နှစ်အရွယ်တွင် ကွယ်လွန်အနိစ္စ ရောက်ခဲ့ ရလေသည်။ ယင်းအချိန်ကား မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဂျပန်များ အုပ်စိုးလျက် ရှိလေပြီတည်း။

ဗိုလ်တိယကမ္ဘာစစ်ကြီးကား မီးဟုန်းဟုန်းတောက်လေပြီ။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဗြိတိသျှကို တော်လှန်ပြီးနောက် ဂျပန်များ လာရောက်ကြီးစိုးနေသည့် ကာလအတွင်းဖြစ်၏။ စကော့

ဈေးဟု အမည်တွင်သော ယနေ့ဗိုလ်ချုပ်ဈေးကြီးမှာ ဂျပန် ခေတ်အတွင်းက ရန်နိုင်ဈေးဟု အမည်မှည့်ခေါ်လှဆဲဆဲ အချိန်အခါဖြစ်ပေ၏။

ကုန်တိုက်များမှ ဖောက်သူများ ဖောက်ထွင်းယူလာကြ ကုန်သော ပစ္စည်းမျိုးစုံတို့သည် ထိုဈေးကြီး၌ အစုလိုက် အပုံလိုက် ချထားကြပြီး ဈေးအမျိုးမျိုးခေါ်ကာ အော်ဟစ် ရောင်းချလျက်ရှိပေ၏။ ယင်းအစုအပုံထဲတွင် ဓာတ်ပြားများ အထပ်လိုက်ချထားလျက် “ဝမ်းဒေါ်လာ၊ ဝမ်းဒေါ်လာ” ဟု အော်ဟစ် ရောင်းချနေကြ၏။ ကိုလံဘီယာ ဓာတ်ပြား အချို့၊ ဗြိတိသျှဘားမားရုပ်ရှင် ကုမ္ပဏီထုတ် ဓာတ်ပြား အနည်းငယ်နှင့် သုတေသနအဖွဲ့ထုတ် မဟာဂီတဓာတ်ပြား များကား အများဆုံးပင်တည်း။ တန်ဖိုးမသိကြပါကား။ နှမြောဝမ်းနည်းဖွယ် ကောင်းပေစွ။

စစ်ဖြစ်လုနီးအချိန် ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်ခန့်ကျမှ မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်းကြီးမှ အကြံရကာ ဓာတ်ပြားသွင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြား ထုတ်ဝေဖြန့်ချိမှု မပြုရမီ မှာပင် ဆိုးရွားလှသောစစ်ကြီး ဝင်ရောက်လာခြင်းကြောင့် ကြီးပမ်းမှုများ အလဟဿ ဖြစ်ခဲ့ရတော့သည်။ ကြီးစား ကြရသမျှ သဲထဲရေသွန်ဖြစ်ကာ ထိပ်သီးအဆို ပညာရှင်ကြီး များနှင့် ထိပ်တန်းအတီးကျော်များ သီဆိုတီးခတ်ထားသော အဖိုးတန်မဟာဂီတ ဓာတ်ပြားများကား ဆိုးရွားသွားရလေ ပြီဖြစ်၏။ ပြည်သူများလက်ထဲသို့ ကျကျနနမရောက်လိုက်ရဘဲ တစ်စတစ်စနှင့် ပျောက်ကွယ်ခဲ့ရလေတော့၏။ ယနေ့သော် ထိုဓာတ်ပြားများမှာ ရှာဖွေမရလောက်အောင် ရှားပါး ပျောက်ကွယ် သွားရလေပြီ။

သုတေသနအသင်းမှ ထုတ်လုပ်သော ဓာတ်ပြားများနှင့် ပတ်သက်၍ ရှေးအခါက စာတမ်းငယ်တစ်ခု ဖြန့်ဝေခဲ့သေး၏။ ယင်းစာတမ်းမှာ ယနေ့တိုင် ကျွန်ုပ်တို့ ရှိသေးသော်လည်း တစ်ပိုင်းတစ်စမျှသာတည်း။ အစအဆုံး အလုံးစုံအကုန် အပြည့် မရှိတော့သော်လည်း ကျန်ရှိသမျှကိုပင် အောက်တွင် တင်ပြလိုက်ရပေသည်။

**မြန်မာပြည် သုတေသန အသင်းကြီး၏
သီချင်းကြီး ဓာတ်ပြားစာရင်း၊
ရှေးခေတ်ဟောင်းအောက်မေ့ဖွယ်**

“မြန်မာပြည်၏ သုခုမညာတစ်ရပ်ဖြစ်၍ မြန်မာတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုအဝင်အပါ ပျိုလင်္ကာကဗျာ မြန်မာစာကြီးပေကြီးတို့သည် တိမ်ကော ပျောက်ကွယ်ခြင်း မရှိသေးသော်လည်း မြန်မာမင်း အဆက်ဆက်တို့၏ ရွှေနားတော် သွင်းဖြစ်သော ထိုကဗျာ လင်္ကာတို့ ဖတ်ရွတ်နည်းကား တတ်ကျွမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့ ကွယ်လွန်ကုန်ကြခြင်းကြောင့် တစ်ကြောင်း၊ အားပေးချီးမြှင့်သူတို့မရှိကြသဖြင့် အလေ့အလာနည်းပါးကြခြင်းကြောင့်တစ်ကြောင်း တစ်စတစ်စ တိမ်ကော ပျောက်ကွယ်လာခဲ့ပေရာ ယခုအခါတွင် ရတု၊ ရကန်၊ အဲအန်၊ ချောင်းစသော ကဗျာတို့ကို မှန်ကန်စွာ သိဆိုဖတ်ရွတ်နိုင်သူတို့ မရှိသလောက် ဖြစ်နေတော့သဖြင့် နောင်ခေတ်နောင်အခါတွင် နောက်သားနောင်လာတို့ သည် ဤ ထီး သုံး နန်း လေ့ ဖြစ် သော မြန် မာ့

ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ စာပေရွတ်ဖတ်နည်းတို့ကို အမေ့
ခံနိုင်ကြတော့မည် မဟုတ်ဘဲ အရှုံးကြီးရှုံး၍ အဆုံး
ကြီး ဆုံးရတော့မည့် အခြေသို့ ရောက်ရှိ နေပေရကား
မြန်မာပြည် သုတေသနအသင်းကြီးက နောက်သား
နောင်လာတို့၏ အကျိုးကိုမျှော်ကိုး၍ ဤယဉ်ကျေး
မှုဆိုင်ရာ ပညာရပ်တို့ကို မတိမ်ကောမပျောက်ကွယ်
ရအောင်လုံခြုံစွာ သိမ်းဆည်းသိမ်းမှီရန် ရည်ရွယ်ချက်
ဖြင့် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးနှင့် သီပေါမင်းတရား
ကြီးတို့ ရွှေလက်ထက်တော် နှစ်ဆက်တိုင်တိုင် နေမျိုး
မင်းထင်ကျော်ခေါင်၊ နေမျိုး ဇေယျကျော်ခေါင်
ဟူသော ရွှေဘွဲ့တံဆိပ်ဖြင့် အဝေးရောက်ရာထူးကို
ထမ်းရွက်ခဲ့ရသော အဝေးရောက်မင်း ဦးအောင်ကြီး
အား ပညာအမေ့ ပေးဝေဖြန့်ချိပါမည့် အကြောင်း
တောင်းပန်ကာ ရတု၊ ရကန်၊ အဲချင်း၊ အန်ချင်း၊
လူးတား၊ မော်ကွန်း၊ တောလား၊ ချောင်း၊ သာချင်း၊
လေးချိုးကြီးတို့၏ မူမှန်သီဆို ဖတ်ရွတ် နည်းတို့ကို
ဓာတ်ပြားသွင်းယူ လိုက်ပါကြောင်း။ ထိုမှတစ်ပါး
မဟာဂီတ ဆိုင်ရာ ရှေးကဗျာ သီချင်းကြီး များ၏
သီဆိုနည်း၊ တီးမှုတ်နည်းတို့ ချွတ်ယွင်း ပျောက်ကွယ်
ခြင်း မရှိစေရန် ရှေးရှေးဆရာကြီးများ၊ အဆိုတော်
ကြီးများကို မိလိုက်ကြသဖြင့် သီဆိုတီးမှုတ်နည်း
တို့ကို အာစရိယဝါဒ၊ ဟတ္ထမုဋ် လက်ဆုပ်လက်ကိုင်
ရရှိလိုက်ကြသော အဆိုတော် စောမြအေးကြည်၊
အဆိုတော် ဒေလီညွန့်၊ ကွမ်းရည်တော် စောင်းတော်
တီး၊ ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ၏ တပည့်ရင်း၊ စောင်းဆရာကြီး

ဦးအောင်လှ၊ ပတ္တလား ဆရာကြီးများဖြစ်ကြသော
 ဆရာနွဲ့ကြီး၊ မန္တလေး ဆရာမောင်တို့နှင့် ရှေးသီချင်း
 ဓာတ်ပြားများကိုလည်း နောင်လာ နောက်သားတို့
 အတွက် မြန်မာပြည် သုတေသန အသင်းကြီးက
 ဓာတ်ပြားသွင်းလိုက်.....”

မူရင်းစာရွက်ကား စစ်ကြီး အရေးကြောင့် ဟိုပြေး
 သည်ပြေးနှင့် ဤမျှသာကျန်ရှိတော့သဖြင့် ဤရွှေ့ဤမျှသာ
 ဖော်ပြလိုက်ရပေသည်။ ဤစာသားအရေးအသား၏ လက်ရာ
 ရှင်မှာ ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုပင်ဖြစ်သည်။

မဟာဂီတပြိုင်ပွဲများ

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် အလွန်မှစ၍ မဟာဂီတတေးချင်းစု ဆိုပွဲ တီးပွဲများကို ဝါသနာရှင်များက ညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနက တစ် ပတ်လျှင်တစ်ကြိမ်ကျ ဆိုကြတီးကြသောအခါလေ့ကို ကျင့်သုံး ခဲ့ကြသလိုပင် အဆိုပြိုင်ပွဲ၊ အတီးပြိုင်ပွဲများလည်း တတ်အား သရွေ့ ကျင်းပပေးခဲ့ကြသည်။

ထိုပြိုင်ပွဲများတွင် မဟာဂီတကျမ်းလာ တေးချင်းစုများ ကိုသာလျှင် ဦးစားပေး ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း အကြောင်းရင်း သည်ကား ထီးသုံးနန်းသုံး မြန်မာဘုရင်လက်ထက်တော်သုံး တေးကဗျာစုများ မပျောက်ပျက်စေရန် ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်နှင့် မြန်မာဂီတကို လေ့လာ လိုက်စားသူများ၊ အများ အပြား ပေါ်ထွက်လာစေရန် ဟူသော ဦးတည်ချက်ဖြင့် ဂီတ ပြိုင်ပွဲများ ပြုလုပ်ကျင်းပခဲ့ခြင်းပင်တည်း။

ယင်း ပြိုင်ပွဲကြီးများကို ဦးစီး ခေါင်းဆောင် အဖြစ် ရွက်ဆောင်ပေးခဲ့သူများမှာ မြန်မာ့အလင်း ဦးစိမ်းကြီး၊ ဒီးဒုတ် ဦးဘချို၊ ပညာအုပ် ဦးစိန်ရွှင်စသူတို့ ဖြစ်ကြသည်။

မဟာဂီတ ပြိုင်ပွဲများမှ ပေါ်ထွက်လာသော ဂီတ
 ပညာရှင် ဘင်ဂျို ဦးဟုတ်ပိတ်၊ တယော ဦးဘရီ၊ စန္ဒရား
 ချန်ပီယံ မောင်ကျော်၊ စန္ဒရား ရွှေတိုင်အေး၊ စန္ဒရား သထုံ
 ဦးကြည်၊ မအေးမိ၊ မတင်အုန်း၊ ဆင်မ မအေးညွန့်၊ ဂီတာ
 စိမ်းမောင်၊ စောင်း မစိန်ရီ၊ စန္ဒရား မေစိန် စသည်ဖြင့်
 နောင်သောအခါ ထိုသူတို့မှာ နိုင်ငံကျော်အဆိုတော် အတီး
 ကျော်များအဖြစ် ထင်ရှားကျော်ကြား လာခဲ့ကြသည်ကို
 တွေ့ရှိရပေသည်။

ဂီတပြိုင်ပွဲများကား စစ်ကာလအတွင်း တွင် ကျင်းပခြင်း
 မပြုနိုင်ခဲ့သော်လည်း စစ် ပြီး စ အ ချိန် ၌ ရွှေတိဂုံဘုရား
 အနောက်ဘက် ကွက်လပ်ကြီးနေရာမှ စတင်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး
 ယနေ့တိုင် အခါမလပ် မဟာဂီတပြိုင်ပွဲများကို နေရာအနှံ့
 အပြား၌ ကျင်းပကြ၏။ ထိုပြိုင်ပွဲများ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့်
 ပြိုင်ပွဲမှာ အနိုင်ရလိုသောဆန္ဒကြောင့် မဟာဂီတအချင်း
 စုများ ပိုမို လိုက်စားလာကြသည်ကို အားတက်ဖွယ် တွေ့မြင်
 ရပေ၏။

ဤသို့ မဟာဂီတပြိုင်ပွဲများ မကျင်းပမီကပင် မြန်မာ
 တို့၏ ရိုးရာ ဓလေ့အရ ဆိုင်းအတီး ပြိုင်ပွဲများ ပြုလုပ်လေ့
 ရှိခဲ့၏။ ကျောက်ဖယောင်းတိုင်ကြီးများ ကိုယ်စီထွန်းညှိလျက်
 ဖယောင်းတိုင် မငြိမ်းမချင်း မနားတမ်း လက်စွမ်းကုန်
 တီးရ၏။ တစ်ဖက်ဆိုင်းမှလည်း ဤနည်းအတိုင်းပင် ဖြစ်၏။
 ပြိုင်ပွဲကိုတိတိကျကျဆုံးဖြတ်ပေးသူဟူ၍ မရှိဘဲ နားထောင်သူ
 ပရိသတ်တို့က မည်သည့်ဆိုင်းကသာသည်၊ မည်သည့်ဆိုင်းက
 ညံ့သည်၊ မည်သည့်ဆိုင်းက လက်သံပြောင်သည် စသည်ဖြင့်

မိမိတို့စိတ်ကြိုက် အဆုံးအဖြတ်ပေးလေ့ ရှိကြ၏။ သူ့ဘက် ကိုယ့်ဘက် နားဆင်သူအချင်းချင်း အငြင်းအခုံ ဖြစ်ရာမှ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် ရိုက်နှက်သတ်ပုတ်ကြသည်အထိ ဖြစ်လေ့ ရှိကြ၏။

တစ်ချိန်က မန္တလေး၌ ဆိုင်းဆရာကြီး ဆရာစိမ့်နှင့် စိန်ဗေဒါတို့ညီနောင်နှစ်ဦး အလှည့်ကျ ဖျော်ဖြေတီးခတ်ကြရင်း ပရိသတ်တို့က သူ့ဘက်ကိုယ့်ဘက် အပြိုင် ဖြစ်လာကြကာ “ဆရာစိမ့်ကလက်သံညက်သည်၊ စောင်းသံနှင့်တူအောင် တီးနိုင်သည်” ဟု ဆရာစိမ့်ပရိသတ်က ပြောကြသကဲ့သို့ စိန်ဗေဒါဘက်မှ နားဆင်သူများက “စိန်ဗေဒါ လက်သံကပြောင်သည်၊ တောက်တောက်ခါးခါးတီးနိုင်သည်” ဟူ၍ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် အငြင်းပွားပြီး ဆူဆူညံညံဖြစ်လာချိန်တွင် ဆရာစိမ့်နှင့် စိန်ဗေဒါတို့၏ ဖခင်ကြီး ဆရာဖေရောက်လာကာ ဝါးလက်ခုပ် ဆွဲပြီး နင်တန်၊ နင်တန်ဟု ပြောဆို ကြိမ်းဝါးရင်း ဆိုင်းအလှအယက်တီးနေကြသူ ညီနောင်နှစ်ဦးတို့အားဝင်ရောက်ခေါင်းခေါက်လိုက်မှ ထိုပွဲမှာ ပြီးသွားသည်ဟူသတတ်။

ဆိုင်းပြိုင် အများဆုံးတီးလေ့ရှိသော မြို့တစ်မြို့သည်ကား ဟင်္သာတမြို့ပင်ဖြစ်သည်။ ဈေးကြီးရပ်နေဦးဟန်ပနှင့်ဦးလှဖေ ညီအစ်ကိုတို့က တစ်ဖက်၊ ရွှေပြောင်ပြောင်ရပ်နေ ဆရာဝဲနှင့် ဆရာကဲတို့ ညီအစ်ကိုတို့ကတစ်ဖက် မပြတ်တမ်းလိုပင် ဆိုင်းပြိုင်တီးကြသည်မှာ အမောပင်တည်း။

ပြိုင်ပွဲတိုင်းမှာနားဆင်သူ ပွဲကြည့်ပရိသတ်အချင်းချင်း ရန်ပွဲနှင့် အပြီးသတ်လေ့ ရှိ၏။ အသက်ကြီးရင့်လာသူ ဆရာဝဲနှင့်ဦးဟန်ပတို့ အပြိုင်အဆိုင်ရပ်သွားကြသော်လည်း ဆရာဝဲ၏ညီ ဆရာကဲနှင့်ဦးဟန်ပ၏ညီ ဦးလှဖေတို့နှစ်ဦးမှာ ဒုတိယ

ကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်ပွားလာသည့်တိုင် သူတို့၏ အပြိုင်တီးပွဲမှာ
 မရပ်မဆိုင်း မမောမပန်း အပြိုင်ကြဲကြဲဆဲပင် ရှိသေး၏။
 အသက် ၅၀ ကျော်လာမှ ခြေကုန်လက်ပန်း ကျကြပြီး ပြိုင်ပွဲ
 လာများ တို့ဆိုင်းသွားတော့၏။ သို့သော် ရပ်ကွက်ဒေသစွဲ
 ကြီးလှသော ပရိသတ်များကမူ မကျေမချမ်းနှင့် မြောက်ပင်
 ပေးလျက်ရှိသေး၏။

ယင်း ဆိုင်းပွဲ အပြိုင်တီးခြင်းများတွင် အကဲဖြတ် ခိုင်
 ဟူ၍မရှိ။ အမှတ်ပေးစနစ်ဟူ၍မရှိ။ နားထောင်သူအချင်းချင်း
 သူဆိုင်းကောင်းသည်၊ ငါ့ဆိုင်းကပိုကောင်းသည် ဟူသော
 အငြင်းအခုံနှင့်သာ ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ အချို့ပွဲများတွင်မူ
 သူ့ဘက်ကိုယ်ဘက်ပရိသတ်အချင်းချင်း ရန်ပွဲငိုက်ပွဲနှင့်ပြီးဆုံး
 လေ့ရှိသည်။ သို့သော် ယနေ့ ယခုအခါတွင် ထိုအလေ့အထ
 များ ပျောက်ကွယ်စပြုပေပြီ။ စောင်း၊ ပတ္တလား၊ စန္ဒရား၊
 ဂီတာ၊ မယ်ဒလင်၊ တယောနှင့်အဆိုပြိုင်ပွဲများကို အကဲဖြတ်
 ဂီတပညာရှင်များက စနစ်တကျ အမှတ်ပေးသည့် နည်းဖြင့်
 ကျင်းပပေးလျက်ရှိနေပေပြီ။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်ခန့်မှစ၍ ယနေ့
 တိုင်ပင် ထိုနည်းကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် မဟာဂီတပညာရှင်များ
 သည်လည်း လုံးဝပျောက်ကွယ် ဆိတ်သုဉ်းသွားသည်ဟု မရှိ
 ပါဘဲ အရှိန်အဟုန်မပျက် လက်ဆင့်ကမ်းသယ်ပိုး ကမ်းလှမ်း
 ပေးလျက်ရှိသေးသဖြင့် မဟာဂီတအတွက် အားတက်ဖွယ်
 တစ်ရပ်ဟူ၍ မှတ်ယူရပေတော့သည်။

(၂၅)

မဟာဂီတကျောင်း နှင့် ပန်တျာမူမှန် ပြုစုရေး

မဟာဂီတ ပညာရပ် မညှိုးမမှိန်စေရေးအတွက် တစ်ဖက် တစ်လမ်းမှ ပံ့ပိုးပေးလျက်ရှိခြင်း အကြောင်းတစ်ရပ်မှာ ပန်တျာကျောင်းတည်းဟူသော မဟာဂီတ ပညာသင် ကျောင်းဖွင့် ထားပေးခြင်းသည်လည်း ကြီးမား ခိုင်ခံ့သော အကူအပံ့ပင်တည်း။

၁၉၃၉ ခုနှစ်မှစတင်၍ ဆေးရုံကြီးနှင့် မျက်နှာချင်း ဆိုင်ရှိ အစိုးရအသက်တန်းကျောင်းနှင့် ကပ်လျက် အနုပညာ မဟာဂီတ အခြေခံ သင်တန်းကျောင်းကို စတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့၏။ ထိုစဉ်က မဟာဂီတကျောင်း၏ ပဲ့ဦးထွက် ဂီတနည်းပြ ဆရာ များမှာ ဒေါ်စော မြ အေးကြည်၊ ဦးအလီ၊ ဦးမောင်မောင်လတ်၊ ဦးထွန်းဖေ၊ ဦးချစ်မောင်၊ ဦးဘသန်း တို့ဖြစ်ကြ၏။ အဆို၊ စောင်း၊ ပတ္တလားနှင့် ကြိုးတပ်တူရိယာ တို့ပါရှိကြပြီး စန္ဒရားသင်တန်းဟူ၍ မထားသေးချေ။

ဂျပန် ခေတ်အတွင်း ယခု ဂျာမန် သံရုံးဝင်း အတွင်း
 (ဒေါက်တာဘုမော်နေအိမ်ဟောင်း) တင်း နှစ် ကွင်း ခြံ
 ဖြစ်သလို အမိုးအကာများ တည်ဆောက်ကာ နည်းပြဆရာ
 ဦးထွန်းဖေ၊ ဒေလီညွန့်၊ ဦးအလီ၊ ရွှေတိုင်အေး၊ ဦးသန်း
 (ရွှေမောင်းကြီး) တို့ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သော မဟာဂီတ
 ကျောင်းကို ဖွင့်လှစ်ပြန်သည်။ ဦးသိုက်က ကျောင်းအုပ်
 အဖြစ် ဆောင်ရွက်၏။ ထိုကျောင်းမှာလည်း စန္ဒရား
 သင်တန်း မရှိသေးပေ။

စစ်ပြီးခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးကို လက်ဝယ်
 ပိုင်ပိုင်ရရှိပြီးနောက် မဟာဂီတ ပညာရပ်များ စနစ်တကျ
 သင်ကြားပြန့်ပွားပေးသော အနုပညာ ပန်တျာကျောင်းကို
 ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ ဖွင့်လှစ်ခဲ့ရာ စန္ဒရားအဘိုးပညာရပ်
 အပြင် မြန်မာ့ဆိုင်းဝိုင်းတီး ပညာကိုလည်း တခမ်းတနား
 ဂုဏ်ယူဝင်ကြားဖွယ်ရာ သင်တန်းတစ်ရပ်အဖြစ် ထိုးချဲ့ဖွင့်လှစ်
 နိုင်ခဲ့သည်။

ရန်ကုန်မြို့၌ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင်
 ပန်တျာအနုပညာကျောင်းကို ရျူဘလီဟော၌ စတင်ဖွင့်လှစ်
 ခဲ့ပြီး မန္တလေးအနုပညာပန်တျာကျောင်းကို ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊
 ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် စတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။

ကိုယ်ပိုင် အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းများ ဖွင့်လှစ်ခဲ့ကြ
 သည်အနက် ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာတိုက်ပိုင်ရှင် ခြေလျင်
 ဦးဘုန်းခင်နှင့် ဇနီးဖြစ်သူ စာရေးဆရာမကြီး ဒေါ်ဒဂုန်
 ခင်ခင်လေးတို့က စောင်ဦးဘသန်း ကိုယ်တိုင် အုပ်ချုပ်

သင်ကြားပေးအပ်စေသော စန္ဒရား သင်တန်းကျောင်းကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့ရာ သင်ကြားသူအတန်းများများ တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ထူးချွန်သူလည်း အတော်အသင့်ထွက်ပေါ်ခဲ့လေသည်။

မဟာဂီတ တေးချင်းစုများကား နှစ်ရှည်ရှင်လာသည်နှင့် အမျှ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မူများမတူကြတော့ဘဲ တစ်ရွာတစ်ပုဒ်ဆန်းဖြစ်လာကာ သူ့မူကိုယ်မူ အငြင်းအခုံပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်လာကြ၏။ နန်း မှ၊ မန်း မှ၊ အညာ မှ၊ အကြေမှ၊ မြေလတ်မှစသည်ဖြင့် မူအမျိုးမျိုးကွဲပြားလာကြပြန်၏။

ယင်း ပြဿနာများကို ကျေလည်စေရန် ဝါနှင့် သမ္ဘာအရင့်ဆုံးသော မဟာဂီတ ပညာကျော်ကြီးများကို စုစည်းစေလျက် ရန်ကုန်မြို့တွင် ဆုံတွေ့ညှိနှိုင်းရန် စိုင်းပြင်းကြတော့သည်။ ဝါရင့်ပုဂ္ဂိုလ် ကျော်ကြီးများသည် ကြာလေရှားပါးလေ ဖြစ်ရချေတော့မည်ဖြစ်သဖြင့် မြန်မာ့နန်းတွင်း ပညာကျော်များထံမှ သင်ကြား ခံယူ ခဲ့ဖူးသူများ ရှိတန်သရွေ့ကို ရှာဖွေခြင်း၊ သက်ကြီးရွယ်အို မဟာဂီတပညာကျော်များကို ရတန်သရွေ့ စုဆောင်းခြင်းတို့ဖြင့် မဟာဂီတ ပန်ကျာ မူမှန် ပြုစုရေးကို နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်သူများ ကိုယ်တိုင်ကပင် အားပေးကြိုးစား လုံးပန်းကြတော့သည်။

၁၉၅၃ ခု၊ ဧပြီလ ၂၃ ရက်နှင့် ဇွန်လ ၁၀ ရက်နေ့စွဲပါ ပြန်တမ်းဖြင့် ပန်ကျာမူမှန် အကြံပေးအဖွဲ့ကြီးကို ဖွဲ့စည်းပေးကာ “ကြိုတင်စီစဉ်ရေးအဖွဲ့” ကို ဦးစွာ စီမံလျက် စတင်အကောင်အထည် ဖော်ကြတော့သည်။

ယင်းအဖွဲ့ငယ်တို့--

ဦးဖိုးလတ် (ယဉ်ကျေးမှုဌာနအတွင်းဝန်)၊
 ဦးသိုက် (လက်ထောက်ငွေစာရင်းအရာရှိ၊ ကောက်ပဲ
 သီးနှံ) ၊
 ဦးအောင်လှ (ပါမောက္ခ၊ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်)၊
 သခင်သန်း (ပါလီမန်အတွင်းဝန်)၊
 ဗိုလ်ဘတင် (ပါလီမန်အတွင်းဝန်)၊
 ဒေါက်တာဘသန်း၊

ဦးသာဝင်း၊
 ဦးမြဦး (ယဉ်ကျေးမှု အထက်တန်းအရာရှိ)၊
 ဆရာမြိုင် (စန္ဒရားနည်းပြ၊ ပန်ကျာကျောင်း)၊
 ဦးစိမ်းမောင် (ကြိုးတပ်နည်းပြ၊ ပန်ကျာကျောင်း)၊
 ဦးဘသွန်း (စောင်းနည်းပြ၊ ပန်ကျာကျောင်း)၊
 ဒေါ်ဒေါ်ညွန့် (အဆိုနည်းပြ၊ ပန်ကျာကျောင်း) ၊

ဦးဟန်ပ (နိုင်ငံတော် ဆိုင်းအုပ်ချုပ်ရေးမှူး)တို့ ပါဝင်
 လျက် ဂျပူဗလီ အဆောက်အအုံ၌ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၈ မှ
 မေလ ၆ ရက် နေ့တိုင် ခုနစ်ကြိမ်စည်းဝေးပြီး လုပ်ငန်းစကြ
 လေသည်။

ပထမဆုံးအကြိမ်မြောက် မြန်မာနိုင်ငံတော်လုံးဆိုင်ရာ
 ပန်ကျာမှုမန်ပြုစုရေးအဖွဲ့ အစည်းအဝေးကို ၁၉၅၃ ခု၊ မေလ
 ၁၁ ရက် တွင် ကျင်းပခဲ့ရာ ဦးထွန်းဖေ (ဥက္ကဋ္ဌ)၊
 ဗိုလ်ခင်မောင်လေး၊ ဦးကျော်မြင့်၊ ဦးအောင်လှ၊ ဦးဘညွန့်၊
 ဦးဖိုးလတ်၊ ဦးသိုက်၊ ဒေါ်စောမြအေးကြည်၊ ဦးဟန်ပ၊

ဒေလီညွန့်၊ ဒေဂါအောင်ကြည်၊ ဆရာဘလေး၊ ရွှေပြည်
ဦးဘတင်၊ ဗိုလ်ဘဘင်၊ စောင်းဆရာညိုမိုး၊ ဦးတင် (ရကန်)၊
ဦးချစ်မောင်၊ ဦးဘသန်း၊ မြို့မငြိမ်းနှင့် သန်လျင်မြဲဦးတို့
တက်ရောက်ကြသည်။

မေ ၁၁ ရက်မှ ၂၁ ရက်အထိ စနေ၊ တနင်္ဂနွေပါ
မကျန် ဆက်ဘိုက်စည်းဝေးခဲ့ရာ ပေါင်း ၁၁ ရက် တိတိ
ကျင်းပပြီးနောက် ကြိုတင်စီစဉ်ရေးအဖွဲ့မှ တင်ပြသော
တေးချင်း ၇၃ ပုဒ် အနက် လျှပ်ပန်းခွေနှံ့ ယိုးဒယားကို
ချန်လှုပ်ပြီးထပ်မံဖြည့်စွက်သော ဇေယျာရွှေမြေ၊ ဖြူပြာမူရာ၊
ဝေဇယန္တာ၊ တောမြိုင်ခြေလှမ်း၊ တောင်ဇမ္ဗူပိုင်၊ စိန်ရေနှံ၊
မြမန်းဂီရိ၊ ကရင်ညို နှစ်ပုဒ် အပါအဝင် တေးချင်းပေါင်း
၈၁ ပုဒ်ကို မူမှန် ပြုစု လုပ်ဆောင် ညှိနှိုင်းပေးကြသည်။

ဆိုအဖွဲ့တွင် ဦးမောင်မောင်ကျော်၊ ဦးသန်းတင်၊ ဦးခင်
မောင်ဒွေး၊ ဇော်ဂျီ၊ မင်းသုဝဏ် တို့ပါ ရှိ ကြ သော် လည်း
အခြားလုပ်ငန်းများကြောင့် အစည်းအဝေးသို့ မှန်မှန်မတက်
နိုင်ကြပေ။

မူမှန်ပင်မအဖွဲ့ကြီးတွင် မပါဝင်သော်လည်း ကြိုတင်
အဖွဲ့၌ပါရှိသူ ဦးဘသန်း၊ ဆရာမြိုင်၊ ဦးစိမ်းမောင် နှင့်
ညွှန်ညွှန်တော် ဦးကြင်စော (စစ်ကိုင်း)၊ ဦးလှတင်တို့သည်
ဖိတ်ကြားသည့်အကြိမ်များတွင် တက်ရောက်ကြသည်။

ကော်မတီ၏ တောင်းပန်ချက်အရ ရွှေပြည်ဦးဘတင်၏
စိမ့်ကြီးမြိုင်ကြီးရကန်နှင့် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် လေးချိုးကြီး၊
ဒေါ်စောမြအေးကြည်၏ စတုတ္ထသင်္ဂါယနာတင် အန်ချင်း၊

ဦးမောင်မောင်ကျော်၏ ရာမသာချင်းတို့သီဆိုကာ ကြိုးစက် အသံသွင်းကြသည်။

ယင်း သီ ချင်း စာ သား များ မလွဲမချော် တိုက်ဆိုင် ဆုံးဖြတ်ရေးအလို့ငှာ ရွှေပြည် ဦးဘတင်၊ ဦးဖိုးလတ်၊ ဦးမောင်မောင်ကျော်၊ ဇော်ဂျီ၊ မင်းသုဝဏ်နှင့်ဦးအေးမောင် တို့အား တာဝန်ပေးအပ်၍ မန္တလေးသို့ သွားရောက်ကာ ကွမ်းရေခေါင်းမင်း မောင်မောင်ခန့် ပုရပိုက်မှု၊ မြဝတီ ဦးစ၏ အရပ်ရပ်သီချင်းစုပေမှု၊ မြင်းစုဝန်ကြီး၏ သားဖြစ်သူ မောင် မောင် ပြား ၏ လက် ရေး မှု၊ နန်း တွင်း ပု ရ ပိုက် မှု လက်ရေးဖြင့်ကူးယူထားသော ရွှေပြည်ဦးဘတင်၏ လက်ရေး မှုများနှင့် တိုက်ဆိုင်ညှိနှိုင်းလျက် စာသားများကို ပြုပြင် သီဆို အသံသွင်းခဲ့ကြသည်။

၁၉၅၄-၅၅ ခုနှစ်တွင် ပန်ကျာမူမှန်အဖွဲ့ကြီးကို ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းသောအခါ ယခင်ပုဂ္ဂိုလ်အများစုပါဝင်လျက် ဥက္ကဋ္ဌ ဦးထွန်းဖေနေရာ၌ ဥက္ကဋ္ဌဦးဝင်း၊ အ တွင်း ရေး မှု အ ဖြစ် ဦးသိန်းညွန့်နှင့် ဦးဘဝင်း၊ ဦးဘထွန်း၊ ဆရာမြိုင်၊ ဦးစိန္တာ၊ ဦးဘသက်၊ ဦးစိမ်းမောင်၊ ဒေါ်တင်အုန်းတို့ ထပ်မံဖြည့်စွက် ပါရှိလာကြ၏။

ဒုတိယအကြိမ်ဖွဲ့စည်းသော နိုင်ငံ တော် ပန် ကျာ မူ မှန် အစည်းအဝေးကြီးကို ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ အောက်ဘိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့မှ နိုဝင်ဘာ ၁၈ ရက် အထိ ၂၄ ကြိမ် တိုင် တိုင် ကျင်းပပြီး သီချင်းပုဒ်ရေ နောက်ထပ် ၃၇ ပုဒ် မူမှန်ပြုလုပ် ကြသည်။

၁၉၅၇-၅၈ ခုနှစ် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းပြန်ရာ ယခင်ပုဂ္ဂိုလ်များ အပြင် ဦးမြင့်၊ ဦးသာမြတ်၊ ဦးဘခင်၊ ဦးဘသော်၊ ဦးလှဖေ၊ ဦးကိုကိုကြည်၊ ဦးစိန်ညွန့်၊ ဦးထွန်းရင်၊ ဦးဘသင်၊ ဦးစိန်ရွှက်၊ ပုသိမ် ဒေါ်တင်တင်၊ ဦးဂုမ္ဘာန်တို့ပါဝင်ကြသည်။ ယင်း တတိယအကြိမ် မူမှန်အဖွဲ့ကြီး၏ အစည်းအဝေးကြီးကို ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၅ ယက်မှ နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက် အထိ ၂၁ ကြိမ် ကျင်းပကာ ကြိုတင်အဖွဲ့မှ တင်ပြအပ်သော ပုဒ်ရေ ၄၇ ပုဒ်ကို မူမှန်စံပြအဖြစ် လုပ်ဆောင်ပြီးစီးခဲ့၏။

သင်ရိုးညွှန်းတမ်းပါ ကြိုး ၁၃ ပုဒ်ကို သင်္ကေတများပြုစု ရန်နှင့် စကားပြေ အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်များ ရေးသား ဆောင်ရွက်ရန် အောက် မြန်မာ နိုင်ငံ ဒေသ အတွက် ဆရာ ဇော်ဂျီ၊ မင်းသုဝဏ်၊ ဦးသာမြတ်၊ ဦးလှဖေ၊ ဦးဘခင်၊ ဦးဘထွန်း၊ ဦးစိန်ရွှက်၊ ဦးဂုမ္ဘာန်၊ ပုသိမ် ဒေါ်တင်တင် တို့အား တာဝန်ပေးအပ်၍ အထက်မြန်မာနိုင်ငံဒေသအတွက် ဦးမောင်မောင်ကျော်၊ ရှေ့ပြည်ဦးဘဘင်၊ ဦးခင်မောင်ဒွေး၊ ဦးဘသော်၊ ဦးဘသင်၊ ဦးစိန်ညွန့်တို့အား တာဝန်ပေးအပ် ကာ ကော်မတီဝင်တစ်ဦး ဖွဲ့စည်းပေးလိုက်သည်။

ထိုအဖွဲ့ဝင်များသည် တာဝန် အချို့ကို ကြေညက် စွာ ထမ်းဆောင်ကြပြီးဖြစ်သော်လည်း မှတ်တမ်းမှတ်ရာ စာရွက် စာတမ်းများကို ယခုအခါ ရှာဖွေမရလောက်အောင် ခက်ခဲ နေလေပြီ။

မူမှန်ပြုလုပ်ပြီးစီးသော သီချင်းစာသားများ၏ သတ်ပုံ သတ်ညွှန်းသုတ်သင်တည်းဖြတ်ရန် ဦးသာမြတ်၊ ဦးဖိုးလတ်၊

ဇော်ဂျီ၊ မင်းသုဝဏ်၊ ရွှေပြည် ဦးဘတင်၊ ဦးဘခင်၊
ဦးထွန်းရင်တို့အား တာဝန်ပေးအပ်သည်။

အဆိုစံပြ မူမှန် ထား ရှိ ပြု စု ရေး ဆပ် ကော် မ တီ တွင်
ဒေါ်စောမြ အေး ကြည်၊ ဒေလီညွန့်၊ ဒေါ်အောင် ကြည်၊
ရကန် ဦး တင်၊ ဦးဟန်ပ၊ ဦး လှ ဖေ၊ ဦး ချစ် မောင်၊
ဦး ကို ကို ကြည်၊ စောင်းဆရာညိမ်း၊ ဒေါ်ခင် မြင့် ကြီး၊
ဦးဘသက်၊ ဆရာမြိုင်၊ ဦးအောင်လှ၊ ဒေါ်မေသန်း၊ ဦးမြဦး။

စောင်းတီးကွက်၊ မူမှန် ပြု စု ရေး ဆပ် ကော် မ တီ တွင်
ဦးဘခင်၊ ဆရာညိမ်း၊ ဦးလှအောင်၊ ဦးခင်မောင်ဒွေး၊
ဒေါ်စော မြ အေး ကြည်၊ ဒေါ် မြ သွင်၊ ရကန် ဦး တင်၊
ဒေါ်မေ၊ ဦးချစ်မောင်၊ ဦးစိန်ဖေ။

ဆိုင်းတီးကွက်ပြုစုရေး ဆပ် ကော် မ တီ တွင် ဗိုလ်ဘတင်၊
ဦး ဟန် ပ၊ ဦး ဘ မောင်၊ ဆရာ ဘ လေး၊ ဦး သာ ကြင်၊
ဝိဇ္ဇာညွန့်၊ ဦး ချစ် မောင်၊ ဆ ရာ တောက်၊ ဆ ရာ သိန်း၊
ဦးဘသစ်၊ ဦးစိန်နွဲ့၊ စိန်ချစ်တီး၊ ဦး ဘ ခိုင်၊ ဦး စိန် ရွှင်၊
ဦးဘသက်။

စန္ဒရားနှင့်ပတ္တလားတီးကွက် ပြု စု ရေး ကော် မ တီ တွင်
ဆရာညိမ်း၊ ဆ ရာ ဘ လေး၊ ဦး ဟန် ပ၊ ဦး ချစ် မောင်၊
ဆရာတောက်၊ ဆရာမြိုင်၊ ရွှေပြည်အေး၊ ရွှေ တိုင် အေး၊
ဦးအေးမောင်၊ ဦးဘသင်၊ ဦးမြဦး။

ကြိုးတပ်တူရိယာ တီးကွက် ပြု စု ရေး ကော် မ တီ တွင်
ဆရာညိမ်း၊ ရကန် ဦး တင်၊ ဦး အောင် လှ၊ ဦး ဘ ခင်၊
ဦးလှဖေ၊ ဦးချစ်မောင်၊ ရွှေပြည်အေး၊ ဦးကိုကိုကြည်။

ဦးစိမ်းမောင် အစရှိသော ရှေးမီ မဟာဂီတပညာကျော်ကြီးများ စုပေါင်းပါဝင်ပြုစုရှာဖွေ လုပ်ဆောင်ကြသည်။

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် အလွန်တွင် အထက်ဖော်ပြပါရှိသော ပညာရှင်များသည် သမ္မာနှင့်ဝါအရင့်ဆုံး နိုင်ငံကျော်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများဖြစ်ကြသဖြင့် အလွန်လျော်သင့်မြတ်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ယင်း ပုဂ္ဂိုလ်များထံမှ ယနေ့ဆိုလျှင် ဦးမြဦးခေါ်သန်လျှင် မြဦးနှင့် ဒေါ်မေသန်းတို့သာလျှင် အသက်ထင်ရှားရှိပေတော့သည်။ အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်များ ကျန်ရှိပါသေးသည်ဆိုဦးတော့ တစ်ဦးနှစ်ဦးထက် ပိုမိုမရှိနိုင်တော့ချေ။ ရှိမည်လည်း မထင်ပါတော့။ အထက်ပါအစည်းအဝေးများ ကျင်းပခဲ့သမျှ အခမ်းအနားများတွင် ပင်တိုင်မှတ်တမ်းရေးရသူ အတွင်းရေးမှူးသည် ဦးမြဦးခေါ်သန်လျှင် ဖြစ်သည်။

ဖော်ပြပါ စာရင်းတွင် ပါရှိသော ဦးအောင်လှဆိုသူမှာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခ ဦးအောင်လှဖြစ်၍ ၁၂၄၀ ပြည့်နှစ် ဝန်းကျင်၌ မွေးဖွားသူ ဘီးလစ်စာရေးကြီး ဦးအောင်လှဆိုသူ မဟုတ်ပါပေ။ ဘီးလစ်စာရေးကြီး ဦးအောင်လှမှာ ထိုအချိန်က ကွယ်လွန်ပြီးခဲ့ ရှာလေပြီ။ ပါမောက္ခ ဦးအောင်လှသည်လည်း စောင်းပညာတွင် ထူးချွန်သူတစ်ဦးဖြစ်၍ မဟာဂီတပညာကို ခုံမင်မြတ်နိုးစွာ လေ့လာလိုက်စား ထိန်းသိမ်းခဲ့သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။

(၂၆)

တူရိယာဂီတအဖွဲ့ချုပ်

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးဆုံးပြီးနောက် ဂီတမိခင်ကြီး ဒေါ်စောမြအေးကြည် ဦးဆောင်လျက် တူရိယာဂီတအဖွဲ့ကြီးကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့လေသည်။ အကြံပေးလှုံ့ဆော်အားပေးသူကား နိုင်ငံကျော်ဒီးဒုတ် ဦးဘချိုကြီးပင်တည်း။

ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဒေါ်စောမြအေးကြည်က ဆောင်ရွက်ကာ အတွင်းရေးမှူး အဖြစ် သွက်လက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်သူမှာ လူငယ်တယောဆရာကလေး ကိုဟန်ဝင်းဖြစ်ပေသည်။

မဟာဂီတပညာရှင် ဂီတမိခင်ကြီး ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်သော တူရိယာဂီတအဖွဲ့ချုပ်တွင် မဟာဂီတပညာရှင်များ သာမက ထိုအချိန်ထိုအခါက ထိပ်တန်းကြေးစား ကာလပေါ်ဂီတပညာရှင် ရွှေပြည်အေး၊ ဒဂုန်ဆရာတင်၊ ဂီတာသောင်း၊ သဟာယ ဆရာတင်၊ ဂျူဘလီစိန်၊ တက္ကသိုလ်စိုး၊ ရန်နိုင်စိန်၊ အေဝမ်း ခင်မောင်၊ စက်ဆန်း ကိုမြမောင် (သွားခေါ် မြမောင်ဟု ချစ်စနိုးခေါ်ကြသည်။)၊ စိန်ဝေလှုံ၊ ဥဩ ဘသောင်၊ သထုံဘသိန်း၊ ပြည်ဘရွှင်၊ စိန်ပီတီ၊ ရွှေမြိုင်

ကြည်၊ဟင်္သာကြည်စသော ရုပ်ရှင်ဂီတလောကနှင့် ဓာတ်ပြား
ဂီတလောကမှ ကာလပေါ်သံဆန်း တူရိယာပညာရှင် အများ
အပြားပင် အဖွဲ့တွင်ပါဝင်ကြပြီး ဂီတလုပ်ငန်းများကိုညီညွတ်
စွာ အားကြီးမာန်တက်ဆောင်ရွက် ခဲ့ကြလေသည်။

နာယက လူကြီးများအဖြစ် ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုနှင့် စောင်း
ဆရာညိုမီးတို့က တာဝန်ယူကြသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် နိုင်ငံခေါင်း
ဆောင်ကြီးများကျဆုံးသောအခါ ဈာပနနှင့် အာဇာနည်
ဗိမာန်ရန်ပုံငွေအတွက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ရွက်ခဲ့သော လတ်လပ်
ရေးလမ်းစဉ် မော်ကွန်းတင်သတင်းကားကိုရန်ကုန်မြို့ရှိရုပ်ရှင်
ရုံကြီးများဖြင့်ကြသော သွင်ရုံ၊ ကာဠေးရုံ၊ ကန်တော်ကြီး
လှပေါက်အနီးရှိ ရန်ကုန်ရုပ်ရှင်ရုံနှင့် ကြည့်မြင်တိုင်ရှိ ရွှေတိုင်
သီရိရုံ၊ စုစုပေါင်း ရုံကြီး လေးငုံတို့၌ တစ်နေ့လျှင် ငါးပွဲကျ
ပြသခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ရုပ်ရှင်ပြဇာတ် အစည်းအရုံး (Union
of Stage & Screen) ဥက္ကဋ္ဌ ဦးဘင်နွယ်၏ မေတ္တာရပ်ခံ
ချက်အရ တူရိယာဂီတအဖွဲ့ချုပ်မှ ရုပ်ရှင်ရုံလေးရုံတွင် တီးမှုတ်
သီဆိုကြမည့် တူရိယာတီးဝိုင်းအဖွဲ့များကို အစည်းအဝေး
ခေါ်ယူပြီး တာဝန်ခွဲဝေပေးခဲ့သည်။

တူရိယာ အဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါ်စောမြအေး ကြည်က
ရွှေပြည်အေးအား ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်နှင့် ဆပ်ကော်မတီ ဖွဲ့စည်း
ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ သွင်ရုံတွင် စက်ဆန်းရပ်နေ စန္ဒာ
ကိုမြမောင်ကို ခေါင်းဆောင်စေလျက် အဆိုတော် ဥဩ
ဘသောင်နှင့် ဟင်္သာကြည်တို့ ပါဝင်သောအဖွဲ့က နောက်ခံ
ဇာတ်ပို့ သီဆိုကြ၏။

ကန်တော်ကြီး လွှဲပေါက်အနီး ရန်ကုန် ရုပ်ရှင်ရုံတွင်
ဗဟန်းနေ စန္ဒရာဒေဝမင်း(ကို)ခင်မောင် ခေါင်းဆောင်ကာ
အဆိုတော် ပြည်ဘုရင်နှင့် ရွှေမြိုင်ကြည်တို့ အဖွဲ့က တီးကြ
ဆိုကြ၏။

ကာဠေး (ယခု-ကေသုယံ) ရုံတွင် အနောက်ပိုင်းရပ်နေ
ဆိုင်းဆရာစန္ဒရာဒေဝမင်းခေါ် စန္ဒရာဒေဝမင်း
ခေါင်းဆောင်၍ အဆိုတော် သထုံဘသိန်းနှင့် စိန်ပါတီတို့
အဖွဲ့က တီးကြဆိုကြ၏။ (မူလအစက စိန်ဝေလျှံတီးရန် ဖြစ်
သော်လည်း နေမကောင်း၍ မတီးဖြစ်ပါ။)

ရွှေတိုင်သီရိရုံတွင် ကြည့်မြင်တိုင်နေ စန္ဒရာဒေဝ (ယခု
စစ်ကိုင်းလှရွှေ) ခေါင်းဆောင်၍ အဆိုတော်မောင်သန်းတင်
နှင့် လွတ်လပ်ရေး အောင်သန်းတင်တို့ အဖွဲ့က တီးမှုတ်သီဆို
ကြ၏။

ထိုအချိန်က ရုပ်ရှင်စန္ဒရာဒေဝတစ်ဦးလျှင် တစ်နေ့တွက်
၁၈ ကျပ်နှုန်း၊ အဆိုတော်တစ်ဦးလျှင် ၁၄ ကျပ်နှုန်းဖြစ်သော်
လည်း ဒေါ်စောမြအေးကြည် ၏ စီစဉ်ချက်အရ နိုင်ငံ
ခေါင်းဆောင်ကြီးများအတွက် အခမဲ့ဆိုတီးပေးသင့်စေကာ
မူ လမ်းစရိတ်နှင့် ထမင်းစရိတ်ဟုဆိုကာ အဆင့်မခွဲစေဘဲ
တီးပိုင်းသားမှန်သမျှ တစ်နေ့လျှင် လေးကျပ်ကျစီ ပေးခဲ့
လေသည်။

ဇာတ်ပို့ဒဏ္ဍာန်များကို ရွှေပြည်အေး၊ သဟာယ ဆရာတင်၊
ဂျူဘလီစိန်၊ ရန်နိုင်စိန်၊ တက္ကသိုလ်စိုးတို့ ရေးစပ်၍ ငိုချင်း
ရွှည်ကြီးကို ဇာတ်မင်းသားကဲနက်စိန်က ရေးစီပေးခဲ့သည်။
အခကြေးငွေ တစ်ပြားတစ်ချပ်မျှ မယူခဲ့ကြပေ။

တီးဝိုင်းပညာရှင်များအတွက် ကျသင့်ငွေများကို နေ့စဉ် ညနေ ၆ နာရီခန့်တွင် ဂီတအဖွဲ့ချုပ်မှ ဦးဘသက်၊ ရန်နိုင်စိန်၊ ကဲနက်စိန်စသူတို့က ရုပ်ရှင်ရုံအနွဲ့ လိုက်၍ရှင်းပေးခဲ့၏။ ဂီတ စာဆို ဂီတာသောင်းက တေးသီချင်းရေးစပ်ပေးရန် စီစဉ် ပြီးဖြစ်သော်လည်း မျက်စိကွယ်စပြုလာပြီဖြစ်သဖြင့် ကိုယ်တိုင် မရေးဖွဲ့နိုင်ခြင်းအတွက် မျက်ချည်ဖြိုင်ဖြိုင် ကျခဲ့ရှာလေသည်။

ရုပ်ရှင်အစည်းအရုံးနှင့် ဂီတအဖွဲ့ချုပ်တို့ စုပေါင်းရန်ပုံ ငွေ ကျပ်ငါးသောင်းတိတိ (၅၀၀၀၀) လှူဒါန်းနိုင်ခဲ့ပေသည်။

ဒေါ်စောမြအေးကြည် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွက်ဆောင်သော တူရိယာအဖွဲ့ချုပ်သည် ၁၉၄၇ ခုနှစ် အာဇာနည် ခေါင်း ဆောင်ကြီး ဒီးဒုတ်ဦးဘချို ကျဆုံးအနိစ္စ ရောက်ပြီးနောက် ချီးမြှောက် အားပေးသူမဲ့ကာ မေးမိန် ကွယ်ပျောက်ခဲ့ရ လေသည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ဂီတအဖွဲ့ ပြန်လည်ပေါ်ပေါက် လာပြန် ၏။ ယင်းအဖွဲ့သည်လည်း ဂီတဝါသနာရှင်များနှင့် ဂီတ ပညာရှင်တို့ ကိုယ်အားကိုယ်ကိုးနှင့် ဖွဲ့စည်းဖြစ်ပေါ် လာရ သော အဖွဲ့ပင်ဖြစ်၍ စစ်ပြီးစပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီးသော တူရိယာ ဂီတအဖွဲ့ကဲ့သို့ပင်တည်း။

အဖွဲ့၏ အမည်အပြည့်အစုံမှာ “ပြည်ထောင်စုမြန်မာ နိုင်ငံတော်ဂီတ သုခုမသုတေသနအဖွဲ့ချုပ်” ဟူ၏။ တည်ရာ ဌာနကား အမှတ်(၆၆၆) ကုန်သည်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့ဖြစ်၏။

အဖွဲ့၏ ရည်ရွယ်ချက်နိဒါန်းတွင် (ယခင်အသုံးအနှုန်း အတိုင်း) “ယဉ်ကျေးသောဗမာလူမျိုးတို့၏ ရှေးဘိုးဘေး

အစဉ်အဆက်မှ ဆင်းသက်ပြန့်ပွားလာသော ဂီတသုခုမ ပညာအမြဲတေ အမွေအနှစ်များကို ဂီတနယ်ရှစ်နယ်ရှစ်လောကမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ ခံစားခွင့်ခံစားထိုက်ရှိကြသည် အလျောက် ထိုအကျိုးတရားနှင့်အတူ ဗမာ့သုခုမပညာရပ်များ မတိမ်မြုပ်မပျောက်ပျက်အောင်နှင့် စနစ်တကျ တိုးတက်ပြန့်ပွားလာစေရန် တာဝန်လည်း ကျန်ုပ်တို့အပေါ် တစ်ပြိုင်တည်း ကျရောက်လာသည်နှင့်အညီ ၁၃၁၈ ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၉ ရက်။ ၁၉၅၆ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ရွှေတိဂုံဘုရားခြေတော်ရင်းရှိ အောင်မင်္ဂလာ ဦးဘရီဇရပ်ကြီး၌ ဂီတနယ်ရှစ်လောကမှ ပညာသည်များငုံ့ရုံး ပါဝင်၍ ဂီတလောက လူထုစည်းဝေးပွဲကြီးမှ အများသဘောတူ တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်အတည်ပြုကြသော မြန်မာနိုင်ငံတော် ဂီတသုခုမသုတေသနအဖွဲ့ချုပ် ဖွဲ့စည်းအောင်မြင်ကြလေပြီ”ဟု တင်ပြခဲ့သည်။

အထက်ပါစာတမ်း၌ ဂီတနယ်ရှစ်နယ်ဟူ၍ ဖော်ပြထား၏။ ထိုရှစ်နယ်ဆိုသည်မှာ....

- (၁) သီချင်းကြီးမဟာဂီတ၊
- (၂) ကာလပေါ်ဂီတ၊
- (၃) ကာလပေါ်ဂီတစာဆို၊
- (၄) ဇာတ်သဘင်၊
- (၅) အငြိမ့်သဘင်၊
- (၆) ရုပ်သေးသဘင်၊
- (၇) ဆိုင်း၊
- (၈) ဝါသနာရှင်အပျော်တမ်း၊

စသည်ဖြင့် ဂီတနှင့်ဆက်နွယ်သော အနုပညာနယ်ရှစ်နယ် တို့မှ စုပေါင်းစည်းရုံးပါဝင်ကြလေသည်။

ဦးစီးနာယက လူကြီးများအဖြစ် (၁) ဝဏ္ဏကျော်ထင် ဦးထွန်းရှိန် (ချာတာဘဏ်)၊ (၂) အလင်္ကာကျော်စွာ စောင်းဆရာကြီး ဆရာညိုမင်း၊ (၃) အလင်္ကာကျော်စွာ ဦးဟန်ပ၊ (၄) ဝဏ္ဏကျော်ထင် ဦးအောင်မောင်း၊ (၅) ဒေါ်ဒေလီညွန့်၊ (၆) ဝဏ္ဏကျော်ထင် ဒေါ်အောင်ကြည် တို့က တာဝန်ယူကြသည်။

ထိုအချိန်တွင် ဂီတခိခင်ကြီး ဒေါ်စောမြအေးကြည်မှာ မြန်မာပြည် သုတေသနအသင်းကြီးတွင် တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်နေသူတစ်ဦး ဖြစ်ပြီး ဆရာအတတ်သင်ကျောင်း၌ ဂီတအနုပညာကထိကအဖြစ်လည်း တာဝန်ယူထမ်းဆောင်နေရသဖြင့် အရေးကြီးလှသော ဂီတသုခုမအဖွဲ့ချုပ်၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ထမ်းရွက်ခြင်းမပြုနိုင်တော့ဘဲ အ.မိ.က.အ.မူ ဆောင်အဖွဲ့ကို ဤသို့ရွေးချယ်ဖွဲ့စည်းခဲ့လေသည်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီး-ဦးအောင်လှ (စောင်းပညာရှင် ပါမောက္ခ အမ်အေ (ကင်ဘပ်ဘ်) အက်မ်အာရ်အေအက်စ်၊ ဝတ်လုံတော်ရ။

ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ (၁) သီရိဥက္ကဋ္ဌတီ အလင်္ကာ ကျော်စွာ ဒေါ်စောမြအေးကြည်၊ ဘီအေ။

ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ (၂) မြန်မာညွန့်ဦးချစ်မောင်။

အတွင်းရေးမှူး-လက်ပံတန်းသခင်ကြီးမြင့် (နောင်အခါ နိုင်ငံ့ဂုဏ်ရည် ဒုတိယဆင့်)။

တံဖက်အတွင်းရေးမှူး (၁) ရာမ ဦးစိုးအောင်။
 တံဖက်အတွင်းရေးမှူး (၂) သန်လျင် ဦးမြဦး။
 ငွေထိန်း - ဒေါ်မေသန်း။
 စာရင်းစစ်-ဦးလှဖေ (ယူဘီအေ စာရင်းကိုင်ချုပ်)။
 နိုင်ငံခြားဆက်သွယ်ရေးမှူး-ဦးဘခင် (ဝတ်လုံတော်ရ)။
 ပြန်ကြားရေးမှူး- ဂီတာ (ဦး) ဗစောကြည်။
 စည်းရုံးရေးမှူး- ဦးရွှေဘိုစိန်၊ ဦးချင်း၊ ပြည်သိမ်းဆွ၊
 ဒေါ်တင်စိန်။

အဖွဲ့၏ လှုပ်ရှားမှုများကား အတန်ပင် အောင်မြင်ခဲ့ပေ
 သည်။ လတိုင်း၏နောက်ဆုံးရက်တွင် ဤအဖွဲ့မှ မဟာဂီတ
 တေးချင်းစုများ အလှည့်ကျလွှင့်ခဲ့ရသည်အထိ နိုင်ငံတော်
 အသံလွှင့်ဌာနမှ အခွင့်အရေးပေးခဲ့၏။ စောင်းအများဆုံး
 ဒိုင်ခံ၍ တီးခဲ့သူကား အတွင်းရေးမှူး သခင်ကြီး မြင့်
 ပေတည်း။

အဖွဲ့၏ နာယကကြီး စောင်းဆရာညိမ်းနှင့် ဒုတိယ
 ဥက္ကဋ္ဌ (၂) မြန်မာညွန့် ဦးချစ်မောင်တို့ ၁၉၅၇ ခုနှစ်အတွင်း
 ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်စဉ်က မြန်မာ့အသံမှ ယင်းဆရာကြီး
 များအား အထူးဂုဏ်ပြုအစီအစဉ်များ ကျင်းပခဲ့ရာ အဖွဲ့ဝင်
 မဟာဂီတပညာရှင်များ၊ ကာလပေါ် ဂီတ ပညာရှင်များ၊
 ဂီတ စာဆိုကျော်များနှင့် ဇာတ် သဘင် ပညာ ရှင် များ
 စုပေါင်းပါဝင် အသံလွှင့်ခဲ့ကြသည်။

ဤအဖွဲ့၏ ရည်ရွယ်ချက် ၁၄ ချက်မှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။
 (ယခင်ဖော်ပြချက်အတိုင်း)

(၁) မည်သည့်မြို့ရွာရပ်ကွက်တွင်မဆိုအဖွဲ့ဝင်အချင်းချင်း ချစ်ကြည်ရင်းနှီး စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်း ရှိကြစေရန်။

(၂) ဂီတသုခုမအဖွဲ့ဝင်တို့၏ ပညာရပ်များ စင်ကြယ် သန့်ရှင်းတိုးတက်ပြန့်ပွား ပြည့်ဝမှုတို့ကို အားပေးရန်။

(၃) စာရိတ္တပြုပြင်ရေး၊ စိတ်ဓာတ်ပြုပြင်ရေးအစရှိသော လူမျိုးနှင့်တိုင်းပြည် တည်တံ့ခိုင်မြဲ ကြီးပွားရေးတို့ကို ဂီတ သုခုမပညာရပ်များဖြင့် အားပေးမြှင့်တင်ရန်။

(၄) ဂီတသုခုမ ပညာသည်တို့၏ဘဝနှင့် ပညာအဆင့် အတန်း အသက်ဘက်မှတိုးတက်ရေးကို ဆောင်ရွက်ရန်။

(၅) မြန်မာ့ဂီတကို ကမ္ဘာသုံး တူရိယာသင်္ကေတတို့ဖြင့် မူမှန်ကို ရှေးရှေ့ မှတင်ညှိနှိုင်းခြင်း၊ အသံသွင်းယူထားခြင်း လုပ်ငန်းတို့ကို အားပေးလုပ်ကိုင်ရန်။

(၆) မြန်မာ့ရှေးရိုး တူရိယာဆိုင်ရာ ကိရိယာပစ္စည်းနှင့် ရှေးအကများကို ပြန်လည်ထုတ်ဖော်ခြင်းကို အားပေးရန်။

(၇) ခေတ်မီ တူရိယာပစ္စည်းများကို တီထွင်ထုတ်လုပ် သော တိုင်းရင်းသား လုပ်ငန်းများကို ကူညီအားပေးရန်။

(၈) မြန်မာ့ တူရိယာဆိုင်ရာ သုခုမပညာ ရပ်များကို ကမ္ဘာသို့ဖြန့်ချိနိုင်ရန်။

(၉) ဂီတ သုခုမနှင့် ပတ်သက်သော ပညာရပ်များကို ရှာဖွေဆည်းပူးသူသေသနပြုရန်။

(၁၀) ဂီတသုခုမဆိုင်ရာပညာနှင့် ကြီးပွားရေးအကျိုး ခံစားခွင့်များ၊ တိုးတက်ရန် တိုက်ရိုက်သော်လည်းကောင်း၊ သွယ်ဝိုက်၍သော်လည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရများ၊ အသင်းအဖွဲ့များ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၊ နိုင်ငံခြားများနှင့်သော် လည်းကောင်း ဆက်ဆံဆောင်ရွက်နိုင်ရန်။

(၁၁) ဂီတသုခုမဆိုင်ရာတို့တွင် တွေ့ကြုံလျက် တွေ့ကြုံမည့်အခက်အခဲများကို ပြေပြစ်အောင် တတ်နိုင်သမျှ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးရန်။

(၁၂) ဂီတသုခုမပညာရပ်များ တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ရှေးရှု၍ ပြည်တွင်းပြည်ပ ဂီတသုခုမဖလှယ်ပွဲများ၊ ဟောပြောပွဲများ၊ သီဆိုကခုန်၊ တီးမှုတ်ပွဲများနှင့် ဂီတသုခုမလှထုဆွေးနွေးပွဲများကို အခါအားလျော်စွာ တတ်နိုင်သမျှ စီစဉ်ပေးရန်။

(၁၃) တူရိယာနှင့်သက်ဆိုင်သော လုပ်ငန်းအရပ်ရပ်တို့တွင် ပညာဗဟုသုတ တိုးတက်ရေးအတွက် နိုင်ငံခြားများသို့ လေ့လာရေးအဖွဲ့များ၊ ချစ်ကြည်ရေး မိတ်ဆက်အဖွဲ့များနှင့် ပညာတော်သင်များ စေလွှတ်ရေးအပြင် တိုင်းတစ်ပါးမှ အလားတူရောက်ရှိလာသောအဖွဲ့များ၊ သို့မဟုတ်အဖွဲ့ဝင်များ တို့ကို လိုအပ်သလိုကူညီဆောင်ရွက်ရန်။

(၁၄) အဖွဲ့ချုပ်ကြီး၏ ရည်ရွယ်ချက်များ ထမြောက်အောင်မြင်ရန် သော်လည်းကောင်း၊ ကြီးပွား တိုးတက်ရန် သော်လည်းကောင်း၊ အဖွဲ့ဝင်များ၏သာရေး၊ နာရေးကိစ္စများတွင်သော်လည်းကောင်း၊ အရေးပေါ် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ကိစ္စများတွင် သော်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရန်ဟူသမျှတို့ကိုအမှုဆောင်အဖွဲ့၏စီမံ ညွှန်ကြား ချက်များအတိုင်း လိုအပ်သလိုဆောင်ရွက်ရန်။

အဖွဲ့၏ အထက်ပါ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ ထိုခေတ် ထိုအချိန် အတိုင်းအတာရဆိုလျှင် လွန်စွာမင် ပြည့်စုံကြယ်ဝ

ကြောင်း သိရှိနိုင်ပေသည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက်များကို မြန်မာ
ဘာသာအပြင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်လည်းဖော်ပြခဲ့လေသည်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားဖော်ပြခြင်းမှာ မရှင်းလင်း
သောအချက်များ အသုံးအနှုန်းများရှိခဲ့သော် တစ်ဘာသာ
နှင့်တစ်ဘာသာ ညှိနှိုင်းရှင်းလင်းနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

ဤအဖွဲ့ကြီး၏ အင်အားမှာ အတော်ပင် တောင့်တင်း
သည်။ အနုပညာဘက်စုံမှ ပါဝင်ကြသည်။ လှုပ်ရှားမှုလည်း
အကောင်အထည် ပေါ်သင့်သလောက် ပေါ်ခဲ့သော်လည်း
၁၉၅၆ မှစတင်ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ခဲ့သော ယင်းဂီတအဖွဲ့မှာ
၁၉၅၉ ခုနှစ်အတွင်းတွင် အခြေအနေအရပ်ရပ် တို့ကြောင့်
ပျက်စီးတိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့လေသည်။ အချိန်ကာလ
တိုတောင်းလှသဖြင့် လုပ်ဆောင်သင့်သမျှသော ဂီတကိစ္စ
အဝဝတို့ကို မရွက်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပါပေ။

စစ်ပြီးခေတ်မဟာဂီတကျမ်းများ

မြန်မာဘုရင် ရွှေလက်ထက်တော်ထွက် မြန်မာ့တေးဂီတ သီချင်းစုအသီးသီးတို့ကို စုဆောင်းသုတ်သင် ပုံနှိပ်ရိုက်ထုတ် ခဲ့သော ကျမ်းများအနက် ခရစ်နှစ် ၁၈၈၁ ခုနှစ် အတွင်း ပေါ်ထွက်ခဲ့သည့်ကျမ်းမှာ ရွှေနေကြီးဦးရောက် စီစဉ်သော မဟာဂီတ မေဒနီကျမ်းဖြစ်သည်။ အစောဆုံးသော ပုံနှိပ်မှု မဟာဂီတကျမ်းပင်တည်း။

ထို့နောက် မဟာဂီတကျမ်းအသီးသီး ပုံနှိပ်ထွက်ပေါ် လာပြီးနောက် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အတွင်း၌ ဂီတကျမ်းများ ထပ်မံမထွက်လာတော့ဘဲ ရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့လေသည်။

မြန်မာသီချင်းကြီးအစုစုတို့အား မဟာဂီတဟု ကင်ပွန်းခဲ့ သော မဟာဂီတ မေဒနီကျမ်းမှ အစပြု၍ နောင်ထွက်လာ သမျှဂီတကျမ်းများကို ပြည်သူ့အများကပင် မဟာဂီတဟု လက်ခံခေါ်ဆို သကဲ့သို့ပင် သီချင်းကြီးအရပ်ရပ်တို့ကိုလည်း တညီတညွတ် တည်းပင် မဟာဂီတသီချင်းများ ဟူ၍လည်း

ကောင်း၊ သီချင်းကြီးလိုက်စားသူပညာရှင်များအားလည်း
မဟာဂီတပညာရှင်များဟူ၍လည်းကောင်း၊ ခေါ်ဆိုအမှတ်
သညာပြုခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်း အခွန်ရှည် ကြာခဲ့လေပြီ။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးဆုံးပြီးနောက် လွတ်လပ်သော
နိုင်ငံတော်အဖြစ် ခံခဲ့သည်သည် ရပ်တည်သာနိုင်သောအခါ
လက်ဟောင်းမဟာဂီတကျမ်းကြီးအချို့မှာလည်း အထပ်ထပ်
ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေလာနိုင်ကြပေသည်။ ဦးပြုံးချို၏ မဟာဂီတ
ကျမ်းနှင့်ဂီတဝိသောခနီကျမ်းတို့ပင်တည်း။ သည့်နောက်ဦးစွာ
ပထမ အသစ်ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေသောကျမ်းမှာ နိုင်ငံတော်
အတွင်းရှိ ပညာကျော်များ ပြုစုလျက် သီးသီး သန့်သန့်
တက်ပေါ်လာသော “နိုင်ငံတော်မူ မဟာဂီတ” ဖြစ်သည်။

၁၉၅၂ ခုနှစ် စတင်ဖွင့်လှစ်သော ရန်ကုန်မြို့၊ အနုပညာ
ပန်ကျောကျောင်းကြီး ပေါ်ပေါက်လာပြီး၊ ၁၉၅၃ နှစ်တွင်
ပန်ကျောမူမှန်ပြုစုရေးအဖွဲ့ကြီး ဖွဲ့စည်းကာ နိုင်ငံတော်မူ မဟာ
ဂီတပထမတွဲအဖြစ် ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် စတင်ပုံနှိပ် ဖြန့်ချိ
ရောင်းချနိုင်ခဲ့သည်။

ယင်းပထမတွဲကို ၂၅ ပြားနှင့် ရောင်းချသည့်သတင်း
ထွက်လာသောအခါ ဂီတပညာရှင်နှင့် ဝါသနာ ရှင် များ
အထူးအံ့ဩဝမ်းမြောက်ကြလေသည်။ အံ့ဩခြင်းမှာ ဈေးနှုန်း
သက်သာလှသည့်အတွက်ဖြစ်၍ ဝမ်းမြောက်ခြင်းမှာ ဤသို့
ဈေးနှုန်း သက်သက် သာသာ နှင့် ရောင်းချခြင်း အတွက်
အများပြည်သူတို့ လွယ်လင့်တကူ ဝယ်ယူနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့်
ဖြစ်သည်။ စာအုပ်အရွယ်မှာ ၉၄လက်မ၊ ဖိလက်မအရွယ်ဖြစ်၍
သီချင်းပုဒ်ရေ ၈၄ပုဒ်ပါရှိကာ စာမျက်နှာ ၂၅ (နိဒါန်းနှင့်

မာတိကာအလွတ်)နှင့် ရိုက်သားသည်။ ဤပထမဘွဲ့မှ သီချင်းများမှာ တိုတောင်းလှသဖြင့် စာမျက်နှာနှင့် ၂၅ မျက်နှာခန့်နှင့် ပြီးပြည့်စုံလျက် ပဲဦး သွက်အဖြစ် ၂၅ ပြားနှင့်ရောင်းချနိုင်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ပထမဘွဲ့၏ နိဒါန်း၌ မှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ရေးသားထားသောကောက်နုတ်ချက်ကို ဖော်ပြလိုက်ရပေသည်။

“သီချင်းတစ်ပုဒ်ကို မှုမှန်ပြုလုပ်ရာတွင် စာမှုနှင့် သီဆိုတီးမှုတ်မှု မှုဟူ၍ နှစ်ပိုင်းခွဲခြားထားလေသည်။ သီချင်းစာမှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကိုးကားသောကျမ်းများ၌ မှုကဲ့စာသားအမျိုးမျိုးရှိသည်တို့ကို တစ်ပိုဒ်စီသေချာစွာ တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေး၍ စဉ်းစားဆွေးနွေးပြီးမှသာလျှင် ယုတ္တိအရှိဆုံးဟု ယူဆရသည့် စာမှုများကို ရွေးချယ်အတည် ပြုလေသည်။ စာမှုကဲ့များမှ အသင့်တော်ဆုံးဟု ယူဆရသော စာသားများကို ရွေးချယ်အတည်ပြုသည့် အခါတိုင်းလည်း သီဆိုတီးမှုတ်ရာတွင် အဆင်ပြေမှုရှိ မရှိကို ကျွမ်းကျင်သူအဖွဲ့ဝင် ပန်ကျာပညာသည်ကြီးများနှင့် တိုင် ပင် ဆွေး နွေး ခြင်း ကို ပြုခဲ့လေသည်။ ပိုမိုခိုင်လုံသော အထောက်အထားများကို ထပ်မံရှာဖွေပြီးမှ ယတိပြတ်အဆုံးအဖြတ်ပေးလိုသော အချို့ စာသားများကိုလည်း မန္တလေးမြို့တွင် ကျန်ရှိနေသော ရန်ိုင်သမျှ နန်းတိုင်းပေမှု၊ ပုရပိုက်များနှင့် သွားရောက်တိုက်ဆိုင်ပြီးမှသာလျှင် အဖွဲ့ကဆုံးဖြတ်အတည် ပြုခဲ့လေသည်။ သီချင်းစာသားမှုမှန်ပြုလုပ်ပြီး သီချင်းတစ်ပုဒ်ကို သီဆိုတီးမှုတ်ပြုလုပ်ရာ၌ (၁)သံကျ၊ (၂)စည်းဝါး၊ (၃)အတော၊ (၄)အပိုက်ပြန်၊ (၅)တီးကွက်၊ (၆)အဆိုအားဖြင့် အပိုင်း(၆)ပိုင်း ခွဲခြား

ထား၍ စိစစ်ရွေးချယ်အတည်ပြုခဲ့ပါသဖြင့် ဤသို့ အတည်ပြုပြီး အပိုဒ်ပြန်များကို သီချင်းများတွင် ကွင်းပိတ်၍ ဂဏန်းများဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။ အဖွဲ့မှဆုံးဖြတ်ချက်အရ အချို့ဖော်ပြသင့်သော စာမူတို့များကိုလည်း သက်ဆိုင်ရာ သီချင်းများအောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

နိဒါန်းတွင် ဤသို့ရေးသားချက်အရ၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းလိုက်သော သက်ရှိထင်ရှားရှိသေးသမျှ ရှေးမီ မဟာပညာကျော်ကြီးများ၏ သဘောတူစိတ်တူ ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သော မူစင်စစ်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပေသည်။

ဤနိုင်ငံတော်မှ မဟာဂီတ ထွက်လာသော အချိန်နှင့် တစ်ပြိုင်တည်းလိုလိုပင် ဂီတမိခင်ကြီး ဒေါ်စော မြအေးကြည်၏မဟာဂီတသင်ခန်းစာအမည်ဖြင့် တေးသံရှင်မခင်မြင့်ကလေး၊ တင်တင်မြ၊ သင်းသင်း၊ ဝင်းဝင်းဝါ၊ ကိုဌေးအောင် စသူတို့ပါဝင်ကာ ရေဒီယိုအသံလွှင့်ဌာနမှ အပတ်စဉ် အသံလွှင့်ခဲ့သည်မှာလည်း အလွန်မွန်မြတ်သော မဟာဂီတလုပ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်ပေသည်။ လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်သော အချက်လည်း ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်မှ မဟာဂီတဒုတိယတွဲကို ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ချိန်နိပ်ပြီး ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် ဖြန့်ချိ ရောင်းချ ခဲ့သည်။ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနက တာဝန်ယူကာ နိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့်စာရေးကိရိယာဌာန ရန်ကုန်မြို့မှ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ရာ၊ ပထမတွဲမှာ ပါရှိသကဲ့သို့ ရောင်းဈေးနှုန်းကို ဖော်ပြခြင်း မပြုထားသော်လည်း ကျွန်ုပ်မှတ်မိသရွေ့မှာ တစ်အုပ်လျှင် ၄၅ ပြား

ဖြစ်သည်။ နိဒါန်းနှင့် မာတိကာအလွတ် စာမျက်နှာ ၁၈ မျက်နှာပါရှိ၍ သီချင်းပုဒ်ရေ ၃၈ ပုဒ်ဖော်ပြထားလေသည်။ အရွယ်မှာ ပထမတွဲနှင့် တညီတည်းပင်တည်း။

ကြိုးသီချင်း ၁၂ ပုဒ်၊ ဘွဲ့သီချင်း ၄ ပုဒ်၊ သီချင်းခုံ ၁ ပုဒ်၊ ပတ်ပျိုး ၇ ပုဒ်၊ ယိုးဒယား ၇ ပုဒ်၊ မှန်တစ်ပုဒ်၊ ရှေးခေတ်ဘောလယ်၊ အလယ်ခေတ်ဘောလယ်၊ နောက်ဆုံးခေတ်ဘောလယ်၊ တေးထပ်၊ ရှစ်ဆယ်ပေါ်နှင့် လူးတားတစ်ပုဒ်တို့ ပါရှိသည်။

စာမျက်နှာ ၂၀ ရှိသော နိုင်ငံတော်မူ မဟာဂီတ တတိယတွဲကို ၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် ဝိကိန္ဒိကာ ၁၉၆၁ နှစ်မှာပင် ဖြန့်ချိခဲ့လေသည်။ ယင်းအတွဲ၌ ကြိုး ၆ ပုဒ်၊ သီချင်းခုံ ၆ ပုဒ်၊ ပတ်ပျိုး ၂၃ ပုဒ်၊ ယိုးဒယား ၁၂ ပုဒ် စုစုပေါင်း သီချင်း ၄၇ ပုဒ်တို့ ပါရှိလေသည်။ အရွယ်မှာ ယခင်ပုံစံအတိုင်းဖြစ်၏။ ရောင်းဈေးမှာ ပြား ၅၀ ခန့်သာရှိသည်။

၁၉၆၉ ခုနှစ်တွင် ပထမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲနှင့် တတိယတွဲတို့ စုပေါင်း၍ တစ်ပေါင်းတည်း တစ်အုပ်တည်း ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိခဲ့ရာ သီချင်းပေါင်း ၁၇၆ ပါရှိလျက် စာမျက်နှာ ၉၆ မျက်နှာရှိပြီး၊ ယင်းပထမပုံနှိပ်ခြင်းကို တစ်အုပ်လျှင် တစ်ကျပ် (၁) နှင့် ရောင်းချခဲ့သည်။ ယနေ့တိုင် နိုင်ငံတော်မူ မဟာဂီတသုံးအုပ်တွဲကိုသာလျှင် အများတကာတို့ လက်ကိုင်ပြုသုံးစွဲနေကြသည်။ ပထမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ၊ တတိယတွဲ စသော သီးခြားအတွဲငယ်စာအုပ်ကလေးများမှာ ယနေ့ ပျောက်ဆုံးသလောက် ရှိနေပေပြီ။ သုံးတွဲပေါင်း ပေါ်လာပြီးနောက် မူလလုံးချင်းအတွဲငယ်ကလေးမှာ မလိုအပ်တော့ဟု ယူဆကြဟန်တူပေသည်။

ရှေးယခင်က ထုတ်ဖြန့်ခဲ့သော ဦးပြုံးချို မဟာဂီတ၊ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို သုတ်သင်တည်းဖြတ်သော ဂီတဝိသောဓနီ ကျမ်းကဲ့သို့ ပုဂ္ဂလိကထုတ် မဟာဂီတကျမ်းသစ်များလည်း သည်မှာဘက်ခေတ်တွင် အသီးသီးပေါ်ထွက်လာကြပြန်သည်။

အစောဆုံးကျမ်းမှာ ဗေလုဝ ဆရာတင်ပြုစုသော ဂီတ လင်္ကာရဒီပနီ ခေါ် ဂီတသိပ္ပံ အခြေခံကျမ်းဖြစ်၏။ ပထမ အကြိမ် (၂၅) နှစ်ခွဲမြောက် ငွေရတုသဘင် စာဆိုတော်နေ့ ၁၃၃၀ ပြည့်၊ နတ်တော်လဆန်း ၁ ရက်၊ ၁၉၆၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

ပထမအကြိမ်ရိုက်နှိပ်ပြီး ဒုတိယအကြိမ် ထပ်မံထုတ်ဝေရာတွင် ပိုမိုခိုင်ခံ့ကာ ခန့်ချုပ်နှင့် စာမျက်နှာ ၅၂၄ မျက်နှာ ရှိ၍ စက္ကူချောဖြင့် အုပ်ရေ ၅၀၀ ရိုက်နှိပ်ပြီး တစ်အုပ်လျှင် ၂၅ ကျပ်နှင့်ရောင်းချခဲ့သည်။ သတင်းစာစက္ကူဖြင့် အုပ်ရေ ၁၀၀၀ ရိုက်နှိပ်ကာ တစ်အုပ်လျှင် (၂၀) နှင့် ရောင်းချခဲ့သည်။

ထုတ်ဝေသူအဖြစ် ဒေါ်လှခင် (၀၆၅၄)၊ ထွန်းထွန်းမြန် မာ စာ ပေ မြင့်တင် ထုတ်ဝေ ရောင်းချ ရေး ဌာန၊ ကန်တော်ကလေး၊ (၈၇) လမ်းဟု ဖော်ပြထားပြီး ဦးသန်းမောင် (၀၇၉၄) ဣစ္ဆာသယပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ် (၁၁၃) ၂၃ လမ်း၊ ရန်ကုန်တွင် ပုံနှိပ်သည်ဟု ပါရှိသည်။ မောင်ထော်လေးလမ်း (ယခုဗိုလ်ဆွန်ပက်)၊ အမှတ် ၂၁၄ ဦးမြအုန်း ပညာအလင်းပြစာအုပ်ဆိုင်မှ ဖြန့်ချိခဲ့ပြီး စာရေးဆရာလှသိန်တည်းဖြတ်သည်ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။

ဝစနာလာရနှင့် သောတာလင်္ကာရတို့ မည်သို့မည်ပုံကွာ
 ခြားကြောင်းအပြင် ရတု၊ ရကန်အဲ၊ အန်၊ လူးတာ၊ ချင်း
 သာချင်းဟူ၍ အဘယ်ကြောင့် ခေါ်တွင်ပုံနှင့် ကြီးထွား
 သီချင်းခုံ၊ ဖတ်ပျိုး၊ ယိုးဒယား၊ မွန်ဘောလယ်၊ တေးထပ်
 စသည်တို့၏ အကြောင်းခြင်းရာရှင်းလင်းချက်များကို ကျမ်း
 အဖွင့်တွင် ဦးစွာဖော်ပြပြီးနောက် မြန်မာသံစဉ်ခုနစ်ပါး
 ကိုလည်း ပုံစံနှင့်တကွ တသီးတသန့် တင်ပြထားသည်ကို
 တွေ့ရှိရ၏။ ဤကျမ်း၏ သီချင်းခုံကဏ္ဍတွင် သီချင်းခုံဟု
 မခေါ်ဆိုဘဲ သီချင်းခံဟူ၍ တင်ပြလျက် သီချင်းခံနှင့် သီချင်း
 ခံတို့ မည်သို့ကွာခြားကြောင်းကို ဖွင့်ဆိုခြင်း မပြုပါဘဲ
 ကျမ်းပြုသူက မိမိနှစ်သက်သလို လိမ္မာပါးနပ်စွာ တင်ပြ
 အသုံးပြုထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

မည်သည့်မဟာဂီတ ကျမ်းများတွင်မျှ မပါရှိသော
 လှည်းတန်း ဦးလူကလေး (၁၂၃၄-၁၂၉၁) ရေးဖွဲ့သော
 “အများနော်ပျော်ရွှင်စရာ” နှင့် “ခေါင်မဟေတည်ထွန်း”
 သံဆန်းတေးနှစ်ပုဒ်ကို စာမျက်နှာ ၄၁၄ နှင့် ၄၀၅ တို့၌
 ဖော်ပြထားပြီး စာမျက်နှာ ၃၆၀ ၌ မည်သည့် မဟာဂီတ
 ကျမ်းတွင်မျှ ဖော်ပြလေ့မရှိသော “ရပ်ကြီးသူတို့” အစချီ
 နောက်ပိုင်းခေတ်ပေါ် ယိုးဒယားသံဆန်းလည်း ပါရှိလာ
 ပေသည်။ ထိုရပ်ကြီးသူတို့မှာ ယနေ့မဟာဂီတ နယ်ပယ်တွင်
 အခန့်သားတည်ရှိနေပေပြီ။

သို့သော် ရပ်ကြီးသူတို့၏ လက်ရာရှင်ကို “တရုတ်ဦးလူ
 ကလေး”ဟု ရေးသားတင်ပြချက်ကိုမူ အနည်းငယ်ရှင်း
 လင်းလိုပေသည်။

ရှေးအခါက ဦးလူကလေး သုံးဦးရှိခဲ့၏။ အရွယ်အကြီး ဆုံး ဦးလူကလေးသည် လှည်းတန်း ဦးလူကလေး ဖြစ်၍၊ ၁၂၃၄ ခုဖွားဖြစ်သည်။ မင်းသားကြီးဦးစိန်ကတုံး၊ ဦးအောင် ဗလ၊ ဦးဖိုးစိန်တို့၏ ပင်တိုင်သီချင်းရေးစပ်သူဖြစ်၍ ကာလ သံဆန်းတေးများကို အများဆုံးခိုင်ခံရေးစပ်ခဲ့ရာမှ “သံဆန်း ဦးလူကလေး” ဟု အလွန်ကျော်ကြားခဲ့သူဖြစ်၏။ သို့သော် မျက်စိနှစ်ကွင်း အလင်းမရရှာသဖြင့် ဆရာကြီးနှုတ်မှရွတ်ဆို သမျှစာသားကို လိုက်၍အမီရေးကြရပြီး သီချင်းတီးလုံး တီးကွက်ကို ကိုယ်တိုင်ပညာလားတီးပြ တက်ပေးလေ့ရှိ၏။ မဟာဂီတသီချင်းစုနှင့် သံဆန်းတေးများကို ကိုယ်တိုင်ကျန စွာသီဆိုလေ့ရှိသဖြင့် အဆိုပိုင်းတွင်လည်း ကျော်ကြားလှ ပေသည်။

ဒုတိယ ဦးလူကလေးမှာ ပြည်မြို့ဇာတိဖြစ်၍ မြန်မာ အဆွေသူဌေးကြီး ဦးဘညွန့်နှင့် သွေးချင်းတော်စပ်သည်။ ဖွားသက္ကရာဇ်မှာ ၁၂၄၄ ခု ဖြစ်သဖြင့် လှည်းတန်း ဦး လူကလေးထက် ၁၀ နှစ်ငယ်ပြီးခင်းသားကြီး ဦးဖိုးစိန်၊ ဆိုင်း ဆရာကြီး စိန်ဗေဒါတို့နှင့် သက်တူရွယ်တူဖြစ်သည်။ စန္ဒရား အဘိုးကောင်းသူတစ်ဦးဖြစ်သဖြင့် စန္ဒရား ဦးလူကလေးဟု ကျော်ကြားပြီး မြန်မာ့ပျော်ရွှင် ပေါ် ဦးစအချိန်တွင် ရန်ကုန်သို့ လာရောက်ကာ တီ ပိုင်းခေါင်းဆောင်အဖြစ်နှင့် မြန်မာ အဆွေ၏ အသံတိတ် ရုပ်ရှင်များကို နောက်ခံတီးပေးခဲ့သူ ဖြစ်သည် သို့သော် သီချင်းရေးခြင်း မရှိခဲ့ချေ။

တတိယဦးလူကလေးသည် ကြည့်မြင်တိုင်တွင် အမြဲတမ်း နေထိုင် သူ ဖြစ် သည်။ ရုပ် ရည် ခံ ညား ပြီး အ နေ အ ထိုင် ရိုးသားလှ၏။ ပွင့်ရိုက်ခေါင်းပေါင်းကို မချွတ်တမ်းပေါင်း

ထားထတ်လျက် ဘန်ကောက်လုံချည်ကိုသာ အချိန်မရွေး
 ဝတ်ဆင်လေ့ရှိ၏။ မဟာဂီတအဆိုကျော် ဦးအလီနှင့် ရွယ်တူ
 ခန့် ပင် ရှိ မည် ဟု ယူ ဆ ရ သော် လည်း ကြည့် မြင် တိုင် မှ
 မဟာဂီတ တယောဆရာညီနောင်နှစ်ဦးဖြစ်သော ဦးယုပီနှင့်
 ဦးယုဖွယ်တို့ကမူ “ကိုအလီထက်ကြီးတယ်” ဟု မိန့်ဆိုခဲ့ဖူး
 သည်။ ဦးယုပီ ဦးယုဖွယ်တို့နှင့် အမြဲတမ်းတုံ့လေ့ရှိသဖြင့်
 တရုတ်ဦးလူကလေးဟု ခေါ်ဆိုသလားမသိချေ။ ပင်ကိုရုပ်
 ရည်မှာ တရုတ်နှင့် လုံးဝမတူဘဲ အလွန်ဗမာပီသလှသော
 ရုပ် ဆင်းပိုင် ရှင် ဖြစ် သည်။ အ ဆို တော် ဦး အ လီ သည်
 ၁၂၅၇ ခုဖွားဖြစ်သဖြင့် ဤဦးလူကလေးသည် ဦးအလီနှင့်
 ရွယ်တူဖြစ်စေ၊ အနည်းငယ်ကြီးသည်ဖြစ်စေ ခန့်မှန်းခြေ
 အားဖြင့် အလွန်ဆုံး ၁၂၅၅ ခုဖွားထက် မစောနိုင်ပေ။

ကိုလံဘီယာ ဓာတ်ပြားပေါ်ဦးစတုင် ဦးလူကလေး
 သီဆိုသော မဟာဂီတ သီချင်းများ အတော်ထွက်ခဲ့ဖူးသည်။
 ရုပ်ကြီးသူတို့ ယိုးဒယားသံဆန်းဓာတ်ပြားကို ဦးလူကလေး
 သီဆို၍ စန္ဒရားချန်ပီယံ မောင်ကျော်နှင့် တွဲဖက်သတ်
 ဝေခဲရာမှ ရုပ် ကြီး သူ တို့ တေး သည် အ လွန် လူ သိ များ
 ကျော်ကြားခဲ့လေသည်။

ကိုလူကလေးဆို ချန်ပီယံမောင်ကျော် စန္ဒရားနှင့်ရုပ်ကြီး
 သူတို့အစချီ နန်းသိမ်းယိုးဒယား၊ ဓာတ်ပြားနံပါတ်အာရ်အီး
 ၂၂၂ ဟု ကြေညာခဲ့၏။ အမှန်စင်စစ် ရုပ်ကြီးသူတို့သည်
 နန်းသိမ်းယိုးဒယား မဟုတ်ပါချေ။ နန်းသိမ်းယိုးဒယား
 တေးသွားအလိုက်ကို မိုးထားသော တေးများသာဖြစ်သည်။
 တရုတ်ဦးလူကလေးသည် သက်ဆိုးမရှည်ခဲ့ပါချေ။ ဒုတိယ

ကမ္ဘာစစ်မတိုင်မီ အသက် ၄၀ ကျော်မျှတွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ ရှာပေသည်။

ဂီတလင်္ကာရကျမ်း၌ ဖော်ပြသကဲ့သို့ ဤတေးကို သီဆိုသူ တရုတ်ဦးလူကလေး ရေးစပ်ခြင်းလည်း မဟုတ် ပါပေ။ ဒေါ်စောမြအေးကြည်၊ ဒေါ်လီညွန့်၊ ဒေါ်အောင် ကြည်စသော ရှေးမိအဆိုတော်ကြီးများကလည်း မည်သူ ရေးဖွဲ့ကြောင်းကို အတပ်မပြောနိုင်ကြပါလေ။ လှည်းတန်း ဦးလူကလေး ရေးစပ်ခြင်းကား လုံးဝမဟုတ်ပါပေ။

လှည်းတန်းဦးလူကလေး၏ သားအကြီးဆုံးဖြစ်သူ အသံ တိတ်ရုပ်ရှင် ဇာတ်ပို့နောက်ခံ အဆိုကျော် ဦးသိမ်းမောင် (၁၂၆၃-၁၃၀၁) နှင့် ရုပ်ရှင်အတူ တီးဆိုကြစဉ်က ကျွန်ုပ် မေးမြန်း ကြည့်ဖူးရာ “ရပ်ကြီးသူတို့” က အဖေ ရေးတာ မဟုတ်ဘူးဟု ပြောခဲ့ဖူးသည်။

ဆိုင်းဆရာကြီး အလင်္ကာကျော်စွာ ဦးဟန်ပကမူ “ရပ်ကြီး သူတို့ကိုရေးတာ ရာပြတ် ကိုမောင်ကလေး ဖြစ်မှာပဲ” ဟု မိန့်ဆိုခဲ့ဖူး၏။ ယုတ္တိရှိပေသည်။ ရှေးရေးတေးများအနက် ရာပြတ် ဦးမောင်ကလေး တေးများကားရေတွက်မကုန်နိုင် အောင် များပြားလှပေ၏။ ယနေ့ မဟာဂီတ ကျမ်းဝင် “စိန်ချယ်ဖြာရောင်လင်း” အစခံ ကြိုးသီချင်းသည် ရာပြတ် ဦးမောင်ကလေး၏ လက်ရာပင်တည်း။

မည်သို့ပင်ရှိစေ ဗေလုဝ ဆရာတင်၏ ဂီတလင်္ကာရဒီပနီ ခေါ် ဂီတသိပ္ပံအခြေခံကျမ်းသည် ကောင်းမွန်သေသပ်၏။ ရှင်းလင်းချက်များနှင့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပြနိုင်သော ကျမ်းမြတ် တစ်ဆူဖြစ်၏။ ဒုတိယအကြိမ် ထပ်မံပုံနှိပ်ရိုက်ထုတ်ခဲ့ရလော့က

အောင် လူသိများသော မဟာဂီတကျမ်းသစ်ကြီး တစ်ဆူ ဖြစ်ပေ၏။

၁၉၆၇ ခုနှစ်အတွင်း “မြဝတီစာစုနှင့်သီချင်းစု” အမည်ရှိ မဟာဂီတ ကျမ်းတစ်စောင် ပေါ်ထွက်လာ၏။ ဤကျမ်း အကြောင်းကို ရှေ့ပိုင်းတွင်တင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၍ အကျယ်ထပ်မံ တင်ပြဖွယ် လိုအပ်မထင်ပေ။

သို့သော် ဤကျမ်းမှာအသုံးပြုသူ နည်းခဲ့၏။ ထုတ်ဝေသူ ဇွဲဦးထွန်းရှိန် ကိုယ်တိုင်ကပင် ရှေးဟောင်းစာပေ အမွေအနှစ် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုများကို ထုတ်ဖော်လိုသူဖြစ်သည့်အတိုင်း အမြတ်အစွန်းကို ပဓာနမထားဘဲ မြဝတီစာစုနှင့် သီချင်းစု ပေမူကို စာရေးဆရာမကြီး ဒဂုန်ခင်ခင်လေးထံမှ တောင်း ယူကာ ထုတ်ဝေရကြောင်းကို တင်ပြခဲ့သည့်အတိုင်းပင် ဇွဲ ဦးထွန်းရှိန်မှာ အတော်ပင်ခံလိုက်ရသည်ဟု ကြားသိလိုက်ရ ပေသည်။

ဒေါ်ဒဂုန်ခင်ခင်လေးက ဤပေမူကို အများပြည်သူတို့ သိစေခြင်းငှာ စာ တစ်စောင် ပေတစ်ဖွဲ့ ပုံနှိပ် ရိုက်နှိပ်လို သော်လည်း ပုံနှိပ် ခွင့် ကို မျှော်လင့် နေ ဆဲ မှာ ပင် ဇွဲ ဦးထွန်းရှိန်က ဓားစာခံ ဝင်ခံလိုက်၍စာအုပ်အဖြစ် ထွက်လာ ရပြီဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထား၏။

မြောင်းမြချစ်ဆွေကလည်း ကျမ်းဖွင့်အဖြစ် မြဝတီဦးစ အကြောင်းကို အကျယ်တဝင့် တင်ပြထားရာ အတန်ပင် ပြည့်စုံလှပေ၏။ ရှားပါးအကြောင်းများနှင့် အချက်အလက် များ ကို ရှာ ရှာ ဖွေ ဖွေ နှိုက် နှိုက် ချွတ် ချွတ် ဖော် ကျူး ထား၏။

ဤကျမ်း၌ သီချင်းကဏ္ဍခွဲပုံ အနေအထားအရ မြန်မာ
ဂီတ အနုပညာရှင်များ အနေနှင့် သဘောမတူ ဖြစ်ကြရ၏။
ဂီတပညာရှင်တိုင်း လက်ခံကျင့်သုံးနေသည့် ပတ်ပျိုးသီချင်း
စုများကို သီချင်းခုံကြီးဟူ၍ ဖော်ပြထားခြင်း အတွက်
အလိုမကျ ဖြစ်ကြဟန်တူပေသည်။

အထူးထူးငယ်နှင့်အစချီ တောလားဘွဲ့ သီချင်းခုံကြီး။
သာဆန်းရဂုံဗွေအစချီ သီချင်းခုံကြီး။
စုံနဲ့သာစုအစချီ သီချင်းခုံအလတ်။

သုံးယံသာ ကျူးပါတော့ အစချီ စောင်းတီးကွက်
မင်းသမီးဘွဲ့ သီချင်းခုံကြီး။

ကံမင်းကသာအစချီ ရေကန်ဆင်းဘွဲ့ သီချင်းခုံကြီး။

စသည်ဖြင့် အများပညာရှင်များ အသုံးပြုနေကြသည့်
ပတ်ပျိုးချင်းများကို သီချင်းခုံဟု ဖော်ပြထားသည်ကပင်
ဤကျမ်း၏ အရောင်းထိုင်းခြင်း ဖြစ်အံ့ထင်သည်။ သို့သော်
ထုတ်ဝေသူများ၏ အမှာစာတွင် မြဝတီမင်းကြီး၏ မြဝတီ
စာစုနှင့် သီချင်းစုပေမူအတိုင်း တစ်လုံးတစ်ပါဒမျှ မပြုပြင်
ဘဲ ရိုက်နှိပ်ထားသည်ဟု အစီရင်ခံတင်ပြထားသဖြင့် အပြစ်
ဆိုဖွယ် လုံးဝမရှိချေ။

ယင်းမူလပေမူ၌ မြဝတီဦးစ၏လက်ရာ သီချင်းစုများ
အနက် ထူးမခြားနား ရောင်တော်ဖွင့် သီချင်းခုံ မပါရှိ
ကြောင်းကို ကျမ်းဦးအစ၌ ဖော်ပြပါရှိသော်လည်း ကျမ်း
အဆုံးနိဂုံး၌ ဤမျှထူးခြားကောင်းမွန်သော ရောင်တော်ဖွင့်
သီချင်းခုံကို မပါရှိလျှင်မဖြစ် မသင့်မြတ်သဖြင့် ရိုက်နှိပ်
ထည့်လှင်းထားမှု တင်ပြထားသည်။ အရွယ်ကြီးခုံချုပ်နှင့်

စာမျက်နှာ ၂၅၆ မျက်နှာကို တန်ဖိုးငွေခနှစ်ကျပ် (၇) ဖြင့် ထုတ်ရောင်းချခဲ့လေသည်။

၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၁၃၃၆ ခုနှစ်၊ ပြာသိုလတွင် ရွှေနန်းသုံး မဟာဂီတပေါင်းချုပ် အမည်ဖြင့် မဟာဂီတ ကျမ်းသစ်တစ်စောင် ထွက်ပေါ်လာပြန်သည်။ အတန်ပင် ကောင်းမွန်သေသပ်သေခ ဂီတစွယ်စုံကျမ်းတစ်စောင် ဖြစ် သည့်အလျောက် ရောင်းပန်းပွင့်ခဲ့၏။ ဦးအုန်းခင်နှင့် အဖွဲ့မှ ပြုစု၍ ဆန်းညွှန်ဦး ဦးလှခင်စာအုပ်ဘိုက်မှ ဖြန့်ထုတ်ခဲ့သည်။

“မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု သမိုင်းစဉ်တစ်လျှောက်တွင် ပညာ ရှိအသီးသီး ကဝိအဆူဆူတို့ ရေးသား ဆက်သွင်း ခဲ့သော ကြိုးဘွဲ့သီချင်းခုံ၊ ပတ်ပျိုး၊ ထိုးဒယား၊ မှန်သံဩသံ၊ ခမိန် ခမုတ်၊ သိင်္ဂါသံ၊ စည်တော်သံ၊ လှေတော်သံ၊ ဗုံထောက်သံ၊ ဘောလယ်၊ တေးထပ်၊ ခိုးချင်း၊ ဇေးချင်းစသည်မယွင်း ၃၇ မင်းနတ်ချင်း၊ နတ်သံစဉ်လာရှေးရိုး တေးအမျိုးမျိုးတို့ကို စာပေပညာရှင်၊ ဂီတပညာရှင်တို့နှင့် စုပေါင်းကာ မှုကဲ့ အသီးသီးတို့ဖြင့် ညှိနှိုင်းသုတ်သင် ပြင်ဆင်တည်းဖြတ်ပြုစု အပ်သော ရွှေနန်းသုံး မဟာဂီတပေါင်းချုပ်” ဟူသော မျက်နှာဖုံးဖြင့် ပေါ်ထွက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ အရွယ်မှာ ၈ လက်မခွဲ x ၅ လက်မခွဲ အရွယ်နှင့် စာမျက်နှာ ခြောက်ရာ (၆၀၀) တိတိ (မာတိကာနှင့်နိဒါန်းလွတ်) ပါရှိ၏။

ကျမ်းအဖွင့်၌ ရှေးပညာကျော် ဒေဝဏ္ဏန္ဒာ မောင်မောင် ကြီး၊ ဦးမောင်မောင်လတ်၊ စောင်းဆရာညိုမီး၊ စောင်းဆရာ ကြီးမဟာဂီတ ဦးပြုံးချို၊ ဆိုင်းပညာကျော်ဆရာစိမ်၊ စိန်ပေ ဒါ၊ မန္တလေး မဟာဂီတ အဖွဲ့ဝင်များ၊ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၊

ဒေါ်စောမြအေးကြည် တို့၏ ဓာတ်ပုံများကို ဝေဝေဆာဆာ ဖော်ပြထား၏။

သီချင်းပေါင်း ဝံ့လင်လှသည့်အပြင် သီချင်းတိုင်းလိုလို၌ ရှိကြသော ကျမ်းအသီးသီးတို့မှ ရိုက်နှိပ်ပြီး မှုကဲ့အမျိုးမျိုး တို့ကိုလည်း အောက်ခြေ မှတ်ချက်များဖြင့် ပြည့်ပြည့် ဝံ့ ဖော်ပြထားသဖြင့် ဤကျမ်းတစ်စောင်တည်းနှင့်ပင် ကျမ်း မျိုးစုံတို့ကို စုစည်း ထားဘိသကဲ့သို့ ရှိသည်ဟုဆိုရမည်။ သီချင်းပုဒ်ရေပေါင်း ရှစ်ရာ (၈၀၀) ခန့်ပါဝင်လျက် တန်ဖိုး နှစ်ဆယ့်ငါး (၂၅) နှင့် အုပ်ရေ ၂၀၀၀ တိတိ ရိုက်နှိပ်ဖြန့် ထုတ်ခဲ့လေသည်။ ဂီတလင်္ကာရဒီပနီထက် အရွယ်အနည်း ငယ်သေးသည့်အလျောက် စာလုံးပွင့်မှာလည်း အနည်းငယ် သေး၍ ပေစိပ်စိပ်ရိုက်နှိပ်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။

“ပုဂံခေတ်သည် အဘက်ဘက်မှ ယဉ်ကျေးမှုတိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့ပေရာ စာပေ အရေးအသား ဘက် တွင် လည်း တစ်စတစ်စတိုးတက်လာခဲ့ပေသည်။ ပုဂံခေတ်တွင် “လင်္ကာ” အဖွဲ့အနွဲ့ဖြင့် အကြောင်းအရာ တစ်ခုခုကို ဖော်ထုတ်သည့် လက္ခဏာများကို တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။

မြန်မာတို့သည် လူ မျိုး တစ် မျိုး၊ နိုင် ငံ တစ် ခု အ ဖြစ် စု စည်း၊ စည်း လုံး တည် ထောင် နိုင် ခဲ့ သည့် အ လျောက် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ဘာသာစကား၊ စာပေ ဂီ တ၊ အ နှု ပ ညာ၊ အ တတ် ပ ညာ စ သည့် တို့ တွင် လည်း တည်ထောင်ခဲ့ကြသော ခေတ်ကြီးများအလိုက် တစ်စတစ်စ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခဲ့ကြောင်း သမိုင်းမှတ်တိုင် အသီးသီး အစုစု တို့က သက်သေထူခဲ့ပါသည်။

ဘာသာစကားနှင့် ၎င်းဘာသာစကားတို့အား ဖွဲ့နွဲ့ မှတ်တမ်းတင်သည့် စာပေအရေး အသားတို့တွင် လင်္ကာ၊ ကဗျာတို့ဖြင့် အသံအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အနက် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် လည်းကောင်း သာယာနာပျော်မှုနှင့် လေးနက်မှုတို့ကို ထုတ်ဖော်ခဲ့ကြပါသည်။

ကဗျာယဉ်ကျေးမှု ကျယ်ပြန့်လာသည်နှင့်အမျှ လူ့အဖွဲ့ အစည်း၏ ဆက်ဆံမှု၊ လုပ်ဆောင်မှု၊ ခမ်းနားကြီးကျယ်မှု၊ ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှု၊ တွေ့ထိခံစားရသောရာသီဥတု၊ တောတောင် ရေမြေသဘာဝတို့၏ ရိုက်ခတ်မှု၊ ချစ်မှု၊ ကြိုက်မှု၊ မျှော်ရမှု၊ တမ်းတရမှု၊ ပေါင်းစည်းရမှု၊ ခွဲခွာရမှု၊ ထင်မှု၊ မြင်မှုစသည့် ခံစားရမှုကိစ္စအဝဝတို့ကို ပြောဆိုချင်မှု၊ မှတ်တမ်းတင် ချင်မှုတို့ကို လိုက်၍ “လင်္ကာ” ကဗျာပင်မ ပင်စည်ကြီးမှ အကိုင်းအခက်များသဖွယ် ပြာထွက်လာသော အဖွဲ့အနွဲ့ များဖြစ်သည့် ပျို့၊ မော်ကွန်း၊ ချောင်း၊ လူးတား၊ ရတု၊ ရကန်၊ အဲချင်း၊ အန်ချင်း၊ သြဘာစာ၊ သံချို၊ ဒွေးချိုး၊ တြိုချိုး၊ လေးချိုး၊ ခွန်းထောက်၊ သဖြန်တို့ ပေါ်ထွန်းခဲ့ ပေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ လင်္ကာ၊ ကဗျာများကို ဖွဲ့နွဲ့ရေးစပ် ခြင်းသည် စာပေမြောက်၍ လင်္ကာ၊ ကဗျာစုတို့ကို ဒီသ၊ ရသ၊ ဂရု၊ လဟု၊ သိထိလ၊ ခနိတ၊ သမ္ပန္တ၊ ဝဝတ္ထိတ၊ ဝိမုတ္တ၊ နိဂ္ဂဟိတ တည်းဟူသော အသံ ၁၀ ပါးအားဖြင့် သူ့နေရာနှင့်သူ ငွှာန်ကရိုက်ကျကျ ခွန်ကန်အောင် ထားသို့ ရွတ်ဆိုခြင်းသည် ဂီတမြောက်သည် ဟုဆိုလိုပါသည်။ ၎င်းတို့ကို အတီးအမှုတ်တူရိယာသံစုံမပါအဆိုသက်သက်ဖြင့် သီဆိုခြင်းသည် “ဝစနာလင်္ကာရဂီတ” ဟုမှတ်ယူကြပါသည်။

လူမျိုး၊ နိုင်ငံ၊ စီးပွား၊ ကြီးထွားတိုးတက်လာသည်နှင့်
 အညီ လူမှုဆက်ဆံရေးကျယ်ပြန့်လာခြင်း၊ ဘာသာစကား
 စာပေတို့ ကြွယ်ဝလာခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှု တိုးတက်လာခြင်း၊
 အဘိုးအမုတ် ကိရိယာများ ချဲ့ထွင်လာနိုင်ခြင်း၊ အနုပညာ
 ဖွံ့ဖြိုးလာခြင်းတို့အပေါ် မူတည်၍ လက်ကဗျာစုတို့အား
 တူရိယာသံစုံသွတ်သွင်း၍ ပေါင်းစပ်တဲဖက်ကာ နားဝင်
 ချိုစေခြင်း၊ ရိုက်ခတ်ခံစား နေခြင်းတို့ဖြင့် “သောတာ
 လင်္ကာ ရ ဂီ တ” တစ်ဆင့် သို့ လှမ်း တက် ခဲ့ ကြ ပါ သည်။
 (၀၁) သီချင်းအဆင့်သို့ လှမ်းတက်ခဲ့ကြပါသည်။

တသွင်သွင်စီးဆင်းသော ရေစီးကြောင်းကဲ့သို့ တစ်ဆက်
 တည်းမှာပင် တွေးခေါ်မြော်မြင်မှု လေးနက်လာခြင်း၊ ပို၍
 ပို၍ အနု စိပ် လာ ခြင်း တို့ ဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့ သီ ဆို ရာ တွင် ဘာ ဝ
 (အကြောင်း) ဝိဘာဝ (အကြောင်းတောက်) ၊ အနုဘာဝ
 (ရိုက်ခတ်မှု) ၎င်းနှင့်ခွဲမရ၊ တုံပါလာသောရသ (ခံစားမှု၊
 (၀၁) အကျိုး)တို့ ပြီးမြောက်ပြည့်စုံအောင် ကြိုးပမ်း
 ရွက်ဆောင်လာခဲ့ကြပေသည်။

ချစ်ခင်တပ်မက်ခြင်း၊ ရွှင်မြူးခြင်း၊ သနားကြင်နာခြင်း၊
 ရဲရင့်အားတက်ခြင်း၊ ဒေါသဖြစ်ခြင်း၊ ထိတ်လန့်ခြင်း၊
 စက်ဆုပ် ရွံရှာခြင်း၊ အံ့ဩတုန်လှုပ်ခြင်း၊ တည်ကြည်မှုနှင့်
 သံဝေဂရခြင်း၊ ၅၂၈ သွယ်မေတ္တာဖြင့်ချစ်ခြင်း စသည့်
 ဘာဝ ၁၀ ပါးတို့ကို သူ့အကြောင်းနှင့်သူ ကိန်းအောင်း
 စေခြင်း၊ ကိန်းအောင်းနေမှုတို့ကို နှိုးဆွပေးခြင်း၊ ၎င်းနှင့်
 တစ်ဆက်တည်း (၀၁) အကျိုး ၁၀ ပါး တို့ ရောက်ရှိ
 ခံစားနိုင်စေရန် ကြိုးစားဖန်တီးရာတွင် အင်္ဂါစုံအောင်
 တပ်ဆင်ပေးသည့် သဘောဖြင့် သီဆိုတီးမှုတ်မှု၌ စာသား

ပီသမှုအသံ ၁၀ ပါး သူ့နေရာသူ ငွာန်ကရိုက်ကျမှုတို့ကို မှုတည်၍ အခံ၊ အခင်း၊ အကွက်၊ အခု၊ အတော၊ အသတ်တို့ဖြင့် တိကျအထာကျရန် တန်ဆာဆင်ကြရပြန် ပါသည်။ ၎င်း ကိုပင် ထံတျာတေတျောတို့အား နေသား ချသည်ဟုဆိုပါသည်။ ၎င်း အထဲမှာပင် စည်း၊ ဝါး၊ တုံး၊ ပုံတောင်တို့ ကိုက်ညီစေရန် အတီး၊ အခု၊ အတော တို့အား ကန့်သတ်ကြရပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် မြန်မာစာပေနှင့် ဂီတသည် အကြောင်းစုံညီ၊ ရသစုံညီ၊ အင်္ဂါတန်ဆာပလာ စုံညီတို့ဖြင့် ဖူးပွင့်ဝေဆာခဲ့၍ “သောတာလင်္ကာရဂီတ” ဘက်တွင် ကြိုးဘွဲ့၊ သီချင်းခံ၊ ပတ်ပျိုး၊ ယိုးဒယား၊ မွန်၊ လေးထွေသံကပ်၊ နတ်ချင်း၊ ဘောလယ်၊ လွမ်းချင်း၊ တေးထပ်၊ သိင်္ဂီသံ၊ ဒိန်းသံ၊ လှေတော်သံ၊ စည်တော်သံ၊ ဗုံကြီးသံ အစရှိသည် ဖြင့် အကိုင်း၊ အခက်၊ အရွက်၊ အခိုင်၊ အညွှာ၊ အသီး၊ အပွင့် တို့ဖြင့် စည်ကားစွာ မြိုင်မြိုင်ကြီး ပေါက်ရောက်ပေါ်ထွန်း ရပ်တည်ခဲ့ကြပေသည်။

ထိုသို့ ပေါက်ပွားစည်ပင်ရန် ဩဇာဓာတ်ပြည့်ဝသော ရေခံ၊ မြေခံ၊ (ဝါ) လယ်ယာမြေကောင်းကား အချိုးသား စုစည်းမှု၊ အမျိုးသား ယဉ်ကျေးမှု၊ ကြံ့စည်ဖော်ထုတ် တီထွင်မှု၊ ထိန်းသိမ်းမှုတို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကုန်းဘောင် ခေတ်သည် မြန်မာ့ဂီတ၊ အနုပညာ အထွတ်အထိပ်ရောက် သည့်ခေတ်ဟု သတ်မှတ်နိုင်ပေသည်။

တိုင်းတစ်ပါးသားလက်အောက် ကျွန်ဘဝရောက်ရှိသော အခါအနှိမ်ခံရခြင်း၊ အပယ်ခံရခြင်း၊ ရောစပ်မှုနေ့ကန်ခံ ရခြင်းတို့ကြောင့် မွေးမြိုသင့်သလောက်မွေးမြို ခဲ့ရပေသည်။

သို့ရာတွင် အမျိုးသားစာပေဂီတယဉ်ကျေးမှုတို့ကို ကိုယ်စွမ်း၊
ဉာဏ် စွမ်းရှိ သ မျှ ထိန်း သိမ်း ဖော် ထုတ် သူ မျိုး ချစ်
ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ပြည်သူများကြောင့် မတိမ်ကောမကွယ်ပျောက်
ခဲ့ပါပေ။

မျက်မှောက်ခေတ်သည် ကမ္ဘာနှင့် အဝှန်း ဆက်ဆံမှု
များပြုလုပ်နေကြရသည် ဖြစ်ရာ ရက်ပိုင်း၊ နာရီပိုင်း၊
စက္ကန့်ပိုင်းအတွင်း ဆက်စပ်မှုများရရှိ၍ ရောထွေးမှုများ
ခံရနိုင်သည့်ကာလ ဖြစ်ပေသည်။ အထူးသဖြင့် ဂီတပိုင်းတွင်
ပိုမိုလျင်မြန်စွာရော ထွေးမှုနှောက်ခြင်း ခံရတတ်လေသည်။
အခကောင်းပိုင်းတို့ကို ယူငင်ရောယှက်၍ တီထွင်ကြံဆတိုးချဲ့
ခြင်းတို့ကို လက်ခံရမည် ဖြစ်သော်လည်း အမှိုက်သရိုက်၊
အပုပ်အစပ်အပိုင်းတို့ကိုကား မယူမိအောင် မရောယှက်
မိအောင် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန် အထူးအရေးကြီးပါ
ပေသည်။ အခါကကာကွယ်ဆေးကား အထူးတီထွင်ရန်
မလိုပါ။ အမျိုးသားစာပေ၊ ဂီတအနုပညာ ထိန်းသိမ်းရေး”
ဟူ သောဆေးဖြင့် ကာကွယ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာ စာပေ ဂီတ ရေစီး ကြောင်း ကြီး တွင် အ မှိုက်
သရိုက်အပုပ်အစပ်များ ဆို့ ပိတ်ညစ်ညမ်းမှု မဖြစ်ရေးအတွက်
အကာအကွယ်ပြုကြရန်နှင့် ဆို့ ပိတ်ညစ်ညမ်း နေမှုများကို
ဆယ်ပစ်ခြင်း ပြု၍ ကြည်လင်သန့်ရှင်းစွာ တသွင်သင်စီးဆင်း
နိုင်ရန်အတွက် ထိန်းသိမ်းကြရန် လူတိုင်းတွင် တာဝန်
ရှိသည်ဟု ယူဆမိပါသည်။

ထိုရေစီးကြောင်းကြီး ကြည်လင်သန့်ရှင်းစွာစီးဆင်းစေ
ခြင်းဖြင့် သြဇာကောင်း၊ သြဇာနှစ်များစုပုံသည့် ကျန်းကြီး

များပေါ်ထွန်း၍ သီးပင်ပန်းပင်များ၊ မျိုးပွားစိုက်ပျိုးပြုစု ပျိုး ထောင် မြေ တောင် မြောက် နိုင် မည့် လယ် ယာ မြေ ကောင်းကြီး ကျယ်ပြန့်စွာပေါ်ထွန်းလာမည်ဟု ယုံကြည် မိပါသည်။

ယင်း လယ်ယာမြေ ကောင်း ကြီး ပေါ် တွင် စာပေဂီတ ပင်ပျိုပင်သစ်များ၊ မျိုးချစိုက်ပျိုးရှင်သန်စေပြီး အဖူးအပွင့် အသီးတို့ ဝေဆာအောင် စီမံဖန်တီးလုပ် ဆောင် ကြ ရ မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဤ စာ အုပ် သည် စာပေဂီတ ပင် ပျို ပင် သစ် များ ပေါ်ထွန်းရှင်သန်ရေးတွင် မျိုးစေ့တစ်စေ့ သြဇာဓာတ်တစ်မှုန့် အဖြစ် ပါဝင်ထမ်းရွက်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဤ သည် ကိုပင် နှစ်ထောင်းအားရ ကျေနပ်နေမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဤကား ရွှေနန်းသုံးမဟာဂီတပေါင်းချုပ်ကျမ်းမှ နိဒါန်း ဖွင့်ဆိုချက်ဖြစ်၍ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ရှင်သန်ထက်မြက်ရေးတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ဖူးပွင့်ဝေဆာပြီးဖြစ်သော မူလဘူတမဟာဂီတ သည် မည်မျှအရေးပါအရာရောက်ကြောင်းကို ဆန်းညွှန်ဦး ဦးလှခင်၊ ဦးအုန်းခင်၊ ဦးတင်မြင့်၊ ဦးတင်ညွှန်၊ ဦးစိုးချစ်နှင့် စောင်းနှင့်ကဗျာ ဦးသာယာစသော ဤကျမ်းကိုကြပ်မတ် ပြုစုထုတ်ဝေသူတို့က စိုးရိမ်ကြီးစွာဖြင့် မဟာဂီတ၏ ရသကို ဖော်ကျူးရေးသား တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်၏။

ဤသို့ပင် မကြာမီကာလအတွင်းကထုတ်ဝေသော မဟာ ဂီတ ပေါင်း ချုပ် ကျမ်း တစ် စောင် တွင် လည်း နိဒါန်း၌ ရေးသားတင်ပြထားသည်ကိုတွေ့ရပြန်၏။ ပြုစု သူမာဏဝဟု ဖော်ပြထားသဖြင့် အလွယ်တကူ “မာဏမဟာဂီတ” ဟု ဂီတ

ပညာရှင်အပေါင်းတို့က ကင်းပွန်းတပ်ခဲ့ကြ၏။ ၁၉၈၆ ခုနှစ် အဘင်းက ထုတ်ဝေ၍ ယနေ့ကာလအထိဆိုလျှင် နောက်ဆုံး ပေါ် ဖြစ်ပေသည်။

မာဏဝ ပြုစု၍ နှလုံးလှစာတည်းအဖွဲ့မှ စီစဉ်တည်းဖြတ် သည်ဟု ဖော်ပြထားသည့်အပြင် နိဒါန်း၏အဆုံး၌ “ဤမဟာ ဂီတပေါင်းချုပ်ကြီး ကျမ်း စာ ဖြစ် မြောက် ရေး အ တွက် အဘက်ဘက်က စေတနာဖြင့် ကူညီမပေးသော ဆရာလှသမိန် ကို ကျေးဇူးဥပကာရ တင်ရှိပါကြောင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ပါ သည်”ဟု ပါရှိသည်ကို ဖတ်ရှုရသည်။

ထို့ကြောင့်ပင် ဖြစ်အံ့ထင်သည်။ စာရေးဆရာ လှသမိန် တည်းဖြတ်သော ဂီတလင်္ကာရ ဒီပနီခေါ် ဂီတသိပ္ပံအခြေခံ တွင်ပါရှိသည့် လှည်းတန်း ဦး လူ က လေး ရေး စပ် သော “အများနော်ပျော်ရွှင်စရာ” နှင့် “ခေါင်မဟေတည်ထွန်း” သံဆန်းနှစ်ပုဒ် ပါရှိနေသည်ကို တွေ့ရှိရ၏။

သို့သော် တစ်ခု ထူးခြား နေ သည် မှာ မန္တလေးမြို့ဖွဲ့ လှီးဒယား၊ မန်းတောင်လက်ယာ တေးသီချင်းကို ယနေ့ အများသုံးနေကြသည့် မန်းတောင်လက်ယာအရှည်ကို မသုံး မှုတ် ရှေးရေးကာလအချိန်အခါက ဂီတပညာရှင်အချို့သိဆို ခဲ့ကြသော မန်းတောင်လက်ယာအတိုမှုကို ခေတ်ပြောင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်း အတိုမှုမှာ ဦးပြုံးချိုစီရင်သော မဟာဂီတ ပေါင်းချုပ်နှင့် ဆရာမြိုင်ကြီးပြုစုသော ရွှေနန်းထွက်မဟာ ဂီတကျမ်းတို့၌ တွေ့ရှိရပြီးနောက် စောင်းဦးမောင်မောင်လတ် နှင့် ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုတို့၏ ဂီတဝိသောဓနိကျမ်း၌ ယနေ့သိဆို တီးမှုတ်နေကြသော အရှည်ပါရှိလာပြီးသည့်အခါ လုံးဝ

ပျောက်ကွယ်သလောက်ရှိခဲ့ရာမှ ပြန်လည်ပေါ်ထွန်းလာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ မာဏကျမ်းတွင် ယင်း အတို့မှစာသားကို ဖော်ပြထားသော်လည်း အဘို့မူမှာ ပြန်လည်ခေတ်စားလာ ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။

အတန်ပင်ပြည့်စုံသောကျမ်းဖြစ်ပြီး အချို့ ကျမ်း များ ၌ မပါရှိခဲ့သော တေးသီချင်း အတန်များများပါရှိလာသဖြင့် ချီးကျူးထိုက်လှ၏။ ထူထူထဲထဲနှင့် အရွယ်ကြီး ခုံချုပ်ဖြစ်၍ စာမျက်နှာ ၅၀၀ ပါရှိလျက် ရောင်းဈေးတန်ဖိုးကို ဖော်ပြ ထား ခြင်း မရှိ သော် လည်း အချိန်အခါအရ အနည်းဆုံး ကျပ် သုံး ဆယ် ထက် မ လျော့ဘဲ ရောင်း ချ သင့် သော ကျမ်းကောင်းတစ်ဆူပင်တည်း။

နိဂုံး

နန်းစဉ်အဆက်ဆက် ပေါ်ထွန်းခဲ့ဖူးသမျှ တေးချင်းစု
များကိုရသမျှနည်းနှင့် ပေါင်းစုဖွဲ့ရွာလျက် ကျမ်းအသီးသီး
တို့ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ကြသော စိတ်ရှည်လက်ရှည်နှင့် ပင်ပန်း
ခြင်း ဒဏ်ကို ဂရုမပြုနိုင်ကြကုန်သူ သုတေသီပညာရှင်များ
ကား ချီးအံ့မကုန်နိုင်လောက်အောင် ကျေးဇူးကြီးမား
လှချေ၏။ မကုန်ဆုံးနိုင်ကြကုန်သော မဟာဂီတ သုတေသန
ပညာရပ်တို့ကို မမောပန်း စိတ်အပင်ပန်း လူ့အပင်ပန်းခံကာ
နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် မလွတ်စတမ်း စိတ်ရှည်မှန်းလျက်ရသမျှ
နည်းအသီးသီးတို့ကိုသုံးကာ မြန်မာ့မဟာဂီတကျမ်းကြီးများ
ကို အမြတ်အစွန်းပခာနုမထားပါဘဲ မိမိတို့ကိုယ်ရေးကိုးစွန့်ပြီး
ဂီတတေးချင်းစုများ အခွန်ရှည်ကြာစွာ တည်ရှိရေးကို ရှေးရှု
စီရင်ခဲ့ကြသည့် ပညာရှင် သုတေသီကြီးများ ဖြစ်ကြသော
ဦးရောက်၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ဦးပြုံးချို၊ ဆရာမြိုင်ကြီး၊
ဦးမောင်မောင်လတ်၊ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၊ ဇဲ့ဦးထွန်းရှုန်၊
ဗေလုဝ ဆရာတင်၊ ဆန်းညွန့်ဦး၊ ဦးလှခင်၊ ဦးအုန်းခင်၊
မာဏဝနှင့် အပါးမှိုင်းဝန်းကူညီပံ့ပိုး အားပေးကြကုန်သော
ပညာရှင် သုတေသီတို့၏ ကျေးဇူးကား အတိုင်းမရှိပါ
တကား။

ယခု ဤကျမ်း၌ သုတေသနပြုခဲ့သော အချက်အလက်များသည် ကံလုံပြည့်ဝပြီဟု လုံးဝမဆိုနိုင်ပါချေ။ မြန်မာဂီတနှင့်ပတ်သက်၍ အမှတ်တမဲ့ပြုခဲ့ကြသော အကြောင်းအရာ အချက်အလက်များကို ခေတ်ရှည်ကြာ သည်နှင့် အမျှ မေ့လျော့သွားကြမည့် အရေးကို ပူပင် တွေးတောကာ နှောင်းလူများနှင့် နှောင်းခေတ် သုတေသီတို့ သုတေသနပြုရန် အကြောင်းအချက်တို့အား ခြင်းရာမပြတ် သတိချပ်သင့်သော ဇာတ်ကြောင်းအချို့ကို တင်ပြခြင်းမျှသာ တည်း။

ယနေ့ ဂီတပညာရှင်တို့ သတိမလွတ်စေရန် ရှေးစာဆိုကဝိများ အတိအကျစပ်ဆိုခဲ့သော လက်းကိုလည်း ရှုပါဦးလော့။

“မင်္ဂလာညွန့်ရှင်၊ နိဒါန်းဆင်ပိမ့်၊ ပဉ္စင်တူရိယာတီးမှုတ်ရာ၌ ညီညာစေရေးနှင့် ပြေမှုလေယူရှစ်ပေါက်၊ ခုနစ်ပေါက် ဖွဲ့ထုံး၊ ညှင်းလုံးသာမည်၊ အောက်ပြန်ခက်ခဲ ပုလဲတင်နှိုင်း၊ မြင်စိုင်းပဉ္စ၊ ဒုရကဋ္ဌေးဆေးလေးနာဖွယ်၊ ခြောက်ပေါက်ငယ်မှု၊ ခြောက်သွယ်အညွန့်၊ ဘုံသို့ကုန်သော်၊ ပြည်တော်တင်နှုန်း ညှင်းလုံး တူမြောက် ခုနစ်ပေါက်သို့ ရောက်ရ ပြန်သည် တလည်လည်လျှင် မှတ်ရည်သတိသိက ဝမ်းသာ ဥာဏ်ပညာဖြင့်၊ မေတ္တာပွားကြစေသတည်း။”

စောင်းတူရိယာ၌ ရှေးကတီးခဲ့ကြသော ပြည်တော်ပြန် ဒုရကဋ္ဌေး စသည်တို့ကား ပျောက်ကွယ်စ ပြုလေပြီတည်း။ အသို့ ကြံဆောင်ကြအံ့နည်း။ ယနေ့ပြင်ပစောင်း သင်ပြသူ

အချို့မှာ ပုလဲကြိုးညှိကာ ခြောက်ကြိုးညှိအောင်၊ သို့မဟုတ် ခြောက်ကြိုးမှန်အောင် ဆွဲပါဟူသော အခြေခံမှ စတင်၍ စောင်းပညာ သင်ကြားလိုသူတို့အား ပထမ သင်ခန်းစာ အဖြစ် ပို့ချလျက်ရှိကြ၏။ ခေတ်နှင့်အညီ ကျင့်ကြံသောလေ့ကို အပြစ်ဆိုဖွယ်မရှိပေ။

သို့သော် မြန်မာ့စောင်းပညာ၏ မူလဘူတ အခြေခံပညာ ရပ်များ အကြောင်းမဲ့ ပျောက်ကွယ် ဆုံးရှုံးရမည်ကိုမူ နှစ်မြာလှချေ၏။ သို့နှင့်ပင် မြန်မာ့စောင်း အတတ်ပညာရပ်များ တစ်စတစ်စနှင့် တိမ်ကော ရတော့မည်လော၊ တီထွင်ဆန်းသစ်ရမည့် အကြောင်းအချက်များရှိသကဲ့သို့ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် ရမည့်အရေးက ပို၍အရေးကြီး လှပေ၏။

ယင်းအချက်ကို သတိမလွတ်သင့်ပါပေ။

ထုတ်ဝေပြီးခဲ့ပြီးဖြစ်သော မဟာဂီတကျမ်း အသီးသီးတို့ ပါရှိကုန်သောတေးချင်းစုများကိုဖတ်ရှုလေ့ လာသည်နှင့်ပင် မြန်မာ့စာပေ အသီးအပွင့် တို့သည် မည်မျှ အဆင့်မြင့်ကြောင်းကို သိနိုင်ပေ၏။

သောတာလင်္ကာရ ကဏ္ဍ အပါအဝင် ကြိုးဘွဲ့၊ သီချင်းခုံ စသည်တို့ကို သိနားလည်ခြင်း၊ တတ်ကျွမ်းခြင်း မရှိစေကာမူ စာသားကို ဖတ်ရှုသည်နှင့်ပင် မြန်မာစာပေ၏ တန်ဖိုးကို သိလောက်၏။

ဝစနာလင်္ကာကဏ္ဍ အစိတ်အပိုင်းဝင် သဖြန် ဒွေးချိုး၊ တြိချိုး၊ လေးချိုး၊ ရတုရကန်၊ အဲချင်း၊ အိုင်ချင်း၊ အန်ချင်း၊ ချောင်း၊ သာချင်း စသည်တို့ကား သိဆိုတတ်ရန် မလိုပါဘဲ

အစုလိုက် အထပ်လိုက် ပြုစုရေးဖွဲ့ထားပုံတို့ကို မြင်ရုံမျှဖြင့်
မြန်မာစာပေ၏ တန်ဖိုးအာနိသင်မည်မျှစူးရှ ထက်မြက်ခက်ခဲ
တန်းမြင့်ကြောင်းကို ဖော်ပြနေတိ၏။

ထို့ကြောင့် မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာဂီတ၊ မြန်မာတူရိယာ
တို့ကို မပြတ်လေ့လာ၍ စဉ်ဆက်မပြတ် တည်ဆဲခိုင်မာ
စေရေးကား မြန်မာတိုင်း၏ ကြီးလေးလှသော တာဝန်ဖြစ်
သဖြင့် မည်သည့်အခါမျှ မမေ့အပ်သင့်ကြောင်း စေတနာ
ကောင်းဖြင့် တင်ပြလိုက်ရပေသတည်း။

စစ်ကိုင်းလှရွှေ။

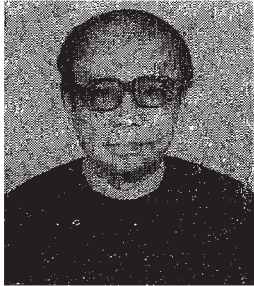

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ ကဗျာဗန္ဓာသာရကျမ်း (ပုဂံဝန်ထောက်မင်း ဦးတင်)။
- ၂။ မြန်မာစာညွန့်ပေါင်းကျမ်း အတွဲ(၁)(၂)(၃)(၄)။
- ၃။ မြန်မာစာပေသမိုင်း (ဦးဖေမောင်တင်)။
- ၄။ မဟာဂီတ မေဒနီကျမ်း (ဦးရောက်)။
- ၅။ သူရိယ မဟာဂီတအသစ်။
- ၆။ မဟာဂီတ ပေါင်းချုပ်ကျမ်း (ဦးပြုံးချို)။
- ၇။ ဂီတဝိသောခနိကျမ်း (ပထမအကြိမ်ရိုက်) (ဦးမောင်မောင်လတ်)။
- ၈။ ဂီတဝိသောခနိကျမ်း (ဒုတိယအကြိမ်ရိုက်) (ဒီးဒုမီ ဦးသချို)။
- ၉။ ရွှေနှင်းထွက် မဟာဂီတကျမ်းကြီး (ဇန့်ဇန့် ဆရာ မြိုင်ကြီး)။
- ၁၀။ သဗ္ဗဂီတက္ကမပေမူ။
- ၁၁။ မုံရွေးဆရာတော်၏ ဟာသဇာနု ညာဏမဂ္ဂရီ (ခေ) မုံရွေး မဟာဂီတ (ရွေးဖောင်း စာပေ သုတေသီ တစ်ဦး၏လက်နှိပ်စက်မှု)။
- ၁၂။ ကဗျာသင်္ဂဟ မေဒနီကျမ်း (ဦးလွင်)။

- ၁၁။ ဂီတာလင်္ကာရဒီပနီ (ခေ၀) ဂီတသိပ္ပံအခြေခံ(ဗေလှဝ ဆရာတင်)။
- ၁၂။ သီရိမဟာဇေယျသုရ မြဝတီဝန်ကြီး ဦးစ၏ မြဝတီ စာစုနှင့် သီချင်းစု(ဇွဲ ဦးထွန်းရှိန်)။
- ၁၃။ ရွှေနန်းသုံး မဟာဂီတပေါင်းချုပ် (ဆန်းညွန့်ဦး-ဦးလှ ခင်နှင့် ဦးအုန်းခင်)။
- ၁၄။ မဟာဂီတပေါင်းချုပ်ကြီး(မာဏဝ)။
- ၁၅။ ဂီတသုခုမ သုတေသန အဖွဲ့ချုပ်မှတ်တမ်း။
- ၁၆။ အလင်္ကာကျော်စွာ ဒေါ်စော မြအေး ကြည်နှင့် ဆွေးနွေးချက်။
- ၁၇။ ရကန် ဦးတင်နှင့် ဆွေးနွေးချက်။
- ၁၈။ ဒေါ်ဒေလီညွန့်နှင့် ဆွေးနွေးချက်။
- ၁၉။ အလင်္ကာကျော်စွာ ဦးဟန်ပနှင့် ဆွေးနွေးချက်။
- ၂၀။ အလင်္ကာကျော်စွာစောင်းဆရာညိမ်းနှင့်ဆွေးနွေးချက်။
- ၂၁။ အလင်္ကာကျော်စွာ စန္ဒရား ရွှေပြည် အေးနှင့် ဆွေးနွေးချက်။
- ၂၂။ ဒီးဒုတ် ဦးဘချို၏ ပြောပြချက်။
- ၂၃။ စာရေးဆရာကြီး ဆရာဇေယျနှင့် ဆွေးနွေးချက်။
- ၂၄။ တယော ဦးယုပီနှင့် ဆွေးနွေးချက်။
- ၂၅။ ပန်ကျာမုန်ပြုလုပ်ခြင်း အစီရင်ခံစာ (၁၉၅၃-၁၉၅၇)။

၁၉၉၃ ပခုက္ကူ ဦးအုံးဖေ စာပေဆု
ကျမ်းစာပေဆုရ
မဟာဂီတ
ရေးသူ-စစ်ကိုင်းလှရွှေ

အဖ ဝဏ္ဏကျော်ထင် ဦးဘဌေး၊ အမိ ဒေါ်ရင်ရင်တို့မှ ၁၉၂၀ ဖြည့်နှစ်၊ ဇွန်လ ၉ ရက်နေ့တွင် စစ်ကိုင်းမြို့၊ နန်းတော်ရာရပ်၌ မွေးဖွားသည်။ စစ်ကြိုခေတ်က အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ၁၀ တန်းစာမေးပွဲ အောင်မြင်ခဲ့ပြီး ဂီတပညာကို ကိုးနှစ်သားအရွယ်ကပင် လေ့လာ သင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၃ နှစ်သားအရွယ်မှစတင်၍ စစ်ကိုင်းမြို့၊ အောင်ဇွေသာရပ်ရှင်ရုံတွင် တစ်နေ့သုံးမူးစားနှင့် မိဘများမသိအောင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၀ ဖြည့်နှစ်မှစ၍ ရန်ကုန်မြို့၊ အသံတိတ်ရုပ်ရှင်တီးဝိုင်း စန္ဒရာ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် အသံတိတ်ရုပ်ရှင်မရှိတော့သည့် ၁၉၅၆ ခုနှစ်အထိ ဆက်တိုက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ကျောင်းပညာကိုလည်း ကြိုးစားခဲ့ရာ ၁၀ တန်း စာမေးပွဲကို လွယ်ကူစွာ ဖြေဆိုအောင်မြင်ခဲ့သည်။

၁၉၅၃ ခုနှစ်မှစ၍ ဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့ရာ ယနေ့အထိ ဆောင်းပါးပေါင်း ၅၀၀ ခန့် ရေးပြီးဖြစ်သည်။ ရုပ်ရှင် ဂီတနှင့် ကျွန်တော်၊ ခေတ်ဟောင်း စတန်းမင်းသားကြီး ၁၀ ဦး၊ ကျွန်တော်သိသော စန္ဒရာ ဆရာကြီးများ ဟူသည့် စာအုပ်သုံးအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ယခုအခါ မဟာဂီတ စိစစ်ရေးအဖွဲ့ဝင်၊ ခေတ်ပေါ်တေးဂီတစိစစ်ရေး အဖွဲ့ဝင်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဂီတအစည်းအရုံး ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန် ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသည်။

အမှတ် ၆၊ နတ်စင်လမ်း၊ ကျောက်မြောင်း၊ တာမွေမြို့နယ်တွင် နေထိုင်လျက်ရှိသည်။

၁၉၉၃ ပခုက္ကူ ဦးအုံးဖေ စာပေဆု
 ကျမ်းစာပေဆုရ
 မဟာဂီတ
 ရေးသူ-စစ်ကိုင်းလှရွှေ

အဖ ဝဏ္ဏကျော်ထင် ဦးဘဌေး၊ အမိ ဒေါ်ရင်ရင်တို့မှ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇွန်လ ၉ ရက်နေ့တွင် စစ်ကိုင်းမြို့၊ နန်းတော်ရာရပ်၌ မွေးဖွားသည်။ စစ်ကြိုခေတ်က အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ၁၀ တန်းစာမေးပွဲ အောင်မြင်ခဲ့ပြီး ဂီတပညာကို ကိုးနှစ်သားအရွယ်ကပင် လေ့လာ သင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၃ နှစ်သားအရွယ်မှစတင်၍ စစ်ကိုင်းမြို့၊ အောင်ငွေသာရပ်ရှင်ရုံတွင် တစ်နေ့သုံးမူးစားနှင့် မိဘများမသိအောင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်မှစ၍ ရန်ကုန်မြို့၊ အသံတိတ်ရပ်ရှင်တီးဝိုင်း၊ စန္ဒရားခေါင်းဆောင်အဖြစ် အသံတိတ်ရပ်ရှင်မရှိတော့သည့် ၁၉၅၆ ခုနှစ်အထိ ဆက်တိုက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ကျောင်းပညာကိုလည်း ကြိုးစားခဲ့ရာ ၁၀ တန်းစာမေးပွဲကို လွယ်ကူစွာ ဖြေဆိုအောင်မြင်ခဲ့သည်။

၁၉၅၃ ခုနှစ်မှစ၍ ဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့ရာ ယနေ့အထိ ဆောင်းပါးပေါင်း ၅၀၀ ခန့် ရေးပြီးဖြစ်သည်။ ရုပ်ရှင် ဂီတနှင့် ကျွန်တော်၊ ခေတ်ဟောင်း၊ စတန်းမင်းသားကြီး ၁၀ ဦး၊ ကျွန်တော်သိသော စန္ဒရားဆရာကြီးများ ဟူသည့် စာအုပ်သုံးအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ယခုအခါ မဟာဂီတ စိစစ်ရေးအဖွဲ့ဝင်၊ ခေတ်ပေါ်တေးဂီတစိစစ်ရေးအဖွဲ့ဝင်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဂီတအစည်းအရုံး ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသည်။

အမှတ် ၆၊ နတ်စင်လမ်း၊ ကျောက်မြောင်း၊ တာမွေမြို့နယ်တော် နေထိုင်လျက်ရှိသည်။

ပခုက္ကူ ဦးအုံးဖေ စာပေဆုရ

မဟာဂီတ

စစ်ကိုင်းလှရွှေ

စစ်ကိုင်းလှရွှေ

မဟာဂီတ

ဂျူလိုင်လ ၁ ရက် ၂၀၁၂ တွင် ပီဒီအက်ဖ်ဖိုင်ဖွဲ့ . သည်

AYE S. MYINT

www.waing.org